

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEKÖĞRETİM YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN
BEKLENTİLERİ AÇISINDAN ÜNİVERSİTELERİN
YABANCI DİLDE HAZIRLANAN WEB
SAYFALARININ YETERLİLİĞİNİN ANALİZİ:
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HAZIRLIK OKULUNDAKİ
ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE BİR İNCELEME**

**Aysun BÜYÜKYAZI
2501141187**

**Danışman:
Prof. Dr. Niyazi ÇİÇEK**

İstanbul - 2019

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEKÖĞRETİM YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN
BEKLENTİLERİ AÇISINDAN ÜNİVERSİTELERİN
YABANCI DİLDE HAZIRLANAN WEB
SAYFALARININ YETERLİLİĞİNİN ANALİZİ:
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HAZIRLIK OKULUNDAKİ
ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE BİR İNCELEME**

**Aysun BÜYÜKYAZI
2501141187**

**Danışman:
Prof. Dr. Niyazi ÇİÇEK**

İstanbul - 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : AYSUN BÜYÜKYAZI Numarası : 2501141185
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : YÜKSEKÖĞRETİM YÖNETİMİ Danışmanı : PROF. DR. NİYAZİ ÇİÇEK
Tez Savunma Tarihi : 28.05.2019 Saati : 14:00
Tez Başlığı : YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN BEKLENTİLERİ AÇISINDAN ÜNİVERSİTELERİN YABANCI DİLDE HAZIRLANAN WEB SAYFALARININ YETERLİLİĞİN ANALİZİ: İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HAZIRLIK OKULUNDAKİ ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE BİR İNCELEME.

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / ÇOKLUKLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF.DR. NİYAZİ ÇİÇEK		KABUL
2- PROF.DR. BERAT BİRFİN BİR		KABUL
3- - PROF. DR. İŞHAK KESKİN		KABUL

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- - PROF. DR. ÜMİT KONYA		
2- - DR. ÖĞR. ÜYESİ EKREM TAK		

ÖZ

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN BEKLENTİLERİ AÇISINDAN ÜNİVERSİTELERİN YABANCI DİLDE HAZIRLANAN WEB SAYFALARININ YETERLİLİĞİNİN ANALİZİ: İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HAZIRLIK OKULUNDAKİ ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE BİR İNCELEME

AYSUN BÜYÜKYAZI

Web sayfaları üniversitelerin akademik vitrini haline gelmiştir. Yabancı dilde hazırlanmış web sayfalarını, özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin ne düzeyde kullanabildikleri incelenmeye değer bir konudur. Bu yüksek lisans tezinde Türkiye’ye gelip İstanbul Üniversitesi Hazırlık Okulunda Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin, Üniversitenin web sayfasından yeterli düzeyde faydalanıp faydalanamadıkları araştırılmıştır.

Bu araştırmada “İstanbul Üniversitesi web sayfasının hazırlık okulundaki yabancı uyruklu öğrenciler için yeterliliği” konusu ele alınmıştır. Tezde Üniversitenin İngilizce hazırlanan web sayfası arayüz ve bağlantılarının bu amaca ne kadar hizmet ettiği değerlendirilmeye çalışılmıştır. İstanbul Üniversitesi yabancı dildeki web içeriklerinin, niçin hazırlandığı, hedef kitleye yeteri kadar ulaşip ulaşmadığı, etkili olup olmadığı, üniversiteye ve öğrencilere artı değer katıp katmadığı anlaşılmaya gayret edilmiştir. Çalışmada, İstanbul Üniversitesi yanı sıra elli bir üniversiteye ait web sitesinin İngilizce arayüzleri genel hatlarıyla gözden geçirilmiştir.

İstanbul Üniversitesinin İngilizce yabancı dildeki web sayfasının yabancı öğrenciler açısından geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Yabancı uyruklu öğrenciler için yükseköğretimdeki memnuniyeti artırmak ve bunu sürekli hale getirmek, potansiyeli yüksek yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’ye ve üniversitelere yönelmesine imkân verecektir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Üniversitesi, ERASMUS, Yabancı Uyruklu Öğrenci, Web Sitesi, Arayüz.

ABSTRACT

AN ANALYSIS OF THE ADEQUACY OF WEB PAGES PREPARED BY FOREIGN UNIVERSITIES IN TERMS OF EXPECTATIONS OF FOREIGN STUDENTS: AN EXAMINATION ON THE STUDENTS IN ISTANBUL UNIVERSITY PREPARATORY SCHOOL.

AYSUN BÜYÜKYAZI

Web pages have become the academic showcase of the universities. It is worthy enough to examine in what level particularly the foreign national students can use the web pages prepared in a foreign language. It has been examined in this master's thesis whether the foreign national students, who have been learning Turkish in the Istanbul University Preparatory School by coming to Turkey, may benefit from the web page of the University at a sufficient level.

“Sufficiency of the Istanbul University web page for the foreign national students of the preparatory school” has been discussed in this research. It has been tried to evaluate to what degree the interfaces and connections of the University's English prepared web page serves to this purpose. An effort was shown to understand why the web content of the Istanbul University were prepared in a foreign language, whether they reached to the target audience sufficiently, whether it was effective, and whether it has added value to students. In addition to the Istanbul University, English interfaces of the fifty one universities' web pages have been examined in general terms.

English web page of the Istanbul University needs to be improved for foreign students. Increasing the satisfaction of the foreign national students at the higher education and making this continuous will canalize the foreign national students with high potential to come to Turkey and to the universities in Turkey.

Keywords: Istanbul University, Erasmus, Foreign Student, Web Site, Interface

ÖNSÖZ

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Hazırlık Okulunda, erasmus Projesi çerçevesinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitenin İngilizce hazırlanan web sayfasından yeterince faydalanıp faydalanamadıkları incelenmiştir. Çünkü internet, artık yaşadığımız “bilişim” çağının en önemli iletişim ve etkileşim araçlarından biri niteliğindedir. Çok çeşitli içeriklere sahip web sayfalarına yüklenen bilgi ve belgeler, bir yerden bir başka yere çok kısa sürede ulaştırılabilmektedir. Böylece önemli ölçüde zaman tasarrufu sağlandığı gibi maliyet de düşmekte, kolay, hızlı, doğrudan muhatabına ulaşma imkânı doğmaktadır. Devletler, kurum ve kuruluşlar ile kişiler, internet ağı üzerinden, fırsatlar ve riskler de içeren web sayfalarıyla, kendi güvenli alanını oluşturup, kendileri için yeni iletişim ve etkileşim alanları açmakta, adeta yeni bir dijital yaşam alanı inşa etmektedirler. Üniversiteler de web sayfalarıyla bu çağdaki yerini almaya çalışmaktadır. Akademik hayatın dijital vitrini olarak da nitelendirilebilecek web sayfaları, genel eğitim-öğretim ile birlikte üniversiteleri, uzak, ulaşılmaz birer eğitim kurumu olmaktan ve dört duvar arasında kalmaktan çıkarmıştır.

1453 yılında İstanbul’un fethinin ardından Fatih Sultan Mehmet tarafından açılan medrese ile kurulduğu kabul edilen İstanbul Üniversitesi (İÜ) 23 Fakülte, 17 Enstitü, 2 Yüksekokul, 7 Meslek Yüksekokulu, 217 Ön Lisans ve Lisans, 686 Diploma Programı, 5 bin 784 öğretim elemanı, 12 bin 337 idari personel ve 253 bin 924 öğrencisiyle, bilgi teknolojilerinin yoğun olarak kullanıldığı yeni iletişim ve etkileşim alanında kendi yerini almıştır. Üniversitenin web sitesi aynı zamanda yabancı uyruklu öğrenciler için de yepyeni bir eğitim-öğretim aracı niteliği kazanmıştır.

Çalışma kapsamında İÜ Hazırlık Okulunda Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin Erasmus Programı yanı sıra Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının (TİKA) verdiği burs ya da kendi imkânlarıyla lisans, yüksek lisans ve doktora yapmaya gelen yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitenin yabancı dildeki web

sayfası ile arayüzleri ve uzantılarından yeterli derecede faydalanıp faydalanamadıkları incelenmiştir. İnceleme nicel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, denekler seçilirken uyrukları olabildiğince geniş tutulmaya çalışılmıştır. Böylece farklı ülkelerden yükseköğrenim için gelen öğrencilerin yabancı dildeki web sayfasından hangi ölçülerde faydalanabildikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tez konumu belirlememde ve çalışmamda bana bilgi ve tecrübesiyle en büyük desteği sağlayan, sabırla rehberlik yaparak yol gösteren, tez danışmanım Prof. Dr. Niyazi Çiçek'e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca, özellikle üniversitenin web sitesiyle ilgili bilgi ve kaynak desteği sağlayan İstanbul Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı web hizmetleri sorumlusu Yüksek Mühendis Halil Akdaş başta olmak üzere tüm yetkililere teşekkürü bir borç bilirim. Anket sorularına zaman ayırarak sabırla cevap veren İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Bölümünde okuyan yabancı uyruklu öğrencilere teşekkür etmek yerine getirilmesi gereken zevkli bir görevdir. Aynı zamanda bu öğrencilerle iletişimimi sağlayan bu bölümde okutmanlık yapan değerli hocalarıma şükranlarımı arz ediyorum. Onların katkısı olmasa, tezin omurgasını oluşturan anketi gerçekleştirmekte zorlanırdım.

İstanbul, 2019

Aysun Büyükyazı

İÇİNDEKİLER

ÖZ	v
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLO LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİL LİSTESİ.....	xv
GRAFİK LİSTESİ	xvi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM:

YÜKSEKÖĞRETİMDE İNTERNET KULLANIMI ve WEB SAYFALARI

1.1. İnternetin Çalışma Prensipleri	14
1.2. Web Tasarımı İlkeleri.....	17
1.3. Üniversitelerde İnternetin Eğitim Amaçlı Kullanımı	24
1.3.1. Bilgisayar Destekli Eğitim.....	24
1.3.2. İnternet Destekli Eğitim.....	26
1.4. Yükseköğretimde Web Sayfaları.....	30
1.4.1. Üniversitelerin Web Siteleri	30
1.4.2. Türkiye’de Üniversiteler.....	32
1.4.3. Türkiye’deki Üniversite Web Sayfalarının Genel Durumu.....	36

İKİNCİ BÖLÜM:

TÜRKİYE’DEKİ ELLİ BİR ÜNİVERSİTENİN WEB SAYFALARININ İNCELENMESİ

2.1. Sayfası İncelenen Üniversiteler.....	40
2.2. Bölgelere Göre Üniversiteler.....	42
2.2.1. Marmara Bölgesi Üniversiteleri	42
2.2.2. Ege Bölgesi Üniversiteleri.....	43

2.2.3. İç Anadolu Bölgesi Üniversiteleri	43
2.2.4. Akdeniz Bölgesi Üniversiteleri	44
2.2.5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri.....	44
2.2.6. Karadeniz Bölgesi Üniversiteleri.....	45
2.2.7. Doğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri	45
2.3. Web’de Sanal Eğitim Kampüsleri	46
2.4. Üniversitelerin Web Sayfalarının Tasarım Özellikleri.....	49
2.5. Türkiye’deki Üniversitelerin Yabancı Dil Web Sayfaları.....	58
2.5.1. Marmara Bölgesi Üniversiteleri	58
2.5.1.1. Devlet Üniversiteleri	58
2.5.1.2. Vakıf Üniversiteleri	60
2.5.1.3. Vakıf Meslek Yüksek Okulları	61
2.5.2. Ege Bölgesi Üniversiteleri.....	62
2.5.2.1. Devlet Üniversiteleri.....	62
2.5.2.2. Vakıf Üniversiteleri	63
2.5.3. İç Anadolu Bölgesi Üniversiteleri	63
2.5.3.1. Devlet Üniversiteleri.....	63
2.5.3.2. Vakıf Üniversiteleri	66
2.5.4. Akdeniz Bölgesi Üniversiteleri	67
2.5.4.1. Devlet Üniversiteleri.....	67
2.5.4.2. Vakıf Üniversiteleri	67
2.5.5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri.....	68
2.5.5.1. Devlet Üniversiteleri.....	68
2.5.5.2. Vakıf Üniversitesi	69
2.5.6. Karadeniz Bölgesi Üniversiteleri.....	69
2.5.6.1. Devlet Üniversiteleri.....	69
2.5.6.2. Vakıf Üniversitesi	72
2.5.7. Doğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri	72
2.6. Boğaziçi Üniversitesi ile Van 100. Yıl Üniversitesinin Yabancı Dildeki Web Sayfalarının Karşılaştırılması	73
2.7. İstanbul Üniversitesi Web Sayfasının İncelenmesi	81
2.7.1. Web Sayfasının Kuruluşu ve İlk Güncellemeler	82
2.7.2. İdari Birim, Personel ve Çalışma Yöntemi.....	86

2.7.3. Üst Başlıklar ve Uzantılarının İngilizce Özellikleri	95
2.7.4. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Web Sayfası Kullanımı.....	99

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN WEB SAYFASI KULLANIM SORUNLARININ ARAŞTIRILMASI ve ÇÖZÜM YOLLARI

3.1. Genel Değerlendirme	103
3.1.1. Araştırmanın Önemi	103
3.1.2. Araştırmanın Amacı.....	108
3.1.3. Ölçme Araçları.....	109
3.1.4. Evren ve Örneklem	109
3.1.5. Araştırma Soruları	111
3.1.6. Araştırma Modeli.....	113
3.1.7. Verilerin Çözümlemesi ve Analizi	113
3.2. Bulgular	114
3.2.1. Demografik Bulgular	114
3.2.2. Üniversite ve Web Site İle İlgili İstatistikler	115
3.2.3. Web Sitesi Memnuniyet İstatistikleri	115
3.2.4. Ölçek Geliştirme Çalışması	117
3.2.4.1. Açıklayıcı Faktör Analizi.....	118
3.2.4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi	119
3.2.4.3. Güvenilirlik Analizi	120
3.2.5. Araştırma Soruları	121
3.2.5.1. Araştırma Sorusu 1:	122
3.2.5.2. Araştırma Sorusu 2:	122
3.2.5.3. Araştırma Sorusu 3:	123
3.2.5.4. Araştırma Sorusu 4:	123
3.2.5.5. Araştırma Sorusu 5:	124
3.2.5.6. Araştırma Sorusu 6:	124
3.2.5.7. Araştırma Sorusu 7:	124
SONUÇ	125
KAYNAKÇA.....	135
EKLER.....	144

EK 1: Grafikler	144
EK 2: Şekiller	145
EK 3: Tablolar	146
EK 2: Resimler	194
EK 5: Anket.....	204
EK 6: Yabancı Uyruklu Öğrenci Yönerge ve Yönetmelikler	206
EK 7: Pilot Anket Uygulamasında Katılımcılara Yöneltilen Sorular	223

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Üniversitelerin Web Sitelerinin Yabancı Dil Özellikleri.....	146
Tablo 2. İstanbul Üniversitesi (İÜ) yabancı öğrenci tablosu	166
Tablo 3. İstanbul Üniversitesi (İÜ) yabancı öğrenci tablosu	172
Tablo 4. Demografik İstatistikler	173
Tablo 5. Öğrenim ve Türkiye’de Bulunma Süresi İstatistikleri.....	174
Tablo 6. Üniversite ve Web Sitesi İle İlgili İstatistikler.....	176
Tablo 7. Üniversite Web Sitesi Memnuniyeti İle İlgili İstatistikler.....	178
Tablo 8. KMO ve Bartlett's Test İstatistikleri	179
Tablo 9. Açıklayıcı Faktör Analizi	180
Tablo 10. Açılanan Varyans Oranları Analizi Modeli Uyum İndeksleri	181
Tablo 11. Doğrulamalı Faktör Analizi Modeli Uyum İndeksleri Tablo 8 Doğrulamalı Faktör	182
Tablo 12. Doğrulamalı Faktör Analizi Tahmin İstatistikleri	183
Tablo 13. Güvenirlilik İstatistikleri.....	184
Tablo 14. Normal Dağılım Testi	185
Tablo 15. Ölçek ve Altboyutların Betimsel İstatistikleri	186
Tablo 16. Cinsiyet Değişkeni Bağımsız T-test İstatistikleri	187
Tablo 17. Yaş Grupları Arası Anova Test İstatistikleri	188
Tablo 18. Yaş Grupları Arası Tukey Test İstatistikleri.....	189
Tablo 19. Uyrak Değişkeni Anova Test İstatistikleri	190
Tablo 20. Anadil Değişkeni Anova Test İstatistikleri.....	191
Tablo 21. Türkiye’de Yaşama Süresi Değişkeni Anova Test İstatistikleri.....	192
Tablo 22. Eğitim Düzeyi Değişkeni Anova Test İstatistikleri	193

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırma Modeli.....	145
--------------------------------	-----

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Temel Göstergeler, 2007-2015, TÜİK Temel İstatistiksel Göstergeler ... 144

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADSL	: Asymmetric Digital Subscriber Line
ARPA	: Advanced Research Project Agency
BDİB	: Bilgi Daire İşlem Başkanlığı
Bk.	: Bakınız
BT	: Bilişim Teknolojisi
DARPA	: Defence Advanced Research Project Agency
DNS	: Domain Name System
HTML	: Hypertext Markup Language
IGF	: Internet Governance Forum
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
İÜMK	: İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi
LISTA	: Library and Information Science & Techonology Abstracts
MYO	: Meslek Yüksek Okulu
OECD	: Organization for Economic Cooperation and Development
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TCP/IP	: Transmission Control Protocol/Internet Protocol
TDK	: Türk Dil Kurumu
TİKA	: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
ULAKBİM	: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
USB	: Universal Serial Bus
YÖK	: Yükseköğretim Kurumu

GİRİŞ

İnternetin sunduğu imkânlarla bu sistem üzerindeki web siteleri yepyeni bir iletişim ve etkileşim aracı haline gelmiştir. İnternet bilgiyi sunan kaynakların çoğalmasına katkıda bulunduğu gibi bilginin sunuluş biçiminde de yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu yeni yaklaşımların en yoğun hissedildiği alanlardan biri de eğitim-öğretimdir. Özellikle son yıllarda internet ve web sayfaları sayesinde ilköğretimden üniversiteye kadar eğitim-öğretim sistemi, yeni bir yön ve ivme kazanmıştır. Bir anlamda kamu ve özel kurumlar yanı sıra, insanlar ve ülkeler arasındaki görünen-görünmeyen duvarları ortadan kaldıran, haritalarla belirlenmiş sınırları aşan, web okullar oluşmaya başlamıştır.

Diğer ülkeler gibi Türkiye de bu teknolojik dalgalanmadan etkilenmiştir. İnternet ve internet araçlarından olan web sayfalarının avantajları, ülkede büyük bir sistem olan eğitim-öğretim sistemine yeni bir boyut ve yaklaşım kazandırmıştır¹. Teknolojik gelişmeleri yakından takip eden okul ve üniversitelerin ders programları bu doğrultuda değişmiş, değişmeye de devam etmektedir². Türkiye’de 2018 yılı rakamlarına göre, 129 Devlet, 72 Vakıf ve 5 Vakıf Meslek Yüksek Okulu (MYO)³ olmak üzere toplam 206 üniversitenin her birinin özgün bir web sitesi bulunmaktadır.

Üniversitelerin web sayfalarında akademik bilgilendirmeden, sınav ve duyurularına kadar hemen her alanda 7/24 saat, neredeyse kesintisiz yayın yapılmaktadır. Bu yayınlar bütün dünyada anında izlenebilmekte, takip edilebilmekte, hatta katılımcı olunmaktadır. Çok dilli bu yeni dijital ortamda,

¹İrfan Erdoğan, **Gelenekten Geleceğe Eğitim Bilimi, Kuram ve Uygulama**, 2. Basım, İstanbul, 2016, s.99.

²Yasemin Yiğit, Soner Yıldırım, M. Yaşar Özden, “Web Tabanlı İnternet Öğreticisi: Bir Durum Çalışması”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı. 19, Ankara, 2000, s. 166-176.

³ YÖK, “Türlerine göre mevcut üniversite sayısı”, (Çevrimiçi) www.istatistik.gov.tr, 7 Kasım 2018.

milyonlarca insanın anında-canlı iletişim ve etkileşim içinde olduğu web sayfalarının yeterli olup olmadığı yanı sıra mevcutların da ne kadar verimli kullanıldığı/kullanılabildiği ise ayrı bir tartışma konusudur. Rekabetin ve kalitenin ön plana çıktığı son dönemde, üniversitelere daha fazla yabancı uyruklu öğrenci gelmesi için web sayfalarının önemi daha da artmıştır. Öğrencilerin üniversite tercihlerinde bu sayfaların ne kadar etkili olduğu incelenmesi gereken bir alandır. Literatür incelendiğinde konuyla doğrudan ilişkili yayın ve akademik çalışmalara şimdilik rastlanmamıştır. Durum böyle olunca, “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Beklentileri Açısından Üniversitelerin Yabancı Dilde Hazırlanan Web Sayfalarının Yeterliliği” konusu ele alınmaya karar verilmiştir.

Yabancı uyruklu öğrenciler ve sorunları ile ilgili literatürde birçok çalışmanın olduğu görülmüştür. Bu çalışmalar hem ilköğretim hem de üniversite düzeyindeki öğrencilerle ilgilidir. Yabancı uyruklu öğrencilerin yazma becerileri, dil, sosyal dışlanma, öğrenme yaklaşımları, Türkçe öğrenim süreçleri, sosyo-ekonomik problemler, kente ve üniversiteye alışmaları, psikolojik uyumları, iklimin etkisi, yabancı uyruklu öğrencilerle çalışan öğretmenlerin yaşadığı sorunlardan sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının Türk öğrencilerle kıyaslanmasına kadar pek çok çalışmayla karşılaşmak mümkündür. Dünyada da özellikle güneydoğu Asya ve Afrika ülkelerinden eğitim-öğretim görmek amacıyla batılı ülkelere göç eden yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına değinilmiştir⁴. Bunun yanında yabancı uyruklu öğrencilerin internet ortamında birbirleriyle iletişim kurabilmeleri için bir model de önerilmiştir⁵. Malezya’da beş üniversitede yapılan bir çalışmada ise yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci dil öğrenmesini etkileyen tutum ve davranışlar ele alınmıştır. Türkiye’de de özellikle son yıllarda buna benzer yayımlanan birçok bilimsel çalışma vardır. Tarih Khalid Sadllah-Al – Mashhadani yüksek lisans tezinde yabancı uyruklu

⁴ Yiğit v.d., A.y., s. 166-176.

⁵ Adrian Furnham, Naznin Alibhai, “The Friendship Networks of Foreign Students: AREplication and Extension of the Functional Model”, **International Journal of Psychology**, Vol. 20, 1985, pp. 709-722.

öğrencilerin öğrenim sürecinde karşılaşmış olduğu zorlukları ele almıştır⁶. Meral Bayram yüksek lisans tezinde, yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki kalıp sözler ve yabancı uyruklu öğrencilerin kalıp sözleri kullanma düzeylerini araştırmıştır⁷. Sıddık Bakır, doktora tezinde yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının, yazma becerisi öz yeterliklerinin ve Türkçe yazma verilerini araştırırken⁸, İdris Çelik, yüksek lisans tezinde, yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına değinmiştir⁹. Kıröğlu, Kesten ve Elma, Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunlarını incelemişlerdir¹⁰. Erol, yüksek lisans tezini, Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin kişisel epistemolojileri ile öz değerlendirme ve yeterlilik algılarının incelenmesi üzerine yapmıştır¹¹. Bora Gündüzyeli’nin yüksek lisans tezinin konusu ise küresel eğitim pazarlama stratejileri ve yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite seçim faktörleridir¹².

Yapılan literatür araştırmasında, yabancı uyruklu öğrencilerin beklentileri açısından üniversitelerin yabancı dilde hazırlanan web sayfalarının analizi çerçevesinde, İstanbul Üniversitesi hazırlık okulundaki öğrenciler üzerinde bir

⁶ Rohaidah Kamaruddin, Nurul Ain Ahmad, Jaslinawati Mohd, Saad, Mastura, Kamaruddin, Zuraini Seruji, “Attitudes As Extra Linguistic Factor In Learning Second Language Among Foreign Students In 5 Universities In Malaysia” **International Journal of Asian Social Science**, Vol. 8, No. 3, 2018, p.116.

⁷ Meral Bayram, “Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Kalıp Sözler ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kalıp Sözleri Kullanma Düzeyleri”, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya, 2017.

⁸ Sıddık Bakır, “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarının, Yazma Becerisi Öz Yeterliklerinin ve Türkçe Yazma Becerilerinin İncelenmesi”, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Antalya, 2015.

⁹ İdris Çelik, “Türkiye’de Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunları”, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 2013.

¹⁰ Kasım Kıröğlu, Alper Kesten, Cevat Elma, “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları”, **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.6, Sayı: 2, 2010. s.30,

¹¹ Murat Erol, “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Epistemolojileri ile Öz Değerlendirme ve Öz Yeterlilik Algılarının İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2013.

¹² Bora Gündüzyeli, “Küresel Eğitim Pazarlama Stratejileri ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Üniversite Seçim Faktörleri Üzerine Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.

inceleme konusunu doğrudan ele alan bir çalışmaya, literatür taramasında rastlanmamıştır. Bu kapsamda yabancı uyruklu öğrencilerin genel olarak hemen her alanda sorunları ele alınırken, öğrencisi oldukları üniversitelerin web sayfasını kullanabilme becerileri ve bu konu ile ilgili sorunlarına değinilmediği görülmüştür.

Bu tezde, daha önce yapılan çalışmaların ışığında İstanbul Üniversitesi örneğinde yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitenin Türkçe ve yabancı dilde hazırlanan web sayfasından beklentiler ile birlikte, İstanbul Üniversitesi web sayfasının inceleme ve analizi yapılmaya çalışılmıştır. Araştırma, sosyal bilimler alanıyla ilgili olduğundan, İstanbul Üniversitesi Kütüphaneleri, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, İBB Atatürk Kitaplığı, elektronik ortamda ulaşılabilen uluslararası yüksek lisans ve doktora tezleri, Ulusal Tez Merkezi, basılmış çok sayıda kitap ve yayımlanmış makaleler sıklıkla başvurulmuş kaynaklar olmuştur.

Çalışmada, İstanbul Üniversitesi (İÜ) web sitesinin İngilizce web sayfasının yabancı uyruklu öğrenciler için yeterli olup olmadığı araştırılmıştır. Köklü bir tarihe ve akademik kariyere sahip olan İstanbul Üniversitesi bilimsel makale yayınları ve atıflarda ön sıralarda yer almaktadır. Türkiye Bilimsel Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK-ULAKBİM) tarafından 2004-2014 yılları arasında Türkiye Üniversitelerinin Bilimsel Yayın Performansı raporunu yayınlanmıştır. SCI-SSCI-A/HCI ve Thomson National Science Indicators InCites kullanılarak çıkarılan uluslararası atıf indekslerinde Türkiye üniversitelerinin bilimsel yayın performansı çıkarılmıştır. Thomson Reuters InCites veri tabanı kullanılmıştır. 2004-2014 başlıklı çalışmada, yapılan lisans gereği sadece ilk 50 üniversitenin yayın sayısı çıkarılmıştır. Çalışmada incelenen yayın türleri makale (article), inceleme/derleme (review) ve not (note) şeklindedir. Türkiye adresli yayınların yaklaşık yüzde 91’lik kısmının devlet ve vakıf Üniversiteleri ile Kara, Deniz, Hava Harp Okulları tarafından üretildiği görülmüştür. Bu dönemde Türkiye adresli yayın sayısının 228.856 adettir. Bu yayınlara yapılan atıf sayısı 1.517.691’dir. Üniversitelerin yayın sıralamasında ilk üç sırayı bu tezin çalışıldığı dönemde iki tıp fakültesi olan İstanbul Üniversitesi (14.069) almaktadır. Aynı zamanda bu çalışmanın ikinci bölümünde yer alan ve yabancı dildeki web sayfalarının karşılaştırıldığı iki üniversite olan Boğaziçi ve Van

Üniversitelerinin karşılaştırılmasında da bu veriler önemli bir kriter olmuştur. Yayın performansının etki değerine bakıldığında Türkiye’de 11.72 ortalamasıyla Boğaziçi Üniversitesi ilk sırada yer alırken onu 10.08 ile İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi ve 9.99 ile İstanbul Teknik Üniversitesi takip etmiştir. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ise hem 3.281 yayın sayısı ile hem de 4.69 olan etki değeriyle son sıralarda görülmektedir. Fakat bu üniversitelerin de gene en çok yayın yapan elli üniversite arasında oldukları göz ardı edilmemelidir¹³. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü bünyesinde 2009 yılında kurulmuş olan URAP Araştırma Laboratuvarının amacı, yükseköğretim kurumlarını akademik başarıları doğrultusunda değerlendirebilmek için bilimsel metotlar geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmaktır. Kuruluş amacına bakılırsa URAP kâr amacı gütmeyen, Türkiye ve dünya üniversite sıralamalarını yapmayı toplumsal hizmet olarak gören bir kurumdur.¹⁴ Kurumun hazırladığı son rapora göre Amerika’da 2015’te yapılan bir araştırmada, üniversite adaylarının üniversite tercih yaparken üniversitelerin sadece genel sıralamalardaki durumuna değil, kendi istedikleri bilim alanında hangi üniversitelerin üst sıralarda olduğuna da önem verdiklerini göstermiştir. Bu eğilim nedeniyle, sıralama kuruluşları genel sıralamalardan farklı tarihlerde, üniversiteleri bilim alanlarına göre sıralamakta ve ilan ettikleri bilim alanı sayılarını da artırmaktadır. Bu rapor, üniversite tercihi yapacak aday öğrencilere ve velilerine, üniversitelerin farklı bilim alanlarında dünyadaki yerlerini görebilmelerine yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır. Raporda, dünya üniversite genel sıralaması yapan 11 kurumun genel sıralama sonuçlarını birbirleriyle karşılaştırma olanağı da vardır. On bir dünya genel sıralamasının tamamında yer alan 5 Türk üniversitesi bulunmaktadır. Bunlar arasında İstanbul Üniversitesi birinci sırada yer almaktadır. Bu durum tez çalışması için adı geçen üniversitenin seçilmesinde önemli bir etken olmuştur.

¹³ ULAKBİM, “Türkiye Üniversiteleri’nin Bilimsel Yayın Performansı: 2004-2014”, (Çevrimiçi), <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/hizmetlerimiz/turkiye-universitelerinin-bilimsel-yayin-performansi-2004-2014>, 12 Ocak 2019.

¹⁴ URAP, “URAP Türkiye Özel Bölümü”, University Ranking by Academic Performance, (Çevrimiçi) <http://tr.urapcenter.org/2018/index.php>, 12 Ocak 2019.

Ayrıca, yabancı öğrenci potansiyelinin geniş bir alana yayılması dolayısıyla, çalışmanın sınırlandırılması ve kapsamın belirlenmesi için de İstanbul Üniversitesi ve üniversitenin web sitesi ile hazırlık sınıfı öğrencilerinin seçiminde etkili olmuştur. Bütün üniversitelerde bu çalışmayı yapmak yüksek lisans çalışmasının hacmini açacağı için, kapsam İstanbul Üniversitesi ile sınırlandırılmıştır. Bu çalışmayla İstanbul Üniversitesi hazırlık bölümünde eğitim-öğretim gören yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitenin web sayfasından daha fazla nasıl yararlanabilecekleri açıklanmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesinin akademik bir yüzü-üniversite vitrini olarak da değerlendirilebilecek web sayfasından, bilgi talep edenlere daha sağlıklı bilgi ve belgelerle, en kısa zamanda, doğru bilgiye ulaşılabilmesi için neler yapılabileceği görülmeye çalışılmıştır.

Küreselleşen dünyada her alanda olduğu gibi eğitim-öğretim sahasında da hızlı değişimler yaşanmaktadır. Bu değişim neticesi olarak ortak pazar anlayışı, ticarete olduğu gibi eğitimde de kendisini göstermektedir. Eğitim pazarının önemli bir ayağını ise yabancı uyruklu öğrenci dolaşımı oluşturmaktadır. Örneğin Japon bir öğrenci ABD’de, Moğol bir öğrenci ise Türkiye’de eğitim alabilmektedir. Bu öğrenci dolaşımı, bazı ülkeler için ekonomik bir sektördür. ABD Ticaret Bakanlığının 2000 yılı verilerine göre yükseköğrenim seviyesindeki yabancı uyruklu öğrencilerin ABD ekonomisine katkısı, hizmet sektöründe beşinci sıraya kadar yükselmiştir. OECD’nin 2008 yılında yayımladığı rapora göre ise dünya genelinde 1975 yılında 600.000 civarında olan yabancı uyruklu öğrenci sayısı 2006 yılında yaklaşık beş kat artarak 3 milyona ulaşmıştır¹⁵. Avrupa birliğinin sağladığı erasmus programları gibi uygulamalar sayesinde bu sayı giderek artmaktadır. Son yıllarda Türkiye’de bu sektörde kendi yerini almaktadır.

Yabancı uyruklu öğrenciye sahip olmakla ilgili olarak Boğaziçi Üniversitesi, Ortadoğu Teknik ve Bilkent gibi bilinen üniversitelerin yanı sıra İstanbul Üniversitesi de üst sıralara çıkmaktadır. Çalışmada, İstanbul Üniversitesi hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin akademik hayatın bir parçası haline gelen üniversitenin

¹⁵ Kıroğlu v.d., a.g.y., s.26.

web sayfasıyla ne zaman, hangi ölçüde, ne şekilde, ne için ve nasıl tanıştıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesinin web sayfasından edindikleri izlenim ve aldıkları bilgilerin, eğitim-öğretim hayatlarına ve günlük yaşantılarına ne şekilde etki ettiği, gelecekle ilgili aldığı kararlarda ne derece katkısı olduğu da araştırılmıştır. Aynı çalışmanın ana temasını web sitesi bağlamında üniversite-yabancı uyruklu öğrenci ilişkisi oluşturmaktadır. Çünkü yeni bir iletişim ve etkileşim aracı haline gelen internetin ve bir internet aracı olan web sayfalarının, üniversite-öğrenci ilişkisinde nerede durduğunun da bir göstergesi konumundadır. Üniversite-öğrenci ilişkisinde, internet üzerinden iletişim ve etkileşim olarak düşünülürse, sağlıklı bir diyalog için üniversitenin web sayfası üzerinden yaptığı bütün yayınlar son derece önem kazanmaktadır. “Etkileşimin yetersiz olması, aynı zamanda, öğrencide olması gereken heyecanı da ortadan kaldırmaktadır. Sağlanacak çeşitli olanaklarla öğrencilerde üniversiteye ait olma duygusu oluşturulabilir. Üniversite sunacağı imkânlarla öğrencilerin sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayarak onlar üzerinde önemli etkiler bırakabilir. Böylece yöneticiler ile öğrenciler baskın gelmek için birbiriyle çatışan değil, kazanmak için birlikte çalışan taraflar olabilirler”¹⁶.

Çalışmayla aşağıdaki sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır:

- a. İÜ hazırlık sınıfında okuyan yabancı uyruklu öğrenciler üniversiteyi internet üzerinden mi, kendi araştırmalarıyla mı yoksa diğer yollarla mı buldular?
- b. İstanbul Üniversitesinin akademik hayata katkı amacı olan web sayfası yabancı uyruklu öğrenciler için de uygun mu?
- c. Hazırlık sınıfı öğrencileri üniversitelerinin web sayfalarında hangi bilgilere ulaşmak istiyorlar?
- d. Öğrenciler için üniversitenin web sayfalarındaki bilgiler yeterli mi?
- e. Üniversitenin web sayfasındaki belge tasarımları yabancı uyruklu öğrenciler için cazip mi?

¹⁶ Erdoğan, **Öğrenmenin Gücü**, s. 183.

- f. Öğrenciler İÜ web sayfasından hem akademik hem de sosyal olarak gerekli faydayı sağlayabiliyorlar mı?
- g. Web sayfası yabancı uyruklu öğrenciler için bu ülkede bulundukları süre içerisinde bir rehber niteliğinde mi?
- h. Web sayfası yabancı uyruklu öğrenciler için daha cazip bir hale getirilebilir mi?
- i. İÜ'nün web sayfası karşılıklı maksimum faydanın sağlanması açısından yabancı uyruklu öğrenciler için yeniden nasıl düzenlenebilir?

Araştırmanın hipotezi şöyle belirlenmiştir: İstanbul Üniversitesi web sayfası yabancı uyruklu öğrenciler için akademik ve sosyal açıdan geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Başta erasmus projesi olmak üzere farklı programlar kapsamında veya doğrudan ülkemize gelen/gelecek olan, İstanbul Üniversitesinde lisans, lisansüstü, doktora programı gibi eğitim-öğretim kariyerlerine devam etmek isteyen yabancı uyruklu öğrenciler, üniversitenin web sitesi aracılığıyla yeni, daha tatmin edici, hem üniversitenin hem de yabancı uyruklu öğrencilerin amacına ve faydasına uygun, gerekli yönlendirmeleri içeren bilgi ve belgeler ile desteklenmelidir.

Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bireylerin toplumsal hayat içindeki davranışlarının gözlemlenmesi, deney ve test yoluyla ölçülüp, sayısal verilerle açıklamasını yapan bu yöntem, nesnelleştirme üzerine kuruludur. Olgu ve olaylar, bu yöntemle bireyler, toplumsal hayat içindeki davranışlarıyla gözlemlenebilmekte, ölçülebilmekte, sayısal olarak ifade edilebilmektedir. Gözlem ve ölçme, nicel araştırma yönteminde tekrarlanabilir özellikler taşır. Gözlem ve ölçmelerin objektif yapılabildiği araştırmalara niceliksel (sayısal) “Quantitative” araştırma adı verilmektedir¹⁷.

Yöntemin sınırlılıkları da mevcuttur. Mükemmel örnekleme yapılamaması, yeterli sayıda veri toplanmasının güçlüğü, mükemmel ölçüm şartlarının her zaman

¹⁷ Gül Nur Akman, **Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemleri**, TC Afyon Kocatepe Üniversitesi Çay Meslek Yüksekokulu İşletme Yönetimi Programı Yönetim ve Organizasyon Bölümü Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi Afyonkarahisar, 2014, ss.10-11. (Çevrimiçi) <http://content.lms.sabis.sakarya.edu.tr/Uploads/80469/44072/nicel-nitel.pdf>, 12 Ocak 2018.

sağlanamıyor olması, model dışındaki verilerin değerlendirmeye tabi tutulamaması ve ölçme aracına önyargıların yansiyabileceği ihtimali nicel araştırma yönteminin sınırlılıklarını ortaya koyan unsurlar olarak belirtilmiştir¹⁸. Bu yöntemle doğru sonuçlara ulaşabilmek için öncelikle bilgi kaynaklarının doğru olması gerekmektedir¹⁹.

Anket yöntemi, günümüzde sosyal bilimler başta olmak üzere akademik ve profesyonel olarak birçok alanda başvurulanan veri toplama araçlarından biridir. Veri toplamak amacıyla oluşturulan soru listesi çerçevesinde anket, soru listesi olarak da nitelendirilmektedir²⁰. Diğer veri toplama tekniklerine (gözlem-görüşme) göre bu yöntem daha farklı bölgelerden çok daha geniş kitlelere daha hızlı uygulama olanağı sağlamaktadır²¹.

Asıl anket ile ilgili bu bilimsel veriler ışığında öncelikle pilot anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Pilot anket (öntest), asıl anketin tamamını yansıtacak şekilde, her dört katılımcının da iyi derecede Türkçe bildiği göz önüne alınarak Türkçe hazırlanmıştır. Katılımcıların kimlik profilini ve çeşitliliğini belirleyebilmek amacıyla giriş bölümünde kimlikle ilgili sorulara yer verilmiştir. Katılımcıların yaş, uyruk ve eğitim durumlarını belirleyici yarı kapalı ve açık uçlu sorular sorulmuştur. Kapalı uçlu sorulara olası yanıtların kapsamadığı bir yanıtın gelme ihtimaline karşı “diğer” olarak açık uçlu bir şık eklenmesi uygun görülmüştür. Pilot anketin asıl bölümü için katılımcılara esas anketin ruhunu da yansıtabilecek, katılımcının vereceği cevabın öğrenmek istediğimiz bilgiyi verebileceği, bu bilginin esas anketi hazırlarken önemli katkısı olacağı düşüncesinden hareketle, on iki açık uçlu soru hazırlanmıştır. Anket soruları hazırlanırken katılımcıların cevabını etkileyecek ya da

¹⁸ Akman, A.g.e, s.12.

¹⁹ Niyazi Karasar, **Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavram ve İlkeler**. İstanbul, Nobel Akademik Yayıncılık, 2014, s.46.

²⁰ Remzi Altunışık, “Anketlerde Veri Kalitesinin İyileştirilmesi İçin Öntest (Pilot Test) Yöntemleri” **Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi**, Haziran 2008, Sayı: 02, s.2.

²¹ Hüseyin Bal, **Bilimsel Araştırma Yöntemleri-Nitel Araştırma Yöntemi, Nitel Yöntemin Özellikleri**, İstanbul, Fakülte Kitapevi. 1. Baskı, 2013, s.43.

yönlendirecek tarzda sorulardan kaçınılmıştır. Soru sıralaması belirli bir akış izlerken, genelden özele ve en son en özel olana kadar bir soru akışı belirlenmiştir.

Pilot ankette, “Türkiye’ye geldiğinizde yaşadığınız en önemli sorun ne oldu?” sorusu gibi olumsuz algıların ortaya çıkarılabilmesi için tutum sorularına da yer verilmiştir. Genelde sorularda yabancı katılımcının Türkçe kavrayış düzeyi de göz önünde bulundurularak sorulmuştur. Böylece öngörülen problemle ilgili eğilim, duyuş, düşünüş ve beklentilerin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Pilot ankete katılacak olan yabancı uyruklu öğrenci profili belirlenirken negatif veya pozitif bir ayrımcılık, cinsel, ırksal, ülkesel, dilsel, dinsel vb. herhangi bir ötekileştirme yapılmadan, demokratik ilkeler gözetilerek seçilmiştir. Çeşitliliğe önem verilmiştir. Pilot anket için iki kadın iki erkek öğrenci belirlenmiştir. Çünkü “Araştırmacı bir problemten hareketle araştırma sürecine girecek bireylerin belirlenmesinden, raporun yazımına kadar asgari bilimsel ilkelere uymak durumundadır”²². Pilot ankete katılan yabancı uyruklu öğrenci profili, iki lisans, bir yüksek lisans ve bir doktora öğrencisinden oluşturulmuştur. Anket öncesi yapılan ilk görüşmede, katılımcıların üçü eğitim-öğretime başlamadan önce Türkçe hazırlık okuduklarını, bir katılımcı ise kendi kendine öğrenerek hazırlık muafiyet sınavını geçtiğini beyan etmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin tespit edilmesi, bir araya getirilmesi, konunun anlatılması, pilot anketin uygulanması ve literatür taraması uzun zaman almıştır. Çalışmayı geciktiren en önemli unsurlardan biri ise 2016 yılının 15 Temmuz günü meydana gelen, hem toplumda, hem de ülke idaresinde önemli dalgalanmaya neden olan darbe teşebbüsüdür. Bu olaylar sonrası OHAL (Olağanüstü Hal) ilan edilmiştir. OHAL hukuku kapsamında bazı üniversitelerin faaliyetine son verilmiş, akademik kadroları dağıtılmıştır. Bir kısım üniversite ise yeni adlar altında faaliyete geçmiştir. Bundan dolayı üniversitelerin akademik kadro rakamları değişmiştir. Bu durum çalışmanın akademik kadrolarla ilgili bölümlerinin değiştirilmesini gerektirmiştir.

²² Şener Büyüköztürk, “Anket Geliştirme”, **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, C. 3, Sayı 2, 2005, s.140

Aynı kapsamda kapatılan üniversitelerin web sayfalarının yayınlarına son verilmiş olması da bu çalışmayı zorlayan etkenlerdendir. Bir başka zaman alıcı sorun ise 7/24 aktif olan üniversite web sayfalarının, belirsiz periyotlarda içerik değişiklikleridir. İngilizce çeviri sayfaları bulunmayan bazı üniversitelerin, belirsiz bir zamanda bu yeni bölümleri web sayfalarında yayınlamaya başladıkları gözlenmiştir.

Pilot ankette açık uçlu soruların seçilmiş olması, katılımcıların yanıtlarına göre yeni soruların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu anlamda bazı sorular birleştirilerek anket kısa tutulmaya çalışılmıştır. Anket katılımcı profili çeşitliliği açısından İstanbul Üniversitesinin çeşitli akademik bölümlerinde öğrenci olan yabancı uyruklu öğrencilere eş zamanlı yapılamamıştır. Bu durum, önceleri sorun olarak görülse de, pilot anketin farklı zamanlarda yapılmış olmasının öğrencilerin birbirlerinin cevaplarından etkilenmeden daha objektif yanıt vermelerine imkân sağladığı gözlenmiştir.

Esas anket ile birlikte tezin kuramsal bölümünde verilen belgeler analiz yoluyla, uygulamada ise gözlem, görüşme ve anket yoluyla elde edilmiştir. Asıl anket, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında, rastgele örnekleme yoluyla İstanbul Üniversitesinde Türkçe hazırlık sınıfında okuyan 133 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma ile yabancı uyruklu öğrencilerden elde edilen bütün veriler SPSS (Standart Program for Social Sciences) for Windows İbm SPSS 23,0 paket programı aracılığıyla bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Programa yüklenen veriler, araştırmanın amaçlarına uygun olarak hazırlanmış plan doğrultusunda İbm SPSS for Windows 23,0 paket programında veri analizi yapılmıştır. Araştırma bulguları sayı, yüzde oranları ve çapraz çizelgeler oluşturularak yorumlanmıştır. Çapraz çizelgelerde güvenilirlik için Ki-Kare Bağımsızlık Testi yapılmıştır. Ki-Kare Bağımsızlık Testi iki değişken arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Araştırmada, yabancı öğrencilerin sosyal uyumlarını belirlemeye yönelik sorularda önem denetiminde hata payı $p=0.05$ olarak kabul edilmiş, ilgili çizelgede ve çizelgenin altında verilmiştir. Bazı düşünceler arasındaki istatistiksel olarak ilişki olup olmadığını test eden denencelerdeki bazı bulgulara X^2 analiz

tekniki gereği burada yer verilmemiştir. Araştırmada verilerin işlenmesi sonucu elde edilen bulgular frekans çizelgesi, gözlenen ve beklenen frekanslar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için uygulanan Pearson Chi-Square (X²) testi sonucu, “Bulgular ve Yorum” bölümünde sunulmuştur.

Bu çalışmanın sonuçlandırılması için saha araştırmasının yanı sıra yoğun bir literatür çalışması da yapılmıştır. Türkiye Bibliyografyası, Makaleler Bibliyografyası, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesinden Library and Information Science & Technology Abstracts veri tabanı ve çeşitli elektronik kaynaklar taranmıştır. Türkiye’de yazılmış tezlere ulaşmak için Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Tez Katoloğu, yurt dışındaki tezler içinse Proquest Dissertations & Thesis veri tabanları incelenmiştir. Taramalar yapılırken Türkçe kaynaklarda “web sitesi”, “web sayfası”, “üniversite web sayfaları”, “üniversitelerin yabancı dilde web sayfaları”, “yabancı uyruklu öğrenci ve sorunları”, “Yabancı uyruklu öğrenci ve internet”, “üniversite web sayfa performansları” gibi anahtar kelimeler kullanılmıştır. Tez yazılırken Türk Dil Kurumu (TDK) ve İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre hareket edilmiştir. Kimi kaynaklarda muhtevası aynı olan terimlerin farklı şekillerde yazıldığı görülmüştür. Örneğin “web sayfası” ve “web sitesi” aynı içeriğe işaret etmektedir. Tez yazılırken üniversitelerin “www.... edu.tr” uzantılarının doğru olduğu kabul edilmiştir. Çalışmada farklı kaynaklardan yapılan alıntılar tırnak içerisinde (“ ”) gösterilmiştir. Dolayısıyla, kullanılan bilginin hiç değiştirmeden aktarıldığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Çalışmada çokça İstanbul Üniversitesi, Yükseköğretim Kurumunun ve Milli Eğitim Bakanlığı ile Boğaziçi Üniversitesi ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi web sitelerinden faydalanılmıştır. Özellikle İstanbul Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı personeli Yüksek Mühendis Halil Akdaş ile farklı zamanlarda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde özellikle Üniversitenin web sayfasının genel işleyişi, sayfasının bileşenleri, sayfanın İngilizce çevirileri ile ilgili ayrıntılı röportajlar yapılmıştır.

Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde eğitim ve öğretimde web siteleri, web ve web sayfası özellikleri ile internet ve web sayfalarının dünyada ve Türkiye’de eğitim amaçlı kullanımı ele alınmıştır.

İkinci bölümde yükseköğretim web sayfalarının incelenmesi gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde ayrıca 51 ayrı Üniversitenin web sitesinin yabancı dil özellikleri incelenmiştir. Ayrıca tarihsellik, yayınlanan bilimsel makale, dünyadaki üniversiteler arasındaki yeri, öğrenci tercihlerindeki kriterler başta olmak üzere birçok konuda birbirinden farklı olan Boğaziçi Üniversitesi ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi web siteleri karşılaştırmalı ele alınmıştır. Yine bu ikinci bölümde yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesi web sayfası ile ilk tanışmaları, web içeriğinden yeterince faydalanıp faydalanamadıkları ve öğrencilerle yapılan ankete de yer verilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümü ise bulgular, genel değerlendirme, sonuç ve önerileri içermektedir. Araştırmanın amacı, ölçme araçları, evren ve örneklem, araştırma modeli, verilerin çözümlenmesi ve analiz ile ilgili bulgular ortaya konulmuştur. Bu bölümde İstanbul Üniversitesinin web sayfası ile ilgili istatistiklere de yer verilmiştir. Ayrıca aynı bölümde üniversite web sayfası memnuniyeti ile ilgili istatistiksel bilgilerde yer almaktadır.

Yüksek lisans düzeyindeki bu çalışma, yabancı uyruklu öğrencilerin beklentileri açısından üniversitelerin yabancı dilde hazırlanan web sayfalarının analizidir. Bu bağlamda İstanbul Üniversitesi hazırlık okulunda okuyan öğrenciler üzerinde bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, yeni araştırmalara kaynaklık eder ve Türkiye üniversitelerinin web sayfalarının yabancı dil özelliklerinin niteliğinin artmasına katkı yapabilirse amacına ulaşmış sayılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM:

YÜKSEKÖĞRETİMDE İNTERNET KULLANIMI ve WEB SAYFALARI

1.1. İnternetin Çalışma Prensipleri

Geleneksel olarak kâğıt, kalem, zarf, telefon vb. kullanılarak yapılan iletişim ve etkileşim, yeni dönemde internet araçlarından biri olan web sayfalarıyla çok yönlü, yepyeni bir boyut kazanmıştır. Hız artarken, zaman kısalmakta, böylece hemen her alandaki verimlilik daha ön plana çıkmaktadır. Web sayfaları üzerinden ortaya çıkan bu teknolojik yenilik ve verimlilik, anaokulundan üniversiteye kadar eğitim-öğretim ve okul kültürüne de yeni bir boyut katmıştır. Bu bağlamda kesintisiz yenilenen ve her an insanların elinin altında olan bir bilgi kaynağı niteliğindeki bilgisayarla, bilgisayar destekli eğitim-öğretim başlamıştır. Bir bilgisayar aracı olan internet, web sayfaları aracılığıyla, eğitim ve öğretimdeki duvarları neredeyse kaldırmıştır.

İnternetin, Rusya ile Amerika'nın arasındaki soğuk savaşın bir ürünü olarak bu iki ülkenin karşıtlıklarından doğmuş bir teknoloji olduğu kabul edilir. 1947-1962 yılları arasında soğuk bir savaşa sebep olan bu mücadele, siyasi ve ekonomik olduğu kadar aynı zamanda askeri teknolojiye yönelikti. 1957'de bugünkü gibi henüz dağılmamış Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) Sputnik projesiyle uzaya ilk yapay uyduyu göndermesi Amerika'yı rahatsız etti ve bilim ve teknolojiyi ele almak için savunma bakanlığı 1958'de ARPA'yı (Advanced Research Project Agency) kurdu. Amaç olası bir nükleer saldırı olduğunda aynı anda dünyanın farklı yerlerinde bulunan Amerikan birlikleriyle iletişim kurabilmektir. Bu iletişim birçok kanaldan olmalıydı ki biri zarar gördüğünde diğeri iletişime devam edebilmeliydi. Bu gün kullandığımız internet alt yapısı da bu esasa dayanmaktadır²³.

²³ Mustafa Emre Civelek, **İnternet Çağı Dinamikleri**, İstanbul, Beta Yayınları, 2009 s. 6-7.

Dolayısıyla birçok keşif ve icatta olduğu gibi internetin de ortaya çıkışı, aslında bir krize dayanmaktadır. “1960 yılından sonra ABD’nin Rusya, Küba ve Vietnam ile yaşadığı soğuk-sıcak savaşılarından ve nükleer tehditlerden dolayı federal bütçenin büyük bir kısmı araştırma laboratuvarlarına kaydırılmıştır”²⁴. Olası bir savaş ihtimali olursa, kişilerle iletişim kurabilmek ve bilgiye çabucak ulaşabilmek için İleri Savunma Araştırma Projeleri Teşkilatı (DARPA: Defence Advanced Research Project Agency) görevlendirilmiştir. Bu şekilde farklı bir adla ve farklı bir kullanım amacı ile ARPANET ortaya çıkmıştır.

ARPANET askeri-arastırma amacıyla kurulduktan sonra 1983’de görevini Ulusal Bilim Vakfı Ağına devretmiştir. Kullanıcı dostu bir kullanıma sahip olmasının kolay olması, aynı zamanda avantajlarının üst düzeyde oluşu ile dünya üzerindeki birçok ağı NSFNet’e (National Science Foundation) dâhil olmasıyla TCP/IP (İletim Kontrol Protokolü/İnternet Protokolü) destekli uluslararası bir bilgisayar ağı oluşmuştur. İnternetin dünyamız üzerinde yaygınlaşması da böylece başlamıştır.

“İnternet ortalama ayda %10 büyümektedir. Şimdiye kadar en büyük insan ve makine birliğidir”²⁵. Bugün internet, insanlık tarihinin en önemli icatlarından birisi olarak nitelendirilmektedir. Günümüzde hemen her alanda, birçok hizmet, internet aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. “Araştırma raporu yazan bir araştırmacı, ihtiyaç duyduğu kitap ve makaleyi dünyanın neresinde olursa olsun bulup satın alabilmekte, üniversitede okuyan bir öğrenci sınav notunu öğrenmek için arkadaşlarını veya okulu telefonla aramak ya da bizzat gelmek yerine interneti kullanarak ihtiyaç duyduğu bilgiye sahip olabilmektedir”²⁶. Böylece internet ve sunduğu olanaklar bilgiye erişim hızını akıl almaz derecede hızlandırmıştır. Hizmeti sunan ile hizmeti alan arasında zaman ve mekan sınırı ortan kalkmıştır.

²⁴ Selçuk Burak Hasiloğlu, **Elektronik Ticaret ve Stratejileri**, İstanbul, Türkmen Kitapevi, 1999, s. 44.

²⁵ Ramazan Aksoy, **İnternet Ortamında Pazarlama**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006, s.5.

²⁶ Uğur Gelişken, **10 Adımda Web Tasarımı**, İstanbul, Kodlab, 2009, s.2.

İnternet, Alan Adı Sistemi de denilen DNS (Domain Name Service) ile çalışmaktadır. Bir web adresinin “www.istanbul.edu.tr//:http” kısmı, yararlanılan bu web sayfalarında ulaşım protokolünün kullandığı anlamına gelmektedir. İstanbul sitenin adıdır; “edu”, sitenin eğitim kurumu olduğunu gösterir; “tr” ise sitenin Türkiye’de bir kurum, kuruluş veya kişiye ait olduğunu gösterir”²⁷. Bir web sayfasına bağlantı böyle kurulabilmektedir.

İnternetin gelişimi ve değişimi birbirine paralel buluşlarla devam etmiştir. Örneğin önceleri sadece kablolu bağlantılar kullanılırken bunlar yerini ışıklı ağlar da denilen fiber ağlara bırakmıştır. Fakat bu kabloların kalınlığı, kopmaları ve binalara düşme zorluğundan dolayı yeni bağlantı yolları araştırılmaya ve hatta kabloları ortadan kaldırmaya yönelik bir sistem geliştirmek amaçlanmıştır. 1970’lerde ilk Hawaii Adaları’nda kullanıldığı bilinen kablolu internet teknolojisi bundan yaklaşık otuz sene sonra kablosuz bağlantıya dönüşmüştür. Günümüzde radyo dalgaları kullanılarak bağlanan kablosuz teknoloji yaygınlaşmaktadır. 1997 yılından itibaren kullanılan standart kablosuz bağlantının 1999 yılında iki versiyonu daha geliştirilmiştir. Kablosuz bağlantılarla sabit noktalarla iletişim kurulabildiği gibi cep telefonları ve taşınabilir elektronik cihazlarda da kullanılabilmektedir. Bu uygulama aynı zamanda internet hızının aşamalı olarak artırılabilirdiği bir teknolojidir. Örneğin internet hızı önceleri sadece 2G ve 3G iken şu an ülkemizde 4.5G dünyada ise 5G teknolojisi kullanılmaktadır.

Bütün bu gelişmelere bakıldığında internetin gelişmeye devam edeceği açıktır. Gelecekte, büyük şirketlerin ve ülkelerin kullandığı kablolu internetin çok daha hız kazanacağı ve yüksek hızlara daha az maliyetle erişim olabileceği mümkün görünmektedir. Yapılacak çalışmalar ve elde dilecek yeni gelişmeler ile kablosuz ağların da kablolu ağların hızına yaklaştıklarında muhtemelen kablosuz ağlar çok daha fazla tercih nedeni olacaktır.

²⁷ Gelişken, a. g. e., s.2.

İnternet fikri, küresel bir yaklaşımdır. Yapılandırılması karmaşık gibi gözükse de bilimin geliştirdiği ortak platformlar paylaşarak hizmet vermekte ve yaygınlaşmaktadır. Buna karşın birçok teknik özellikleri barındırması yanında taşıdığı bilgi, hizmet şekli ve hedef kitleye göre toplumsal, kültürel ve siyasal olarak da farklılıklar gösterebilmektedir²⁸.

Bu küresel faaliyet alanı internetle ilgili yönetim sorununu da beraberinde getirmiştir. 2003 ve 2005 yıllarında düzenlenen Dünya Bilgi Toplumu zirvesinden sonra internet yönetimiyle ilgili bazı politikaların tüm katılımcılar tarafından tartışılabilmesi amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından internet yönetim formu (IGF- Internet Governance Forum) düzenlenmeye başlamıştır²⁹. Bu toplantılarla internetin sürdürülebilirliği, sağlamlık, istikrar, güvenlik ve kalkınma politikaları gibi konularının tüm paydaşlar tarafından tartışılabileceği öngörülmektedir. Bu toplantılardan biri de Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının daveti üzerine, 9'uncu IGF'in 2-5 Eylül 2014 tarihleri arasında Türkiye'nin ev sahipliğinde İstanbul'da düzenlenmiş ve IGF'in organizasyonuna ilişkin çalışmalar Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu koordinasyonu tarafından yürütülmüştür.

1.2. Web Tasarımı İlkeleri

Web sayfası, internet üzerinde hemen her alanda dünyaya açılmayı sağlayan bir kapı, diğer bir ifadeyle dijital bir platform olarak nitelendirilmektedir. Web sayfalarının genel amacı, bilgi ve belge paylaşımını sağlayarak, interaktif, sanal bir iletişim ve etkileşim alanı oluşturmaktır. Fiber optik kablolar ve sağlanan wi-fi (wireless fidelity- kablosuz bağlantı alanı) hizmetleri sayesinde bu iletişim ve etkileşimin kapsamı, hemen hemen kesintisiz internet bağlantılarının bulunduğu çok geniş bir alanı ifade etmektedir.

²⁸ Philip M. Napoli, "Diversity as an emerging principle of Internet governance." (2008). Working Paper, The Donald McGannon Communication Research Center, 2008, s.7

²⁹ International Telecommunications Union, Zirve Dokümanları, 2004, s. 1501-1502. (Çevrimiçi) <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/uluslararasi-calismalar/dunya-bilgi-toplumu-zirvesi/zirve-dokumanlari/>, 12 Ocak 2019.

Web sayfaları ile belirli bir konu hakkında metin, ses ve video biçimlerinde bilgi sunulabilmektedir³⁰. Bilgi edinme imkânları da geniş olan web sayfalarıyla, ticaretten sanata sayısız işlem yapılabilmekte, etkileşimde bulunulabilmektedir. Web sitesi temelde şu üç bileşenden oluşmaktadır:

I- Tasarım

II- İsim

III- Alan

Tasarım, web sayfası oluşturulurken kullanılan materyallerin bileşimidir. Bir web sayfasını meydana getirebilmek için birden fazla sayfa tasarım imkânı vardır. Ayrıca ana sayfada yer alan menü ile web sayfalarının arasında gezinti sağlanabilmektedir³¹. Aynı şekilde her bir sayfa üzerinde bulunan link, köprü, v.b. bağlantılar ile diğer sayfalara da bağlantı kurulabilmektedir³².

Web sayfanızı internete açmak istediğinizde öncelikle web sayfanızın bir tanımlayıcı bilgisi olması gerekmektedir. Bu dijital platformda IP (International Protocol Number, Uluslararası Protokol Numarası) diye tanımlanan bir numaralandırma sistemidir. Bu numaralandırma sistemi ile web sayfanız, internet üzerinde bir adrese sahip olur³³. Herkesin bir evi vardır örneğinden yola çıkılırsa, evin bulunabilmesi için adresi de vardır. Web alanı ev, alan adı da evin adresi olarak düşünülebilir.

Web sayfaları, birçok bileşeni barındıran resim dosyası, ses dosyası, video dosyalarından oluşturulur. “Bu dosyaları saklamak ve yayımlamak için bir alana ihtiyacınız var. Buna web alanı denir”³⁴. Web sayfası internete açılmak-yayımlanmak istediğinde, öncelikle o siteye ait olan tasarım dosyalarının bir veri depolama ve

³⁰ Çağatay Özgür, Ercan Kotan, Bülent Özukan, Mustafa Bilen, Nilgün Özukan ve Murat Öneş, **On Line Web Tasarım Grafik Yaratıcılık Özgün Sayfalar**, İstanbul, Boyut Yayın Grubu, 2005, s.25

³¹ Gelişken, **a.g.e.**, s.22.

³² **A.e.**

³³ **A.e.**

³⁴ Osman Gürkan, **Web Tasarım Kılavuzu**, Ankara, Nirvana Yayınları, 2007, s.7.

internet ağına açma merkezlerine yüklenmesi gerekmektedir. Bu merkezlerin vermiş olduğu servisin adına “Hosting” servisi denmektedir. Buradan en uygununun seçilerek web sayfasının o alanına taşınması gerekmektedir³⁵. Bu işlemin ardından hizmete açılmak istenen web sitesinin kullanıcı adı bu alana yönlendirilerek sayfa yayımlanmış olur. Web alanın boyutu ne kadar fazla ise web’e yüklenebilecek dosyalar için de imkânlar o kadar geniş olur. Kişisel bir web sayfası için 50MB’a kadar alanlar kullanılabildiği bilinmektedir³⁶.

“Web sayfalarında görüntü ve yazının organizasyonu, bilgiden önce kullanıcının dikkatini çekmekte ve web sayfalarıyla etkileşimi daha kolay hale getirmektedir”³⁷. Çünkü ilk olarak web sayfasını ziyaret eden kullanıcıların bilgisayarlarına dosyalar gönderilmektedir. Bu dosyalar, multimedya öğelerinden ve HTML (Hyper Text Markup Language/ Hiper Metin İşaret Dili)) kodlarından oluşmaktadır. Multimedya öğeleri sayfalarımıza yerleştirdiğimiz resimler, müzik dosyalarıdır. HTML kodları ise web sitesine koyduğumuz sayfaların ziyaretçinin bilgisayarında bizim istediğimiz şekilde gösterilmesini sağlayan emirlerdir. Örneğin sayfanın zemin renginin ne olacağını, resmin sayfanın neresine yerleştirileceğini, yazıların puntosunun ve renginin ne olacağını web ‘browser’a söyleyen komutlar dizisi, HTML kodları tarafından verilmektedir³⁸.

Estetik nitelikleri olan web sayfaları için, genel tasarım ilkelerine koşut web sayfa tasarım ilkeleri geliştirilmiştir. Sayfa tasarımları, bu ilkeler doğrultusunda yapılmaktadır. Bu tasarım ilkelerinde “görsel iletişim tasarımı ürünlerinde, tasarım ürününün özgünlüğü, dikkat çekiciliği, mesajı ile hedef kitleye uygunluğu vb.

³⁵ Gelişken, **a.g.e.**, s.2.

³⁶ **A.e.**

³⁷ **A.e.**

³⁸ Chip Kitap. **A’dan Z’ye Web Tasarımı**, İstanbul, Chip Kitap, 2006, s.8

dışında, görsel / güzel iletinin kolay bir biçimde aktarılması ve anlaşılır kılınması da önemlidir”³⁹.

Web sayfa tasarımında hedef kitlenin zihnini karıştıracak ve görsel/zihinsel algılamasını zorlaştıracak her türlü karmaşadan kaçınılmalıdır. Web sayfası yaparken karmaşıklıktan, gereğinden fazla görüntü ve metin kullanımından uzak durulmalıdır. Görüntü öğeleri ve metinler, verilmek istenen ileti / içerik için etkili olarak kullanılırsa, kullanıcının web sayfasını algılaması kolaylaşır ve sayfanın içinde kaybolması engellenir⁴⁰. Web sayfası tasarımında tutarlılık ve çoklu ortam en çok dikkat edilmesi gereken tasarım ilkesidir. Tasarımda tutarlılık, okura okuma-izleme ve tasarlanan ürün içinde dolaşım kolaylığı sağlamayı amaçlamaktadır. Burada gaye, farklı bir görsel dil kullanarak sayfalar arasında ani değişikliklerle ziyaret eden kullanıcının şaşırtılmamasıdır. Çünkü göz, tasarım yüzeyinde belirli ilkeler ışığında hareket eder. Bundan dolayı göz hareketlerinin ustaca değerlendirildiği bir tasarım daima hedefine ulaşır⁴¹.

Web sayfası tasarımı yaparken, düğme gruplanması, düğmelerin yerleştirilme biçimi, görsel yardım bilgilerinin uyumu, sayfa düzeni, tutarlı tasarımın önemli aşamalarındandır. “Örneğin sitede, her bir sayfa içinde aynı yerlere, sayfanın sağ ve sol kenarına, altına / üstüne yerleştirilmiş olan dolaşım seçeneklerinin bulunduğu yerleri bilmesi, tutarlılığı olumlu etkilemektedir”⁴². Web sayfalarında tutarlılığı sağlamak için doğru renk kodları kullanmak önemlidir. Oluşturulan renk kodları sayesinde yazı ve arka plan renklerinde tutarlılık sağlanabilir⁴³.

³⁹ Sibel Onursoy, “Online Haber Yayıncılığında Görsel Tasarım Boyutu: Haber Sitesi Örnekleri Üzerine Bir Uygulama”, Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011, s.28.

⁴⁰ Erkan Balaban, **Web Tasarım Kılavuzu**, İstanbul, Pusula Yayıncılık, 2008, s.8.

⁴¹ Pınar Güngör, “Üniversite Web Tasarımlarının İncelenmesi ve Örnek Bir Tasarım Geliştirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üni. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2014, s.38; Rune Pettersson, **Information Design an Instroduction**. Philadelphia, PA, USA: John Benjamins Publishing Company, 2002, s.22.

⁴² Yusuf Keş, **Elektronik Yayıncılık ve Web Tasarım**, İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2009, s.28.

⁴³ A.e, s. 31.

Anlaşılır web sayfa tasarımlarının önem taşıyan öğelerinden birisi, görsel olarak içeriklerin açık, net, belirgin olmasıdır. Açıklık ilkesi, içerikte kullanılan dil ile ilişkilendirilebileceği gibi, metnin okunurluğu için kullanılan yazı karakteri ve puntosu ile de ilişkilidir. “Bu yüzden metinde, rahatlıkla algılanabilecek ve okunabilecek ideal bir ölçü ve yazı karakteri kullanılması gerekir. Örneğin kitapta yazının okunabilmesi için 9-12 punto etkili iken, ekran için biraz daha büyük olması gerekir. Ayrıca bilgilendirme açısından görüntü öğelerinin de okunurluğa gereksinimi vardır”⁴⁴.

“Denge, iki zıt yöne doğru uygulanan iki kuvvetin birbirini bütünümesidir”⁴⁵. Denge, tipografi ve görsel nitelik taşıyan olguların sayfa içindeki fiziksel yapısıyla ortaya çıkan bir değerlendirme ve sonuçtur. “Denge, kompozisyon içindeki nesnelerin bıraktığı görsel ağırlıkla da ilişkili olarak, verilen tasarım içindeki nesnelerin düzenlenmesidir”⁴⁶. Web’de denge ilkesi, yalnızca nesnelerin ölçüsüyle değil, aynı zamanda onların değerleriyle de ilgilidir (görsel ağırlıkları, açıklık - koyuluklar gibi). Bir düzlemdeki nesneler eşit ağırlıkta olduklarında dengededirler. “Bir sanat yapıtını oluşturan öğelerin, bütün içinde kompozisyon düzenini bozmayacak biçimde dağılışına”⁴⁷ denge denmektedir. Tasarımın etkili olmasını sağlayan denge, genellikle “bakışumlu” ve “bakışumsuz” biçimde oluşur. “Bakışumlu denge; kompozisyonun ağırlığı yatay ya da dikey eksen etrafında tarafsızca dağıtıldığı zaman oluşur. Bakışumlu dengede normal durum, eksenin her iki yanındaki özdeş formlar olduğu zaman sağlanır”⁴⁸. Genel çerçevede, bakışumsuz olan kompozisyonlar, takipçide/izleyicide büyük bir görsel gerilim uyandırmaktadır. Dolayısıyla web sayfa tasarımında renk kontrastları önem taşır. Çünkü renk

⁴⁴Güngür, **a.g.e.**, s. 38.

⁴⁵ Ercan Yücel, Görsel Öğeler Açısından Web Siteleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s.51.

⁴⁶ Metin Sözen ve Uğur Tanyeli, **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, Remzi Kitapevi, 2001, s.65.

⁴⁷ Güngür, **a.g.e.**, s.44.

⁴⁸ Sözen ve Tanyeli, **a.g.e.** s.65.

kontrastlıkları ile tasarıma hem canlılık getirilebilir, hem de algılamada seçiciliği artırma imkânı mevcuttur.

Görmeye etki eden bir unsur olarak vurgu, web'deki görsel hiyerarşide en öne sürülmüş, önemle belirtilmek ve ilk dikkat çekilmek istenendir. Başka bir deyişle, bir unsuru, diğerlerine göre daha belirgin hale getirmektir. Dolayısıyla, “her türlü görsel tasarım, etkin bir vurgu ögesine gereksinim duyar. Vurgu etkisi boyut, titreşim, renk, doku ile sağlanabileceği gibi beyaz alan kullanılarak da sağlanabilir”⁴⁹. Tasarımda vurgulayıcı unsurun ne olacağının ve tasarımın neresinde kullanılacağını önceden saptanması önemlidir. “Vurgulayıcı unsur, konuya, müşterinin tutumuna ve hedef kitlenin özelliklerine göre değişebilir”⁵⁰. “Bir tasarımda vurgulayıcı unsurun ne olacağını saptamak başlı başına bir sorundur. Vurgulayıcı unsuru, iletilmek istenen iletinin önemi belirler. Diğer önemli bir nokta ise vurgunun tasarımın neresinde kullanılacağıdır. Vurgunun, tasarımın optik merkezinde yer alması yerinde bir karardır”⁵¹.

Ayrıca web sayfa tasarımında ritim, nesnelerin tasarımında uyum oluşturulacak şekilde dengelenmesi olarak tanımlanmaktadır. Gözün tasarımdaki önemli parçaları yakalamasını ve tasarımın mesajının kolaylıkla algılanmasını sağlayan ilkedir. “Ritim, tekrar ya da tasarım öğelerinin birbirini izlemesi, tasarım öğeleri arasındaki aralıklar olarak da açıklanabilir”⁵². Ritim aynı zamanda “gözün, tasarım yüzeyinde bir görsel elemandan diğer görsel elemana kesintisiz geçiş yaptırılıp devamlılığın sağlanmasıdır”⁵³. Ritim, desen ve doku oluşturmakla birlikte tasarımda güçlü bir hareket duygusu yaratabilir. Bir kompozisyonda farklı öğelerin sıra ile ve belli aralıklarla birbirlerini izlemesi de ritim duygusunu oluşturur.

⁴⁹ Tefik Fikret Uçar, **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım**, İstanbul, İnkılâp Kitapevi, 2004, s. 155.

⁵⁰ Şükrü Ufuk Nayman, “Sosyal İçerikli Reklam Kampanyalarının Grafik Tasarım İlkeleri Bakımından Analizi ve Eğitsel Açıdan Değerlendirilmesi”. **Yüksek Lisans Tezi**, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, 2008, s.97.

⁵¹ Emre Becer, **İletişim ve Grafik Tasarım**, Ankara, Dost Kitabevi, 2002, s.74.

⁵² Keş, **a.g.e.**, s.38.

⁵³ Becer, **a.g.e.**, s.70.

Ritmin devamlılığı oran ve orantıya bağlıdır. Bu açıdan oran ve orantı web sayfasının en önemli unsurlarından biridir. Oran, boyut ile şekil arasındaki ilişki olarak nitelendirilmektedir. Bir tasarımı hazırlayabilmek için bir araya getirilen görsel öğeler farklı boyutlarda oldukları için birbirlerini etkilemektedirler. Bu etkiler tasarımcının karşısına oran ve orantı sorunları olarak çıkmaktadır. “Tasarımcı, görsel unsurların orantısal ilişkilerinde değişken yapılar kurmaya çalışmalıdır. Bir tasarımda uyumlu orantılara ulaşabilmek için matematiksel verilerden yararlanmalıdır”⁵⁴. “Sözel hiyerarşi; tasarımcı, afişte yer alan başlık, alt-başlık, slogan gibi sözel bilgiler, arasında izleyiciyi mesajdaki önem sırasına göre yönlendirecek hiyerarşik bir yapı kurmalıdır”⁵⁵. Oranların farklılığı görsel ağırlığın ve derinliğin kurulmasına da yardım edebilir. Bütün tasarımcı ve sanatçıların ilham kaynağı olan doğa, kendi içinde daima uyumlu ve orantısal ilişkiler bulundurmaktadır.

Uyum ve bütünlük, web sayfası tasarım ilkelerinin en önemli bileşenlerindendir. Bir tasarım içindeki görsel unsurlar bütünlük oluşturacak şekilde bir araya getirildiğinde, kompozisyonadaki dağınıklığın ve parçalanmanın önüne geçilmiş olur. Görsel bütünlük şeklinde açıklayabileceğimiz uyum ilkesi, tasarımın en önemli etkenidir. “Uyum, bir bütünü oluşturan parçalar arasındaki benzerlik ve ilgililiktir. Öğelerin kendi aralarında içsel değerleriyle etki-yapı-ilgi olarak birbirine uygun olması, yan yana gelen parçaların net zıtlıklar ve çelişkiler göstermemesidir”⁵⁶.

Web sayfa tasarımcısı, oluşturacağı kompozisyonda kullanabileceği unsurları seçerek gruplandırmalı ve birbirleriyle uyum sağlayacak biçimde düzenlemelidir. Aynı temel biçime, boyuta, dokuya, renge ya da duyguya sahip unsurlar, bir tasarımda ideal bütünlüğü oluştururlar⁵⁷.

⁵⁴ A.e, s. 68.

⁵⁵ A.e., s. 202.

⁵⁶ Faruk Atalayer, **Temel Sanat Öğeleri**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1994, s.123.

⁵⁷ A.e.

1.3. Üniversitelerde İnternetin Eğitim Amaçlı Kullanımı

Günümüzde eğitimin her safhasında kara tahtadan kitaba, projeksiyon cihazından bilgisayara birçok teknoloji kullanılmaktadır. Tarihte de görüldüğü gibi her yeni teknolojinin sınıflara girmesinde bazı sorunlar yaşanmıştır. İlk ve orta çağda eğitimde öğretmenle öğrencinin yüz yüze gelmesi esas iken, daha sonra yazılı materyallerin çıkışı ile kitaplar, neredeyse eğitimde öğretmenin yerini alacak düzeye gelmiştir. Günümüzde de kitap hâlâ temel eğitim aracıdır. Bununla birlikte bilgi ve iletişim teknolojisinin sunduğu imkânlar olarak otomasyon destekli eğitim ve internet, artık eğitimin temel parçaları olmaya başlamışlardır.

1.3.1. Bilgisayar Destekli Eğitim

Bilgisayarın geliştirilmeye başlandığı 1950'li yıllardan bugüne, eğitimeciler bilgisayarı sınıfta ve eğitimde kullanmak istemişler; bunu yazı kadar önemli görmüşler ve geleneksel eğitimdeki yazı okur-yazarlığın eğitimin başına alındığı gibi, burada da temel bilgisayar kullanmayı (computer literacy) koymuşlardır. İlk bilgisayar destekli öğretim geliştirme çalışmaları 1960'ların sonu ile 1970'lerin başında, geleneksel öğretime destek mahiyetinde ortaya çıkmıştır. 1970'lerin sonunda iki büyük sistem PLATO (merkezi ders kütüphanesine bağlı eğitim ağı) ve TICCIT (bir öğrenci bilgisayarına ders desteği veren sistem) geliştirilmiştir. Bunlar, başta ilan ettikleri potansiyele ulaşamamışlardır. 1980'li yıllarda geleneksel öğretim yöntemi ve ortamlarıyla bilgisayar destekli eğitimi deney ve kontrol gruplarında karşılaştıran birçok araştırma yapılmıştır. Burada, ortaya aslında çok anlamlı bir fark çıkmamış, bu arada multimedia ve internet gelişmiştir⁵⁸.

Her ne kadar bilgisayar destekli eğitimin tanımlanmasında farklı yaklaşımlar görülse de, bu şekildeki eğitim ve öğretime ait içerik veya faaliyetlerin bilgisayar yoluyla aktarılması olarak da tanımlanabilmektedir. Eğitim için bilgisayarların kullanım şekilleri içinde en fazla dikkat çeken ve üzerinde en çok çalışılan şekil olan bilgisayar destekli eğitim, öğrencilerin belli konuları öğrenmelerine destek olacak

⁵⁸ M.Ali Kısakürek, **İnternette Eğitim Siteleri**. A-Z of Education Web Link, Ankara, Anı Yayıncılık, 2001, s.5.

ortamları sağlamaya yönelik olarak kullanılmaktadır⁵⁹. Bilgisayar destekli eğitim, bilgisayarın öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleşmesinden oluşan bir öğretim yöntemidir. Bilgisayar destekli eğitim, öğretim sürecinde öğrencilerin bilgisayarda programlanan dersler ile etkileşimde bulunduğu; öğretmenin rehber, bilgisayarın ise ortam rolünü üstlendiği etkinlikler olarak da tanımlanabilir.

Bilgisayar Destekli Eğitim günümüzde CD-ROM paketlerine girmiştir. Bu programlar ilgi çekmekte, bilgiye kolay ulaşım sağlamakta, açıklayıcı bilgi ve örnekler vermekte, beceri pratiği yapma imkânı sunmaktadırlar. Bilgisayar Destekli Eğitimin öğrenciler için hedeflenen genel amaçları şöyle sıralanmaktadır:

1. Öğrencinin motivasyonunu artırmak,
2. Öğrencinin bilimsel düşünme yeteneğini geliştirmek,
3. Grup çalışmalarını desteklemek,
4. Öğretme yöntemlerini genişletmek,
5. Öğrencinin kendi kendine öğrenme yeteneklerini geliştirmek,
6. Öğrencide ileri düzeyde düşünme becerisinin geliştirilmesini desteklemek,
7. Mantık yolu ile problemlere çözüm bulmayı desteklemek,
8. Hipotez kurmaya cesaretlendirmek vb. şekilde genel amaçlar ortaya çıkarmaktır⁶⁰.

Her ne kadar bilgi teknolojisi araçlarının eğitimde kullanılması kaçınılmaz bir hal almış olsa da bir sınıf ortamını, oradaki sinerjiyi oluşturması pek mümkün gözükmemektedir. Gerçek olan; bilgisayarlar ve ona bağlı teknolojik araçlar artık eğitim ve öğretimin vazgeçilmez yardımcılarıdır. Öğretimi kolaylaştırmakta, eğitimi yaygınlaştırmakta önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu fırsatlar, sınıf ortamındaki öğrenmeden uzaktan ve yaygın öğrenmeye kadar çok farklı öğrenme şekillerinde karşımıza çıkmaktadır.

⁵⁹ A.e.

⁶⁰ A.e.

Özellikle gençlerin okuma ve öğrenme alışkanlığı bilgi teknolojisi araçlarla bir eksen kayması yaşamaktadır. Teknoloji sayesinde kitaplar öğrenenler için donuk ve yetersiz materyaller olmaktan çıkmış, daha çok erişilebilir ve eğlenceli okumaların yapılabileceği elektronik platformlar olmuştur. Diğer bir ifadeyle kitapların elektronik ortamlara aktarılması, hem onlara daha kolay ve hızlı erişim imkânı sağlamakta hem de kitapların donuk yüzünü değiştirmektedir. Böyle imkânlar sağlayan yeni bir eğitim aracı olarak bilgisayar ve ona bağlı teknolojileri eğitimden bağımsız düşünmek mümkün gözükmemektedir. Bugüne kadar bilgisayarın eğitimde alışlagelmiş kullanımı bilgisayar destekli eğitimle sınırlıyken, internetin zaman ve mekân açısından geleneksel sınırları aşan esnekliği, konuya sadece yeni bir anlam değil aynı zamanda yeni bir boyut da kazandırmıştır. Çoğu eğitimci, internetin ve internetin bir aracı olan web sayfalarının, bir bilgi deposu ve öğrencilerin erişebilmesi için öğretmenlerin kendi ders gereçlerini yayınlamada eşsiz bir kaynak olduğunu düşünmektedirler.

1.3.2. İnternet Destekli Eğitim

Eğitimin internetle tanışması, elektronik ortamda bilgi paylaşımı şeklinde başlamıştır. Farklı platformlarda sunulan tarihi, ekonomik, edebi ve siyasi bilgilerin okullarda okuyan öğrenciler tarafından derslerinde kullanılması ve böylelikle kendini geliştirmesi şeklinde başlamıştır. Ardından eğitim kurumlarının web sayfalarının daha profesyonel kullanılmaya başlamasıyla boyutu değişmiştir.

Okul web sayfalarının, 1998’li yıllarda kurulmaya başlandığı kabul edilir. O zaman sitenin unsurları tam ortaya çıkmamıştı. Çok azı öğrenci fotoğrafı kullanıyordu, güncelleme tarihi, okul toplumu (öğrenci velileri) bilgileri yoktu. Sitenin sorumlusu, yapıcısı, destekleyeni bulunmuyordu. Bu siteler sadece gönüllülerin ortaya koyduğu çalışmalarla başlamıştı. Birçok sayfa, sadece “yapım halindedir” (under construction) ibaresi yazılı olarak kalıyordu. Birçok okul “başkalarında var, bizde de olsun” veya “Web’de de olalım” düşüncesiyle bu sayfaları yaptırıyorlardı. Oysa şu anda okul web sayfalarının kalitesi, sayfa özellikleri, linkleri, güncellenmesi ve sunduğu birçok olanaklar, devamlı gelişme ve

yarışma halindedir⁶¹. Web sayfalarında hem reklam amaçlı hem de eğitim amaçlı içerikler, dış kullanıcıların okulu tercihte ilk etkileyici unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özellikle okul web sayfa içeriklerinin -bütün öğrenci, öğretmen ve velilere hitap edecek şekilde- hem içeriği zengin (content-rich) hem de her türlü zararlı bilgi ve verilere karşı kontrollü olması gerekir. Burada gazete, web siteleri, trafik cezaları, vergi numaraları gibi gereksiz linkler yerine yararlı kütüphanelerin, eğitim sitelerinin, ders planı ve malzemelerin linklerinin bağlanması gerekir. Her geçen gün dünyada bu tür eğitim ve öğrenme malzemesi (learning resources) sağlayan web sayfaları çoğalmaktadır. Öğrenme giderek belli merkezlere, kişi ve kaynaklara bağlı olmaktan çıkmakta, dağılmakta ve hareketlenmekte, yeni bir anlam kazanmaktadır⁶².

Bilgisayarın eğitimi destekleyici bir araç olarak kullanımı, internet ile yeni bir ivme kazanmıştır. İnternet, ilgi alanları aynı olan insanların sanal ortamlarda bir araya geldiği, bilgi alış-verişi yaptığı, yeni grup ve topluluklar oluşturdukları yerdir. İnternet bütün dünyaya yayılmış şekilde insanlara, kurumlara ve her türlü bilgiye erişimi kolaylaştırmıştır. Her eğitim seviyesinde ve her eğitim alanında kullanılabilir niteliğe sahiptir. Ağ üzerinde eğitim yapmak, ağa dâhil olmayan bilgisayarlı eğitim yapmaktan daha kolaydır. Çünkü tek bilgisayarda bilgi az, program yetersiz olabilir; üstelik her programın da ayrı ayrı incelikleri vardır. Oysa bilgisayar ağlarında bilgi bulma ve kullanmayı öğrenmek daha kolaydır. 1990'lı yıllarda başlayan web sayfaları, kısa sürede bilimsel araştırmalardan ticarete, uzaktan eğitimden sanata hemen bütün alanlarda yaygın kullanım alanı bulmuştur⁶³.

Bu yenilik kısa sürede okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin de dikkatini çekmiştir. İletişimin gelişmesinin, öğrencilere değişik alanlarda sağladığı birçok avantajı vardır. Bu alandaki araştırmalara göre, 21.yüzyılda internete bağlı olmayan

⁶¹ A.y.

⁶² A.y.

⁶³ Özdemir Çetin, v.d., “Teknolojik Gelişme için Eğitimin Önemi ve İnternet Destekli Öğretimin Eğitimdeki Yeri”, **The Turkish Online Journal of Educational Technology**, C.3 Sayı:3, 2004, s. 1320.

okul ve ev kalmayacaktır. Okullar ve diğer eğitim kurumları arasındaki bilgi alışverişi internet sayesinde olmaktadır. Eğer sürekli güncellenirse, bir eğitim ve bilgi kaynağının 24 saat emrinizde olduğunu düşünmek mükemmel bir şeydir. İnternetin en sağlam giriş ve çıkış kapıları, kurumların ve okulların web siteleri ve web sayfalarıdır.

Öğretmenler, yöneticiler ve veliler “web”in hem okul yönetiminde hem verimli ders yapmada hem de değişik alanlarda öğrenci başarısını artırmada önemli rol oynayacağını farkındadırlar. Web sayfaları üzerinden kurulan bu yeni iletişim biçimi okul yönetimini, öğretmenlerin çalışmasını, eğitim uygulamalarını ve bir bütün olarak okul kültürünü değiştirmektedir.

İnternet, öğrencilerin öğrenme alışkanlıklarını ve deneyimlerini pekiştirmek ve zenginleştirmek için kullanabilecekleri mükemmel bir araçtır. Bilgisayar ağlarının gelişmesi ve sınıflara girmesiyle bilgisayar destekli eğitimin yeni bir safhası olarak “internet destekli eğitim” kavramını ortaya çıkmıştır. Teknoloji, artık geleneksel metin kitaplarının ötesine geçilmesini mümkün kılmaktadır. CD-ROM kaynaklar, CMC (Computer Mediated Communication/ Bilgisayar Ortamlı iletişim) ve internet kaynaklarında değişik formatlarda birçok bilgiye ulaşmak mümkündür. Bilgisayar alanında donanımın yanı sıra yazılım alanında da önemli gelişmeler ortaya çıkmaktadır. Yazılımdaki en önemli türlerden biri “Web yazılımları”dır. Ağ üzerinde eğitim yapmak sadece öğrencilerin değil, öğretmenlerin de izole durumda kalmalarını engeller. Öğretmenler, internet üzerinden birçok ders plânına, kitaba, dergiye, veri tabanlarına, görüntü ve ses bilgilerine, yazılımlara vs. ulaşabilir ve kullanabilir.

Bilgisayar ağları üzerindeki web temelli öğretimde, geleneksel öğretimde öğrencilerin karşılaştıkları bazı öğretim metodu engellerinin de ortadan kaldırılması ile daha özgür bir eğitim ortamı meydana gelmektedir. Eğitimde çeşitli araç ve gereçler kullanılmaya devam ederken etkili ve verimli bir eğitim için web teknolojilerini en iyi şekilde değerlendirmek gerekir.

Web teknolojileri eğitimde şu avantajları sağlayabilir:

- Bilgi yazı, ses, video ve grafik formunda sunulabilir.
- Öğretmen ve öğrenciler herhangi bir zamanda değişik yerlere mesaj gönderip alabilir ve bunları kolaylıkla saklayıp, düzenleyebilirler.
- Dokümanlar, internet üzerinden bir kişiye kolayca ulaştırılabilir.
- Sürekli diyalog gerçekleştirilebilir ve çoklu sohbet ağları kurulabilir.
- Oluşturulan forumlar sayesinde belli bir konu hakkındaki tartışmaya kolayca katılım sağlanabilir ve gönderilmiş mesajlar okunabilir.
- İnternete üzerinde e-mail hesabına sahip olan kişiye dokümanlar, otomatik olarak dağıtılabilir.
- Web bilgisi kolayca güncellenebilir ve güncel bilgiye zaman kaybetmeden erişilebilir. Okullarda internet kullanımının öğrencilere şu kazanımları sağlayacağı düşünülmektedir.
- İnternet, bireylere bilgileri karşılıklı paylaşma ortamı yaratır ve diğer kullanıcılar ile fikirlerini tartışma olanağı sunar.
- İnternet, belli bir öğrenci ve öğretmen grubuna, ortak ilgi alanları çerçevesinde farklı bölgelerdeki insanlarla iletişim olanağı sağlar.
- İnternet, öğrencilere kendi kendilerine dünya çapındaki bu ağ üzerinde arama ve araştırma yapma becerileri kazandırır. Uygun tekniklerle bu kazanımlar, erişilen bilgileri etkin kullanma davranışlarına da dönüştürülebilir.

Etkileşim özelliği sayesinde internet, öğrenmeye katkı sağlamak ve doğrudan derslerde kullanılacak hemen her konu alanına yönelik kaynak ve materyal sunmaktadır. Böylelikle öğrenme ortamlarının görünümü ve değerlendirme yöntemleri kökten değişmektedir. İnterneti kara tahta, tebeşir ve sıralara alternatif bir yol olarak düşünebiliriz. Bir bilgi kaynağı olarak internetin kullanılması, geleneksel olarak tek bilgi kaynağı görülen öğretmenin rolünün, yani günümüze kadar geçerli olan geleneksel paradigmanın değişmesine yol açmıştır. Böylece, öğrenen-merkezli öğrenme ortamları ağırlık kazanmıştır. İnternet kullanma, öğrencilerin aktif katılımcılar haline gelmesini sağlamakta, kendi geleceklerini planlamakta ve

öğrendikleri disiplinlerin uygulamaları içine girmelerine yardımcı olmaktadır. Hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin teknoloji ve bilgi okur-yazarlığını geliştirmelerini sağlamaktadır. Yine, hem başlangıç hem de ileri düzeydeki öğrenenleri teknolojik araçları kullanmaları konusunda cesaretlendirmektedir.

İnternet, siber ortamda gerçekleştirilen olayları bilgisayarımıza taşıyarak uzaklık kavramını yeniden tartışmaya açmıştır. Özellikle sanat ve bilim alanında oldukça etkin kullanım alanı bulunan bu tür uygulamalar, öğrencilere dünyanın değişik bölgelerinde gerçekleştirilen ortamlara eşzamanlı veya eş zamansız katılma ortamı sağlayacaktır. Örneğin, bir müzenin on-line olarak gezilmesi, bir uzay aracının uzaya fırlatılışının gözlemlenmesi, bir müzisyenin verdiği konseri izleyebilmek gibi. Hazırlanan ders programına bu tür olayların ve siber gezilerin eklenmesi, anlamlı öğrenme ortamı yaratacağı gibi, öğrencilerin dünyanın değişik bölgelerinde yaşatları ile etkileşimini de başlatmış olacaktır.

1.4. Yükseköğretimde Web Sayfaları

1.4.1. Üniversitelerin Web Siteleri

Binyıllar içerisinde insanoğlu kendisini sürekli geliştirmiştir. İhtiyaçlarını giderme güdüsü, her zaman insanı yeni gelişmelere açık yapmıştır. Böylece birçok icat günümüze kadar bulunmuş, geliştirilmiş ve insan hayatına yeni yönler kazandırmış⁶⁴. Son yıllarda yepyeni bir çağa adını veren bilişim, iletişim veya küreselleşme, internetin ortaya çıkmasıyla şekillenmeye başlamıştır⁶⁵.

İnternet ortaya çıkışı itibariyle genel anlamda araştırma ve bilim kurumları tarafından kullanılması düşünülmüş ancak sonrasında sağladığı geniş imkânlar, kolaylıklar, verimlilik ve diğer birçok sebepten dolayı kitlesel bir iletişim ve etkileşim aracı haline gelmiştir⁶⁶. Milyonlarca insan internet üzerinden birbiriyle

⁶⁴ Ahmet Tarcan, Ali Osman Alakuş, Behçet Oral, Cahit Aydemir, Feyza Ergün, İlknur Uluğ, Kenan Bölükbaş, M. Cengiz Yıldız, Ömer Ergün, Recep Gülşen ve Uğur Yönten, **İnternet ve Toplum**, Ankara, Anı Yayıncılık, 2005, s.181.

⁶⁵ Uğur Yozgat, **Yönetim Bilisim Sistemleri**, İstanbul, Beta Yayınları, 1998, s.11.

⁶⁶ Filiz Balta Peltekoğlu, **Halkla İlişkiler Nedir?** 3. Basım İstanbul, Beta Yayınları, 2002, s.276-277.

doğrudan iletişim, etkileşim ve ilişki içindedir. Bu sanal ortamdaki ilişkiler kişilerin sosyalleşmesi klişesinin dışında ticaret, kültür, sanat, edebiyat başta olmak üzere hayatın hemen bütün alanlarını kaplamaktadır. İnternet üzerinden bir ülkeden bir başka ülkeye alım-satım işlemleri yapılırken, yine aynı ortam, sanat, edebiyat, sağlık gibi sayısız alanda insanlara yeni imkânlar ve hizmetler sunmaktadır⁶⁷.

Bu yoğun elektronik ilişki ağında Türkiye'ye internetin gelişiyile birlikte ilk bağlantısının üniversite olması tesadüf değildir. İnternetin en temel araçlarından biri olan web sayfası, ses, görüntü ve diğer birçok materyalin taşınmasında önemli avantajlar sunmaktadır. Dolayısıyla web ortamları, bu avantajları sayesinde eğitim-öğretime yeni bir boyut kazandırırken, teknolojik gelişmeleri yakından takip eden üniversitelerin başta ders programları olmak üzere hemen her türlü dokümanı bu doğrultuda değiştirilmekte, yenilenmekte⁶⁸ ve web sayfalarında kullanıcılar için yayınlanmaktadır.

Üniversiteler de her geçen gün internet ve web sayfalarına yatırım yapmaya çalışılırken, web sayfalarına gereksinim duyulan her türlü bilginin yanı sıra, haberler, duyurular, etkinlikler, notlar, devam veya devamsızlık çizelgeleri, hatta öğrencilerin eğitim-öğretim gördükleri üniversitenin bulunduğu il, çevre ile ilgili öğrencinin hayatını kolaylaştıracak bilgileri sisteme yüklenmektedir. Bu anlamda bir üniversite öğrencisi için üniversitenin web sayfası bürokrasiyi aradan çıkartan, zamanın verimli kullanımını sağlayan bir bilgi merkezi konumundadır⁶⁹. Öğrenciler, üniversite personeli, akademik personel, içeriden veya dışarıdan araştırmacılar üniversite web sayfalarındaki ihtiyaçları doğrultusundaki bilgilere, istedikleri anda, gereksinim

⁶⁷ Yiğit vd., **a.g.e.**, s.166-176.

⁶⁸ İrfan Çarkın, "Üniversitelerimizin Bilgiye Erişim Sorunları ile Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi", **Bilgi Dünyası**, C.1 S.1., 26-41, 2000, S. 27-28, 2000, s.27.

⁶⁹ Pınar Güngör, Üniversite Web Tasarımlarının İncelenmesi ve Örnek Bir Tasarım Geliştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 2014, s.40; Wendy Chisholm, Gregg Vanderheiden, Ian Jacobs, "Web Content Accessibility Guidelines 1.0." W3C Technical Reports and Publications, Interactions, 8(4), 35-54. 2001, s.45.

duydukları kadar, olabildiğince ekonomik, kısa zamanda ve istedikleri yerden ulaşabilmektedirler⁷⁰.

1.4.2. Türkiye’de Üniversiteler

Yaşadığımız çağla ilgili olarak “Bilgi Toplumu”, “Sanayi Sonrası Toplum”, “Küresel Dünya” “Dijital Çağ” ve benzeri nitelemeler yapılmaktadır. MÖ. 8000 civarındaki Tarım Devrimi ile 1760-1850 yılları arasındaki dönemde meydana gelen sanayi devriminden sonra, insanlığın geçirdiği üçüncü büyük aşamanın “küreselleşme” olduğuna vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda üniversiteler de dünyadaki değişime ayak uydurmaktadırlar. Artık üniversiteler internet ile ortaya çıkan ve küreselleşmenin ana dinamiğini oluşturan bilgi ekonomisinin lokomotifi konumundadır⁷¹.

Türkiye’de, 1982 yılında yirmi yedi üniversite ile bunlara bağlı fakülte, enstitü, yüksekokul, konservatuar ve yüksekokullardan oluşan birleşik bir yapıya kavuşturulan yükseköğretim sistemi içinde 2018 yılı rakamlarına göre, 129 Devlet, 72 Vakıf ve 5 Vakıf Meslek Yüksek Okulu (MYO) olmak üzere, toplam 206 üniversite eğitim, öğretim ile diğer akademik, sosyal ve kültürel faaliyetlerini sürdürmektedir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı Bağlantılı Milli Savunma Üniversitesi, Jandarma Sahil Güvenlik Akademisi; Emniyet Teşkilatına bağlı Polis Akademisi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Kıbrıs İlim Üniversitesi, Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Girne Üniversitesi, Girne Amerikan Üniversitesi, Lefke Avrupa Üniversitesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Yakın Doğu Üniversitesi, Akdeniz Karpaz Üniversitesi, Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi, Uluslararası Final Üniversitesi, Kıbrıs Adakent Üniversitesi ile özel statülü devlet üniversitesi

⁷⁰ Adnan Baki, Tamer Kutluca, “Eğitim Fakültelerinin Web Sitelerinin İncelenmesi”, **Anadolu Üniversitesi, e-dergi**, S. 71, Eskişehir, 2007, s.86.

⁷¹ Kemal Gürüz, **Dünyada ve Türkiye’de Yükseköğretim Tarihçesi ve Bugünkü Sevk ve İdare Sistemleri**, 1. Baskı, Ankara, Cem Web Ofset, 2003, s.46.

olarak Hoca Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi ile Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi aynı birleşik yapı içinde hizmeti vermektedir⁷².

Devlet üniversitelerinin yanı sıra “yarı kamusal alan” olarak tanımlanan yükseköğretim hizmetinde, yine 1982 yılında yapılan yasal düzenleme ile “Vakıf Üniversiteleri” kurulmaya başlanmıştır. İlgili yasaya göre kurulmuş olan ve yönetmelikle düzenlenen vakıflar, yükseköğretim kurumları kurma ve bunlara bağlı birimleri kuran veya kurmak için başvuran tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları olarak nitelendirilmektedir. Bunlar, kazanç amacı olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulmuş bulunan üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, meslek yüksekokulları, konservatuarlar, araştırma uygulama merkezleri ile üniversite veya ileri teknoloji enstitüsüne bağlı olmayan meslek yüksekokullarıdır⁷³.

Yiğitbaş, devlet üniversiteleri dışındaki üniversiteleri “Özel Yükseköğretim Kurumları” olarak nitelemiştir, çünkü “Hizmeti yüklenecek kamu ve özel yükseköğretim kurumlarının yan yana, belli bir bütünleşme (entegrasyon) çerçevesinde birbirini tamamlayacak bir sistem içinde var olmaları lazımdır”⁷⁴. “Vakıf Üniversiteleri en dar anlamı ile doğrudan veya dolaylı yollarla kamu kaynaklarından desteklenmeyen, sadece öğrencilerin ödediği öğrenim ücretleri, vakıf gelirleri, çeşitli hizmet satışından elde edilen gelirler, bağışlar ve yardımlarla faaliyetlerini sürdüren yükseköğretim kurumlarıdır. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de bugün vakıf üniversiteleri kamu kaynakları ile desteklenmektedir”⁷⁵.

⁷² YÖK, (Çevrimiçi) www.yok.gov.tr, 25 Aralık 2018.

⁷³ 4721 Sayılı Medeni Kanun, 22 Kasım 2001, (Çevrimiçi), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf>, 18 Ocak 2019; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu, 4 Kasım 1981, (Çevrimiçi) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>, 12 Ocak 2019; 26040 Sayılı Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği, 31 Aralık 2005, (Çevrimiçi) <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.9768&MevzuatIliski=0>, 18 Ocak 2019.

⁷⁴ Şehabettin Yiğitbaş, Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörü, YÖK, **Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu**, Ankara, 29 Mart 1997, s.3.

⁷⁵ Günel Akbay, Ankara Üniversitesi Rektörü, YÖK, **Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu**, Ankara, 29 Mart 1997, s.8.

Akat'a göre Anayasa, vakıf üniversitelerine idari ve mali özerklik tanıyarak, özünde sisteme bir eşitlik getirilmesinin yolunu açmıştır⁷⁶.

“Vakıf Üniversiteleri eğitim-öğretim ve araştırma hizmetlerinde kamunun yükünü hafifletmek ve yükseköğretimde kaliteyi yükseltmek bakımından rekabet mekanizmasına işlerlik kazandırabilmek amacıyla kurulmuş yükseköğretim kurumlarıdır⁷⁷. Özşahinoğlu'na göre vakıf üniversiteleri kazanç amaçlı değildir; “Anayasanın 130. maddesinde vakıf üniversitelerinin kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile kurulabileceği, vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumlarının mali ve idari konular dışındaki işlevlerinde devletin üniversiteleri için Anayasada belirtilen hükümlere tabi olacağı öngörülmüştür.”⁷⁸ Sağlam'ın “Özel Üniversite”⁷⁹ diye tanımladığı vakıf üniversiteleri, “... serbest piyasa koşullarına uygun ve bunun gerektirdiği talep dengesi gözeterek eğitim-öğretim yapmaktadır⁸⁰”.

Ayrıca, lise ve dengi okullardan mezun olarak bir üniversite ya da yüksekokula girme olanağı bulunmayan öğrencilere, toplumun gereksinim duyduğu alanlarda eğitim teknolojisinin bütün gereklerini kullanarak, Hükümet Programlarında ve Kalkınma Planlarında yer alan hedefler doğrultusunda öğretim olanağı hazırlamak amacıyla 1975 yılında, 01/3475 sayılı Bakanlık Onayı ile kurulan Yayın Eğitim Kurumu (YAYKUR), 1982 yılındaki yasal bir düzenleme ile Anadolu Üniversitesine devredilerek, uzaktan öğretimin ülkemizde yaygınlaşmasını

⁷⁶ Asaf Savaş Akat, Bilgi Üniversitesi Rektörü, YÖK, **Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu**, Ankara, 29 Mart 1997, s.12.

⁷⁷ Abdurrahman Güzel, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Rektörü, YÖK, **Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu**, Ankara, 29 Mart 1997, s.18.

⁷⁸ Can Özşahinoğlu, Çukurova Üniversitesi Rektörü. YÖK, **Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu**, Ankara, 29 Mart 1997, s.20.

⁷⁹ Mahmut Sert, Harran Üniversitesi Rektörü. YÖK, **Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu**, Ankara, 29 Mart 1997, s.38.

⁸⁰ Süleyman Sağlam, Hacettepe Üniversitesi. YÖK, **Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu**, Ankara, 29 Mart 1997, s.36.

hızlandırması amaçlanmıştır. Böylece yüksek öğretim sistemi tek bir çatı altında toplanmıştır⁸¹.

Türkiye’de bugün 129 devlet, 72 vakıf 5 meslek yüksekokulu olmak üzere 206 Üniversite bulunmaktadır. Aynı çerçevede 1332 devlet, 72 vakıf olmak üzere toplam 1787 fakülte; 359 devlet, 455 vakıf olmak üzere toplam 464 yüksekokul; 886 devlet, 105 vakıf, 5 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 996; 496 devlet, 212 vakıf olmak üzere 708 enstitü; 2610 devlet, 598 vakıf, 1 vakıf meslek yüksek okulu olmak üzere toplam 3209 Araştırma Uygulama Merkezi; 15226 devlet, 3011 vakıf, 79 vakıf meslek yüksek okulu olmak üzere toplam 18316 bölüm; 17656 devlet, 11503 vakıf, 458 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere 29617 program; 229837 devlet, 2355 vakıf olmak üzere toplam 32192 A.B.D.; 7529 devlet, 601 vakıf olmak üzere toplam 8130 B.D., 10596 devlet, 2493 vakıf olmak üzere 13089 yüksek lisans programı; 5109 devlet, 510 vakıf olmak üzere 5619 doktora programı; 124 devlet, 15 vakıf olmak üzere toplam 139 sanatta yeterlilik programı gerçekleştirilmektedir⁸².

2017-2018 eğitim-öğretim yılı istatistiklerine göre 4 milyon 241 bin 841 lisans, 2 milyon 768 bin 757 ön lisans, 454 bin 673 yüksek lisans, 95 bin 100 doktora öğrencisi olmak üzere toplam 7 milyon 610 bin 270 öğrenci öğrenim görmektedir. Aynı dönemde devlet, vakıf ve vakıf meslek yüksekokullarında öğretim elemanı sayısı şöyledir⁸³:

- Profesör: 17475 erkek, 7985 kadın, toplam: 24560
- Doçent: 24560 erkek, 8976 kadın, toplam: 33536
- Doktor Öğretim Üyesi: 21834 erkek, 16392 kadın, toplam: 38231
- Öğretim Görevlisi: 17725 erkek, 17816 kadın, toplam: 35541
- Araştırma Görevlisi: 23275 erkek, 23717 kadın, toplam: 46992

⁸¹ YÖK, (Çevrimiçi) www.yok.gov.tr, 17 Ocak 2019.

⁸² YÖK, (Çevrimiçi) www.yok.gov.tr, 17 Ocak 2019.

⁸³ YÖK, (Çevrimiçi) www.yok.gov.tr, 17 Ocak 2019.

- Genel toplam: 89290 erkek, 71714 kadın, 161004

Türkiye’de devlet ve vakıf üniversitelerinin sayısal dağılımında bölgesel farklılıklar görülmektedir. Hem devlet üniversiteleri hem de vakıf üniversiteleri batı bölgelerinde yoğunlaştığı gibi bazı illerde, diğer illere göre hem devlet, hem vakıf üniversiteleri sayısı yüksektir. Coğrafi olarak 7 bölgeye ayrılan Türkiye’de, İstanbul’un da içinde bulunduğu Marmara Bölgesi’nde 27 devlet, 44 vakıf üniversitesi; Ege Bölgesi’nde 15 devlet, 3 Vakıf; Akdeniz Bölgesi’nde 14 devlet, 5 vakıf; Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde 10 devlet, 2 vakıf; Doğu Anadolu Bölgesi’nde 16 devlet; Karadeniz Bölgesi’nde 20 devlet, İç Anadolu Bölgesi’nde 27 devlet, 17 vakıf üniversitesi mevcuttur⁸⁴.

Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversiteleri ile meslek yüksek okullarının hemen hepsinin internete bağlı ve internet tabanlı web sayfaları mevcuttur. Üniversitelerin ve meslek yüksekokullarının web sayfaları, hem içerikleri hem de tasarımları birbirinden farklıdır. Ayrıca kurumlar web sayfalarında ihtiyaçlara ve günün şartlarına göre iletişimin ve etkileşimin daha etkili hale getirilmesi için sürekli güncellemeler yapmaktadırlar.

1.4.3. Türkiye’deki Üniversite Web Sayfalarının Genel Durumu

İnternetin web sayfaları aracılığıyla eğitim-öğretimde kullanılması bu alanda bir paradigma değişikliğine neden olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurumu ve bağlı üniversiteler ile okullar dâhil, bütün sistemsel birimler, bu yeni eğitim-öğretim paradigması çerçevesinde internet üzerinden kendilerini yeniden tanımlayarak, örgütlemeye başlamışlardır. Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri, e-okul, veli bilgilendirme, e-posta vb. web sistemleri, Türkiye’deki eğitim ve öğretimin bütün kademelerinde yararlanabilecek hale getirilmiştir.⁸⁵ Milli Eğitim Bakanlığı “Eğitimde Çağrı Yakalama 2000” projesi kapsamında bir hedef ortaya koymuş ve bu hedeflerden en önemlisi “öğrenme merkezleri” adı altında herkese, her yerde kesintisiz eğitim yaklaşımını öngörmüştür. Bu çerçevede, bilgi toplumu

⁸⁴ YÖK, (Çevrimiçi) www.yok.gov.tr, 17 Ocak 2019.

⁸⁵ MEB, (Çevrimiçi) www.meb.gov.tr, 17 Aralık 2018.

insanlarının öğrenimini oluşturan internet⁸⁶, eğitim-öğretim alanında da yaygınlaştırılırken, kullanımı da artırmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, ADSL internet erişimi ile ilgili bir genelge yayınlamıştır. Bu genelge çerçevesinde Bakanlığa bağlı okul ve kurumlara internet kurulumunun gerçekleştirilmesine yönelik bir protokol imza altına alınmıştır. Protokol çerçevesinde 31 Aralık 2005 tarihi sonuna kadar, 42 bin 534 okul ve eğitim kurumlarında ADSL internet bağlantısı gerçekleştirilmesi öngörülmüş⁸⁷, özellikle altyapı açısından gerekli adımlar hızla atılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı ile aynı paralelde YÖK’de (Yükseköğretim Kurumu) “Yüksek Öğretim Bilgi Yönetim Sistemi” birimini kurmuştur. YÖK, 2018 yılında, mühendislikle ilgili, Meslek Odaları başvurularında e-imzalı mezuniyet belgelerinin, aslı gibi olduğuna ve ıslak imzalı olanların yerine geçeceğine dair karar almıştır. “Türk Yükseköğretimi İle İlgili Ne Bilmek İstiyorsanız ‘YÖK MOBİL” ile “CEP”te uygulaması ve “YÖK artık dijitalleşiyor” sloganıyla yeni bir uygulama başlatmıştır. Bu uygulama sayesinde “Android” ve “IOS” işletim sistemlerine uygun olarak geliştirilen “YÖK Mobil” uygulaması akıllı mobil cihazlara uyumlu şekilde sunulmuştur. Bu sayede, uygulamayı telefonlarına yükleyen kullanıcılar “Yeni YÖK”ün kurumsal bilgilerine, duyuru ve haberlerine, akademisyen bilgilerine, Yükseköğretim Program Atlasına, Dergi ve Raporlarına, Tez Merkezi’ne, üniversitelerin yayınladığı öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi kadro ilanlarına, üniversitelerin iletişim bilgilerine ve konumlarına kolayca erişilebilecektir. YÖK’ten bu uygulamayla ilgili açıklamada şu ifadeler yer almaktadır: “Diğer bir ifade ile her hangi bir konuda yazılan tezler, makaleler, çalışmalar, patentler, sunulan bildiriler, yani bilim dünyasının bütün çıktıları, ayrıca sadece herhangi bir fakültenin değil ülkemizin herhangi bir ilçesinde açılan meslek yüksekokuluna kayıtlı öğrenci sayılarına kadar tüm veriler artık mobil uygulama ile cepte olacaktır. Uygulamada YÖK dergileri ve raporları da yer alacaktır. Ayrıca, kadro ilanlarının takip zorluğu da bu uygulama ile öğretim üyesi dışındaki kadrolar için aşılmaya çalışılmaktadır.

⁸⁶ Odabaşı, a.g.e., s.88.

⁸⁷ Fatma Keskinkılıç, “Milli Eğitim Bakanlığı İnternete Erişim Projesi”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**, C. 4, S. 48, Ankara, 2002, s.37.

İstediği üniversitelerin veya bütün üniversitelerin araştırma görevlisi ve öğretim görevlisi kadro ilanları artık kullanıcının cep telefonuna gelecektir. Bu uygulamanın istihdam yapan kurum ile e-kuruluşlar için de büyük kolaylık sağlayacağı düşünülmüştür. Aynı uygulama ile “YÖK Belge Doğrulaması” uygulamasıyla, e-Devlet Kapısı’ndan alınan öğrenci ve mezun belgeleri de doğrulanabilecektir. YÖK Mobil uygulamasına önümüzdeki dönemde, “Denklik Belgesi”, “Akademisyen Belgesi”, “Diploma Doğrulama”, “Elektronik Kayıt”, “ÖSYM Kılavuzunda Yer Alan Programların Koordinat Bilgilerinin Haritalarda Görülmesi”, ve “KYK (Kredi ve Yurtlar Kurumu) Yurtlarının Koordinat Bilgilerinin Haritalarda Görüntülenmesi” gibi yeni hizmetlerin eklenmesi planlanmaktadır.”⁸⁸ Dolayısıyla bu yeni dijital verimlilik paradigmasıyla bir yandan eğitim-öğretimdeki bürokrasi azaltılmaya çalışılırken birçok alandaki şikâyetlerin ortadan kaldırılması ve en önemlisi eğitim-öğretimde maksimum bir verimlilik öngörülmektedir.

Yaşadığımız çağda, öğrenciler genellikle okul gibi öğrenme ortamlarına evden veya internet kafe gibi ortamlardan internete bağlanmayı öğrenmiş olarak gelmektedir. 2002 yılında toplanan “Bilişim Şurası” verilerine göre 2000-2001 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de 58 bin 873 okul, 16 milyon 90 bin 785 öğrenci, 578 bin 805 öğretmen vardır. Bu okullardan 5 bin 860’inde MEB imkânlarıyla sağlanmış olan 124 bin 967 bilgisayar, 6 bin 34 internete bağlı bilgisayar, 6 bin 412 laboratuvar bulunmaktadır. Öğretmenlerin yüzde 67’sinin bilgisayar okur-yazarlığı ve bilgisayar destekli eğitim konularıyla ilgili hizmet içi eğitimden geçmiştir. Bilgisayarların kullanımı yaygın bir hale geldikçe bilgisayar, internet kullanımı da yaygınlaşmaktadır⁸⁹. Bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK’ün lokomotif görevi gördüğü üniversitelerdeki eğitim-öğretimdeki dijitalleşme, internet ve web sayfalarıyla bu iki kuruma bağlı bütün okullarda yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır.

⁸⁸ YÖK, (Çevrimiçi) www.yok.gov.tr, 19 Aralık 2018.

⁸⁹ Muammer. Tuna, “İnternet ve Üniversiteler”, Bilişim Toplumuna Giderken: Psikoloji, Sosyoloji, ve Hukukta Etkileri Sempozyumu, Ankara, Türkiye Bilişim Derneği Yayınları, Sayı:14, 2001, s.158.

Bugün, paradigma değışikliğıyle, eğitimdeki altyapı çalışmalarının en önemli ayağı internetin oluşturduğu iletişim ve etkileşimindeki içerik zenginliğı web sayfalarıyla sağlanmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM:

TÜRKİYE’DEKİ ELLİ BİR ÜNİVERSİTENİN WEB SAYFALARININ İNCELENMESİ

2.1. Sayfası İncelenen Üniversiteler

İnternetin temel araçlarından biri olan web sayfaları yazılı metinlerin dışında ses ve görüntü taşınmasına da izin vermesi eğitim-öğretimde yeni ve önemli avantajları ortaya çıkarmıştır⁹⁰. Bu doğrultuda, üniversiteler teknolojiyi takip ederken, kendilerini internet üzerinden, web sayfalarıyla da geliştirmeye devam etmektedirler. Web sayfalarına, “gereksinim duyulan her türlü bilgiyi, duyuruyu, etkinliği sistemde bulunan herkese iletme konumunda ve zorunluluğunda olan temel bilgi merkezleridir. Bu merkezlerde gereksinim duyulan bilgi, araştırmacılara gereksinim duyulan anda, gereksinim duyulan kapsamda ve elverdiğince ekonomik bir biçimde ulaştırılabilmektedir”⁹¹.

Web sayfaları, farklı bölgelerdeki çeşitli kültürlere sahip, çok değişik diller konuşan, alışkanlıkları, yaşam biçimleri birbirinden ayrı insanları bir araya getirmekte, ayrıca bütün bunlarla birlikte yeni bir paylaşım ortamı oluşturmanın ötesinde, iletişim, etkileşim ve bu yönde atılacak adımlarda adeta yeni bir dünya kültürünün oluşumunun ayak izlerini de taşımaktadır. Özellikle son çeyrek yüzyılda gelişen altyapı ve teknolojiyle bilgisayar, sağladığı geniş imkânlar sayesinde artık eğitim kurumlarının hemen hemen tamamında yaygın biçimde kullanılmaktadır. Bilgisayar teknolojisi sayesinde geleneksel eğitim ve öğretim ile yerleşik okul sistemine bakış açısı değişmiştir. İnternet üzerindeki en önemli servislerden biri olan web sayfaları; başta öğrenciler, akademisyenler ve dünyanın çok değişik bölgelerindeki milyonlarca insanın bilgiyi paylaştıkları yepyeni bir alan ortaya

⁹⁰ Yiğit vd., a.g.y., s.171.

⁹¹ İrfan Çakın, Üniversitelerimizin bilgiye erişim sorunları ile ulusal akademik ağ ve bilgi merkezi. **Bilgi Dünyası**, Sayı 1, 26-41., 2000, s.33.

çıkarmıştır⁹². Bu çerçevede, Türkiye'nin hemen her ilinde ve bazı büyük ilçelerde faaliyette bulunan üniversitelerin bir web sayfası, eğitim-öğretimin tamamlayıcı bir unsuru olarak kullanılmaktadır. Türkiye'deki üniversite web sayfalarının başta İngilizce olmak üzere ülkenin komşularına yakınlığa, çeşitli ticari, turizm vb. ekonomik modellere uymaya dönük yabancı dil uyumlarıyla web sayfalarını zenginleştirme yoluna gitmektedirler.

Web ortamında zaman sınırlaması yoktur. Yazılı eğitim-öğretim metinleri ve görseller dışında, ister canlı, ister paket programlar olsun anında yayımlanabilmektedir. Her türlü duyuru her an yapılabilir. Üniversiteler istedikleri an, istedikleri kadar, istedikleri yönde kendi tanıtımlarını yapabilmektedirler. Bilimsel makalelerden, öğrenci kayıt sisteminden ders seçimine, sınav tarihlerinden, alınan notların öğrencilere iletilmesine, mezunların durumundan, mezun olacaklara sağlanacak imkânlar doğrultusunda kılavuzluğa kadar, eğitim ve öğretimin hemen her alanında web sayfaları işlevsellik ve işlerlik kazanmıştır.

Bilgiyi kullanarak yenilenip gelişen teknoloji, zamanı kısaltmış, mekânları adeta ortadan kaldırmıştır. Bu çerçevede internetin eğitim ve öğretimdeki paradigma değişikliği, web sayfalarının devreye girmesiyle yeni bir ivme kazanmıştır. Günümüzde dersler web üzerinden canlı yayınlanmakta, derslere interaktif katılım sağlanmakta, sınavlar internet tabanlı web sayfalarının üzerinden yapılabilir. Geleneksel eğitim ve geleneksel uzaktan eğitim kalıpları yerini yeni dijital yönelimlere bırakmaktadır. İlk başlarda hemen bütün eğitim-öğretim kurumlarında sadece duyuruların yapıldığı, yönetsel haberlerin aktarıldığı web sayfaları, her geçen gün yenilenmekte, eğitim ve öğretimin vazgeçilmez bir parçası haline gelmektedir. Lise eğitim-öğretiminin son, kariyer merdiveninin ise ilk basamağı olan üniversiteler de artık kampüslerle sınırlı değildir.

⁹² Aytaç Yıldızeli, Aykut Arıkan, Tolga, Çakmak, (Editörler) Bilgi Çağında Varoluş: "Fırsatlar ve Tehditler" Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Yeditepe Üniversitesi, 2011, s.51-57; Lisbeth Thorlacius, "A model of visual, aesthetic communication focusing on web sites". Digital Creativity, Vol.13, Iss.2, 85-98, 2002, s.90

Bu bağlamda, coğrafi olarak 7 bölgeye ayrılan Türkiye’de, 34 devlet, 14 vakıf ve 3 meslek yüksekokulu olmak üzere 51 üniversitenin web sayfaları yabancı dil özellikleri bakımında değerlendirilmiştir. İncelemede bölgelerin komşu ülkelere sınırdışlığı dolayısıyla bazı üniversitelerde komşu ülke dillerinin bulunup bulunmadığı gibi kriterlerde göz önünde bulundurulmuştur. Aynı incelemede, sınır bölgelerde bulunan üniversitelerin web sayfalarında farklı dilde web sayfaları bulunduğundan, sınır bölgelerindeki üniversitelerden de örnekler alınmaya çalışılmıştır.

2.2. Bölgelere Göre Üniversiteler

2.2.1. Marmara Bölgesi Üniversiteleri

Marmara Bölgesi ülkenin en batısındadır. İstanbul da dâhil Tekirdağ, Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Yalova ve Kocaeli illeriyle birlikte bölgenin ekonomisi, ağırlıklı olarak iç-dış ticaret ve sanayi üzerinedir. Bölge Üniversiteleri popülerdir. Örneğin İstanbul’daki Boğaziçi ve İstanbul Üniversitesi gibi üniversitelerin kariyer popülerliği ön sıralardadır. Bu yüzden öğrencilerin özellikle Marmara Bölgesi’nde İstanbul’daki popüler üniversiteleri daha çok tercih ettiği düşünülmektedir. Bölge üniversitelerindeki öğrenci sayısı ülkedeki birçok ilin nüfusundan fazladır. Örneğin sadece İstanbul’da 1 milyon 250 bin 911 öğrenci, devlet ve özel çeşitli üniversitelerde öğrenim görmektedir⁹³. Ayrıca bölge, İstanbul merkezli hemen bütün dünya ülkeleriyle irtibatlıdır. Bu açıdan bölgedeki üniversitelerde eğitim-öğretim görmeye gelen öğrenci sayısı da yoğundur. Bu bölgelerde kurulu bulunan üniversitelerin web sayfalarındaki yabancı dil özelliği genelde İngilizcedir. Bahçeşehir Üniversitesi örneğinde olduğu gibi Arapça dil özellikli web sayfaları olan üniversiteler de mevcuttur. İngilizce ve Arapça dışında bu bölgedeki üniversitelerde karadan veya denizden sınır komşusu olan ülke dilleri web sayfalarında mevcut değildir. Ancak Bandırma Üniversitesinin web sayfasında İngilizce dışında Almanca, Fransızca ve Arapça dil seçenekleri mevcuttur. Ayrıca bölgede faaliyette bulunan devlet üniversitelerinin web sayfaları daha çok kamu üniversitesi sayfası özelliği

⁹³ YÖK, (Çevrimiçi) www.yok.gov.tr, 16 Ocak 2019.

taşımaktadır. Vakıf Üniversitelerinin web sayfalarında ise hareketlilik, canlılık gözlenmiştir. Web sayfası yabancı dil özelliği incelenen üniversiteler şöyledir:

1. Devlet Üniversiteleri: Boğaziçi Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Bursa Teknik Üniversitesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.
2. Vakıf Üniversiteleri: Acıbadem Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, Biruni Üniversitesi, Bezmialem Vakıf Üniversitesi.
3. Vakıf Meslek Yüksek Okulları: Avrupa Meslek Yüksek Okulu, Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksek Okulu, Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokulu.

2.2.2. Ege Bölgesi Üniversiteleri

Ege Bölgesi'nde İzmir, Manisa, Aydın, Denizli, Muğla, Afyon, Kütahya ve Uşak illeri vardır. İzmir Yunanistan'a denizden komşu illerdendir. Bölge ekonomisi ağırlıklı olarak tarım, iç ticaret, sanayi ve turizm üzerinedir. Bu bölgelerde kurulu bulunan üniversitelerin yabancı dil yoğunluğu İngilizcedir. Bölge denizden Yunanistan'a komşu olmasına rağmen Yunanca üniversitelerin web sayfalarında mevcut değildir. Bölgede daha çok devlet üniversiteleri mevcuttur.. Ege Bölgesinde web sayfası yabancı dil özelliği incelenen üniversiteler aşağıdaki gibidir:

Devlet Üniversiteleri: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Vakıf Üniversitesi: Yaşar Üniversitesi

2.2.3. İç Anadolu Bölgesi Üniversiteleri

İç Anadolu Bölgesi'nde Başkent Ankara da dâhil Eskişehir, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Aksaray, Nevşehir, Yozgat, Kayseri, Sivas, Niğde ve Karaman illeri bulunmaktadır. Bölge ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve sanayi üzerinedir. Bölge illerindeki üniversitelerin web sitelerindeki yabancı dil seçeneği İngilizcedir. Türkçe web sayfasında bölgenin ekonomi vizyonuna göre iş ve kariyer imkânları dikkat çekmektedir. Web sayfası yabancı dil özelliği incelenen üniversiteler aşağıdaki gibidir:

- Devlet Üniversiteleri: Ankara Üniversitesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Abdullah Gül Üniversitesi, Ahi Evran Üniversitesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi.
- Vakıf Üniversiteleri: Atılım Üniversitesi, ANKA Teknoloji Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi.

2.2.4. Akdeniz Bölgesi Üniversiteleri

Bölgede Adana, Antalya, Burdur, Hatay, Isparta, Mersin ve Osmaniye illeri vardır. Bölgenin gelir kaynakları daha çok tarım ve turizmdir. Üniversitelerin web sayfalarında bu yönde kariyer ve iş olanakları dikkat çekmektedir. Hem devlet hem vakıf üniversitelerinin web sayfalarındaki diğer dil seçeneği İngilizcedir. Web sayfası yabancı dil özelliği incelenen üniversiteler aşağıdaki gibidir:

- Devlet Üniversiteleri: Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Antalya Akdeniz Üniversitesi, Antalya-Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (bu üniversitenin diğerlerinden farklı olarak yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite hakkında yorumlarını içeren bir sayfası mevcuttur).
- Vakıf Üniversiteleri: Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi, Antalya Akev Üniversitesi, Mersin/Tarsus Çağ Üniversitesi.

2.2.5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri

Güneydoğu Anadolu Bölgesi illeri Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Adıyaman, Siirt, Mardin, Kilis'tir. Bölgenin geliri genelde tarım ve hayvancılıktır. Bir sanayi ve ticaret şehri de olan Gaziantep'te Vakıf Üniversitesi olması bakımından da dikkat çekmektedir. Bölge Suriye ve Irak ile sınırdır. Bölgede devlet üniversitelerinin yanı sıra vakıf üniversiteleri de faaliyettedir. Üniversitelerin web sayfalarının diğer dil seçeneği genelde İngilizcedir. Ancak Adıyaman Üniversitesi'nde İngilizcenin yanı sıra Arapça dil içeriği bulunan web sayfası da mevcuttur. Web sayfası yabancı dil özelliği incelenen üniversiteler aşağıdaki gibidir:

- Devlet Üniversiteleri: Adıyaman Üniversitesi, Batman Üniversitesi.
- Vakıf Üniversitesi: SANKO Üniversitesi.

2.2.6. Karadeniz Bölgesi Üniversiteleri

Bolu, Düzce, Zonguldak, Karabük, Bartın, Kastamonu, Çorum, Sinop, Samsun, Amasya, Tokat, Ordu, Giresun, Gümüşhane, Trabzon, Bayburt, Rize ve Artvin'dir. Bölgenin genel gelir kaynağı balıkçılık ve tarımdır. Bu bölgedeki bazı illerin Rusya, Gürcistan ve Ermenistan ile sınırı vardır. Devlet üniversitelerinin yanı sıra vakıf üniversitelerinin de bulunduğu bölgede üniversitelerin yabancı dildeki web sayfaları genellikle İngilizcedir. Ancak Bayburt Üniversitesi web sayfasında Arapça web içeriği de mevcuttur.

- Devlet Üniversiteleri: Amasya Üniversitesi, Artvin Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Bayburt Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bülent Ecevit Üniversitesi.
- Vakıf Üniversitesi: Canik Başarı Üniversitesi.

2.2.7. Doğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri

Bölge Ardahan, Kars, Iğdır, Ağrı, Van, Hakkari, Bitlis, Muş, Erzurum, Erzincan, Tunceli, Bingöl, Elazığ, Malatya illerinden oluşmaktadır. Bölgenin gelir kaynağı daha çok hayvancılık ve tarımdır. Bu illerde devlet üniversitesi dışında üniversite bulunmamaktadır. Üniversitelerin web sayfalarındaki yabancı dil özelliği genelde İngilizcedir. Ancak Rusya ile sınır komşusu bir il olan Ardahan'da üniversitenin web sayfasında hem Rusça hem de Gürcüce yabancı dil seçenekleri mevcuttur. İran'a da yakın olan Ağrı'daki İbrahim Çeçen Üniversitesinde ise Arapça, Rusça ve Farsça dil seçenekleri mevcuttur. Web sayfası yabancı dil özelliği incelenen üniversiteler aşağıdaki gibidir:

- Devlet Üniversiteleri: Atatürk Üniversitesi, Ardahan Üniversitesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Bitlis Eren Üniversitesi.

Artık günümüzde, Oslo’da bir genç kafeteryada kahvesini içerken, internet üzerindeki web sayfasından kaydını yaptırdığı İstanbul’da veya Iğdır’da herhangi bir üniversitedeki derse canlı olarak katılabilmek, ders anlatan hocaya soru sorup, cevap alabilme imkânına sahip olacağı gibi Türkiye’deki istediği üniversitede istediği araştırmayı yapma imkânına da kavuşabilmektedir. Çünkü web sayfaları, aynı zamanda, zamandan ve mekândan bağımsız, hızlı veya yavaş öğrenme kapasitesine uygun, uzman bilgisine anında ulaşma ve onunla birlikte çalışma, öğrenenin kendine uygun ortamda, çoklu olanaklarla, öğrenme duyularının hepsine hitap eden, derse yardımcı, anadilinde veya değil, zengin kaynaklara anında, dünyanın hemen her yerinden ulaşmayı kolaylaştıran, her açıdan daha az masraflı, yeni bir eğitim-öğretim sistemi oluşturmaktadır. İnternet ve web sayfalarını kullanarak üniversitelerin somut binalarını aşan öğrencilerle amfiler dijital bir yeryüzü, üniversiteler ise sanal bir eğitim kampüsü haline dönüşmüşlerdir.

2.3. Web’de Sanal Eğitim Kampüsleri

Eğitim-öğretimdeki internet ve internet tabanlı web sayfaları aracılığıyla yaşanan paradigma değişikliğiyle üniversiteler, çoklu ve canlı bir dijital organizma, insan merkezli bir sanal eğitim kampüsü niteliği kazanırken, bu değişim formu, muhatapların ceplerine sığacak bir teknoloji, çok az bir çaba ve masrafla ulaşmaktadır. Üniversiteler de dünyanın en uç noktasına kadar iletişim ve etkileşim imkânını anında sağlayan, verimliliği yüksek olan web sayfalarına kendilerini uyarlamaya çalışmaktadırlar. Bu çerçevede üniversite web sayfaları, sadece web tasarım ilkeleri doğrultusunda hazırlanıp, kullanıcıların faydasına sunulabilecek boyutu aşmış görünmektedir. Web sayfa kalitesinin her anlamda kullanıcı “memnuniyeti üzerinde direkt ve olumlu etkisi olduğu”⁹⁴ kadar, bu alan üzerinde gerçekleştirilecek eğitim ve öğretimin faaliyetlerinin de muhatabı için tatmin edici ve ihtiyacını karşılayıcı olması gerekmektedir.

Türkiye, 1993 yılından bu yana internete bağlıdır. Aynı yıllarda, ODTÜ’den (Ortadoğu Teknik Üniversitesi) gerçekleştirilen ilk bağlantının ardından bugün,

⁹⁴ Güngör, a.g.e., s.59.

kurulmuş bulunan bütün üniversitelerin, internet bağlantıları bulunmaktadır. Altyapısı hızla gelişen bu yeni iletişim ve etkileşim teknolojisiyle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının internet sayfalarının-web sitelerinin nasıl olması gerektiğiyle ilgili yönetmelikle belirlenmiştir. Bu yönetmelikte şu ifadeler yer almıştır: “Kurum ve Kuruluşlar, Kanun ve bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi edinme başvurularından kaynaklanan iş yükünün en aza indirilmesi amacıyla kurumsal internet sayfalarının bu madde hükümlerine göre yeniden şekillendirir. Bu yönetmelik kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, bu bilgileri tek tek birimler bazında, aynı kurumsal internet sayfası üzerinden; zorunlu hallerde kurumsal internet sayfasından link verilmek suretiyle birime ait internet sayfası üzerinden kamuoyunun bilgisine sunarlar”⁹⁵.

2006 tarihli Sayıştay Başkanlığı Raporu’nda ise “Kamu internet sitelerinin, devlet ile vatandaş arasındaki dolaysız iletişim ve etkileşimini sağlayan pencereler olarak önemi artmıştır. İnternet sitelerinde, hizmetlerin hızlı, güvenli, kolay kullanılabilir ve standartlara uygun bir şekilde sunumu; devletin şeffaflaşması, hızlı, kesintisiz ve etkin bir şekilde sunulması vatandaşın her türlü düzeyde yönetime katılımının sağlanması ve yaşamların kolaylaştırılması, kurumlar arası bilgi alış verişi sağlanarak iş ve veri tekrarlarının önlenmesi gibi faydalar sağlanacaktır” ifadelerine yer verilmiştir⁹⁶.

Sayıştay Başkanlığının ilgili raporunun ardından 2006 yılında kamu kurum ve kuruluşlarının internet siteleri için belli kriterler ortaya çıkartılmış, standartlaşma çerçevesinde teşebbüsler de bulunulmuştur. Kamu internet siteleri devlet kurumlarına (resmi kurum) ait oldukları için özel sektör işletmelerinden farklıdır. Kendi bulunduğu alanda hizmet veren ancak hedef kitlesi son derece geniş, eğitim, kültür vb. temalarda olan, en önemlisi de akademik performansı bulunan bu internet sayfalarının herkesin kolayca anlayabileceği nitelikte olması ve belli bir devlet

⁹⁵ 4299 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik, 27 Nisan 2004, (Çevrimiçi) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20047189.pdf>, 21 Ocak 2019.

⁹⁶ Sayıştay Başkanlığı, 107 No’lu Rapor, 2006, s.60.

ciddiyeti içermesi gerekmektedir. Yine Sayıştay Başkanlığının aynı sayılı raporuna göre kamu internet sayfasında aşağıdaki şu kriterlerde olmalıdır:

- Kurumun adı
- Kurum logosu
- Sitenin amacı
- Kurumun yapılanması
- Kurumun sorumlulukları ve amaçları
- Kurum yöneticileri
- Kurumun alt birimleri ve bu birimlerin görev alanları
- Kurumun sunduğu hizmetleri açıklayıcı sayfalar
- Varsa sunulan etkileşimli hizmetler
- Kurumun üretmekte olduğu her tür rapor
- İstatistikler
- Kuruma ait duyurular
- Basın açıklaması
- Basında kurum ile ilgili çıkan haberler
- İnternet üzerinden sunulabilecek her türlü form
- Kuruma ait bilgiler (adres, tlf., e-posta vb.)
- Şikâyet ve geri bildirim mekanizması
- Site ile ilgili rehberlik sayfası
- Sıkça sorulan sorular sayfası
- Kurumun sendikalı çalışanlarına ait bilgiler
- İhtiyaca göre yabancı dilde kurumun tanıtımı, teşkilat yapısı, görev ve sorumlulukları vb ⁹⁷.

2007 yılında yayınlanan “Başbakanlık Genelgesi” ile de kamu internet sitelerinin içeriği asgari tanımlanırken, bu çerçevede geniş kitlelere ulaşılması aynı genelgeyle şöyle amaçlanmıştır: “Kamu internet sitelerinde doğru ve doyurucu içerik sunmanın yanında gelen en temel eklenti sitenin mümkün olabilecek en geniş

⁹⁷ Sayıştay Başkanlığı, 107 no’lu rapor, Ankara, 2006, s.61.

kullanıcı kitlesi tarafından erişilebilmesidir. Kullanıcıların sahip oldukları araçlar, bilgi düzeyleri, fiziksel engelleri siteye erişimlerini kısıtlamamalı, kamu internet sayfaları mümkün olduğunca geniş bir kitle tarafından aynı içerik ile görüntülenebilmelidir. Özellikle engelli kullanıcıların siteye erişiminde sorun yaşamamaları temel amaç olmalıdır. Site, ekran okuyucular gibi erişim destekleyici teknolojilerde sorunsuz çalışabilmelidir⁹⁸.

2.4. Üniversitelerin Web Sayfalarının Tasarım Özellikleri

İnternet ve web sayfalarının ortaya çıkardığı yeni eğitim paradigması ışığında üniversitelerin yasal mevzuat çerçevesinde kurup, yayınladıkları web sayfaları, bu alandaki iletişim ve etkileşime de yeni bir anlam kazanmıştır. Roman Jakobson'ın iletişim modelini web sayfalarına uyarlayan Lisbeth Thorlacius 'A Model of Visual, Aesthetic Communication Focusing on Web Sites' adlı makalesinde iletişim işlevini açıklarken yine beş temel iletişim işlevi belirlemiştir. İletişim işlevleri burada, aşağıdaki şu beş başlık olarak belirlenmiştir⁹⁹.

- i. Aktarılmazlığı ve tek yönlü iletişimiyle karakterize edilebilen beş öğeden sadece biri olan aktarıcı, etkileşimsiz, tek yönlü işlev. Filmin akışına hiçbir şekilde etkimizin olmadığı sinemada bir film izlerken maruz kaldığımız tasarım.
- ii. Karşılıklı konuşmalı, etkileşimli, çift yönlü işlev, fiziksel etkileşimin yanı sıra zihinsel etkileşimin de yer aldığı dört öğeden biridir. Bu tasarımla, elektronik yazışma ve sohbetlerde karşılaşılabilir.
- iii. Danışmanlıkla ilgili, etkileşimli, çift yönlü işlev altında yer alan karşılıklı bir bilgi alışverişi vardır ki kullanıcı ile bilgisayar arasında fiziksel etkileşim temelli bir etkileşimle sonuçlanır. Web kullanıcısı bilgisayardan

⁹⁸ Başbakanlık Genelgesi, 2007/4 nolu genelge, Ankara 2007, s.37.

⁹⁹ Alycia Perry, David Wisnom, **Marka'nın DNA'sı-Eşsiz ve Dayanıklı Markalar Yaratmanın Kuralları**, İstanbul, Mediacat Yayınları, 2003. s. 79.

bir bilgi talebinde bulunduğunda ve bilgisayar da bu talebe yanıt verdiğinde danışmanlıkla ilgili etkileşim söz konusu olur.

- iv. Karşılıklı etkileşim altında çift yönlü işlevde, e-takasla bağlantıda yer alan etkileşim bulunur. Karşılıklı işlev, danışmanlıkla ilgili işlevden, yer alan karşılıklı takas olmasından dolayı ayrılır, örneğin hem gönderen hem web kullanıcısı bir şeyler alırlar. Bu, kullanıcının alan taraf olduğu danışmanlıkla ilgili işlevle zıttır.
- v. Kaydedici etkileşimde çift yönlü işlev, gönderen, web kullanıcısından veya kullanıcısı hakkında bilgi topladığında yer alır. Kaydedici etkileşim, kayıt yoluyla televizyon programlarının akışı ile etkileşimde olmanın artan imkânlarını edinebilen izleyiciler aracılığıyla televizyon basınında giderek yaygınlaşmaktadır.

Görüntü ve yazının organizasyonu bilgiden önce kullanıcının dikkatini çekmekte ve web sayfalarıyla etkileşimi daha kolay hale getiren web sayfaları,¹⁰⁰ bu anlamda üniversitelerin görsel kimliğini olarak nitelendirilebilir. Kurum kimliği içinde sayılan görsel kimlik¹⁰¹:

- Konumlandırmaya ve isme kişilik katmakta, markaya can vermekte,
- Markanın kabulü ve kolay hatırlanmasını yaygın hale getirmekte,
- Markanın rekabet halinde farklılaşmasına önemli ölçüde yardımcı olmakta farklı marka öğelerini aynı görüş ve his bağlamında tutmaktadır.

Tasarım her ne kadar anlamsal olarak son derece geniş bir yelpazede bulunsada, en temelde bir düşünce sistemi olduğu belirtilmektedir. Tasarım bu anlamda başarılı hizmet ve ürün hazırlanmasında bir dizi araç ve kavram sağlaması açısından

¹⁰⁰Aytaç Yıldızeli, Aykut Arıkan, Tolga, Çakmak, (Editörler) Bilgi Çağında Varoluş: “Fırsatlar ve Tehditler” Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Yeditepe Üniversitesi, 2011, s.51-57; Thorlacius, **a.y.**, s.15.

¹⁰¹ Perry ve Wisnom, **a.g.e.**, s.79.

önemlidir¹⁰². “İlk intibanın tekrarı yoktur” sözü ile doğru orantılı, yer ve zaman olmaksızın doğru bir iletişimin kurulabildiği, etkileşimin sağlanabildiği üniversite web sayfaları, kullanıcıların beklentilerini karşılamalıdır¹⁰³.

İyi bir üniversite web sayfası, kullanıcılarına zaman kaybettirmemelidir. Kullanıcı web sayfasında kendi belirlediği temel beklentilerin karşılanmasını umar. Bu çerçevede bir üniversite web sayfasının hiyerarşik anlamda üç temel yapısı vardır¹⁰⁴.

1. Bir şey ne kadar önemliyse o kadar belirgindir (Örnek: Bir üniversite yabancı dille eğitim yapıyorsa bu uygulama web sitesinde başlıkla belirgin hale getirilir).
2. Mantıksal olarak birbiriyle bağı olanlar görsel olarak da birbirine bağıntılıdır (Örnek: Bir üniversite web sitesinde İngilizce metinler ile çevirisi metinler yan yana aynı renk zemininde olabilir).
3. Bir şey neyin parçası olduğunu göstermek için görsel olarak bu öğeler birbirinin içine yerleştirilir (Örnek: Üniversite web sitesinde İngilizce bir metnin altında o metin ile alakalı kaynak yazılı veya görsel dosyalar bulunabilir).

Bir üniversitenin web sayfası tasarlanırken iki önemli başlık vardır: Bunlardan birincisi tasarımın uzmanlarca yapılması, ikincisi ise web sayfası tasarlama ilkeleri ile stratejilerinin mutlaka bir araştırma sonucunda elde edilmesi ve bu bulgular ile temellendirilmesi gerekmektedir. Sadece ülke içinde değil, diğer ülkelerde de o üniversitenin web sayfasına bağlanılarak, iletişim ve etkileşimde bulunulacağı hesap edilerek web sayfalarının hazırlanması gerekmektedir. Bu açıdan web sayfalarının kopyalanması ve telif hakları konusuna da dikkat edilmesi gerekmektedir. Bir üniversitenin web sayfası tasarlanırken sayfanın kime veya

¹⁰² Philip Kotler, **A'dan Z'ye Pazarlama Pazarlamayla İlgilenen Bilmesi Gereken 80 Kavram**, Çeviren: Aslı Kalem Bakkal, İstanbul, Mediacat Kitapları, 2005, s.172.

¹⁰³ Onursoy, **a.g.e.**, s.28

¹⁰⁴ Yavuz Odabaşı, Mine Oyman, **Pazarlama İletişimi Yönetimi**, 3. Baskı. İstanbul: Mediacat Kitapları, 2003, s.326.

kimlere yönelik olacağı, kullanıcıların bu web sayfasında ne gibi bilgileri bulabileceği hesap edilmelidir. Bir üniversitenin web sayfası tasarlanırken şu soruların yanıtları aranmalıdır: “Sayfa kime/kimlere yönelik olarak tasarlanacak? Kullanıcılar Web sayfasında ne tür bilgiler arayacaklar? Kullanıcılar Web sayfalarında ne çeşit bilgilere başvuracaklar?”¹⁰⁵. Dolayısıyla bir üniversitenin web sitesinde bulunması gereken bilgiler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Üniversiteyi her anlamda tanıtıcı bir site olmalıdır. Dolayısıyla bir üniversitenin web sitesinde akademik ve idari her birime ait telefon ve adres bilgileri, uzmanlık alanları, akademik çalışmaları, yayınları, elektronik posta adresleri, fotoğrafları, akademik takvim vb. başta olmak üzere gerekli bütün güncel bilgiler yer almalıdır. Bilgilerin doğruluğu ve güncelliği önemlidir.
- Kayıtlı öğrencilere talep ettikleri her konuda cevap vermelidir: Üniversitenin konumu harita üzerinde olduğu gibi verilmeli, adres bilgileri yer almalı, ayrıca talep edilmesi halinde verilebilecek bilgilerin hepsinin web üzerinde sunulması mümkün olmalıdır. Bu çerçevede Üniversitenin Fakülte ve Yüksekokul ve diğer bütün birimleriyle ilgili de gerekli her türlü iletişim, etkileşim bilgilerine ulaşılabilmelidir. Web sitesi üzerinden, ders ve not bilgileri, ders verecek hocalar, öğrencinin başarı-başarısızlık durumu, devamsızlığı, duyurular, krediler, yurtlar, kayıt işlemleri, aktiviteler, haberler, kampus ve barınma, yeme içme imkanları, uyum-oryantasyon, öğrencilere sunulan imkânlar, mezuniyet sonrası iş olanakları vb. bütün faaliyetlere ulaşma imkânı da olmalıdır. Aynı şekilde üniversitenin kütüphanesine de buradan ulaşma imkânı sağlanabilir.
- Web sayfasını ziyaret edenler hangi ülkede veya hangi dilde olursa olsun iletişim ve etkileşim imkânı bulmalıdırlar. Özellikle dünyada geçerliliği

¹⁰⁵ Onursoy, a.g.e., s.28

olan İngilizcenin bölümün web sayfasında bulunmasına dikkat edilmelidir. Türkçe olan üniversite web sayfası aynı şekilde İngilizce olarak arayüzleriyle birlikte tasarlanmış ve yayında olmalıdır¹⁰⁶. Yukarıdaki ayrıntılı ifadelerle birlikte web sayfası bir etkileşim ve iletişim aracıdır.

Uçar ve Çakmak’a göre web sayfalarının oluşturulmasının en temel amacı sahip olunan içeriğin hedeflenen kullanıcı kitlesine en etkin şekilde iletilmesidir. İçeriğin kullanıcıya sunulmasında dikkat edilmesi gereken en önemli husus ise arayüzlere hızlı ve kolay ulaşılmasıdır¹⁰⁷. Web ortamında bir sayfa sunulmadan önce kullanıcıların talep ve beklentilerinin nasıl karşılanacağını iyi hesaplanması gerekir. Bu da rekabet ve yarış sistemini doğurmuştur. Çünkü herkes en doğru ve en gelişmiş, etkileşimi en hızlı ve kolay, içeriği en zengin şekilde kullanıcısının karşısına çıkmak ister. İletişim ve etkileşim sorunun yaşanmaması için etkili bir web, etkili bir iletişime paralel yapıda geliştirilmelidir

“Genelde kullanıcılar, kendilerine karmaşık gelen arayüzlere sahip web sitelerinden kolaylıkla vazgeçerek benzer içerikteki bir başka web sitesini tercih etmekte, bu da bazı web sitelerinin bulunabilirliğini olumsuz yönde etkilemektedir”¹⁰⁸. Doğru bir etkileşim tasarımı, nerede veya hangi ülkede olursa olsun kullanıcının bir web sitesinden istediklerini kolay elde etmesine imkân verir¹⁰⁹. Çünkü ilk temas ve doğru iletişim önemlidir. Bu çerçevede “Web kullanılabilirlik sorunları iletişim sorunlarıdır ve kolay kullanılabilir siteler kullanıcılarıyla çabuk ve etkili iletişim kurabilen ve doğru duyguları oluşturabilen sitelerdir. İyi bir web

¹⁰⁶ A.e.

¹⁰⁷ Eyüp Irgat, Gülsün Kurubacak, Üniversite Web Sayfalarında Yer Alması Gereken Özellikler, VIII. Türkiye’de İnternet Konferansı 19-21 Aralık 2002, s.4-6; Steve Krug, **Kullanışlı Web Siteleri Yaratma**, Kitap Matbaacılık, İstanbul, 2007, s. 37.

¹⁰⁸ Veysel Çakmak , Selahattin Çavuş, **Dijital Kültür ve İletişim**, Literatürk Academia, 2018, s.45.

¹⁰⁹ A.e.

iletişimcisi olmak için teknik, yapısal ve görsel özelliklerin doğru olarak bir araya getirilebildiği siteler tasarlamak gerekir”¹¹⁰.

Web sayfaları bir bütün olarak mesaj ileten iletişim araçları olarak nitelendirildiği için kullanıcı web sayfası ile karşılaştığı anda kafasında “Neye bakıyorum?” ve grdğim “Ne anlama geliyor” şeklinde iki soru belirir. Dolayısıyla web sayfasının kullanıcıya isim, logo, tasarım ve diğer her şeyin verdiği mesaj, kullanıcıda bir algı oluřturur¹¹¹. Tasarımcı bu soruların cevabını hesaba katmamışsa kullanıcı çabucak kendi dilini konuşan, anlaşabileceği bir başka web sayfasına geçer. Farklı kullanıcıların farklı talepleri olabilir, dolayısıyla web sayfasının kullanıcılar ile doğru iletişim için organizasyon, sunum ve etkileşim faktörlerinin göz önünde bulundurulması gerekir. Yine Yılmaz’a göre “organizasyon” web sayfasının yapısı; “sunum”, web sayfasının internet üzerinde kullanıcı karşısında nasıl grndği; “etkileşim” ise kullanıcının davranış biçimlerine göre web sayfasının nasıl karşılık verdiėidir¹¹². Web sayfasının kullanıcıya hem görsel hem de içerik açısından rahatlıkla birlikte özellikle de güven vermesine de zen gösterilmelidir. “Görselliği iyi kullanılan bir web sitesi, ilgili kurum veya kişiye en iyi seviyede temsil edebileceği gibi kişi veya kurumun lanse ettiği konuya ne derecede ciddi olarak eğildiğinin de göstergesi olacaktır”¹¹³.

İletişim, etkileşim ve diğer birçok konuda insanların hayatını kolaylařtıran¹¹⁴, sosyal bir ergonomi sağlayan web siteleri, niversiteler için de yepyeni ve deneyimsel özelliklere sahip sanal bir eğitim-ğretim kampüsüne dönüşmüştür. Bu sanal eğitim kampüsü niversitenin sadece bulunduğu ülke ile değil bütün dünya ile bağlantılıdır. Bu bağlantılarda zaman ve mekân sorunu yaşanmamaktadır. Bilimsel

¹¹⁰ Seçil Yılmaz, Web Sayfalarının Görsel Kullanılabilirliği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2006, s.4.

¹¹¹ A.e.

¹¹² A.e.

¹¹³ A.e.

¹¹⁴ Yücel, a.g.e., s.3-4.

bilginin universal mekânları konumundaki bütün üniversiteler, internet ve web imkânlarından bugün maksimum seviyede faydalanmaya çalışmaktadırlar.

Tepecik'e göre bilgiler ve insanlar arasındaki ilişkiler sanal denilen hayali bir ortamda ve dünya atmosferinde sınırsız, sonsuz ve fasılasız dolaşmaktadır. Bilgisayarlar ve alt bağlantıları ile atmosfer boşluğunda dolaşan bunca veri dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir insan tarafından alınabilmektedir¹¹⁵. Bu yeni teknoloji üniversitelere yepyeni imkânlar sunmuştur. Dünyadaki diğer hemen bütün üniversiteler gibi ülkemizdeki köklü ya da yeni kurulmuş bütün üniversitelerin web sayfaları bulunmaktadır. Web tasarım ilkeleri ve kurallarına göre oluşturulmuş bir üniversite web sitesinde¹¹⁶,

- İletişim (Kaynak, kurum, öğretmen, öğrenci, aile),
- Bilimsel, kültürel, spor, sanat ve diğer etkinlikler ile bu etkinliklerin kitlelere duyurulması,
- Araştırma ve geliştirmelerin (AR-GE) daha etkin ve küresel çapta yapılması açısından önemlidir.

Chisholm ve diğerlerine¹¹⁷ göre yukarıdaki sebeplerden dolayı bir üniversitenin web sayfasının uluslararası küresel çapta etki yapabilmesi için uzman bir kişinin rehberliğinde, belirli bir araştırma ve geliştirme sonucu oluşturulan tasarım ve yayın ilkeleri ne kadar önemliyse, onun kadar önemli bir diğer konu da üniversitenin uluslararası ve küresel çapta hizmet verebilmesidir. Artık sanal kampüs olarak nitelendirilebilecek üniversite web sayfaları aynı zamanda bir halkla ilişkiler aracı olarak son derece önemli bir işleve sahiptir. Bu çerçevede üniversitelerin web sayfalarında üniversitenin yerleşik olduğu ülkenin dili kadar dünya üzerindeki geçerli dillerin bulunması, iletişime geçecek aile, öğrenci, öğretmen, araştırmacı vb.

¹¹⁵ Baki ve Kutluca, **a.y.**, s.71.

¹¹⁶ Adnan Tepecik, **Grafik Sanatlar**, 1. Basım. Ankara, Detay&Sistem Ofset, 2002, s.88.

¹¹⁷ Chisholm vd., **a.g.e.**, s.58.

açısından son derece hayati öneme sahiptir. Medeniyetin temeli, insanları bir arada tutan bilim ve dil (konuşma, yazma vb.) ise bir üniversitenin web sayfası bu özellikleri taşımalı; dolayısıyla en azından küresel anlamda kullanılan bir dil ile de web hizmeti sunabilmelidir.

Türkiye’deki bir üniversitenin dünyanın en uzak noktasındaki herhangi bir insan ile iletişime geçebilmesi önemsenmektedir. Bu web sayfasının kullanılabilirliğini göstermesi açısından gereklidir. Zira web sayfasının içinde sadece popüler güncel bilgiler değil, üniversitenin ürettiği bilimsel vb. ürünler de yer almalıdır. Ürünlerin, fonksiyonel olarak sağlıklı, kullanıma uygun, öğrenmesi kolay, hatırlanması zor olmayan, hatta hoşgörülü ve öznel yapılara sahip, memnun edici olması gerekmektedir. Kullanılabilirlik, kullanıcı ile ürün arasındaki iletişimin ve ilişki göz önüne alınmalıdır. Kullanıcıyla ilişkide olacak olan diğer herkes için sistemler ile araçları da tasarlamalıdır. Bu hiç tanımadığımız birinin ortamının olabildiğince tanımlanarak ona göre hareket etmek anlamını taşır¹¹⁸.

Yarar ve kullanılabilirlik ilkelerini birbirinden ayırırken, yarar bir yazılımı tanımlayan özellikleri ve fonksiyonları olarak nitelendirilmektedir. Bu tasarımın veya web yazılımının (içeriği dolu ürünün) taşıdığı özellikler listesidir. Kullanılabilirlik ise bu özellik listesinin kullanıcı tarafından anlaşılabilmesidir¹¹⁹. Çeşitli kullanılabilirlik metotları mevcuttur. En temelde kullanılabilirlik, tasarımı kullanıcı merkezli bir açıdan oluşturmaktır¹²⁰. Bunun için kullanıcı, yani ulaşmak istenilen, hedef kişi veya kitle kim/kimlerdir, bizden ne istiyor, bizimle nasıl çalışmak istiyor? şeklinde sorular sorulabilir. Bu sorulara verilecek cevaplar bir üniversite web sitesi oluştururken küresel anlamda geçerli olan en az bir yabancı dilin, web sitesi tasarımında göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir¹²¹.

¹¹⁸ Heinz Flieger, Beate Sohl, “Grunig & Hunt'a Göre Halkla İlişkiler Davranışının Dört Modeli”. Çev.: M. Saran. **Düşünceler Dergisi**. Yıl: 11. Sayı: 10, S. 103-107, 1997, s.105.

¹¹⁹ Tepecik, **a.g.e.**, s. 88.

¹²⁰ **A.e.**

¹²¹ Nora Carr, “Spinnig Scholl onto th Web”, **Techniques**, V. 73, no 6 September, p. 30-32., 1998, p.31.

Bir üniversitenin web sayfası dünyanın her yerinden herkes tarafından takip edilebilir. Dünyanın herhangi bir ülkesinde bir okulda bir öğrenci, evinde oturan bir erkek, kadın veya genç, bir öğretim elemanı, hangi meslek veya dinden, felsefi düşünceden olursa olsun o üniversitenin web sayfasına girip inceleyebilir, bilgi edinip paylaşımlarda bulunabilir, iletişime geçebilir. O üniversitenin öğrencisi olan bir genç, üniversitesindeki öğrenci yurtlarıyla, sınav günleri ve saatleriyle ya da herhangi bir konuda bilgi almak isteyebilir.

Güngür'e göre, dış ülkelerde üniversitelerde web sayfası kurma fikrinin iki nedeni vardır¹²²:

1. Üniversitelerin misyonu gereği çevreye ilişkin bilgileri toplama ve yayınlama kurumu olmasıdır. Üniversiteler web sayfaları sayesinde, sınıf içinde öğrencilere ve öğretim elemanlarına sınırsız bilgi kaynaklarına erişim kolaylığı sunarak eğitim yönteminin önemli miktarda zenginleşmesine katkı sağlamaktır.
2. Akademik bütçe ve mali kaynaklardaki durgunluk, yeni eğitim programlarının (uzaktan eğitim) ve hizmetlerinin (çevrimiçi uygulama ve kayıt gibi) doğmasına neden olmuştur.

Üniversite web siteleri şu açılardan önemlidir.¹²³

- Kullanıcılar ile iletişim (aile-öğrenci-öğretmen-kurum-kaynak),
- Etkinlik, duyuru ve faaliyetler,
- Etkin ve geniş bir şekilde araştırma ve geliştirmelerin olabilmesi.

Dolayısıyla bir üniversite web sayfasında hedef kitle, dünyanın dört bir yandan uzman veya uzman olmayan, o üniversiteye mensup ya da değil, hemen herkestir. Ancak, bir üniversitenin web sitesi doğal olarak en çok o üniversiteyi tercih edecek, mevcut kayıtlı öğrenciler, kendi öğretim elemanları, çalışanları ve diğerleri için önceliklidir. Çünkü kurum içinde de web sayfalarıyla verilen hizmet sayesinde belirlenmiş şifrelerle girilerek öğrencilerin ders notlarıyla ilgili bilgiden,

¹²² Güngür, **a.g.e.**, s.14.

¹²³ Güngür, **a.g.e.**, s.14.

öğretim elemanlarının günlük ders programlarına, not girişlerine ve diğer bilgilere, üniversitede çalışanlar duyuru ve diğer hizmetlere, kendilerini bilgilendirmesine kadar daha hızlı ulaşabilmekte, anında yapılması gerekenleri online bağlantılarla, elektronik postalarla vb. işlerini hızla yerine getirebilmektedirler. Yine araştırmacılar, hem web sitesi üzerindeki e-kütüphaneden, hem de yayınlanmış araştırmalardan yararlanabilmektedirler. Yine üniversite kendisi e-gazete, e-dergi gibi bültenlerini, süreli, süresiz araştırma-yayımları burada kullanıcıların hizmetine sunmaktadır. Diğer bütün aktiviteler ve veri kaynakları, üniversitenin web sitesinde yer almakta ve bir tık uzaklıktadır. Dolayısıyla üniversite web siteleri geniş bir iletişim ve etkileşim platformu niteliğinde, hatta bir adım ötesinde web üzerinden yapılan işlemler bakımından, özellikle öğrencileri için aktif üniversite hayatlarını olduğu kadar geleceklerini de şekillendirici bir konumdadır.

2.5. Türkiye’deki Üniversitelerin Yabancı Dil Web Sayfaları

Türkiye’deki 206 üniversitenin tamamının bir web sayfası bulunmaktadır. Üniversiteler, “online başvuru” başta olmak üzere web sayfalarının sağladıkları imkânlardan faydalanmaktadır. Web sayfası bulunan üniversitelerin hemen hepsinde “İngilizce” butonu bulunmaktadır. İngilizce dili dışında, “dil seçenekleri” simgeleri altında Fransızca, Almanca, Rusça, Gürcüce, Arapça, Farsça, Çince diller yer almaktadır. Üniversitelerin dil seçenekleri arasında Kürtçe dili de mevcuttur. Ayrıca görme engelliler için Braille dili de üniversite web sayfasında kullanıcıların hizmetindedir. “Yabancı dil” veya “İngilizce” butonu olmayan bazı üniversiteler de “International” ofislerle hizmet vermektedirler (Bk. Tablo 1).

Bu çerçevede, Türkiye’deki 34 devlet, 14 vakıf ve 3 meslek yüksekokulu olmak üzere 51 üniversitenin, yedi coğrafi bölgeye göre, web sayfalarındaki yabancı dil özellikleri aşağıdaki gibidir:

2.5.1. Marmara Bölgesi Üniversiteleri

2.5.1.1. Devlet Üniversiteleri

Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul: İstanbul Üniversitesinin web sayfasının sağ üst köşesinde, arama butonunun yanında “ENGLISH” ibaresiyle İngilizce butonu

bulunmaktadır. Bu butona tıkladığında Üniversitenin İngilizce sayfasına geçilmektedir. Buradan “Campus Life” başlığı tıklanarak “Office of Alumni Affairs-Mezunlar Ofisi”ne geçilmekte olup burası tamamen Türkçedir. Web sayfasının “Faculty” başlığına tıkladığında yönlendirilen sayfa tamamen Türkçedir. Yine İngilizce sayfadaki “Staff-Personel” bölümüne tıkladığında sayfa Türkçe olarak açılmaktadır. “Campus Life” bölümündeki “Öğrenci Faaliyetleri Koordinatörlüğü”nün bütün bilgileri Türkçedir. “Internal Transfer” bölümü Türkçedir. Boğaziçi Üniversitesindeki İngilizce bölümde Türkçe olan kısımlar “TR” olarak İngilizce başlıkların yanına belirtilmiştir. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde Boğaziçi Üniversitesinin İngilizce arayüzleri geniş olarak ele alınacaktır.

Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “ENG” simgesiyle “İngilizce” bölüm yer almaktadır. Buradan tıkladığında ve ilgili “İngilizce” başlıklara gidildiğinde sitede İngilizce hâkim dil olduğu görülmektedir. Bazı yerlerde, örneğin; “Academics” bölümüne tıkladığında “Research and Application Center” arayüzü gelmektedir. Burada Osmanlı Mirası, İbni Haldun Sosyal Politikalar, Manevi Psikolojik Danışmanlık, Yenilenebilir Enerji, ifadelerinde olduğu gibi Türkçe yazımlar bulunmaktadır. Üniversitenin “Kimlik Doğrulama Paneli” tamamen Türkçedir. “Öğrenci e-posta sistemi” Türkçedir. Örneğin bilgilendirme hattı olarak verilen aşağıdaki bölüm Türkçedir: “Acil ihbarlarınız için lütfen aşağıda belirtilen telefon numaralarını arayınız. POLİS İHBAR HATTI 155 TERÖR İHBAR HATTI 140 JANDARMA İHBAR HATTI 156 SAHİL GÜVENLİK İHBAR HATTI 158”.

Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, Bandırma: İngilizce, Almanca, Arapça, Fransızca dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “EN” butonu tıkladığında tüm İngilizce sayfaların yapım aşamasında olduğu görülmüştür. Sitenin “Yapım aşamasında” olduğu da Türkçe yazılmıştır.

Bursa Teknik Üniversitesi, Bursa: Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşede arama butonundan önce “EN” ibaresiyle İngilizce sayfaların olduğu belirtilmiştir. Buraya tıkladığında sayfa İngilizce metinler vb. açılmaktadır. İngilizce sayfalardan “Academi” başlığına tıkladığında başlık altında üniversitenin

fakülteleri sıralı gelmektedir. Bu sıralı bölümden örneğin “Faculty of Forestry”e geçildiğinde, açılan sayfa Orman Fakültesi olarak Türkçedir. Bu diğer fakülteler için de geçerlidir. İsmi İngilizce yazan fakültelere tıklandığında sayfalar Türkçe içerikleri olarak görünmektedir. Örneğin “Student” sonrasında “Student Information Student” tıklanıp “Student Information System” sayfasına gidildiğinde, öğrencinin akademik bilgi sistemine girebilmesi için istenen bilgiler Türkçedir. Aynı şekilde “International Office”-Dış İlişkiler Ofisi tıklandığında sayfa Türkçedir. Sitedeki genel dil içeriği karma görünmektedir.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik: İncelenen diğer üniversitelerde olduğu gibi sayfanın sağ üst köşesinde “Türkçe” ve “English” simgesi bulunmaktadır. English simgesine tıklandığında İngilizce sayfa ekrana gelmektedir. Ana sayfanın tüm bilgi başlıkları İngilizce olarak verilmiştir. Ancak, bağlantı başlıkları İngilizce olarak verilmesine rağmen, ikinci adıma geçildiğinde bilgilerin Türkçe olarak verildiği görülmüştür.

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde ulaşım başlığının hemen yanında “English” butonu bulunmaktadır. Buraya tıklandığında İngilizce sayfa ekrana gelmektedir. Buradan “Student” başlığına tıklanıp “Academic Timetable”ye gidildiğinde akademik takvim ve diğer bütün bilgiler Türkçedir. Web sayfasındaki İngilizce bölümlerin genelde tamamı bu şekilde Türkçe-İngilizce karma olduğu gözlenmiştir. Bazı İngilizce bölümlere ise ulaşılma imkânı yoktur.

2.5.1.2. Vakıf Üniversiteleri

Acıbadem Üniversitesi, İstanbul: Üniversitesinin web sayfasında Türkçe butonunun hemen yanında “English” butonu çıkmaktadır. Ana sayfanın tamamı İngilizce açıldığı halde arayüzlerin bazıları Türkçe’dir. Ancak yabancı uyruklu öğrencilerin en çok yararlanacağı “Student Affairs”, “Academics ve International Office” bölümlerinin tamamı İngilizce diline çevrilmiştir.

Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul: İngilizce ve Rusça dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşesinde “Language” butonuna

tıklandığında, “Rusça”, ve “İngilizce” dil seçenekleri görülmektedir. İngilizce sayfaların tamamı çevrilmiş olmasına rağmen bazı arayüzler Türkçe bırakılmıştır. Rusça sayfaların ise başlıkların tamamı Rusça olduğu halde, arayüzlere geçildiğinde dilin İngilizceye geçtiği-karıştığı görülmektedir.

Beykent Üniversitesi, İstanbul: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “Select Language” bölümü bulunmaktadır. Buraya tıklandığında English ifadesi belirmekte, buraya bakıldığında ise “İngilizce” olan bölüm açılmaktadır. Bölüm sayfasının ortasında belirgin bir biçimde Beykent Üniversitesinden Haberler ifadesi Türkçedir. “Student Affairs” bölümüne tıklandığında karşınıza “Student Admission” ifadesi gelmekte ancak buna tıklandığında herhangi bir sayfa açılmamaktadır. Diğer bazı bölümler de açılmamaktadır. Bir başka bölümde “Dean of Student Office” başlığı altında “Dean’s Message” ifadesi bulunmakta bu başlığın altındaki bölüm tamamen Türkçedir. Sitede İngilizce bölümlerin bazıları Türkçe arayüzlere, alt başlıklara ve metinlere sahiptir.

Biruni Üniversitesi, İstanbul: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “English” ikonu bulunmaktadır. Bu ikona tıklandığında kullanıcı İngilizce sayfalara yönlendirilmektedir. İngilizce bölüm tamamen ilgili yabancı dil ile örtüşmektedir. Sitenin İngilizce uzantıları da dil özelliklerini yansıtmaktadır. Sayfa ve sayfa uzantıları İngilizcedir.

Bezmialem Vakıf Üniversitesi, İstanbul: Üniversitenin web sayfasının sağ üst ortaya yakın mesafede “English” butonu vardır. Buraya tıklandığında üniversitenin İngilizce web sayfası açılmaktadır. Üniversite web sayfasının “Academic” başlığı altında fakültelerin tanıtıldığı bölümlerde örneğin “Faculty of Medicine” bölümüne tıklandığında Türkçe sayfalar açılmaktadır. “International Relations Office” bölümü açılmamaktadır. İngilizce sayfaların çoğunda çeviri yoktur. İngilizce birçok bölüme de ulaşamamaktadır.

2.5.1.3. Vakıf Meslek Yüksek Okulları

Avrupa Meslek Yüksek Okulu, İstanbul: Yüksekokulun web sayfasında “İngilizce” bölümü ekranın sağ üst köşesinde “English” ibaresiyle yer almaktadır.

İnternet sayfası 2016-17 eğitim-öğretim döneminde revize edilmiş ve bu değişiklik Türkçe sayfada yer almıştır. Aynı duyuru “İngilizce” sayfada da bulunmaktadır ve Türkçedir. “ADVISORY COMMITTEE” bölümüne tıklandığında öğretim görevlilerinin isimlerinin altındaki unvanları Türkçe yazılmıştır. Ancak sitede İngilizce çokça kullanılmıştır ve hemen hemen tamamı İngilizcedir.

Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksek Okulu, İstanbul: Yüksekokulun web sayfasında “İngilizce” butonu ve bölümü bulunmamaktadır, sayfa Türkçedir.

Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokulu, İstanbul: Yüksekokulun web sayfasının sağ üst köşesinde “İngilizce” sayfa olduğuna dair bir ibare yoktur. Sadece bir ok işareti vardır. Bu ok işaretine tıklandığında “ENGLISH” sözcüğü çıkmaktadır. Diğer bütün İngilizce başlığı olan bölümlerin içerikleri Türkçedir. (Bu MYO 7 Eylül 2016 tarihinde Beykoz Üniversitesine bağlanmıştır.)

2.5.2. Ege Bölgesi Üniversiteleri

2.5.2.1. Devlet Üniversiteleri

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon: İngilizce, Fransızca, Arapça ve Rusça dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web ana sayfasında İngilizce butonu bulunmaktadır. Bu butona tıklandığında kullanıcı karşısına İngilizce, Fransızca, Arapça ve Rusça dillerine ait butonların çıktığı görülmektedir. İngilizce başta olmak üzere diğer bütün dillerdeki arayüzlerde o dillerle yazılmış kısa bilgilendirici metinler yer almaktadır. Üniversitenin yabancı diller ile ilgili sayfalarında Türkçeye rastlanmamıştır.

Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın: Üniversite 1992 yılında kurulmuştur. İnternet web açılış sayfasında İngiliz bayrağının yanında “EN” butonu bulunmaktadır. Uzantı ikonuna tıklandığında İngilizce sayfa açılmaktadır. İngilizce sayfalar İngilizce ya da Türkçedir veya Türkçe sayfalara yönlendirilmektedir. Örneğin “Schools” başlığı tıklandığında açılan sayfa Türkçedir. Aynı şekilde “Students” başlığı tıklandığında gelen menüden “Student Information System

(OBİS)” adıyla açılan sayfada Türkçe menü gelmektedir. “ADMINISTRATIVE” başlığı altındaki İngilizce alt başlıklar ise uzantı sayfası vermemektedir.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “ENGLISH” ibaresi vardır. Buraya tıklandığında İngilizce ayrı bir web sitesi açılmaktadır. Web sayfasının hemen hemen tamamına İngilizce hâkimdir. Ancak bazı bölümlerde örneğin “Administrative Units” başlığı altındaki “Organization Chart” bölümünde bulunan organizasyon şeması Türkçedir. Sitede yer yer arayüzler açısından İngilizce olmayan bölümler vardır.

2.5.2.2. Vakıf Üniversiteleri

Yaşar Üniversitesi, İzmir: Web sayfasının sağ üst köşesinde “Türkçe” ve “English” başlıkları yan yanadır. İngilizce butonuna tıklandığında başlık ve içeriklerin tamamı çevrilmiş görünmektedir. Fakat arayüzlerin her biri başka bir sayfada açılmaktadır, bu da ekranda bir çok açılan sayfaya neden olmaktadır.

2.5.3. İç Anadolu Bölgesi Üniversiteleri

2.5.3.1. Devlet Üniversiteleri

Ankara Üniversitesi, Ankara: Üniversitenin web sayfasında sağ üst bölümde “English” butonu görünmektedir. “English’e tıkladığınızda yeni bir sayfa açılmaktadır. Başlıkların tamamı İngilizce çevirilidir. Arayüzlere geçildiğinde birçok alt başlığın Türkçe olduğu görülmektedir. “Research” bölümünde açılan arayüzler İngilizce olduğu halde içerikler Türkçedir ve çoğu başlık için de “bu sayfaya ulaşamıyor” ifadesi ile karşılaşılmaktadır.

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara: Üniversitenin web sayfasında sağ üst bölümde “English” butonu bulunmaktadır. İngilizce sayfa uzantılarına buradan ulaşılmaktadır. Sayfanın İngilizce bölümünde hemen her başlık ve metin İngilizcedir. Ancak İngilizce bölümde örneğin Tıp Fakültesi bölümü açılmamıştır. Açılan sayfadakiler ise Türkçedir. İngilizce bölümdeki bazı başlıklarda bu sorun tekrarlanmıştır. Sitenin açılışı ve site içindeki İngilizce bölümde gezintiler, aramalar son derece yavaştır.

Çankaya Üniversitesi, Ankara: Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşede “ENGLISH” ibaresi bulunmaktadır. Buraya tıklandığında İngilizce bir sayfa açılmaktadır. Buradan “Academic Units” tıklandığında “International Relations Office”-Dış İlişkiler Müdürlüğü bölümünde üst başlıklar, örneğin “Bologna Süreci ve Erasmus”un içerik bilgileri Türkçedir. Örneğin yine “Administrative Units” bağlantısından “Dormitories Office”e/Öğrenci yurtları geçildiğinde bölüm tamamen Türkçedir. Üniversite sitesinde karmaşık ve melez bir İngilizce web yapılanması vardır.

Aksaray Üniversitesi, Aksaray: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “English” butonu bulunmaktadır. Bu Üniversitenin İngilizce bölümünde web arayüzleri genelde İngilizcedir. Ancak; öğrenci Akademik Bilgi Sistemi bölümünde Önlisans, Lisans, Lisansüstü ifadeleri ve arama bölümündeki “Akademisyen girişi”, “Öğrenci Girişi” ifadeleri Türkçedir. Yine web sitesinin İngilizce olması gereken bazı bölümleri, örneğin haber ve duyurular bölümü de Türkçedir.

Anadolu Üniversitesi, Eskişehir: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “EN” butonu bulunmaktadır. Buraya tıkladığınızda İngilizce bölüme geçilmektedir. Ancak bu bölümün daha ilk sayfasında “Universty” başlığı altında açılan bölümde “Sayılarla Üniversitemiz” ifadesi Türkçe yazılmıştır. Yine İngilizce olması gereken “Open Education” bölümünde öğrenci duyuruları Türkçe olarak verilmektedir. Yine aynı bölümde “Research” başlığının imleçle üzerine geldiğinizde Türkçe paragraf bulunmaktadır. Web sitesinde buna benzer Türkçe-İngilizce karma bölümlere rastlamak mümkündür.

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karaman: İngilizce ve Baraille (Görme engelliler için) dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasında, İngilizce bölümü yerine Türkiye üniversitelerindeki tek görme engelli (Baraille) bölümü incelenmiştir. Web sayfası açıldığında diğer üniversitelerde olduğu gibi bu üniversitenin “Görme Engelliler” bölümü yazı ile ekranın sol üst köşesinde ilk sırada yer almaktadır. Buraya tıklandığında web sayfası üzerinden yeni bir sayfa açılmaktadır. Bu sayfa açıldığında yine sayfanın sol üst köşesinde eli beyaz bastonlu

bir çizim simgesi, bu simgenin sağ ayağının ucunda trafik işareti benzeri siyah beyaz renkli bir üçgen içinde ünlem “!” işareti bulunmaktadır. Bu sayfada üniversitenin tarihçesinden barınmaya, beslenmeden idari konulara kadar her yazılı metin kadın sesiyle seslendirilmiştir. Ancak bu bölüm sadece Türkçedir ve İngilizce bilen yabancı bir görme özürlü bundan faydalanamaz. İkinci bir önemli nokta ise üniversitenin web sayfasına tıkladığınızda görme engellileri uyarıcı, yani bu sitede görme engelliler için oluşturulmuş bir bölüm olduğuna dair herhangi bir sesli uyarı bulunmamaktadır.

Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri: 2010 yılında kurulan vakıf üniversitesi web sayfası “Türkiye’de 3. Nesil Devlet Üniversitesi” sloganıyla açılmaktadır. Sitenin “EN” (İngilizce) butonu sağ üst köşede bulunmaktadır. “EN” butonunun hemen altında yabancı uyruklu öğrenciler için “Life in Kayseri” linki verilmiştir. “Life in Kayseri” bölümünde “Virtual Kayseri Tour” adı altında Kayseri ile ilgili üç boyutlu animasyonlar, kamera görüntüleri ve benzeri şehrin önemli merkezleriyle ilgili gezinti yapılabilmektedir. Ancak buradaki bilgiler Türkçedir. Gölet, restoran vb. bölümlere imleçle gittiğinizde üzerinde Türkçe “gölet”, “restoran”, “ticaret merkezi ve şelale”, “Kayseri Büyük Büyükşehir Belediyesi Cumhuriyet Meydanı” gibi Türkçe ifadeler dikkat çekmektedir.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir: Üniversitenin web sayfasında, sağ üst köşede, ana menü çubuğu üzerinde “English” ifadesiyle İngilizce buton vardır. Bu butonun üzerine tıklandığında Türkçeden ayrı bir web sitesi İngilizce olarak açılmaktadır. İngilizce bölümde örneğin “Univesity” butonuna tıklandığında buradaki bilgiler Türkçedir. “History of AEU” yine Türkçedir. Butonlardaki ifadeler İngilizce olmasına rağmen İngilizce web sayfasındaki neredeyse bütün bilgiler ve metinler Türkçedir.

Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat: Üniversitesinin web sayfasının sağ üst köşesinde “ENG” ibaresiyle yer almaktadır. Buraya tıklandığında üniversitenin İngilizce sayfası açılmaktadır. İngilizce bölümde hemen her şey bu dile çevrilmiştir. Ancak İngilizce başlıklar altındaki fakülte vb. gibi bölümlerin İngilizce uzantılarına ulaşamamıştır.

Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas: Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşede, arama ikonunun üzerinde “ENG” simgesiyle İngilizce web bölümü bulunduğu işaret edilmektedir. Bu simgeye tıklandığında açılan sayfanın önemli bir bölümü Türkçedir. Fakülte, kampüs, öğrenci işleri vb uzantılar, arayüzler Türkçedir.

2.5.3.2. Vakıf Üniversiteleri

Atılım Üniversitesi, Ankara: Üniversitenin web sayfasında İngilizce Rusça, Farsça dilleri bulunmaktadır. Sayfanın sağ üst köşesinde “ENG”, “AZE”, “PYC”, “ARB” ülke bayraklarıyla birlikte konumlandırılmıştır. İngilizce bölümde “Student” başlığı tıklandığında öğrencilere yardımcı olacak adresler verilmektedir. Bu adreslerden örneğin “Banka” ile ilgili bilgiler Türkçedir ve şöyledir: Denizbank Ankara Ticari Merkez Şubesi. “EU Relations and Erasmus Office” tıklandığında “Erasmus” ile ilgili bilgiler Türkçe, etkinlik takvimi “İngilizce”, faydalı linkler Türkçe olarak yer almaktadır. Aynı şekilde “Campus Life” tıklandığında açılan bölüm İngilizce ancak “Directorate of Sports” bölümüne geçildiğinde metinler, bilgiler, duyurular, sunular vb. Türkçedir. Sayfada “Azerice” bölüm açılış sayfası, malumatlar adı altındaki bilgilendirmeler hariç, tamamen Türkçedir. Sitedeki “Rusça” bölüm de “Azerice”deki gibi malumatlar dışında genelde Türkçedir. Sitedeki “Arapça” bölüm de “Rusça” ve “Azericedeki gibi hemen hemen aynı oranda kendi dillerinde, geri kalanı Türkçedir.

ANKA Teknoloji Üniversitesi, Ankara: Üniversitenin Web sayfası yoktur. Güncellenme adı altında sadece www.anka.edu.tr adresinde Türkçe ifadeyle, “Sitemiz güncellenmektedir” uyarısı bulunmaktadır.

Başkent Üniversitesi, Ankara: Üniversitenin web sayfasının sağ en üst köşesinde arama butonunun üzerinde “English” ifadesi yer almaktadır. Buraya tıklandığında Türkçe ana sayfanın benzeri açılmakta, başlıklar ve diğer metinler vb. İngilizce olarak yer almaktadır. Buradaki başlıklardan örneğin “ADMINISTRATIVE UNITS” başlığı altındaki “International Relations Coordination Office” tıklandığında “Uluslararası İlişkiler ve Değişim Programları Koordinatörlüğü” sayfası karşınıza

Türkçe olarak gelmektedir. “English Language Department” sayfası açılmamaktadır. “ACADEMICS” başlığı altındaki İngilizce bazı alt başlıklara ulaşılması mümkün olmamıştır.

KTO Karatay Üniversitesi, Konya: İngilizce butonu yerine “International” butonu bulunmaktadır. Buraya tıklandığında İngilizce sayfa gelmektedir.

2.5.4. Akdeniz Bölgesi Üniversiteleri

2.5.4.1. Devlet Üniversiteleri

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Adana: 2012 yılında devlet üniversitesi olarak kurulan Üniversitenin web sayfasında İngilizce butonu “English” olarak sağ üst köşededir. Bu butona tıklandığında web sayfasının İngilizce “arayüzleri” açılmaktadır. Arayüzdeki “Academic Calender” butonuna tıklandığında Akademik Takvim Türkçe olarak karşınıza gelmektedir. Aynı şekilde diğer (Haber Merkezi, Sürekli Eğitim Merkezi, Akademik Veri Yönetimi vd.) İngilizce butonlara tıklandığında başlığı İngilizce olan bölümler Türkçe olarak karşınıza çıkmaktadır.

Akdeniz Üniversitesi, Antalya: Üniversitenin web sitesinin sağ üst köşesinde “English” butonu bulunmaktadır. Bu butona basıldığında kullanıcının karşısına İngilizce bir sayfa gelmektedir. Buradaki bilgilerin tamamı İngilizcedir.

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Antalya: Üniversitenin web sayfası üzerinde “EN” butonuna basıldığında İngilizce menülerin bulunduğu sayfa açılmaktadır. Bu sayfalardaki başlıklar İngilizcedir. Başlıklara tıklandığında ya Türkçe yeni sayfalar açılmakta ya da İngilizce metinlere ulaşamamaktadır. İngilizce sayfaların bazı bölümlerinde İngilizce Türkçe metinlere rastlanmıştır. Öğrenciler ile ilgili bölümlerin çoğu ya açılmamakta veya Türkçe sayfalara yönlendirilmektedir.

2.5.4.2. Vakıf Üniversiteleri

Alanya HEP (Hamdullah Emin Paşa) Üniversitesi, Antalya: İngilizce ve Rusça dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasında, sağ üst bölümde

“Language” butonu bulunmaktadır. Bu butona basıldığında kullanıcı karşısına “English” ve “Russian” butonları çıkmaktadır. İngilizce bölüme tıkladığında kullanıcının karşısına gelen sayfa Türkçedir. Rusça ile ilgili bölümler ise tıklanmasına rağmen açılmamaktadır.

Antalya Akev Üniversitesi, Antalya: Üniversitenin web sayfasında herhangi bir dil seçeneği sunan bir buton, link ya da işarete rastlanmadı.

Mersin/Tarsus Çağ Üniversitesi, Mersin: Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşede İngiliz Bayrağı simgesi yanında “ENGLISH” ifadesiyle yer almaktadır. Buraya tıkladığında İngilizce bir sayfa açılmaktadır. “Academic” başlığından Fakültelere gittiğinizde bu sayfalarda genelde herhangi bir içerik yoktur. Genel sekreterlik, öğrenci ofisi gibi yabancı öğrencilere rehberli yapacak bilgiler mevcut değildir.

2.5.5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri

2.5.5.1. Devlet Üniversiteleri

Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman: İngilizce ve Arapça dil seçenekleri mevcuttur. 2006 yılında devlet üniversitesi olarak kurulan Üniversitenin web sayfasında, hem İngilizce hem Arapça bölümlerine ekranın sağ üst köşesindeki bölümlerden ulaşılabilir. İngilizce tıklama bölümünde İngiltere bayrağı bulunmaktadır. İngilizce bölüme tıkladığında karşılaşılan sayfa Türkçedir. Üniversite ile ilgili tarih, akademik personel vb. bilgilerin bazıları İngilizce geneli de Türkçe sayfaya bağlantı kurulmuş biçimde, yani kullanıcı arayüzde örneğin “Duyurular” butonuna bastığında Türkçe Ana sayfa bilgilerine yönlendirilmektedir. Sitenin Arapça menülerine girildiğinde kullanıcı Türkçe bölümlere yönlendirilmektedir.

Batman Üniversitesi, Batman: Üniversitenin web sayfası sağ yanda “EN” butonu bulunmaktadır. İlgili buton tıkladığında başlıkların tamamı İngilizce açıldığı halde arayüzlerin Türkçe olduğu ya da herhangi bir içerik girilmediği görülmektedir.

2.5.5.2. Vakıf Üniversitesi

SANKO Üniversitesi, Gaziantep: Üniversitenin Türkçe web ana sayfasında sağ üst köşede “English” butonu vardır. Buraya tıklandığında İngilizce sayfalar açılmaktadır. Buradaki başlıklardan “Student”e tıklandığında yeni bir sayfa açılmaktadır. “Student” seçeneği tıklandığında ise “Dear studens, please clik on obs.sanko. edu.tr. to enter the sytem” ifadesi çıkmaktadır. “Vallued students please carefully in the publicity assesment form on this link” ifadesine tıklandığında ise Türkçe menülere yönlendirilmektedir. Bu İngilizce sayfalarda üniversitenin tanıtım filmleri yüklenmiştir ancak izlenememektedir. Aynı İngilizce bölümde yabancı uyruklu öğrencilerin iletişime geçebilecekleri kurabileceği “Contack Information” bölümü vardır. Diğer üniversitelerde olmayan bu uygulama ile öğrencilere yardım etmek için bir erkek Asssistan Manager, iki tane de kadın Administrative’in görev yaptığı belirtilmiş, telefon ve e-mail numaraları verilmiştir. Sayfalar ve bilgilerin tamamı İngilizcedir.

2.5.6. Karadeniz Bölgesi Üniversiteleri

2.5.6.1. Devlet Üniversiteleri

Amasya Üniversitesi, Amasya: Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşede İngiltere bayrağı simgeli İngilizce bölümü bulunmaktadır. Bu Bölümdeki hemen bütün bilgiler İngilizcedir. Amasya’nın tanıtımı adlı bir videonun bulunduğu bölümde video metinleri Türkçedir. Ayrıca İngilizce bölümlerin bazılarında başlıklar olmasına rağmen metinler bulunmamaktadır. Duyurular bölümü Türkçedir. Bazı sayfalar ise açılmamakta ya da “aradığınız sayfa bulunamamıştır” ifadesi yer almaktadır.

Artvin Üniversitesi, Artvin: İngilizce ve Rusça dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasında sağ üst bölümde, “ENGLISH” ve “PYCCKNN” ibareleriyle İngilizce ve Rusça sayfaları olduğu belirtilmiştir. İngilizce bölümde “Student”ı tıklayıp “Academic Information System”e geçerek oradan arayüze ulaşıldığında, bölüm tamamen Türkçedir. Diğer bölümler için de bunları söylemek mümkündür. Ayrıca İngilizce başlıkların birçoğuna tıklanmasına rağmen, bu sayfalar

açılmamaktadır. Sayfanın Arapça ile ilgili bölümlerinde de bu duruma ağırlıklı rastlanmıştır.

Bartın Üniversitesi, Bartın: İngilizce ve Rusça dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasının üst ortasında arama butonunun solunda “EN” ve “RU” ikon ifadeleri yer almaktadır. İngilizce sayfa ve arayüzlerde Türkçe bölümler fazlalıktır. Örneğin “ACADEMIC UNITS” ana başlığı altındaki “Faculty of Islamic Sciences” başlığı tıklandığında açılan sayfadaki duyurular vb. dâhil bütün bilgiler Türkçedir. Ayrıca “İngilizce” sayfadaki birçok başlık tıklanmakta ama arayüzlere geçiş gerçekleşmemektedir. Dolayısıyla sayfa bağlantılar yok veya içerik bilgileri hazır olmadığı için sayfa kapalı olabilir. Örneğin “CAMPUS LIFE” alt bağlantılarının hiçbirisi açılmamaktadır. Üniversitenin “Rusça” sayfaları ise başlıklara tıklandığında ya İngilizce veya Türkçe açılmaktadır. Rusça sadece başlıklarda vardır. Rusça bölümlerin bazılarında da ulaşamamaktadır.

Bayburt Üniversitesi, Bayburt: İngilizce ve Arapça dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “EN” ve “AR” harfleriyle simgelenmiş İngilizce ve Arapça bölümleri bulunmaktadır. “EN”e tıklandığında web sayfasının üzerinde İngilizce başlıklar olmasına karşın Türkçe haberler sayfası karşınıza gelmektedir. Bu başlıklardan “Student” tıklandığında ekrana alt alta sıralı üç başlık açılmaktadır ve bu başlıklar İngilizcedir. Buradan “Student Otomation”u seçip tıkladığınızda karşınıza Türkçe “GİRİŞ” sayfası açılmaktadır ve bu sayfa Türkçedir. Giriş, şifre ifadeleri ve diğer ifade biçimleri Türkçedir. Bir başka Türkçe örnek, İngilizce ana sayfadaki “Günün Yemeği” bölümündeki ifadeler Türkçedir. Bir başka Türkçe bölüm “Internationalisation” başlığından “Uluslararasılaşma” başlığıyla “Bologna Süreci” sayfasına gidilmektedir. Buradaki bilgilerin hepsi Türkçedir. İngilizce bölümde Türkçe-İngilizce karmaşık biçimde yer almakta İngilizce olması gereken bazı yerlerde İngilizce, bazı yerlerde Türkçe metinler, ifade biçimleri göze çarpmaktadır. “Arapça” dil sayfasında başlıklar “Arapça” geri kalan diğer her şey Türkçe açılmaktadır. Aynı İngilizcede olduğu gibi Arapça dilinde de Arapça Türkçe karışık kullanılmıştır. Örneğin Arapça bölümündeki “Duyurular-Etkinlikler” Türkçedir. Türkçe web sayfa özellikleri ile İngilizce ve Arapça web

sayfa özellikleri birbirini tutmamaktadır. Örneğin Türkçede öğrenci başlığı altında öğrencilere daha çok bilgi aktaran sayfalar mevcutken İngilizce daha az, Arapçada ise Türkçeden az ama İngilizceden fazladır.

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu: Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşede EN butonu bulunmaktadır. Bu buton üzerinden üniversite ile ilgili hemen bütün bilgilere İngilizce de ulaşılabilir. Diğer bütün arayüzlerde de İngilizce olarak tasarlanmış ve yayınlanmaktadır. Ancak bazı arayüz ve uzantılarda İngilizce yerine Türkçe kullanılmıştır. Örneğin Sisteme Giriş Penceresi olarak adlandırılan bölümde Üniversite ismi sol bölümde hem İngilizce hem Türkçe yazılmışken, sisteme giriş için istenen metin bilgileri (kullanıcı adı, şifre) Türkçedir. Aynı şekilde yabancı öğrenciler için kampus bilgilerinin (dinlenme, eğlence, alışveriş, banka işlemleri vb.) verildiği bölümde “alışveriş” Türkçe olarak yazılmış, altına “The shopping centre with an area of 1300 square metres was opened on 12th August 2008 with 20 units of workplace”, ifadesi İngilizce olarak yazılmıştır. Campus Map, bölümüne tıklandığında Üniversitenin bulunduğu adres harita üzerinde görülmektedir, ancak bu harita üzerindeki yerlerin ve diğer her şeyin Türkçe olması dikkat çekmektedir. İngilizce bölümde yer alan “Consortium” butonuna tıkladığınızda karşınıza tamamen Türkçe bir bölüm ve uzun bir metin gelmektedir.

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde “EN” ifadesiyle İngilizce sayfalar olduğu belirtilmiştir. Buraya tıklandığında İngilizce sayfa açılmaktadır. “LIFE ON CAMPUS” başlığına tıklandığında ise çok sayıda alt alta ve yan yana dizin halinde sayfalar İngilizce görünmektedir. Ancak bu dizili İngilizce başlıklardan örneğin “Student Council” tıklandığında açılan sayfa Türkçedir. “Academic Calendar” sayfası açılmamaktadır. TÖMER (Turkish Teaching Center/ Türkçe ve yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi), sayfasının içi boştur, bu sayfa üst resim ve yazıyla Türkçe olarak Türkçe olan ana sayfaya yönlendirilmiştir. “Student e-mail” girişi Türkçedir. Aynı sitedeki fakülte sitelerine uzantıları ve içerikler Türkçedir.

2.5.6.2. Vakıf Üniversitesi

Canik Başarı Üniversitesi, Samsun: Üniversite Kapatılmıştır. Web sitesi 19 Mayıs Üniversitesi web sitesine yönlendirilmiştir.

2.5.7. Doğu Anadolu Bölgesi Üniversiteleri

Atatürk Üniversitesi, Erzurum: Üniversitenin web sayfasında sağ üst köşede harita butonunun hemen yanında “English” butonu bulunmaktadır. Oldukça köklü, eski ve büyük bir üniversite olan Atatürk üniversitesinin İngilizce sayfa ve arayüzlerinin büyük bir bölümü İngilizce olmasına rağmen bazı başlıklara İngilizce içerik girilmemiştir. Açıköğretim Fakültesine ile ilgili tüm başlıklar ve arayüzlerin tamamı ise Türkçedir.

Ardahan Üniversitesi, Ardahan: İngilizce, Rusça, Arapça ve Gürcüce dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web sayfasında sağ üst bölümde, İngiliz bayraklı “ENG” butonu vardır. Buraya tıkladığında üniversitenin “İngilizce” içerikli web sayfaları gelmektedir. Bu bölümde “Student”e tıklayıp oradan “Department of Student Affairs Guide to Frequently Asked Questions” a tıkladığınızda, e broşür formatında “ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ İŞLERİ BAŞKANLIĞI SIKÇA SORULAN SORULAR” çıkmaktadır. Bu e-broşüre tıkladığında ise Türkçe bilgiler yer almaktadır. İngilizce olması gereken yerlerde veya arayüz uzantıları genellikle Türkçe kullanılmıştır. Üniversitenin diğer dil özellikleri taşıyan sayfaları da aynı şekilde Türkçe Rusça ve Türkçe Arapça karışıktır. Rusça ve Arapça yazılan başlıklara tıkladığında ya Türkçe ana sayfaya veya Türkçe diğer sayfalara uzantılar verilmektedir.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı: İngilizce, Arapça, Rusça ve Farsça dil seçenekleri mevcuttur. Üniversitenin web ana sayfasında Dil Seçiniz (lang) butonu vardır. Buraya tıkladığınızda Arapça, Farsça ve Rusça dillerinde sırasıyla gelmektedir. Kullanıcı İngilizce dil butonuna tıkladığında sayfa İngilizce olarak kullanıma açılmaktadır. Ancak İngilizce olan bazı bölümlere ulaşamamaktadır. İngilizce bölümde bu dil özelliklerini barındırmayan bilgiye rastlanmamıştır. Arapça

bölümünde ise arayüzlerin Türkçe olduğu gözlemlenmiştir. Aynı şekilde Farsça ve Rusça ile ilgili birçok bölüm ve bilgiler Türkçedir.

Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis: Üniversitenin web sayfasının sağ üst köşesinde arama butonunun altında “EN” ifadesiyle yer almaktadır. Buraya tıklandığında kullanıcının karşısına Üniversitenin İngilizce sayfaları açılmaktadır. Bu sayfadaki “Student” ifadesine tıklanıp, sayfadaki “Universty” başlığının altındaki ilk uzantı başlığı “Legislation”a (mevzuat) geçtiğinizde, sayfa tamamen Türkçedir. Aynı şekilde “Academic Calendar”a tıklandığında “Akademik Takvim” uzantı sayfası Türkçedir. Aynı şekilde “Student Information System” Türkçe ayrı bir sayfa olarak açılmaktadır. “Student Guide” tıklandığında tamamen Türkçe e-broşür benzeri bir sayfa görülmektedir. Sitedeki İngilizce alanların birçoğunda bu tür içeriklerle karşılaşmıştır.

2.6. Boğaziçi Üniversitesi ile Van 100. Yıl Üniversitesinin Yabancı Dildeki Web Sayfalarının Karşılaştırılması

Bu çalışma kapsamında, Boğaziçi Üniversitesi ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nin web sayfalarının yabancı dil özellikleri karşılaştırılmıştır. Dil özellikleri karşılaştırılan her iki üniversite de devlet üniversitesidir. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi’nde, Boğaziçi Üniversitesi ise batıda, Marmara Bölgesi’nde yer almaktadır. Bu çerçevede Boğaziçi Üniversitesi ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi karşılaştırma kriterleri şöyle belirlenmiştir:

- Eğitim ve Öğretim.
- Araştırma ve Geliştirme (Toplumsal katkı).

Bu çerçevede Doğu Anadolu Bölgesi’nde kurulmuş bulunan ve bir devlet üniversitesi olan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin “Eğitim ve Öğretim” ile ilgili bilgileri şöyledir: Kurumun eğitim dili Türkçedir. 17 fakülte, 1 Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, 4 yüksekokul, 8 meslek yüksekokulu, 5 enstitü, 43 araştırma ve uygulama merkezi ile genel sekreterliğe bağlı 8 daire başkanlığı ile akademik faaliyetlerini sürdürmektedir. Üniversitenin çift ana dal (ÇAP), yan dal (YAP), tezsiz

yüksek lisans gibi eğitim alternatifler ile Uzaktan Eğitim Merkezi (YUZEM) ve Sürekli Eğitim Merkezinin (YUSEM) vardır. Aynı zamanda 39 araştırma ve uygulama merkezi bulunmaktadır.

Üniversitenin akademik kadro sayıları şöyledir: Profesör 127, Doçent 116, Dr. Öğretim Üyesi 524, Öğretim Görevlisi 199, Okutman 28, Araştırma Görevlisi 583, Uzman 17, toplam 2.173. Üniversitede yabancı uyruklu sözleşmeli akademik personel sayısı: Profesör 2, Doçent 2, Dr. Öğretim Üyesi 4, Öğretim Görevlisi 11, toplam 19. Akademik personel sayısı, geldiği ülke, çalıştığı bölüm sayısı ise şu şekildedir: Azerbaycan Eğitim Fakültesi 1, Azerbaycan Van Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 1, Azerbaycan Fen Fakültesi 1, Azerbaycan Van Meslek Yüksekokulu 1, Azerbaycan Eczacılık Fakültesi 1, Azerbaycan Edebiyat Fakültesi 1, Rusya Eğitim Fakültesi 1, İran Eğitim Fakültesi 2, İran Ziraat Fakültesi 1, İran Mühendislik Fakültesi 1, İran İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 1, Mısır İlahiyat Fakültesi 3, Suriye İlahiyat Fakültesi 3, Yemen Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu 1.

Öğrenci sayıları: Fakülteler 13.880, Enstitüler 4.472, Yüksekokullar 1362, Meslek Yüksekokulları 6.769, Konservatuvar 167, toplam 26.650 öğrenci. Üniversite bünyesinde sınavlara hazırlık kursları, kişisel gelişim kursları, meslek edindirmeye yönelik sertifika programları ve sanat eğitimleri düzenlemek amacıyla Sürekli Eğitim Merkezi kurulmuştur. Aktif faaliyetleri nedeniyle bir prefabrik bina tahsis edilen Merkezde Tıbbi Sekreterlik, İngilizce, İşaret Dili Eğitimi, KPSS Eğitimleri, Aile Danışmanlığı gibi pek çok alanda kurs ve sertifika programı açılmıştır. Öğrenci ve personel değişim hizmetleri Üniversitede de Proje Ofisi altında toplulaştırılmış olan Farabi Ofisi (Farabi Değişim Programı), Mevlana Ofisi (Mevlana Değişim Programı) ve Erasmus Ofisi (Erasmus Avrupa Birliği Programı) aracılığıyla yürütülmektedir. Üniversite kütüphane ve dokümantasyon ile ilgili hizmetler, çeşitli birimlerde mevcut birim kütüphanelerinin yanında asıl olarak Kütüphane ve Dokümantasyon

Daire Başkanlığı tarafından yerine getirilmektedir. Üniversitede çeşitli dallarda faaliyet gösteren 45 adet öğrenci topluluğu bulunmaktadır¹²⁴.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin “Araştırma ve Geliştirme (Toplumsal Katkı)” ile ilgili bilgileri şöyledir: Üniversitenin Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri 46 merkez tarafından yürütülmektedir. Bu merkezler yanı sıra bireysel ve nitelikli bilimsel araştırma projelerine destek veren Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü bulunmaktadır. Koordinatörlük bünyesinde 2017 yılında başlamış olan proje sayısı toplam 548’dir¹²⁵. Ayrıca 2004-2014 yıllarında etki değeri ve yayın sayısı bakımından Türkiye’de en çok yayın yapan ilk elli üniversitenin içinde yer almıştır. Bu başarısına rağmen yayın sayısı 3.281 ve etki değeri 4.69 ile bu ilk elli üniversitenin son sıralarında yer almıştır¹²⁶.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi web sayfası, www.yyu.edu.tr adresiyle, “Bilimin ışığında bir dünya üniversitesi” sloganıyla Türkçe açılmaktadır. Üniversitenin, mavi zeminli web sayfasındaki “Türkçe” butonu, açılış sayfasıyla birlikte gelmektedir. Buradaki ok işaretine tıklandığında “English” butonunu görülmektedir. Bu buton tıklandığında İngilizce sayfa açılmaktadır. (Bk.Resim 1)

Üniversitenin İngilizce fiziksel web görünümü Türkçe web bölümünde olduğu gibi beyaz zemin üzerine yazıların, logoların vb. web araçlarının oturtulduğu bir sayfadır. Bir daire biçimindeki sol üst köşedeki logonun içinde mavi bir çerçevenin içinde turkuaz renginde Van Gölü simgesi yer almaktadır. Aynı sayfanın sağ üst köşesinde facebook, twitter vb. sosyal medya simgeli butonlar ve arama çubuğu bulunmaktadır. Açılış sayfanın tam ortasında ekran benzeri sayfa grafiği yer almaktadır. Bu grafik ekran içerisinde haberler otomatik olarak değişmektedir. Ana başlıkların olduğu sayfadan imleçle aşağı doğru inildikçe haber ve duyuru ekranıyla

¹²⁴ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, “2017 yılı İdare Faaliyet Raporu”, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Van, Şubat 2018, s.24.

¹²⁵ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, “2017 yılı İdare Faaliyet Raporu”, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Van, Şubat 2018, s.24.

¹²⁶ ULAKBİM, “Türkiye Üniversiteleri’nin Bilimsel Yayın Performansı: 2004-2014”, (Çevrimiçi) <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/hizmetlerimiz/turkiye-universitelerinin-bilimsel-yayin-performansi-2004-2014>, 19 Aralık 2018.

birlikte son olarak sayfa sonunda “Dursun Kocabaş Medical Cener”, “Central Acces System”, Student Information System”, “Avesis”, “Bapsis”, “Library”, “E-Mail”, “Bologna”, “Academic Calender”, ve “Quality Assurance System” başlıkları yer almaktadır. Bu başlıklarda “Academic Calender” dışındaki tüm başlıkların içeriği Türkçedir. (Bk. Resim 2)

İngilizce ana sayfada üst ana başlıklarda sırasıyla “Our University”, “Academic Unist”, “Administrative Units”, “Student Affairs”ve “Contact” başlıklı butonlar bulunmaktadır. Bu başlıkların altındaki arayüzlerin tamamı İngilizcedir. Aynı ana sayfa üzerindeki Our University”e butonu tıklandığında üniversite ile bilgilerin bulunduğu arayüzler bulunmaktadır ve bu sayfalar üniversitenin tarihinden akademik kadrolara kadar tüm bilgiler İngilizce olarak ekrana gelmektedir. Bu arayüzler sırasıyla “Rectorate”, “Administrative Boarde”, “The University Senate”, “Our History”, “Photo Gallery”, “Cooperate Identify”, “Mevzuat”, “Forms”, “Strategic Planning and Annual Report”, “Internal Assesment Report” ve “Corparate Feedback Report”dur. “Forms” başlığının içindeki çok sayıda form ve formların açıklayıcı metinlerinin tamamı Türkçedir. Diğer ana başlıklar olan “Academic Unist”, “Contact” vd. tıklandığında bilgiler İngilizce ve Türkçe karışık açılmaktadır. Ana sayfanın sağ üst çubuğunda yer alan facebook, twitter, youtube, instagram ve Google plus gibi sosyal medya bağlantıları aktiftir. Özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin en çok kullanacağı düşünülen “Students Affairs” başlığı altındaki arayüzlerin büyük bir bölümünün Türkçeye çevrildiği görülmektedir. “İç Kontrol” ve “Kalite Güvencesi” başlıkları dışında sistematik olarak tüm alt başlıkları İngilizce dilindedir. (Bk. Resim 3, 4)

Yine bir devlet üniversitesi olan ve Marmara Bölgesi’nde faaliyet gösteren Boğaziçi Üniversitesinin “Eğitim-Öğretim” ile ilgili bilgileri şu şekildedir: Kurumun eğitim dili İngilizcedir. Kurumun 6 kampüsü, 14.500 öğrencisi ve tüm dünyaya yayılmış 53.000 mezunu vardır. 4 fakülte, 2 yüksekokul, 6 enstitü içinde 33 lisans, 65 yüksek lisans ve 32 doktora programı, tam zamanlı 437 öğretim üyesi (Prof. Doç. ve Dr. Öğretim Üyesi), 81 öğretim görevlisi, 92 yabancı uyruklu öğretim elemanı, 260 araştırma görevlisi, 917 idari personel görev yapmaktadır. Üniversite 11 bin

754'ü Lisans, 4 bin 763'ü lisansüstü olmak üzere toplam 16.517 öğrenci mezun vermiştir. Yurt dışında yabancı üniversitelerle yapılmış 600 anlaşma kapsamında yaklaşık 95 ülkeden 828 yabancı öğrenci öğrenim görmektedir. 44 öğrenci kulübü, 3 bin 954 kişilik yurt kapasitesi mevcuttur. 481 bin 616 kitap, 79 bin 921 elektronik dergi, 3 milyon 256 bin 021 elektronik kitap ve gazete, 620 basılı dergi ve 174 etkileşimli veri tabanı ve Braille Alfabesi ile yazılmış 2 bin 283 kitap ile sesli kitaptan oluşan kütüphanesi bulunmaktadır. Kütüphaneyi ortalama günde 5.500 civarında araştırmacı ve öğrenci ziyaret etmektedir. Ayrıca Üniversite 135 araştırma laboratuvarı, 31 araştırma ve uygulama merkezine sahiptir. Kurum “Engelsiz Üniversiteye da katkı yapmaktadır. Kurumun lisansüstü öğrencileri ile birlikte 2009 yılından beri yılda ortalama %6.16 artışla, toplam öğrenci sayısı 12,315’den 2016 yılı itibarı ile 16,517’ye yükseldiği görülmektedir. Aynı yıllar arasında toplam öğretim üye ve görevlileri sayısı ise 511’den 518’e yükselmiştir¹²⁷.

Boğaziçi Üniversitesinde öğrenci merkezli eğitim konusunda çok sayıda uygulama örneği bulunmaktadır. Bu bağlamda uluslararası örneklerde de sıklıkla rastlandığı gibi “Öğrenme ve Öğretme Merkezi” gibi bir yapının 2017 yılında kurulmuş olması önemli bir gelişmedir. Boğaziçi Üniversitesinde 1996 yılında kurulmuş olan “Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu” (UBYO) 3 lisans, 5 yüksek lisans ve 1 doktora programını başarı ile sürdürmektedir. UBYO, mevcut statüsünde "Araştırma odaklı bir yüksekokul" olarak tanımlanmış ve %15 lisansüstü öğrenci oranına sahiptir. Üniversitede araştırma ve geliştirme faaliyetleri için 31 uygulama ve araştırma (UYGAR) merkezi bulunmaktadır.

Boğaziçi Üniversitesinin “Araştırma ve Geliştirme (Toplumsal Katkı)” ile ilgili bilgileri şu şekildedir: 437 tam zamanlı öğretim üyesinin 316’sının doktora yurt dışından uluslararası bir üniversitedendir. Boğaziçi Üniversitesinde 92 yabancı uyruklu öğretim elemanı görev yapmaktadır. Kurumun ABD ile yapılmış birçok Global Exchange anlaşması, Avrupa’nın önde gelen birçok üniversitesi ile Erasmus

¹²⁷ Boğaziçi Üniversitesi, “Sayılarla BÜ 2016”, (Çevrimiçi) www.boun.edu.tr, 18 Kasım 2018.

anlaşmaları ve yine dünyanın tanınmış birçok üniversitesi ile yaz okulu ve yoğunlaştırılmış kısa programları bulunmaktadır¹²⁸.

Üniversite verilerine göre araştırma amaçlı iç ve dış kaynaklardan sağlanan fonların toplam bütçeye oranı yaklaşık %25-30'dur. TÜBİTAK, Avrupa Birliği, Avrupa Bilim ve Teknoloji İşbirliği (European Cooperation in Science and Technology), T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Kalkınma Bakanlığı, İstanbul Kalkınma Ajansı gibi dış kaynaklardan çok sayıda proje için araştırma finansmanı sağlanmaktadır. Boğaziçi Üniversitesinin Sanayi Tezleri Programı kapsamında sanayi ile ortak projeleri yanında 2011 yılında İstanbul Kalkınma Ajansından aldığı destekle 'HayalEt' ve 'İnovita Sağlık Teknolojileri' Kuluçka Merkezlerini kurmuştur. İnovita, İstanbul Sağlık Endüstrisi Kümelenmesi altında faaliyet göstermektedir. Kurum, Türk üniversitelerinin Avrupa Araştırma Alanı'ndaki (European Research Area) etkinliğinin artırılması amacıyla Avrupa Komisyonu Araştırma ve Yenilik Çerçeve Programlarına en fazla katılım sağlayan altı üniversite tarafından oluşturulan Türk Araştırma Üniversiteleri Güç Birliği üyesidir. Boğaziçi Üniversitesi ATLAS ve CMS (Content Management System/İçerik Yönetim Sistemi) deneyleri kapsamında CERN (Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire/Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi) ve diğer üniversite ve kuruluşlarla iş birliği bulunduğu gibi Avrupa Komisyonu Çerçeve Programlarından da çok sayıda proje almaktadır. Boğaziçi Üniversitesi ile çeşitli Amerika, Avrupa, Güney, Güney Doğu Asya ve Avustralya üniversiteleri arasında araştırma iş birlikleri bulunmaktadır. Araştırmacılarının yurtdışı kaynaklara ulaşımını kolaylaştırmak için, Stanford Research Institute ve International Ventures Fund ile iş birliğine gidilmiştir. European Investment Fund desteği ile Türkiye'de oluşturulan ilk Teknoloji Transferi Hızlandırıcı fonlarından ACT Venture Partners'ın 34 üniversitenin üye olduğu 'Üniversiteler Danışma Kurulu'nun başkanlığını Boğaziçi Üniversitesi yapmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi New York Üniversitesi ile yaptığı bir anlaşma sonucu New York Üniversitesi yerleşkesi içinde kuruma ait bir kuluçka merkezi kurulmuştur. Yüksek lisans, doktora öğrencilerine ve araştırmacılara

¹²⁸ Boğaziçi Üniversitesi, "Sayılarla BÜ 2016", (Çevrimiçi) www.boun.edu.tr, 18 Kasım 2018.

araştırma için gerekli fiziki altyapılardan birisi de kütüphane hizmetidir. Boğaziçi Üniversitesi toplam bütçesinin %3'ünü kütüphaneye harcamaktadır. Daha öncede belirtildiği gibi tam zamanlı çalışan öğretim üyelerinin yaklaşık %70'inin yurtdışında bilinen üniversitelerde doktora eğitimi almıştır¹²⁹. Öğretim üyelerinin yaklaşık %10'nun yabancı uyrukludur. Boğaziçi Üniversitesinde yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin toplam öğrenci sayısına oranı %30'dur, bu oran ülke ortalamasının üzerindedir. Boğaziçi Üniversitesi raporlarına göre kurumdaki öğretim üyelerinin projelerinde 445 araştırmacı çalışmaktadır. Ayrıca bilimsel performansta da oldukça başarılı olan Boğaziçi Üniversitesi 2004-2014 yılları arasında 4.114 yayın sayısı ve 11.72 etki değeri ile ilk sıralardadır¹³⁰.

Güncel verilerle Boğaziçi Üniversitesinde öğretim üyesi başına düşen SCI-E, SSCI ve A&HCI'e giren dergilerde yayınlanmış makale sayısı 2016 yılında 1,55'tir. Makale başına düşen atıf sayısı 2011-2015 yılları ortalaması 11,37'dir. 2014-2016 yıllarında alınan atıfların öğretim üyesine oranı 42,12'dir. Kurum, 2017 yılında YÖK tarafından yürütülen Misyon Odaklaşması ve İhtisaslaşma Programı kapsamında, gönüllü başvuru sürecini takiben "Araştırma Üniversitesi" olarak seçilmiştir. Boğaziçi Üniversitesi web sayfasına, www.boun.edu.tr adresinden ulaşılmaktadır. Ana sayfasının en sağındaki site içi aramaların yapıldığı "ara" butonunun sağında büyük harf karakteriyle yazılmış "ENGLISH" ifadesi yer almaktadır. Bu ifadenin bulunduğu butona basıldığında İngilizce sayfalar açılmaktadır.

İngilizce Ana sayfada "Home Page", "About BU", "Academic", "Research", "Campus Life", "Giving to Boğaziçi" başlıkları bulunmaktadır. "About BU" ya da herhangi bir ana başlığa tıklandığında ana başlıkların tüm alt arayüz başlıkları açılmaktadır. Böylelikle tek sayfada açılacak tüm arayüzler görülebilmektedir. Bu da aradığınız bölüme daha kolay erişim imkânı sağlamaktadır. Bu başlıkların arayüzlerin tamamı İngilizcedir. Web sayfasının fiziksel özellikleri olarak beyaz ve

¹²⁹ Gülsün Sağlamer, Boğaziçi Üni., Kurumsal Geri Bildirim Raporu. Aralık 2017 İstanbul, (Çevrimiçi) www.boun.edu.tr, 18 Kasım 2018.

¹³⁰ ULAKBİM, "Türkiye Üniversiteleri'nin Bilimsel Yayın Performansı: 2004-2014", (Çevrimiçi) <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/hizmetlerimiz/turkiye-universitelerinin-bilimsel-yayin-performansi-2004-2014>, 19 Aralık 2018.

bej zemin üzerine başlıklar koyu mavi olarak oturtulmuştur. Açılış sayfasının sağ ve sol her iki tarafında da kısmen boşluklar bırakılarak sayfa ortalanmış görünmektedir. Orta alanda ise hemen hemen bütün üniversite web sayfalarında olduğu gibi duyurular büyük puntolu ve hareketli olarak gösterilmektedir. (Bk. Resim 5)

Üniversitenin ana sayfa başlıklarının altındaki ekranın hemen sol bölümünde yan ana başlıklar göze çarpmaktadır. Bunlar yukarıdan aşağıya “Candidates”, “Students”, “Faculty”, “Staff” ve “Alumni”dir. Öğrencilerin en çok başvuracağı alan olan “Students” ana başlığı altında “Rules and Regulations” arayüzü incelendiğinde öğrencilerle ilgili yönetmelikler ve askerlikle ilgili açıklamaların dışında kalan arayüzlerin tamamının İngilizce olduğu görülmektedir. Türkçe içeriği olan bu sayfaların yanına “TR” ibaresi eklenerek içeriğin Türkçe olduğu belirtilmiştir. (Bk. Resim 6)

“BOĞAZİÇİ UNIVERSITY STUDENTS” sayfasında yer alan “E-Mail Services” butonu tıklandığında sayfanın tamamı Türkçe açılmaktadır. Sol yan başlıklarda hesap güncelleme ile ilgili tüm başlıklarda da olduğu gibi “Faydalı Bilgiler” in tamamı da Türkçedir. Aynı sayfayı çepeçevre bir dörtgen şeklinde saran diğer başlıklar “Library”, “Academic Calender”, “Registration”, “Student Clubs”, “Office of the Dean of Student Affairs” başlıkların içerikleri de İngilizcedir. Bu bölümde “Student Representative” adlı başlıkta Türkçe içeriklidir. Parantez içinde verilen “TR” ifadesiyle bu arayüze tıklamadan önce de içeriğin Türkçe olduğunu anlamak mümkündür. (Bk. Resim 7)

Aynı sayfada yer alan “Campus Life” başlığı altında açılan bir çok arayüzün Türkçe olduğu görülmektedir. Parantez içinde verilen “TR” ifadeleriyle sayfanın sizi Türkçe sayfalara yönlendireceği de anlaşılmaktadır. Üniversiteye oryantasyon programı dahilinde hazırlanan “Üniversiteyi Tanıma El Kitabı”nın tamamı Türkçe hazırlanmıştır. Bu da dışardan gelen yabancı uyruklu öğrencilerin üniversiteyi web sayfasından tanıma şansını azaltmaktadır. Bunun yanı sıra engelli öğrenciler için yapılan bilgilendirme, acil durumlarda kampüste yaşam ve binalardan tahliye bilgileriyle birlikte kulüp koordinasyon sayfalarının tamamı Türkçedir. (Bk. Resim 8)

Boğaziçi Üniversitesi İngilizce web sayfası diğer vakıf ve devlet üniversitelerinin web sayfalarıyla karşılaştırıldığında, öğrencilerinin de yaklaşık yüzde otuzunun yabancı uyruklu olduğu göz önüne alındığında açılış sayfasıyla birlikte uzantılarının da detaylı bir şekilde İngilizce olarak hazırlandığı görülmektedir. Askerlik, yönetmelik ve yönergelerle ilgili arayüzlerin Türkçe olması dışında en küçük birimlere kadar İngilizce içerikler mevcuttur. Fakat askerlikle ilgili mevzuatın yabancı uyruklu öğrencilerle bir ilişkisi olmasa da öğrencilerle ilgili yönerge ve yönetmeliklerde İngilizce içerik bulunmaması web sayfasının en büyük eksiği olarak görülmektedir. (Bk. Resim 9)

2.7. İstanbul Üniversitesi Web Sayfasının İncelenmesi

Web sayfaları sadece bir iletişim ve etkileşim aracıyken, son yıllarda birçok alanda olduğu gibi özellikle eğitim-öğretimin en önemli bileşenlerinden biri haline gelmiştir. Geldiğimiz noktada sadece iyi bir iletişim ve etkileşimin dışında web sayfaları, eğitim-öğretim için yeniden organize edilmektedir. Çünkü iletişim ve etkileşimin daha çok görsel bir platformda kurulduğu web sayfaları, daha ilk anda kullanıcıya ne gibi bilgiler bulabileceği, bu bilgilerin kullanıcıyı ilgilendirip ilgilendirmediklerini ve bunlara nasıl ulaşacağıyla ilgili önemli ipuçları verir. Her web sayfası, genel web tasarımları içinde aynısı gibi görünse de sayfasındaki kendine ait özel işaretler, o web sayfasının kimliğini ve kişiliğini oluşturur. Bu durum, aynı zamanda web sayfasını işleten hakkında kullanıcılara fikir verir. Dolayısıyla her web sayfasının genel görüntüsüne rağmen, kendisine ait işaretleri, yazı ve görsel etkileşimi, organizasyon, şema, hareket, ses ve görüntüsü ayırt edici web bileşenleriyle öne çıkar. Kullanıcı web sayfasına girdiği ilk anda kendisini bu farklılığın içinde bulur. Bugün web sayfasını kullanacak kurum veya kişiler, bu alanda kendilerini en iyi ifade etmenin yolunu aramaktadırlar. Çünkü doğru iletişim ve etkileşim, doğru düşünsel ve duygusal frekansların oluşmasına önayak olur.

Özellikle son yıllarda, eğitim-öğretim alanında kullanılması web sayfaların ayrı bir önem kazanmıştır. Teknik niteliklere uygun ama gelişi güzel bir web sayfası yapılması özellikle eğitim ve öğretim alanında yeterli görünmemektedir. Çünkü artık web sayfaları üzerinden canlı yayınla derslerin verildiği bir eş zaman dilimine

girilmiştir. Bu bağlamda İstanbul Üniversitesi web sayfası da internet ve web sayfalarıyla eğitim-öğretimdeki yeni, dijital paradigma değişikliğini takip etmektedir. Bu bağlamda bir web sayfası olan İstanbul Üniversitesi, yeni sanal eğitim kampüsüyle dünyaya açılmaktadır. İÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, “Üniversitemizin bilişim teknolojilerini en üst seviyede uygulamak ve kullanılabilirliğini artırmak, bununla birlikte gelişen teknolojilerden doğan yeni ihtiyaçları karşılamak amacıyla gerekli donanımları ve yazılımları izleyerek kullanıcıların ihtiyaçlarını sisteme güvenli, hızlı, verimli şekilde entegre etmek, birimlerin ihtiyaç duyacağı yazılım ve donanım desteği sağlamak” şeklinde vermiştir. Başkanlığın vizyonu ise “Teknolojik devamlılığı üniversitemizin temel değerlerini esas alarak sürdürmektir, dünyadaki bilişim teknolojilerini yakından izleyerek üniversitemizin ihtiyaçları doğrultusunda her zaman en uygun teknolojiyi kullanıma sunmaktır” biçiminde açıklanmıştır¹³¹.

2.7.1. Web Sayfasının Kuruluşu ve İlk Güncellemeler

İstanbul Üniversitesi Bilgisayar merkezi, 1966 yılında, İktisat Fakültesine bağlı Haydar Furgaç Elektronik Hesap Araştırma Merkezi olarak kurulmuştur. 1983 yılında YÖK (Yüksek Öğretim Kurumu) kararıyla kurulan Bilgi İşlem Daire Başkanlığı oluşturulmuştur. Üniversitenin Bilgi İşlem Başkanlığının bu görevleri ise 1986 yılında yine YÖK kararıyla Rektörlüğe bağlı Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezinde yürütülmüştür. 2012 yılında ise Üniversite bir karar olarak Bilgi İşlem Daire Başkanlığından (BUYAMER) ayrılarak, yeniden yapılandırılmıştır¹³².

1998-1999 yıllarında, Fen Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Çetin Arıkan’ın Bilişim Ofisini kurmasıyla ilk başlarda amatörce başlayan İÜ internet bağlantısı ve web sayfa uğraşısı daha sonra profesyonel bir döneme girmiştir. Bilişim ofisinin kurulmasıyla birlikte yeni bir web sitesi tasarımı düşünülmüştür. Bunun için 3

¹³¹ İstanbul Üniversitesi, “2017 yılı Ayrıntılı Faaliyet Raporu”, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, (Çevrimiçi) www.istanbul.edu.tr, s.35.

¹³² Halil Akdaş, İÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, İÜ. web sayfasının yönetiminden sorumlu Yüksek Mühendis, röportaj, saat ve gün 20 Şubat 217, saat 15.00.

kişiden oluşan bir ekip kurulmuştur. Bu ekibin başında Prof. Dr. Çetin Arıkan vardır. Ekip ise Prof. Arıkan'ın üç asistanıdır. Bu ekip bir süre sonra İstanbul Üniversitesi için yeni bir web tasarımı hazırlamıştır. Bu tasarım kabul görmüş ve web sayfası internet üzerinden yayın yapmaya başlamıştır. Bu yayın 4-5 yıl sürdürülmüştür. Bu süreç içinde Bilişim ofisi, idari personelle desteklenmiştir. Bu personel web sayfasını ve web sayfasının altyapısını devralmıştır. 2005 yılına kadar sayfanın yönetimi, duyuruların yapılması, içerikle ilgili ilgilenilmesi yeni yerde yeni ekiple devam etmiştir. 2005 yılında web sayfasında yeni bir güncelleme yapılmıştır. Ayrıca sayfanın versiyonu da yenilenmiştir. 6-7 yıl bu içerik yayında kalmıştır. İÜ web sitesinde 2012 yılının Eylül ayında yeniden güncellenmiştir. Bu güncelleme de 2016 yılının Ekim ayına kadar internet üzerinde yayında kalmıştır. 2016 yılının 9 ve 10. aylarında yeni bir güncelleme daha yapılmıştır. İstanbul Üniversitesinin web sayfasının şu anki yayında olan versiyonu 2016 yılında güncellenen ve yenilenendir. Üniversitenin web sayfasının bu versiyonu için altyapı değiştirilmiştir. Şu anda daha profesyonel, kendi içerik yönetim sistemini kendisi yapmaktadır. Ayrıca web sayfasının bir yazılım ekibi bulunmaktadır. Bu ekip, Üniversitenin Bilgi İşlem Daire Başkanlığı bünyesinde çalışmaktadır. Bu ekibin yazdığı yeni bir içerik yönetimi ile yeni sistem ana sayfa olarak web sayfasına dolayısıyla internet üzerine taşınmıştır ve yayındadır. Üniversite, web sitesi için dışarıdan yardım ve destek almadan, kendi imkânlarıyla çalışmalar yapmaktadır. Bugüne kadar ki çalışmaların tamamı üniversitenin kendi çatısı altında gerçekleştirilmiş, dışarıdan herhangi bir yardım/destek alınmamıştır. Üniversite web sayfasındaki yenilikler diğer üniversite sayfaları incelenerek, günün ihtiyaçları takip edilerek yapılmaktadır¹³³.

07.02.2012 tarihinde faaliyetlerine aktif olarak başlayan İÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, aslında kendisinden beklenen görevleri, Üniversitenin değişik birimleri yerine getirdiğinden bir süre tam kurumsallaşamamıştır. “Aktif faaliyete geçtiği tarihten itibaren hızlı bir kurumsallaşma süreci ortaya koymuş ve bu yeni durum Üniversitenin birimleri ve personeli tarafından kısa sürede benimsenmiştir. Temel amaç, üniversiteye ait tüm birimlerin ve öğrencilerin bilişim teknoloji (BT)

¹³³ Halil Akdaş.

konularındaki ihtiyaçlarının güvenli, kaliteli hızlı ve ekonomik olarak karşılanmasını sağlamak için çalışmak ve diğer üniversitelere yol gösterici olabilmektir”¹³⁴

“Yüksek Öğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında 124 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname”de, Üniversitelerdeki Bilgi İşlem Daire Başkanlıklarının görev ve sorumluluklarını şu şekilde belirlemiştir.¹³⁵

1. Üniversitedeki bilgi işlem sistemlerini işletmek eğitim, öğretim ve araştırmalara destek olmak.
2. Üniversitenin ihtiyaç duyacağı diğer bilgi işlem hizmetlerini yerine getirmektir.
3. Üniversitenin Merkez ve diğer yerleşkelerle (Rektörlük, Fakülte, Yüksekokul, Enstitü, Araştırma Merkezleri ve diğer birimler) iş birliği yaparak bilgi işlem sistemini kurmak, işletmek, bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, bunlara ait hizmetleri ilgili birimlerle birlikte yürütmek.
4. Bilgi işlem projeleri ile ilgili olarak üniversite birimleri arasında koordinasyon sağlamak ve iş birliği içerisinde çalışmak.
5. Rektörlük ve diğer birimler ile bilgi teknolojileri kapsamında, bilişim ve elektronik sistemlerinin temin, tesis, bakım ve onarımlarına ilişkin üniversite tarafından belirlenen ilkelere paralel olarak düzenlemeler yapmak, gerekli görülen hallerde bakım ve onarım işlerini yapmak veya yaptırmak.
6. Bilişim teknolojisindeki gelişmelere uygun olarak elektronik bilgi, belge ve iş akışı düzenini kurmak, buna yönelik projeleri geliştirmek, uygulamak veya uygulatmak.
7. Gelişen bilişim teknolojisini izlemek ve bunların üniversite bünyesine aktarımı konusunda görüş ve önerilerde bulunmak.

¹³⁴ İstanbul Üniversitesi, “2017 yılı Ayrıntılı Faaliyet Raporu”, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, (Çevrimiçi) www.istanbul.edu.tr, s.35.

¹³⁵ A.y.

8. Üniversitenin tüm birimlerinde iş sürekliliğinin temini için, internet, telekomünikasyon ve bilgi sistemleri altyapısının sürekliliği ve güncel teknolojilere uygun hale getirilmesi sağlamak.
9. Üniversitenin veri ve bilgilerinin güvenliğini sağlamak, veri güvenliği politikaları oluşturmak, geliştirmek ve üniversite çalışanları ile öğrencilerine bunları duyurmak.
10. Veri güvenliği politikalarının uygulanmasını izlemek, ölçmek ve denetlemek. Üst amirlerin vereceği diğer görevleri yapmaktır.

Temel hedefi “güvenilirlik”, “katılımcılık”, “paylaşımcılık”, “şeffaflık”, “ulaşılabilirlik” ve öncelikle de “insana hizmet” olarak belirlenen idarenin amaçları ise şöyle belirlenmiştir¹³⁶.

1. BİDB nin kaynak verimliliği sağlayan bir birim olması.
2. Parasal, zaman ve fiziki (mekan, donanım, sunucu v. b. kullanımı) kaynaklarda optimum kullanım sağlanması.
3. Dairemiz sistem odasında bulunan cihazlarımızın ve sistemin teknolojik gelişmelere uygun olarak yenilenmesini sağlamak.
4. Üniversitemizin idari ve akademik birimlerinin ihtiyacı olan bilgisayar yazılımlarını geliştirmek ve güncellemek.
5. Bilişim Güvenliği ile ilgili “Kullanıcı Politikaları” ve “Bilgi Güvenliği Politikası” hazırlamak.
6. Kampus Geneline kötü amaçlı yazılımların (virüs, trojen, solucan, truva atı vb.) bulaşmış olduğu bilgisayarların tespiti.
7. Üniversitemiz tüm birimlerine WEB hizmeti sunmak.
8. Kurumsal web sayfası şablonlarının tasarım ve alt yapısının kurularak web sayfalarının hazırlanması için kullanıcılara gerekli kolaylığı sağlamak.
9. Üniversitede kullanılan bilişim sistemlerinin tespit ve geliştirilmesindeki katkı payımızı arttırmak.

¹³⁶ A.y.

10. Mevcut hizmetlerimizin, kullanıcıların değişen ihtiyaçlarına ve teknolojik gelişmelere göre iyileştirilmesini sağlamak.
11. Hizmetlerimizden yararlanan kullanıcıların servislerimizden yararlanma oranını üst düzeye çıkarmak.
12. Sürekli gelişen teknolojik, mesleki, sosyal ve çevre koşulları nedeniyle zaman içerisinde hizmet açısından yetersiz duruma düşmemek amacıyla personelimizi amaca yönelik seminer ve kurslara göndermek.

Kurum web yatırımlarını sürdürmektedir. İstanbul Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığının web uygulamaları için 2017 yılı giderleri toplamı 333.086,83'dir¹³⁷.

2.7.2. İdari Birim, Personel ve Çalışma Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığında 657 Sayılı Kanuna tabii 36 İşçi, 2 Sözleşmeli Personel 4/B, 18 Geçici Personel 4/C, 1 Hizmet Alımı Yoluyla istihdam Edilen Personel 38 olmak üzere toplam 95 kişi görev yapmaktadır. Başkanlık;

- Bilgi İşlem Daire Başkanlığı 336,
- Ek Bina (Ağ, Sistem, E-kart Birimleri) 223,
- İletişim Birimi (Rektörlük İçerisinde) 150,
- Avcılar Birimi (Mühendislik Fak. İçerisinde) 37,
- Rektörlük Ana Bina (İSKOP Yazılım Ekibi) 200,

olmak üzere toplam 946 metrekarelik bir kapalı alana sahiptir. 146 bilgisayarın bulunduğu Bilgi İşlem Dairesinde, üniversitede yazılımlar, iç kaynaklı yazılımlar ve dış kaynaklı yazılımlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İç kaynaklı yazılımlar şunlardır: İstanbul Üniversitesi Kurumsal Otomasyon Projesi (İSKOP), İSKOP Taşınır Mal, İSKOP Personel Portal, İSKOP Satınalma-Taşınır –Finans (STFS) Yönetim Sistemi, Proje Takip Platformu, Çok Disiplinli Proje Platformu, Kurumsal Kimlik Veritabanı (IDM) Araştırma Laboratuvarları Bilgi Sistemi (ARLAB) Personel Bilgi Yönetim Sistemi (PBYS), Kurumsal İletişim Platformu (KİP),

¹³⁷A.y.

Akademik Kayıt Sistemi (AKSİS), Anket Yayın ve Değerlendirme Sistemi, Erasmus Başvuru Sistemi, Yabancı Öğrenci Sınavı (YÖS), Burs & Kısmi Zamanlı Öğrenciler Projesi, Nadir Eserler Kütüphanesi Projesi, İÜ Mezun ve Mensup Sosyal Ağı (Amfİstanbul), Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS), İÜ Rehber, İÜ Web İçerik Yönetim Sistemi, EBS- Eğitim Bilgi Sistemi, Merkezi Ödeme Geçidi Projesi (SanalPOS), Mekân Yönetim Sistemi, İÜ Dergi Sistemi, Mobil İÜ Projesi Klinik Araştırmalar.

Dış kaynaklı yazılımlar ise Microsoft yazılımları, Adobe Creative Cloud Yazılımları, ESET Antivirüs Programı, VM Ware, SPSS, Elektronik Belge Yönetim Sistemi, EndNote'dur.

Başkanlık ve bağlı birimleri belli periyotlarda iç denetim geçirmektedir. Kalite Yönetim Sistemi ve İç Kontrol Standartları Çalışmaları TS ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi çalışmaları kapsamında başkanlık bir iç denetim ve bir de dış denetim geçirmiştir¹³⁸. Denetim sonunda başkanlık TSE tarafından Kalite Belgesi ile belgelendirilmiştir. Ayrıca her ayın 2. çarşamba günü Daire Başkanı başkanlığında ve belirlediği gündemle, birim sorumlularının katılımı ile Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Koordinasyon Toplantısı düzenlenmektedir. Başkanlık kadrosu,¹³⁹

- Sistem Yönetimi Hizmetleri,
- Ağ Yönetimi Sistemleri
- Ağ ve Sistem Güvenlik Hizmetleri
- Web ve E-Posta Hizmetleri
- Bilgisayar Teknik Destek Hizmetleri
- Elektronik Geçiş Sistemleri Hizmetleri
- Telefon Hizmetleri
- Yazılım Geliştirme ve Uygulama Destek Hizmetleri Kurumsal Otomasyon hizmetlerini yerine getirmektedir.

¹³⁸ A.y.

¹³⁹ Halil Akdaş.

İstanbul Üniversitesi web sayfası donanımıyla ilgili yeterli ve güvenli altyapıya (Yeni nesil firewall, web application firewall) sahiptir. Sistem altyapısı güncel teknolojiyledir. Sistemde iç ve dış teknik destek imkânları kullanılabilir. Web sayfası çok ziyaret edilen bir kurumsal web sitesidir. Ayrıca İstanbul Üniversitesi Kurumsal Otomasyon Projeleri kapsamında geliştirilen, Merkezi Kimlik Yönetim Sistemi, Personel Otomasyonu, Öğrenci Otomasyonu, Satınalma-Taşınır-Finans Otomasyonu, Sınav Otomasyonu, Web İçerik Yönetim Sistemi, Kurumsal İletişim Portalı, Kalite Yönetim Sistemi, Amfi Mezun ve Mensup Takip Sistemi, Nadir Eserlerin Dijitalleştirilmesi, Eğitim Bilgi Sistemi, Asistan Takip Sistemi, Merkezi Ödeme Geçidi Proje, Mekan Yönetim Sistemi, Mobil İÜ (Android), İÜ Rehber Sistemi, e-Posta Yönetim Uygulamaları mevcuttur. Kurum sistemine Elektronik Belge Yönetim Sistemi, İş Zekası Raporlama Sistemi entegre edilmiştir. Sistem içinde Başkanlığın geliştirdiği “Bulut Sunucu Sistemine” sahiptir. Ayrıca sistem içinde bilgi işlem iş takip sistemine sahiptir ve geniş kablosuz internet ağı mevcuttur¹⁴⁰.

İstanbul Üniversitesi web sayfası ile ilgili 1 yazılımcı olmak üzere 4 kişiden oluşan bir birim ve ekip bulunmaktadır. Bu ekip elemanları, web sayfasının ön yüzünü ve arka plandaki yönetim panelinin geliştirilmesi çalışmalarında bulunmaktadır. Üniversitenin web ağı idari, fakülteler, yüksekokullar, enstitüler olmak üzere çok geniş bir kapsamı olduğu için bu üç kişi doğrudan içerik girememektedirler. Üniversite ve bağlı bütün birimlerin web sayfalarıyla ilgili sorunları, yani şablon belirleme vb. bu birim yapmaktadır. Üniversitenin web’ten sorumlu 1 personeli bulunmaktadır. Bu kişi Bilgisayar Programcılığı mezunudur. Orta seviyede İngilizce bilmektedir. Yine üniversitenin ayrıca bir sistem operatörü ve sistem yöneticisi bulunmaktadır. Bu kişiler 24 saat web sitesiyle ilgili değildir. Burada çalışan elemanların geneli lisans mezunudur.

Yazılım ekibinde çalışanların İngilizce seviyeleri orta ve ileri seviyededir. Yabancı uyruklu öğrencilerle genelde yüz yüze iletişim kurulmaktadır. Ayrıca

¹⁴⁰ A.y.

internet üzerindeki yazışmalardaki iletişimde dil sorunu yaşamadıklarını ifade etmektedirler. Web birimi üniversitenin Bilgi İşlem Daire Başkanlığına bağlı çalışmakta ve üretmektedir. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Genel Sekreterliğe bağlı olarak görev ifa etmektedir. Bu birim, bir idari birim olarak çalışmalarını yürütmektedir¹⁴¹. İstanbul Üniversitesi web sayfasının birden fazla sunucusu vardır. Ana sayfanın çalıştığı farklı bir sunucunun yanı sıra, fakültelerin vb. farklı bir sunucuları bulunmaktadır. Örneğin, edebiyat İstanbul edu tr diye bir adres belirleniyor, bu şu sunucuda olacak deniliyor ve o tıkladığında kullanıcı, ilgili sunucuya bağlanıyor.

Web sayfası çalışmalarının yürütüldüğü ofiste elemanların çalışma saatleri 08.00-17.00 olarak belirlenmiştir. Ancak ofis mesai odaklı değil, iş odaklı çalışmaktadır. Web sayfası ile ilgili mesai saatleri dışında bir nöbetçi bulunmamaktadır. Ancak gerektiğinde çalışma saati dışı, tatil ve benzeri durumlarda, bu uzmanlar evlerinden kendilerine özel şifrelerle sisteme bağlanarak soruna müdahale edebilmektedirler. Sistemciler özellikle sistem ile ilgili çalışmalarını gün içinde-mesai saatlerinde yapmaktadır. Sistem 24 saat internet üzerinde aktiftir.

İstanbul Üniversitesi web sayfasında yönetimin ve diğer fakülte vb. yönetimlerin web sitelerinde yayınlanmasını istedikleri içerikleri genelde mesai saati içinde göndermektedirler. Bu içerikler siteye hemen girilmektedir. Mesai saatleri dışında gelen önemli içerikler-bilgiler ise web sitesine anında yayınlanmaktadır. Bu işlem Bilgi İşlem Dairesinin elemanlarınca yapılmaktadır.

Web sayfasına içerik girilmesinde iki yol takip edilmektedir. Birincisi; ana sayfa içerikleridir. Ana sayfaya girecek içerikler tüm üniversiteyi ilgilendiren içeriklerdir. İkincisi; birimlerin kendi içerikleridir. Yani örneğin Edebiyat Fakültesi, İktisat Fakültesi, ya da bir enstitü ve bunların alt birimleri için içerik girilecekse, bu bölümlerin veya birimlerin kendi web masturları-yöneticileri (web içerik yöneticileri) bulunmaktadır. Girilmesi gereken içerikler bu web masterler (web sorumlusu)

¹⁴¹ Halil Akdaş.

tarafından da yapılabilmektedir. Bu kişiler hem içerikten hem de içerikle ilgili görsellerden sorumludur. Tasarım ve diğer işlemler ise İÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığına aittir. İçerik girilmesini isteyen, belirlenen şablonlar doğrultusunda yani şablon elverdiği ölçüde girebilmektedir. Gerekirse şablonlar üzerinde bazı revizyonlar da yapılabilmektedir. Dolayısıyla diğer birimler İÜ Bilgi İşlem Dairesine genelde bağımsız çalışmaktadır. Her fakülte, yüksekokul, enstitü kendi içeriğini kendi web sayfasında idari yapıları çerçevesinde yayımlayabilmektedir. İlgili/sorumlu bir içerik ile ilgili onay verirse, içerik girmeden sorumlu kimse o içeriği web’e girmektedir. Dolayısıyla her içeriğin bir onayı vardır. Örneğin, Sosyal Bilimler Enstitüsünün bir tane web yöneticisi bulunmaktadır. Web sorumlusuna bir haber veya duyuru gelir. Bu bölüm olmayabilir. Bazı yerlerde ana bilim dallarına kadar ayrılmıştır. Daha alt birimlere kadar bazı fakültenin bir tane web yöneticisi vardır, web sayfasına onaylanmış bilgi, belge ve fotoğraflar ile diğer içerikleri o girmektedir.

İçerikler genellikle ilgili fakültenin, enstitünün vd. idari ve akademik personelinin hazırladığı belgeler, bilgiler, duyurular vb. fotoğraflar ve videolardır. Bu içeriğin web’de yayımlanması daha önceden resmi yazıyla yapılırken ve büyük vakit kayıplarına neden olurken, bürokrasi ve bilgilerin taramadan geçirilmesi e-mail yoluyla çözülmüştür. Talepler e-mail yoluyla gelmektedir. Ayrıca üniversitenin alt birimlerinden doğrudan bir içerik gelmesi genelde söz konusu olmamaktadır. İçerik yöneticisine ulaşılamamış ve içeriğin hızla sitede yayımlanması gerekiyorsa, inisiyatif alınmakta ve içerik web sayfasındaki yerini almaktadır.

İçeriğin sayfadaki yeri ile ilgili bir husus iletildiğinde, örneğin yazının nasıl ve nerede yer alacağı, resmin yazının neresinde bulunacağı, ya da herhangi bir ana başlıkta (banner) “edebiyat” ifadesi küçük harfle yazılmış olsun, bu yazının büyütülmesi gibi görselinde bir değişiklik isteniyorsa, bu talep Bilgi İşlem Dairesinin elemanlarına e-mail yoluyla, bu içeriği gönderen ilgili birimin amiri veya web yöneticisi aracılığıyla iletilmektedir. Bu anlamda herhangi bir birimin kendi kendine gönderdiği bir ileti dikkate alınmamaktadır. Bu sistem aynı zamanda bir güvenlik duvarı gibi işlemektedir.

Ayrıca web sayfasında yapılacak duyurular için farklı bir mekanizma mevcuttur. Ana sayfada yayınlanacak bütün içerikler Halkla İlişkiler Müdürlüğünün sorumluluğundadır. Yani onların onayından geçmektedir. Örneğin, bir e-mail, bir duyuru varsa, bunun ana sayfada yayımlanması isteniyorsa oraya gönderilmektedir; yani bu bilgi Halkla İlişkiler Bölümünün e-mail adresine yollanmaktadır. Eğer buradan teyit alınır ise bu içerik ya kendilerince yayımlanmakta, ya da kendilerinin yetişemediği yerde Bilgi İşlem Dairesi ile e-maileşerek, karşılıklı mutabık kalınmakta, böylece Bilgi İşlem Dairesinin görevlileri ilgili içeriğini ana sayfaya girmektedir. Ana sayfa bu anlamda daha farklı bir işletim mekanizmasına sahiptir.

İÜ web ana sayfada güncelleme mütemadiyen yapılmaktadır. En çok duyurular güncellenmektedir. Sayfa düzeni, renkler vs. değişiklikler, kısa sürede olabilecek değişiklikler olarak görülmemektedir. İÜ web sayfası ilk yapıldığından bu yana genel tasarım olarak değişikliklere uğramıştır. En son değişiklik 2016 yılı 17 Ekim tarihinde yapılmıştır. Güncellemeler her zaman yapılmakta ancak genel şablon (tasarım) üzerinde çok büyük değişiklikler yapılmamaktadır. Bu tür düzenlemeler yılda bir veya 2 yılda bir gerçekleştirilmektedir.

2016'daki değişikliğe “insanların gözü alıştığı-göz aşinalığı” olduğu için gidilmiştir. Ancak temelde web sayfasındaki değişiklikler için yenilikler takip edilmektedir. Bu yeniliklerin ana teması ise teknolojik yeniliklerdir. Örneğin mobil cihaz kullanımı olduğu için web sitesi bunu desteklememektedir. Şu an İÜ web sayfası mobil cihazlarda desteklenmektedir; “www.istanbul.edu.tr” yazıldığında cep telefonu vb. cihazlarda uygun formatta web sitesi açılabilmekte, takip edilebilme, iletişim kurulup, etkileşimde bulunulabilmektedir. 2016 yılında yapılan düzenlemede yabancı uyruklu öğrencilerin ulaşım, iletişim, yeme, içme, barınma vb. birçok ihtiyacı da İngilizce olarak web sayfasına konulmuştur. Bu düzenleme “Bilgi Sistemi” oluşturularak gerçekleştirilmiştir. Türkçe bilenlerin kullandığı Bilgi Sistemi Aksis, web sayfasına bağlanmıştır. Burada eğitim programlarından ulaşım ve benzeri öğrencilerin ihtiyacı olan bilgiler vardır. Buradaki bilgiler hem Türkçe hem İngilizcedir. Bu bölüm EBS (Eğitim Bilgi Sistemi) butonu altına konulmuştur. Ancak sorunlar bitmiş değildir.

İÜ web sayfası ile ilgili bazı sorunlar zaman zaman yetkililere kullanıcılar aracılığıyla iletilmiştir. Sorunların en önemli bölümü İngilizce sayfalarla ilgili olmuştur. Bu konu ile ilgili üniversitenin Bilgi İşlem Dairesi de önemli problemlerle karşılaşmaktadır. Web sayfasında ön yüz ne kadar Türkçe olursa olsun alt sayfalar, alt birimler bunu desteklemediği sürece verilen yabancı dil hizmetinin adresine ulaştığını söylemek mümkün değildir. Örneğin bir yabancı uyruklu kullanıcı fakülteler sayfasına girerek, oradan Edebiyat Fakültesiyle ilgili bir şeye bakmak istediğinde, Edebiyat Fakültesinin İngilizce arayüzüyle karşılaşacaktır ancak Edebiyat Fakültesine giriş yaptığında İngilizce sayfası var mı, varsa, İngilizce sayfasına nasıl geçiş yapıldığına dair bir açıklama yoktur. İngilizce sayfasına ulaşabildiğinde ise; incelemek istediği bölümün İngilizce çevirisi ile karşılaşmıyor. Bu da öğrencinin yeterli bilgi alamamasına neden olmaktadır.

İstanbul Üniversitesinin sadece Edebiyat Fakültesinde 45-46 ayrı, örneğin Tarih Bölümü, Eski Çağ Tarihi gibi alt birim ünitesi bulunmaktadır. Bunların İngilizceye çevrilmesine “zor” gözüyle bakılmaktadır. Bunun için komisyon önerisi ilgili yönetime yapılmışsa da web sayfasındaki yabancı dil sorunu halen çözümlenememiştir. İÜ’nün Edebiyat Fakültesindeki dil bölümlerinin çoğu diğer üniversitelerin hiçbirinde yoktur. Ancak spesifik şeyler olmaktadır. Burada da spesifik, öğrenci yapısına göre çeviri hataları olmaktadır. Örneğin İlahiyat Fakültesinin web Arapça versiyonu bulunmakta, bazı bölümlerin Rusça versiyonu; bu dil çevirisini ilgili fakülteler kendi istekleri doğrultusunda yapılabilmektedir. Ancak İstanbul Üniversitesinin web sayfasının İngilizce bölümleriyle ilgili sorunlar çok fazla yaşanmaktadır.

Web sayfası ile ilgili kullanıcıların özellikle “wifi” bağlantısı, teknik aksaklık, anlaşılamayan metinler (metinlerin yüzde 100 İngilizce-yabancı dil olmamasından kaynaklı) ve içerik bilgileriyle ilgili sorun, teknik (sayfa açılmaması, sunucu yavaşlığı vb.) istek (yabancı uyruklu öğrencilerin kendi dillerindeki metinlerde eksiklik, anlaşılmazlık, aradıklarını bulamama vb.), eleştiri (tasarım, renk uyumu vb) ve dileklerinin (tasarımda yeni öneriler, bilgi güncellemelerinde sıklık,

uzun menülerin kısaltılması, kullanımın kolaylaştırılması vb.) iletimi birkaç yönden olmaktadır:

- Yabancı uyruklu öğrenciler doğrudan teknik servise gelmektedirler.
- Bilgi İşlem Destek Portalı. Yabancı uyruklu öğrenciler buradan dilek ve şikâyetlerini ulaştırmaktadır.
- Bilgi işlemin kendi içinde ulaşım kısmından ya da e-mail ile iletebiliyorlar. Öğrenciler buradan ulaşmak istedikleri yetkiliye de ulaşıyor.

Eksiklik, aksaklık, teknik veya diğer (sistemden kaynaklı veya değil) bütün sorunlarla ilgili teknik veya diğer, her görüş alınıyor. Aksaklıklar giderildiği kadar giderilebiliyor. Genel konularla ilgili istekler yönetime de iletiliyor. Yine üniversitenin mezun öğrencileri ile ilgili 2016 yılındaki değişime kadar herhangi bir çalışma yapılmamıştır. 2016 yılının Eylül-Ekim ayındaki içerik vb. düzenlemelerle “Anfi İstanbul” “edu-İstanbul Üniversitesi” mezun ve mensupları sosyal ağı, başlığı altında bir sosyal ağ kurulmuş ve devreye alınarak işletmeye alınmıştır. Buraya mezunlar da kayıt olabilmektedir. Bu ağ sosyal bir ağ olan facebook benzeridir.

Web sayfası elektrik kesintilerine karşı da duyarlıdır. Sayfanın kesintisiz güç kaynağı UPS’i (Universal Series Bus/ Kesintisiz Güç Kaynağı) vardır. Elektrik kesildiği zaman direkt UPS bağlantısına geçilmekte, 10-15 saniye içinde jeneratör devreye girmekte, böylece elektrikten kesintili güvenlik zafiyeti ortadan kaldırılmaktadır. Sistem hiç kesintiye uğramadan işlemektedir. Zaman zaman ana elektrik altyapısından meydana gelen ya da UPS’den meydana gelen arızalardan dolayı UPS’nin devreye giremediği olabilmektedir ama çok sınırlı sayıda, yılda belki bir veya iki keredir.

İstanbul Üniversitesi web sayfası zaman zaman korsan saldırısına maruz kalmıştır ve bu saldırılar devam etmektedir. Çok sık yaşanmamasına rağmen, bu işin doğası olarak düşünülmektedir. Yılda bir veya iki kere bu saldırılar tekrarlanmaktadır. Saldırıların çoğu yurtdışı menşelidir. Kaynak belirtmek zordur ama bu konular emniyet birimlerine, IP adresleriyle bildirilmektedir. Güvenlik duvarı olan www.istanbul.edu.tr, korsan saldırılarına karşı da kendisini sürekli yenilemektedir.

Web sayfasındaki çeviriler birkaç elden geçmektedir. Önceki yıllarda web sayfasındaki başta İngilizce olmak üzere çevirilerle ilgili bir isim veya birim belirlenmiş değildir. 2011 yılından sonra web sitesinin İngilizce versiyonu için Yabancı Diller Bölümü Başkanlığına Türkçe içerikler gönderilmekte, orada çevrilen İngilizce metinler, web sitesine girilmektedir. Sonrasında sayfa sürekli genişlediği ve eksik kaldığı eleştirileri olduğu için üniversitenin bir öğretim üyesiyle bu bölüm revize edilmiştir¹⁴².

İÜ “English” sayfalarında çeviri ofisi olarak “IU Department of Press and Public Relations” görülmektedir. Ayrıca bir de sitedeki bazı haberlerin altında “News Reporter” bulunmaktadır. Çevirmenlerin isimleri sayfada belirtilmektedir. Çevirilerde bazen çevirenin ismi yerine “IU Department of Press and Public Relations” ifadesi not düşülmüştür. Bazı metinler, örneğin “İstanbul Üniversitesi International Academic Relations Committee” sayfasındaki “International Summer School – University of A Coruña” başlığı altında doğrudan alınmıştır. Bu metnin altında,

Best regards,

Dr. Diego Varela

Coordinator of the ISS

University of A Coruña, ifadesi yer almaktadır.

İÜ web sitesi “English” butonları İngiliz bayrağıdır. Ayrıca örneğin metinlerde Fransa, Arapça, Rusça gibi metin üstlerinde bu ülkelerin bayrakları bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi web sayfası google aramasında “İstanbul Üniversitesi” olarak yazıldığında yaklaşık 7 milyon 960 bin sonuç çıkmaktadır. Bu rakam “İstanbul Universty” şeklinde uluslararası internet arama motoru google’a yazıldığında çıkan sonuç 55 milyon 100 bindir. İÜ web sitesi (www.istanbul.edu.tr) İngilizce sayfaları 15.01.2017 tarihi ile 23.01.2017 tarihleri arasında 7 günlük bir inceleme ile gerçekleştirilmiştir.

¹⁴² Halil Akdaş.

Üniversite web sayfasının maliyeti çıkarılmamıştır. Mevcut durumda sadece sunucu parası ödenmektedir. Üniversitenin bir network sistemi bulunmamaktadır¹⁴³.

2.7.3. Üst Başlıklar ve Uzantılarının İngilizce Özellikleri

İstanbul Üniversitesinin İngilizce bölümü Türkçe web'deki sağ üstte arama butonunun hemen yanında "English" başlığına tıklandığında açılmaktadır. İngilizce web sayfası şekil ve içerik olarak Türkçe sayfalara oldukça benzer yapıdadır. Renk, harf puntosu, başlıklar, arayüzler ve tasarım nerdeyse aynıdır.

Açılış sayfasının üst orta bölümünde İÜ logosu yer almaktadır. Bu logonun sol yanında sırasıyla Academic, Administrative ve Student ana başlıkları bulunmaktadır. Logonun sağ yanında ise gene sırasıyla Research, It ve Press&PR başlıkları yer almaktadır. Açılış sayfasının alt bölümünde ise ardışık olarak Quality, Library, International, University, Aksis, EBS ve Amfistanbul ana başlıkları sıralanmaktadır. Bu görülen iki üst ve alt bölümlerin arasında kalan alan ise büyük puntolu ve resimli duyurulara ayrılmış bir alandır. İmleçle ana sayfanın alt bölümlerine inildiğinde News, Announcements, Activities, Event Calender ve Board başlıkları sağlı sollu sıralanmaktadır. Sayfanın beyaz renkte biten son bölümünde ise SEM, KAGEM, AVES, Foreignn Language Education, Social Facility, Our Hospitals, By Numbers IU, Instruction/Regulation, Disabled Student Deparment, Guidance and Councelling, Student Cultur Center ve Sport Union başlıkları bulunmaktadır. Bu başlıklara tıklandığında açılan sayfaların tamamı Türkçe içeriklidir¹⁴⁴. (Bk. Resim 10)

Açılış sayfasındaki ekranın renk, yazı, tasarım gibi fiziksel görüntüsü şu şekildedir:

- i. *Renk:* İlk bölümün renkleri sarıdan beyaza doğru evrilmekte ve alt bölüm beyazla sonlanmaktadır.
- ii. *Yazı:* Ariel ve Times New Roman, karışıktır.

¹⁴³ Halil Akdaş.

¹⁴⁴ İÜ İngilizce Web Sayfası, <http://www.istanbul.edu.tr/en/> (Çevrimiçi) 16.04.2019

iii. *Tasarım*: Düz bir tasarıma sahiptir ve grafiklendirilmiştir (Resim, alt üst çizgiler vb.).

iv. *Logo*: Üniversite logosu açılış sayfasının üstünde ortadadır.

Sayfada yer alan ana başlıklar ve arayüzlerin içerikleri dil ve anlatım özellikleri bakımından şöyledir.

a) “Academic” başlığı tıklandığında;

- “Faculties”
- “Institutes”
- “Schools”
- “Vocational Schols”
- “Departments”
- “Research Center”
- “Board/Commissions” uzantılı başlıkları gelmektedir. (Bk. Resim 11)

b) “Administer/Personnel” başlığı altında;

- “General Secretary”
- “Internal Audit”
- “Administrative Departments”
- “Coordinatorships”
- “Contact Directory”
- “Menu”
- “Electronic Document Management System”
- “Socia facilities” (Bk. Resim 12)

c) “Student” başlığı altında;

- “Department of Student Affairs”
- “EBS- Education System”
- “AKSIS_ Student Automation”
- “APPLICATION_ Student Application System”

- “Academic Calendar”
- “Student Council”
- “IUYOS-Exam For International students”
- “ERASMUS”
- “MEVLANA- Exchange Program”
- “FARABI -Change Program”
- “e-Learning (Moodle Ist)” (Bk. Resim 13)

d) “Research” başlığı altında;

- “Scientific Research Project”
- “BAP Project Application”
- “Research Laboratories”
- “Virtual Laboratories”
- “EU Projects Office”
- University- Industrial Cooperation
- “Technology Transfer Center
- “İstanbul Teknokent” (Bk. Resim 14)

e) IT başlığı altında;

- “IT Department”
- “AKSIS-Student Automation”
- “APPLICATION-Student Application System”
- “IT Support Portal”
- “ISKOP”
- “ISHOP”
- “Electronic Document Management System”
- “PBYS_Personal Information Management System”
- “Tender&Marketing Research”
- “e-mail Personel”
- “e-mail Student”
- “Eduroam- Wireless”

- “IU Social Network-Amsistanbul” (Bk. Resim 15)

f) Press&PR başlığı altında;

- “Press and Public Relations Office”
- “Corporate Identify-Logo”
- “Promotion Film”
- “Media Monitoring”
- “IU since 1453”
- “IUWEBTV”
- “İletim Newspaper”
- “Agency University”
- “Radio İletişim”
- “Application for Information”¹⁴⁵ (Bk. Resim 16)

Academic başlığı tıkladığında açılan ardışık yedi arayüzün büyük bir bölümünün Türkçe içerikli olduğu görülmektedir. Örneğin “Faculties” başlığı altında sıralanan on beş fakültenin hiçbirinin İngilizce çevirisinin olmaması dikkat çekicidir. Bununla birlikte “Institues” başlığı altındaki on iki enstitünün de İngilizce içerikleri yoktur. Özellikle enstitülerde lisansüstü ve doktora eğitimi yapan yabancı uyruklu öğrenciler için yabancı dil çevirileri, öğrencilerin detaylı bilgiye ulaşabilmeleri bakımından önemlidir. Gene “Academic” başlığı altında verilen “Centers” arayüzünde verilen uygulama ve araştırma merkezlerinin tamamı Türkçe içeriklidir.

“Administrative” ana başlığı altında verilen İngilizce arayüzlerin içeriği ise Türkçe İngilizce karma bir yapıya sahiptir. Yabancı uyruklu öğrencilerin en çok kullanacağı alanlardan biri olarak düşünülen “Social Facilities” (sosyal hizmetler) içerik olarak tamamen Türkçedir. Bu bölümde anketler, sosyal tesisler, kamp ve üniversite tanıtımı gibi öğrenci için son derece faydalı olabilecek içerikler mevcuttur ve bunların tamamı Türkçe hazırlanmıştır.

¹⁴⁵ İÜ İngilizce Web Sayfası, <http://www.istanbul.edu.tr/en/> (Çevrimiçi) 16.04.2019.

İÜ İngilizce web sayfasının tamamının Türkçeye çevrili olduğu bir sayfa ya da arayüz neredeyse yok denecek kadar azdır. “Research” ve “IT” başlıklarının arayüzlerinde de yer yer İngilizce çevirilere rastlansa da genel olarak Türkçe İngilizce melez bir dil karşımıza çıkmaktadır. Örneğin e-posta almak isteyen yabancı uyruklu bir öğrenci, İngilizce çevirisi olmayan bu sayfada zorlukla karşılaşması muhtemeldir. E posta giriş, şifre işlemleri ve destek birimlerinin tamamı Türkçedir. Bunun yanı sıra öğrenci bilgi portalına katılmak için istenen kayıt oluşturma bilgileri, arayüzler ve talimatlar da Türkçedir.

Press&PR butonunun altında aynı başlıkta Türkçe İngilizce melez çeviriler dikkat çekmektedir. Örneğin “Radio İletişim” buna iyi bir örnektir. Ayrıca web sayfasının genel özellikleriyle incelenmesinin yanı sıra yabancı uyruklu öğrencilerin en çok başvuracağı düşünülen “students” başlığının arayüzleri biraz daha detaylı incelenmiştir. “Students” başlığının altındaki tüm arayüzleri ve içeriklerinin Türkçe olduğu görülmüştür. “ERASMUS”, “MEVLANA- Exchange Program”, “FARABI - Change Program ve e-Learning (Moodle Ist)” arayüz içerikleri tamamen Türkçe’dir¹⁴⁶. (Bk. Resim 17, 18, 19, 20)

2.7.4. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Web Sayfası Kullanımı

Günümüzde sosyal, teknolojik, ekonomik gelişmeler ve bu alanlardaki işbirlikleri, ülkeleri birbirine her geçen gün daha da yaklaştırmaktadır. Bir kavram olarak ABD’de 1960’lı yıllarda “globalizm” eşanlamlısı bağlamında kullanılmaya başlayan “küreselleşme” yirmi yıl sonra 1980’li yıllarda teknolojik gelişmelerle birlikte yepyeni bir anlam kazanmıştır. “Küreselleşme” tarihi birikim sürecindeki küçük birikimlerin oluşturduğu bir süreç olarak da belirtilir. “Küreselleşme”¹⁴⁷ olgusunun içinde barındırdığı temel güdü mesafenin daha az önemli olduğu vurgu olarak belirtilmektedir. “Küreselleşme ile birlikte zaman ve mesafeler yeni bir anlam kazanmış veya anlamsızlaşmıştır, cihanşümulleşme, bütün dünyayı kapsama yeni bir boyuta evrilmiştir. Hemen her alanda dünya üzerindeki neredeyse bütün ülkelerin

¹⁴⁶ A.y.

¹⁴⁷ Abidin Dağlı, Küreselleşme Karşısında Türk Eğitim Sistemi. **Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi**, 9, 2007, s.1.

birbiriyle bütünleşmesi mümkün hale gelmiştir¹⁴⁸. İnternet teknolojisinin gelişmesiyle birlikte teknolojiden ekonomiye, haberleşmeden eğitime, ticaretten, kültüre her alanda bakış açısı değişmiş, vizyon genişlemiştir¹⁴⁹. Toplumlar arasındaki ilişkiler de bu anlamda yeni bir yola girmiştir. Artık dünyanın dört bir yanındaki insanların ilişkileri birbirinin içine geçmiş durumdadır¹⁵⁰.

Böylesi sınırsız, zamandan bağımsız, yoğun ve kapsamlı bir iletişim ve etkileşim, binyıllar boyunca emek harcanarak anlamlı bir birikim haline getirilen bilgiyi daha da önemli bir mecraaya sokmuştur. Dolayısıyla küreselleşme ile ortaya çıkan yeni durumda eğitim ve eğitimdeki öğrenci hareketliliği de yeni bir boyut kazanmıştır. Bugün küresel boyuttaki “eğitim pazarı” 100 milyar doları aşmıştır¹⁵¹.

Yabancı Uyruklu Öğrenci, 1985 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmelik”te “Her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan T.C. uyruğunda bulunmayan kişi” olarak tanımlanmaktadır. Yabancı uyruklu öğrenci kavramı da yeni yeni iletişim ve etkileşim ortamında yepyeni bir mecrada kendisini göstermeye başlamıştır. Özellikle son yıllarda ülkelerdeki yabancı uyruklu öğrenci sayısında artış gözlenmiştir.

Küreselleşen dünyada hemen her alanda olduğu gibi eğitim alanında da son derece hızlı ve katma değeri yüksek değişimler gözlenmektedir. Son yıllardaki hızlı değişimin bir sonucu olarak çoğu sektörde ortaya çıkan ortak pazar anlayışı eğitim-öğretim ve özellikle de yükseköğretim alanında kendisini göstermektedir¹⁵². Kiroğlu, Esten ve Elma’ya göre, bu eğitim pazarının önemli bir ayağını yabancı uyruklu

¹⁴⁸ Roland Robertson, **Küreselleşme, Toplum Kuramı ve Küresel Kültür**. çev. Ü. Hüsrev Yolsal, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 1999, s.216.

¹⁴⁹ Bozkurt Güvenç, **İnsan ve Kültür**. İstanbul, Remzi Yayınevi, 1998, s.351. Veysel Bozkurt, **Küreselleşme: Kavram, Gelişim ve Yaklaşımlar, Küreselleşmenin İnsani Yüzü**. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., 2000, s.115.

¹⁵⁰ Azim Öztürk, **Küreselleşen Dünyada Yöneticilik**, Adana, Nobel Kitapevi, s.34.

¹⁵¹ Mehmet Barış Horzum, Kürşad Yılmaz, “Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri ve Üniversite”, **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.:6 Sayı:10, 103-121, 2005, s.103, 121.

¹⁵² Ramazan Gözen, **Çoğulculuk, Küreselleşme ve 11 Eylül**. İstanbul, Alfa Yayınevi, 2004, s.95.

öğrencilerin dolaşımları oluşturmaktadır. “Örneğin Japon bir öğrenci ABD’de, Moğol bir öğrenci ise Türkiye’de eğitim alabilmektedir. Bu öğrenci dolaşımının boyutları öyle bir noktaya ulaşmıştır ki, bu durum bazı ülkeler için ekonomik bir sektör haline bile dönüşmüştür. ABD Ticaret Bakanlığının 2000 yılı verilerine göre yükseköğrenim seviyesindeki yabancı uyruklu öğrencilerin ABD ekonomisine katkısı, hizmet sektöründe beşinci sıraya kadar yükselmiştir. OECD’nin 2008 yılında yayımladığı rapora göre ise, dünya genelinde 1975 yılında 600.000 civarında olan yabancı uyruklu öğrenci sayısı 2006 yılında yaklaşık beş kat artarak 3 milyona ulaşmıştır”¹⁵³.

Türkiye’de ise 1981 yılında kendi imkânlarıyla Türkiye’de yükseköğrenim görmek isteyenler için düzenlenen Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı’yla (YÖS) başlamıştır. 1989 yılında Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla, bağımsızlığını ilan eden Türk Cumhuriyetleri’ndeki öğrencilerin Türkiye’de eğitim görmesi için, 1992 tarihinde Türk Cumhuriyetleri ile işbirliği yapılmıştır. Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı (TCS) bu tarihte yapılmaya başlanmıştır. Son yıllarda başta Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba Toplulukları olmak üzere Türkiye yabancı uyruklu öğrenci ev sahipliğinde yeni bir konuma yükseldiğini göstermektedir.

Bu bağlamda, yabancı uyruklu öğrencilerin durumu yasalara göre belirlenmiştir. Yabancı uyruklu öğrenci Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre “her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan T.C. uyruğunda bulunmayan kişiyi” ifade etmektedir¹⁵⁴. Aynı yönetmelikte “Yabancı Uyruklu Öğrenciler”in sorumlulukları şu şekilde belirlenmiştir:¹⁵⁵

1. Lisans seviyesinde öğrenim görmek üzere "Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS)"na girecek öğrenciler, kendi ülkelerinde Türk makamlarınca açılacak sınavlara katılmakla,

¹⁵³ Kıroğlu vd., **a.g.y.**, s.34.

¹⁵⁴ Murat Özoğlu, Bekir S. Gür ve İpek Coşkun, **Küresel Eğilimler Işığında Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler**. Ankara: SETA Yayınları, 2012, s.4.

¹⁵⁵ 18740 Sayılı “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Öğrencileri İlişkin Yönetmelik”, Ankara, Resmi Gazete Tarihi: 3.04.1985.

2. Her seviyede öğrenim yapmak veya Türkçe öğrenmek maksadıyla Türkiye'ye gelen veya Türkiye'de bulunan yabancıların, Türk Kanunlarına göre gerekli işlemleri yapmak ve belgeleri almakla,
3. Gerek lisans gerek lisansüstü öğrenim yapacak ve Türkçe kurslarına katılacak yabancı uyruklu öğrenciler, rehberlik hizmetleri veren birimlere başvurmakla,
4. Yabancı uyruklu öğrenciler, öğrenim gördükleri kurumlarda rehberlik hizmetleri veren birimlere şahsi, medeni ve öğrenim durumlarıyla ilgili değişiklikleri 15 gün içinde bildirmekle,
5. Öğrenimleri süresince ikametlerini uzatmak isteyen öğrenciler, ikamet tezkerelerini yenilemek için tezkerelerde yazılı müddetin sona ermesinden itibaren 15 gün içinde, öğrenimlerine devam ettiklerini belgelemek kaydıyla, mahalli emniyet makamlarından yenisini almakla,
6. İkâmet tezkerelerini veya pasaportlarını kaybeden yabancı uyruklu öğrencilerin ilgili makamlara derhal müracaat ederek 15 gün içinde yenisini almakla,
7. Öğrenim kurumlarını veya ikamet adreslerini değiştiren yabancı uyruklu öğrenciler, bu değişiklikleri 48 saat içinde gerek ayrıldıkları ve gerekse naklettikleri yerlerin mahalli emniyet makamlarına bildirmekle, yükümlüdürler.

Türkiye'ye, dünyanın dört bir yanından yabancı uyruklu öğrenci gelmektedir. Bu öğrenciler ülkedeki üniversitelerde eğitim-öğretim görmektedirler. Bunlardan biri de Türkiye'nin en eski üniversitesi konumundaki İstanbul Üniversitesi'dir. Dünyanın En İyi Üniversitesi (ARWU)'ya göre 385'nci sırada olan İstanbul Üniversitesinin¹⁵⁶ 2016 yılı rakamları itibariyle 132 ülkeden 5445 yabancı uyruklu öğrenci eğitim-öğretim görmektedir. Ülkemizdeki Yabancı Uyruklu öğrenci sayısı ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme) verilerine göre 2003 yılında 3 bin 400 olan yabancı öğrenci sayısı, 2014 yılında 59 bine ulaşmıştır. Bu rakamların gelecek yıllarda artması beklenmektedir

¹⁵⁶ İstanbul Üniveristesi, (Çevrimiçi) www.istanbul.edu.tr, 17 Ekim 2018.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN WEB SAYFASI KULLANIM SORUNLARININ ARAŞTIRILMASI ve ÇÖZÜM YOLLARI

3.1. Genel Değerlendirme

3.1.1. Araştırmanın Önemi

Her alanda etkisi hissedilen küreselleşme, başta ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlar olmak üzere eğitimde de ani ve hızlı değişimlere sebep olmuştur. Bu değişimin son yıllardaki dinamosu internet olarak nitelendirilmektedir. Cep telefonlarıyla mobil bir nitelik kazanan internet aracılığıyla, milyarlarca insan, anında birbiriyle iletişime geçmekte, etkileşim de bulunup, haberleşmektedir. Bilgi otobanı olarak da nitelendirilen internet ortamındaki web sayfaları ise bilgi yükleme ve yönlendirme reaktörleri, merkezleri veya duraklarıdır. Bir internet bileşeni olan web (Word Wide Web-Dünya Çapında Ağ) siteleri, insanların her alanda işbirliği yapmalarına, sosyalleşmelerine ve paylaşımda bulunmalarına aracı olarak, önemli imkânlar sağlamaktadır. Üniversiteler de böyle bir imkânı, eğitim ve öğretimin aynı zamanda araştırma geliştirmenin her alanında kullanmaktadır.

Web siteleri içerdikleri bilgi ve belgeleri geniş kitlelere anında ulaştırabilme özelliğinden dolayı üniversiteler için de bir rekabet ortamı oluşturmaktadır. Yükseköğretimde üniversitelerin dışarıya açılan kapısı konumundaki web siteleri, dünyaya açılmanın önemli bir aracı olmuştur. Web aracılığıyla varlığını, hizmetlerini ve eğitim kalitesini hem yerel hem de dünya üzerinde geniş kitlelere ulaştırma fırsatı bulmuşlardır. Böylece öğrenci potansiyeli ülke sınırlarını aşmış, eğitim-öğretim hizmetleri farklı milletlerden gençlerin beğenisine sunulmuştur. Bilgi teknolojisi araçları kullanılarak internet ağları ve burada hizmete sunulan web siteleri

aracılığıyla bilginin paylaşımı artmış¹⁵⁷, üniversitelerin hizmetleri geniş kitlelere ulaşma imkânı bulmuştur. Böylece web sitelerinin tek dilde değil, farklı dillerde de hazırlanması gerekmiştir.

Durum böyle olunca, bilginin üretim merkezi olarak kabul edilen çoğu araştırma-geliştirme merkezi gibi yükseköğretim kurumları hedef kitlesini genişletmiştir. Bu çabalardan biri de yabancı uyruklu öğrencilere ulaşmak olmuştur. Yabancı uyruklu öğrenciler, hayatın her alanında var olan rekabet ortamındaki üniversiteler için olduğu kadar, ülkeler için de önem kazanmıştır. Çünkü yabancı uyruklu öğrenciler, gittikleri ülkelerde sadece ekonomiye değil sosyal ve kültürel hayata da katkı yapmaktadırlar. Üniversitelerin web sayfaları, dünyanın dört bir yanından lisans, yüksek lisans ya da doktora düzeyinde eğitim-öğretim yapmayı düşünen yabancı uyruklu öğrenciler için eğitime başlamadan önce onlara ulaşmanın ve onları kazanmanın en kestirme yolu olmuştur. Bu yüzden geniş kitleler tarafından erişilebilir olmak oldukça önemlidir. Farklı demografik özelliklere sahip geniş kitlelere ulaşmanın yolu ise onların kullandığı ortak iletişim sembolleri olan kendi dilleri ile hizmetleri duyurmaktır. Bu sebeple üniversitelerin web sayfalarında İngilizce, Fransızca, Arapça, Rusça vb. birçok farklı dille yayın görmek mümkündür.

Yeni hizmetler, farklı dil ve milletlerden yeni öğrencileri üniversitelerde ağırlamak yanında yıllardır klasik usulde yürütülen eğitim ve öğretim hizmetlerini de etkilemiştir. İnternet ve web siteleri artık üniversitedeki eğitim sürecini, okul binalarındaki akademik öğretimle sınırlı olmaktan çıkarmış, sanal eğitim kampüsleri oluşmuştur. Bu gelişmelerden biri de anfi ve sınıfların dışında, öğretim elemanı-öğrenci ilişkileriyle sınırlandırılmayacak bir nitelik ve hüviyet kazanmış olan yeni bir akademik dünyadır. Öğrencilerin eğitim süreçlerindeki iletişim, etkileşim ve haberleşme aktiviteleri, öğretim elemanlarının akademik danışmanlığı ve rehberliklerinin dışında yeni, bileşenleriyle farklı ve son derece geniş boyutlar

¹⁵⁷ R. Balay, “Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Ankara 2004, S:37, S: 68.

kazanmıştır¹⁵⁸. Bu ortam, öğrenci ve öğretim elemanlarının arasındaki sınıf içindeki ilişkilerine, öğrencilerin kişisel, sosyal ve entelektüel gelişimlerine, derslerdeki akademik başarılarına, yine öğrencilerin o yaşlarda çok önemli olduğu bilimsel olarak ortaya konulmuş olan kendilerini algılamalarına, bireyselleşmelerine, özgüvenlerinin oluşumuna, desteklenmesine ve kendilerini değerli hissetmelerine önemi katkılar sunmaktadır.

Öğretim elemanı ile ders dışında görüşebilen öğrencilerin bu iletişimleriyle gelecekteki kariyeri doğrultusunda düşüncelerini geliştirdiği, eğitim deneyimlerine yenilerini kattığı, bakış açılarını değiştirip, yeni deneyimler kazandırdığı, entelektüel gelişimine olumlu katkı yaptığı araştırmalarla ortaya konulurken, internet ve web sayfaları üzerinden etkileşim, iletişim ve haberleşmenin, öğrenciye ne tür katkılar yaptığı tam olarak belirlenmemiştir.

Bu belirsizlik ortamına rağmen, yabancı uyruklu öğrencilerin dünyanın dört bir yanındaki ülkelere gittikleri gibi, Türkiye'ye gelip, kayıt yaptırarak eğitim-öğretimlerine başlaması, akademik yaşama adım atmaları yadsınamaz bir gerçektir. Yabancı bir ülkede akademik kariyer yapmak zorlu bir süreç olarak bilinir. Öğrencinin geleneğine, kültürüne göre farklı bir yapı içinde, aynı farklılıktaki eğitim-öğretim sistemine ana dili dışında yabancı bir dille başlaması birçok zorluğu da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla öğrencinin bir dizi zorlukla karşılaşması muhtemeldir¹⁵⁹.

Galloway ve Jenkins (2005)'in¹⁶⁰ Kaliforniya ve Teksas'taki iki özel üniversitede F-1, F-2, J-1 veya M vizesine sahip (F vizesi öğrenciler ve yakınları için

¹⁵⁸ C. Ergin Ekinci ve Berrin Burgaz. "Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Bazı Akademik Hizmetlere İlişkin Beklenti Ve Memnuniyet Düzeyleri", **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Ankara, 2007, Sayı:33: s.120-134.

¹⁵⁹ Gulbahar Huxur, Earl Mansfield, Reginald Nnazor, Hans Schuetze, Megumi Segawa, "Learning Needs and Adaptation Problems of Foreign Graduate Students." **Canadian Society for the Study of Higher Education (CSSHE) Professional File**, Number 15, Fall 1996, p.5

¹⁶⁰ Fred J. Galloway, F., John N. Jenkins. "The Adjustment Problems Faced by International Students in the United States: A Comparison of International Students and Administrative Perceptions at Two Private Religiously Affiliated Universities", **NAPSA Journal**, 2005, C.: 42, Sayı: 2, s. 668 Akt: Çelik, a.g.e., s.7.

düzenlenirken, F-1 öğrencinin kendisine çıkarılır, F-2 vizesi eş ve onsekiz yaş altı çocuklarına, J-1 vizesi değişim programına katılan ziyaretçilere, M vizesi mesleki kurs ve programlara katılanlara verilir.)¹⁶¹ 417 yabancı uyruklu öğrencinin katılımıyla yaptıkları araştırmada, yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları en büyük sorunun başında dil gelmektedir. “Michigan Yabancı Uyruklu Öğrenci Problem Envanteri” araştırmada kullanılırken, sonuçlar itibariyle öğrenciler için en problemli alan “dil engeli” olarak ortaya çıkmıştır. “Dil engeli” diğer birçok sorunun da ana temasını oluşturmaktadır.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ile ilgili yapılan çalışma¹⁶² sonuçlarına göre Türkiyeli öğrenciler diğer dile yeterli düzeyde hâkim değildirler. Bu yüzden, sosyal ve kültürel anlamda uyum sorunu yaşamaktadırlar. Katılımcılar sorunun çözümünün uzun zaman alacağı düşüncesiyle ümitsizdirler. Maraj ve Poyrazlı¹⁶³, yaptıkları araştırmada, yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Amerika’daki akademik ve sosyal çevreye uyum sürecinde yaşadıkları zorlukları ortaya çıkarmışlardır. 80 öğrencinin katıldığı çalışmada katılımcılar, birçok olumlu deneyimden bahsederken, uyum sürecinde gerekli gördükleri bazı ayrıntılara da yer vermişlerdir. Bunlar arasında en dikkat çekici olanı üniversitelerin ülkeye gelmeden önce öğrencilerin bilgilendirilmesinin, kendi ve diğer öğrencilerle görüşme yapmalarının, deneyimlerini paylaşmanın süreci kolaylaştıracağını savunmalarıdır.

Allaberdiyev tarafından yapılan bir başka araştırmada, Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye’ye öğrenim görmeye gelen öğrencilerin uyum düzeyleri

¹⁶¹ Türkiye Göç İdaresi Kurumu, “Sıkça Sorulan Sorular”, (Çevrimiçi) <http://www.goc.gov.tr>, 3 Mart 2019.

¹⁶² Esed Yağcı, C. Ergin Ekinci, Berrin Burgaz, Hülya Kelecioğlu ve Tuncay Ergene. “Yurt Dışına Giden Hacettepe Üniversitesi Erasmus Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeyleri”. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2007, C.33, S.33, ss.237.

¹⁶³ Kamine Maraj Grahame ve Senel Poyrazlı. “Barriers to Adjustment: Needs of International Students within a Semi-Urban Campus Community”, **Journal of Instructional Psychology**, Vol. 34, Issue 1. 28-46 Akt: Çelik, **a.g.e.**, s.37.

bazı değişkenlere göre incelenmiştir¹⁶⁴. Araştırmanın evrenini, Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye öğrenim görmeye gelen ve Ankara'da bulunan Üniversitelerde (Ankara, Gazi, Hacettepe ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi) eğitim-öğretim gören yaklaşık 300 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem, bu öğrenciler arasından tesadüfî örnekleme yoluyla seçilen 110 öğrencidir. Bu araştırmada öğrencilerin uyum düzeylerini belirlemek için, Hacettepe Kişilik Envanteri ve bahsi geçen araştırma için geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler, istatistiksel değerlendirmesi t-testi (iki gruba ait olan ortalamaların birbirinden farklı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılan bir istatistiksel analiz) ve tek yönlü varyant analiziyle değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre kız öğrencilerin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeyleri, erkek öğrencilerin uyum düzeylerinden daha yüksektir. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre kişisel ve genel uyum düzeyleri arasında fark anlamlı bulunmuştur. Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin kişisel ve genel uyum düzeyleri, annesi lise mezunu olanlarınkine göre daha yüksektir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin uyum düzeylerinin, yaş, babanın eğitim durumu, algılanan akademik başarı, MEB'den (Milli Eğitim Bakanlığı) bursunun yeterli olup olmadığı, Türkiye'de okumaktan memnun olup olmadıkları, devam edilen sınıf düzeyi, ekonomik geçim sıkıntısı yaşayıp yaşamadıkları, Türkiye'de yakın arkadaşının olup olmadığı, anne-baba tutumu, ülkede bulundukları süre, herhangi bir işte çalışıp çalışmadıkları, ülkelerine gitme sıklıkları, yaşadıkları yerleşim birimleri gibi değişkenlerden etkilendiği belirlenmiştir.

Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye öğrenim için gelip, Konya Selçuk Üniversitesinde öğrenimine devam eden öğrencilerin karşılaştıkları uyum ve iletişim sorunları da, anket yoluyla incelenmiştir¹⁶⁵. Öğrenciler bu araştırma için hazırlanan

¹⁶⁴ Perman Allaberdiyev, "Türkiye Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye Yüksek Öğrenim Görmeye gelen Öğrencilerin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2007.

¹⁶⁵ Fazıl Çöllü ve Emre Öztürk, "Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba Topluluklarından Türkiye'ye Yükseköğrenim Görmek Amacıyla Gelen Öğrencilerin Uyum ve İletişim Sorunları", Konya Selçuk

ankete verdikleri cevaplarda sırasıyla en önemli sorunlarının iletişim, uyum ve ekonomik sorunlar olduğunu belirtmişlerdir. Aynı araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin uyum problemine odaklandıkları ve yerli öğrencilere göre daha fazla psikolojik sorun yaşadıkları anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim-öğretim gördükleri, akademik kariyerlerini geliştirme düşünceleriyle sürdürdükleri üniversite eğitim-öğretimine intibak sağlamaları ve başarılı olmaları için üniversitenin rehberliğini her alanda ve en iyi şekilde, çağa ve teknolojiye uygun organize olması gerekmektedir¹⁶⁶. İstanbul Üniversitesinin yabancı uyruklu öğrenciler için İngilizce hazırlanan web sitesi, akademik ilerlemenin bir bileşeni olduğu kadar, öğrencilerin okul başarısından, bulundukları ülkeye uyuma kadar, özellikle sosyal ve psikolojik desteklerin ve olanakların sağlandığı, rehberli hizmetlerinin verilebileceği birçok alanı kapsayacak şekilde yeniden organize edilip düzenlenmesi önem kazanmaktadır.

3.1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, İstanbul Üniversitesinin İngilizce hazırlanıp yayınlanan web sitesinin ERASMUS projesi çerçevesinde Hazırlık Okulunda Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrenciler başta olmak üzere çeşitli burslarla ya da kendi imkânlarıyla lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi alan yabancı uyruklu öğrenciler için yeterli olup olmadığı incelenmektedir. “Yeterlilik” ve “Yetersizlik” kavramı bu araştırmada, Üniversitenin İngilizce hazırlanan web sitesinin, yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayıp, karşılamadığı olgusu düzeyinde ele alınmaktadır.

Araştırmayla yabancı uyruklu öğrencilerin Üniversitenin İngilizce web sitesinden memnuniyeti ve beklentilerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ölçülen kavramların demografik özelliklere göre değişebilirliğinin test edilmesi, araştırmanın diğer bir amacıdır. Yabancı uyruklu öğrencilerin, üniversitenin yabancı

Üniversitesi Örneği-, **Journal of Azerbaijani Studies**, C. 12, Sayı: 1, 2009, s.: 223-239. Akt: Çelik, **a.g.e.**, s.228.

¹⁶⁶ **A.e.**

dilde hazırlanıp (İngilizce) yayınlanan web sitesinden, yeterince yararlanıp yararlanamadıklarını ortaya çıkarmak ve memnuniyet düzeylerini ölçmek hedefiyle alt amaçlar oluşturulmuştur. Alt amaçlarda, aşağıdaki şu sorulara yanıtlar aranmıştır:

- 1) İstanbul Üniversitesinin neden İngilizce bir web sitesi vardır?
- 2) İstanbul Üniversitesinin yabancı dilde hazırlanan web sitesi, içerik bilgileri, hangi amaçla, nasıl ve kimler tarafından hazırlanmaktadır?
- 3) İngilizce web sitesinin arayüzleri ve bağlantı sayfalarındaki bilgiler ne sıklıkla ve kimler tarafından güncellenmektedir?
- 4) İngilizce web sitesindeki çeviri ve bilgiler yabancı uyruklu öğrenciler için yeterli mi, istenilen fayda sağlanabilmekte midir?
- 5) İngilizce web sitesiyle hedef kitleye ulaşıldığı düşünülmekte midir?
- 6) Yabancı uyruklu öğrenciler ile İstanbul Üniversitesi arasında İngilizce web sitesi aracılığıyla bir bağ oluşturulabilmiş midir?

Tezin ortaya çıkış amacını gerçekleştirmek için bu sorulara doğru cevaplar bulunarak, “Üniversitelerin yabancı dilde hazırlanmış web sitesinin yeterliliği ve kalitesi nasıl artırılabilir ve yabancı uyruklu öğrencilerin üniversiteyle bağı ilerleyen yıllarda nasıl daha da güçlendirilebilir?” durumu açıklanmaya çalışılacaktır.

3.1.3. Ölçme Araçları

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak yüz yüze görüşme tekniği ile anket uygulanmıştır. Anket ile veri toplama öncesi, araştırma amaçları doğrultusunda 6 adet demografik soru, üniversite ve web sitesi ile ilgili 3 adet soru ve ölçek oluşturmak amaçlı üniversitenin web sitesi ile ilgili 3'lü likert tipte 17 soru oluşturulmuştur. Ölçek oluşturma aşaması ile ilgili yapılan işlemler ilgili bölümde ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Likert tipteki 17 soru ile İstanbul Üniversitesinde okuyan yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanan yabancı dildeki internet sitesi ve web sayfasının yeterliliğini ölçmek hedeflenmiştir.

3.1.4. Evren ve Örneklem

Ülkemizdeki Yabancı Uyruklu öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır. İstanbul Üniversitesinde 2016 yılı rakamları itibariyle 132 ülkeden 5445 yabancı uyruklu öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

Bu çalışmanın evrenini İstanbul Üniversitesinde lisans ve yüksek lisans programlarında öğretim gören 5445 yabancı uyruklu öğrenciyi kapsamaktadır. Bu evrenden tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 133 öğrenciye anket çalışması uygulanmıştır. Araştırma anketi katılımcılarının yüzde 49,6'sı kadın, yüzde 50,4'ü erkektir. Katılımcıların yüzde 41,4'ü 17 ile 20 yaş arasında, yüzde 40,62'si 20 ile 25 yaş arasında, yüzde 18'i ise 25 yaş ve üzeri yaş grubundadır. Araştırmada yabancı oranına göre katılımcıların yüzde 51,5'i Suriye, yüzde 4,5'i Türkmenistan, yüzde 4,5'i Çin ve yüzde 39,4'ü diğer uyruklardandır. Katılımcıların yüzde 63,9'unun anadili Arapça, yüzde 3,8'inin Arnavutça, yüzde 3,8'i Türkçe, yüzde 3,8'inin Uygurca ve yüzde 24,8'i diğer dillerdir.

Katılımcıların yüzde 23,7'si 0 ile 1 yıl arası, yüzde 35,6'sı 1 ile 2 yıl arası, yüzde 31,9'u 2 ile 3 yıl arası, yüzde 8,9'u ise 3 yıl ve üzeri süredir Türkiye'de yaşamaktadırlar. Yine aynı araştırmayla, katılımcıların yüzde 85'i lisans, yüzde 11,3'ü yüksek lisans ve yüzde 3,8'inin doktora eğitimi gördükleri belirlenmiştir.

Çalışma kapsamındaki katılımcılara yöneltilen sorular, yabancı uyruklu öğrencilerin internet kullanım eğilimlerini belirlemenin yanı sıra İstanbul Üniversitesi İngilizce web sayfasından yeterince faydalanıp faydalanmadıklarını (memnuniyeti) etkileyen faktörler göz önünde tutularak hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında anket formları yardımıyla 133 örneklemden elde edilen veriler microsoft excel programına girilmiştir. Ardından İbm SPSS 23,0 versiyonuna aktarılmıştır. Araştırmanın bütün çözümlmeleri İbm SPSS 23,0 programı ile yapılmıştır.

Bulgular bölümünün ilk kısmında katılımcılara dair demografik istatistikler, ikinci bölümde İstanbul Üniversitesi ve kurumun web sitesi ile ilgili istatistiklere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise ölçek oluşturmaksızın, yabancı uyruklu öğrencilerin web sitesi hakkındaki sorulara verdikleri cevaplar tablo haline getirilerek, yorumlanmıştır. Araştırmanın dördüncü bölümünde ise ölçek oluşturulmuştur. Araştırmanın beşinci bölümde, oluşturulan ölçek bağlamında demografik özelliklere ait farklılıklar irdelenmiştir.

3.1.5. Araştırma Soruları

İstanbul Üniversitesi Hazırlık Okulunda, Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrenciler için¹⁶⁷ “Türk Üniversitelerinde Öğrenim Gören Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Toplulukları Öğrencilerinin Sorunları” adlı çalışmadan faydalanılmıştır. Ayrıca, anket sorularının hazırlanmasında, Buhalis ve Li’nin¹⁶⁸ çalışmaları da değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesi yabancılara Türkçe öğreten hazırlık sınıfı hocalarından görüş alınarak, anket sorularının açık, anlaşılır ve net olması sağlanmaya çalışılmıştır. Literatürde gerçekleştirilen diğer çalışmalar da incelenerek en uygun anket ortaya çıkarılmaya gayret edilmiştir.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, araştırmanın bağımsız değişkenleri ile ilgili olan ülke, yaş ve benzeri, kişisel bilgiler içermektedir. Anketin ikinci bölümünde öğrencilerin internet kullanım eğilimleri, İstanbul Üniversitesinin yabancı dilde hazırlanan web sitesiyle ne zaman tanıştıkları, ne sıklıkla kullandıkları, hangi bilgileri aradıkları, bilgilerin yeterli olup olmadığı, web sitesini tasarımı, web sitesi ile ilgili sorunları, memnuniyetlerini ölçen sorulara yer verilmiştir.

Anketin ikinci bölümü 17 sorudan oluşmaktadır. Sorular, İstanbul Üniversitesi Hazırlık Okulunda yabancı uyruklu öğrencilere ders veren bir öğretmen ile öğrencilerin anlayabileceği bir Türkçe ile düzenlenmiştir. Öğrencilerin İstanbul Üniversitesinin Yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanan web sitesi ile ilgili memnuniyet düzeylerinin anlaşılır biçimde ortaya çıkarılabilmesi, öğrencilerin soruları iyi anlayıp en doğru cevabı verebilmeleri için soru cümleleri kısa tutulmuş, soru sayısı ise 17 ile sınırlandırılmıştır. Katılımcılara, yapılan ankette, veri toplama öncesi, araştırma amaçları çerçevesince 16 adet demografik soru ile üniversite ve web sitesi ile ilgili sorular da ölçek oluşturmak amaçlı 17 adet likert tipte soru yöneltilmiştir. Sorularla,

¹⁶⁷ Ali Çağlar, “Türk Üniversitelerinde Öğrenim Gören Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Toplulukları Öğrencilerinin Sorunları”, *Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Dergisi*, C. 32, Sayı:4, 1999 s. 133-169. Akt: Çelik a.g.e., s.140.

¹⁶⁸ Dimitrios Buhalis, Li Li, “Influential Faktors of İnternet Users Booking Online in China’s Domestic Tourism”. *Journal of China Tourism Research*, Vol.4, Issue.2, 172-188. Akt: Çelik, a.g.e., s.175.

- İnterneti ne için kullandıkları, İstanbul Üniversitesini nereden duydukları ve üniversitenin web sitesi genel memnuniyet düzeyi ve genel memnuniyet düzeyi bileşenlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.
- Çeşitli yaş grubundaki farklı dillere sahip yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.
- Lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden tasarım, yazı karakterleri, renk seçimleri ve içerik başta olma üzere, genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark bulgusu aranmıştır.

Araştırmada alınan örneklem sonrası rassal seçilen yeterli büyüklükteki küme niteliğindeki 133 öğrencinin anketi cevaplamaı sağlanmıştır. Araştırma amaçları doğrultusunda birbiriyle doğrudan ve dolaylı, aşağıdaki araştırma soruları oluşturulmuştur. Araştırma sorularında genelden özele bir yol izlenmiştir. Bu çerçevede araştırma sorularında, araştırmaya katılan öğrencilerin, İstanbul Üniversitesi web sitesi memnuniyetleri,

- Genel,
- Cinsiyet (cinsiyet kontrol değişkeni),
- Yaş grupları (yaş kontrol değişkeni),
- Uyruk (uyruk kontrol değişkeni),
- Ana dil (anadil kontrol değişkeni),
- Türkiye’de bulundukları süre (Türkiye’de bulundukları zaman kontrol değişkeni),
- Lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyi olarak birbiriyle bağlantılı biçimde değişkenler ve değişkenlerin birbirine bağlantısı bağlamında kategorize edilmiştir.

Böylece, araştırmaya katılan öğrencilerin İstanbul Üniversitesi web sitesi memnuniyetlerine hangi bileşenlerin etki edip etmediği ortaya çıkarılmak istenmiştir. Bu amaçla hazırlanan araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

- 1) Yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi nedir?
- 2) Kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?
- 3) Farklı yaş grubundaki yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?
- 4) Farklı uyruklardaki yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?
- 5) Farklı anadile sahip yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?
- 6) Farklı sürelerdir Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?
- 7) Lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?

3.1.6. Araştırma Modeli

Araştırma, mevcut durumun tespiti için, ilişkisel tarama modeliyle yapılmıştır. (Bk. Şekil 1) Veri kaynakları taranarak araştırmanın genel kavramları çıkarılmıştır. Sonrasında ise alan araştırması yöntemi ile yapılan çalışmada anket tekniğine yer verilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket ölçeği çerçevesinde araştırmanın modeli oluşturulmuştur.

3.1.7. Verilerin Çözümlemesi ve Analizi

Araştırma kapsamında anket formları yardımıyla 133 örneklemden elde edilen veriler microsoft excel programına girilmiş, ardından İbm SPSS 23,0

versiyonuna aktarılmıştır. Araştırmanın bundan sonraki kısmından tüm çözümlmeler İbm SPSS 23,0 programı ile yapılmıştır.

Bulgular bölümünün ilk kısmında katılımcılara dair demografik istatistikler, ikinci bölümde İstanbul Üniversitesi ve kurumun web sitesi ile ilgili istatistikler sunulmuştur. Üçüncü bölümde ölçek oluşturmaksızın yabancı uyruklu öğrencilerin web sitesi hakkındaki sorulara verdikleri cevaplar tablo haline getirilip yorumlanmıştır. Araştırmanın dördüncü bölümü ölçek oluşturma çalışmalarını içermektedir. Beşinci bölümde ise oluşturulan ölçek bazında demografik özelliklere ait farklılıklar irdelenmiştir.

3.2. Bulgular

Araştırma verilerinin çözümlenmesi ve analizi sonucunda elde edilen bulgular bu bölümde paylaşılmıştır.

3.2.1. Demografik Bulgular

Araştırmaya 133 adet yabancı uyruklu öğrenci katılmıştır (Bk. Tablo 5). Katılımcıların % 49,6 'sı kadın, % 50,4'ü erkektir. Katılımcıların % 41,4'ü 17 ile 20 yaş arası, % 40,62'si 20 ile 25 yaş arası ve % 18'i 25 yaş ve üzeri yaş grubundadır. Katılımcıların % 51,5'i Suriye, % 4,5'i Türkmenistan, % 4,5'i Çin ve % 39,4'ü diğer uyruklardandır. Katılımcıların % 63,9'unun anadili Arapça, % 3,8'inin Arnavutça, % 3,8'inin Türkçe, %3,8'inin Uyurca ve % 24,8'inin diğer dillerdir. Katılımcılar arasında Almanya, Fransa, İspanya ve Rusya'dan da öğrenciler vardır. Ancak, ağırlığı daha çok Ortadoğu ve Uzakdoğu kökenliler oluşturmaktadır.

Katılımcıların okudukları okul ve Türkiye'de bulunma sürelerine ait istatistikler de çıkarılmıştır. Katılımcıların % 23,7'si 0 ile 1 yıl arası, % 35,6'sı 1 ile 2 yıl arası, % 31,9'u 2 ile 3 yıl arası, % 8,9'u ise 3 yıl ve üzeri süredir Türkiye'de yaşamaktadırlar. Katılımcıların Türkiye'de bulundukları süre ortalaması 1-3 yıldır. Aynı katılımcıların % 85'i lisans, % 11,3'ü yüksek lisans ve % 3,8'i doktora eğitimi görmektedirler.

3.2.2. Üniversite ve Web Site İle İlgili İstatistikler

Katılımcıların İstanbul Üniversitesini nereden duydukları ve üniversitenin web sitesinden beklentileri belirlenmiştir (Bk. Tablo 6). Katılımcıların web sitesinin hangi dillerde olmalı sorusuna % 5,3 Almanca, % 8,3 Fransızca, % 9 Rusça, %1,5 İspanyolca, % 50,4 Arapça ve % 25,6 diğer diller olarak cevaplarını vermişlerdir. Katılımcılar açısından daha çok kendi ülke (anadillerinde) dillerinde web sitesi talebi ön plana çıkmaktadır.

Katılımcıların İstanbul Üniversitesini nereden duyduklarıyla ilgili soruya ise % 2,3 elçilik, % 8,5 aile, % 36,9 arkadaş çevresi, % 32,3 internet, % 15,4 kendi araştırmaları, % 4,6 ise diğer yerlerdendir. Katılımcılar, İstanbul Üniversitesini, arkadaş çevresinden duyduklarını belirtirken, arkadaş çevresine en yakın oran internet olarak belirtilmiştir.

Katılımcılara, okulun web sitesinde okul dışında bulmak istedikleri sorulduğunda ise verilen cevaplar % 51,2 sosyal yaşam, %12,8 güvenlik, % 13,6'sı ulaşım ve seyahat, % 4 barınma, % 2,4 turizm, % 1,6 yeme içme, % 4,8'i fiyatlar, % 4 sağlık hizmetleri, %4 yararlı linkler, % 1,6 diğerdir. İstanbul Üniversitesinin web sitesinde okul dışındaki diğer bütün bilgilerin yanında, sosyal yaşam paylaşımlarının daha yoğunlukta olması katılımcıların ağırlıklı bir talep olarak ortaya çıkmıştır. Ulaşım ve sonrasındaki güvenlik katılımcıların İstanbul Üniversitesi web sitesinde bulmak veya ulaşmak istedikleri önemli bilgiler olarak ortaya çıkmaktadır.

3.2.3. Web Sitesi Memnuniyet İstatistikleri

Üniversitenin web sitesi ile ilgili memnuniyet ölçülmüştür (Bk. Tablo 7). Katılımcıların en fazla katıldıkları üç önerme şu şekildedir:

- a. “İnterneti hem bilgi edinmek, araştırma yapmak, öğrenmek hem de sosyalleşmek için kullanıyorum.” önermesi % 91,6 katılıyorum, % 3,8 kararsızım, % 4,6 katılmıyorum şeklindedir.
- b. “Web sayfalarının görselliği benim için önemlidir” önermesine, % 72,2 katılıyorum, % 18,3 kararsızım, % 9,5 katılmıyorum olarak ortaya çıkmıştır.

- c. “Üniversitenin web sayfasını kullanırken yabancı dil sorunu yaşadım.” % 71 katılıyorum, % 8,4 kararsızım, % 20,6 katılmıyorum olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde 91,6’sı, interneti hem bilgi edinme hem de sosyalleşmek için kullanmaktadır. Katılımcı öğrenciler aynı şekilde web sayfalarının görselliğini yüzde 72,2 oranıyla önemsemektedirler. İstanbul Üniversitesinin web sayfası kullanan öğrenciler yüzde 71 oranında yabancı dil sorunuyla karşılaşmaktadırlar. Bu çerçevede,

- 1) “İnterneti hem bilgi edinmek, araştırma yapmak, öğrenmek hem de sosyalleşmek için kullanıyorum.” önermesini araştırmaya katılan öğrencilerce onaylanmıştır.
- 2) “Türkiye’ye gelmeden bu ülke ile ilgili araştırmamı internet üzerinden, bu ülke içerikleriyle ilgili web sayfalarından yaptım.” önermesi yine katılımcılar tarafından olumlu karşılanmıştır.
- 3) “Üniversiteye gelmeden önce üniversitenin web sayfasında ulaştığım bilgiler yeterli oldu.” önermesi öğrencilerce onaylanmamıştır.
- 4) “Üniversitenin web sayfasını kullanırken yabancı dil sorunu yaşadım.” önermesi katılımcılarca onaylanmıştır.
- 5) “Üniversitenin web sayfasını aktif kullanıyorum.” Önermesi, katılımcılar tarafından reddedilmiştir. Buna göre öğrenciler, İstanbul Üniversitesinin web sitesini aktif kullanmadıkları sonucu çıkarılabilir.
- 6) “Dersler, sınavlar vb. konularda sorun yaşadığımda ilk başvurduğum yer üniversitenin web sayfası.” katılımcılar tarafından onaylanmamıştır. Dolayısıyla Üniversitenin internet sitesi ve web sayfaları, katılımcılar için ilk başvuru kaynağı niteliğinde değildir.
- 7) “Üniversitenin web sayfası içeriğinden memnunun.” önermesi katılımcılar tarafından onaylanmıştır.
- 8) “Web içerik bilgisi sorunlarımın çözümünde oldukça yardımcı oluyor.” önermesi yine katılımcılarca onaylanan bir diğer önerme olmuştur.

- 9) “Web sitesinin ana sayfasındaki başlıkların altındaki bilgiler genellikle yetersiz.” önermesi ise sıklıkla onaylanmış bir önermedir.
- 10) “Web sitesinin genel tasarımı bence iyi.” önermesi de katılımcılar tarafından sıklıkla onaylanmıştır.
- 11) “Web sayfalarının görselliği benim için önemlidir” önermesi, katılımcılar tarafından sıklıkla onaylanan bir diğer önermedir.
- 12) Olumsuz bir önerme olan “Web sitesinin ana sayfasında bulunan başlıkların altındaki İngilizce çeviriler yeterli değil (arayüz çevirileri).” önermesi de ankete katılımcılarının çoğunluğu tarafından onaylanmıştır.
- 13) “Web sitesinin Üniversitenin prestijini yansıttığını düşünüyorum.” önermesi aynı şekilde katılımcılar tarafından onaylanmıştır.
- 14) “Üniversite ile ilgili sorunlarımda çevrimiçi (online) yardım alabilmeliyim” önermesi de katılımcıların çoğunluğu tarafından onaylanmış bir önermedir.
- 15) “Üniversitenin-fakültemin web sitesi üzerinde arkadaşlarımla anında haberleşebileceğim kapalı bir sosyal ağ bulunmalı.” önermesi de katılımcıların çoğunluğu tarafından onaylanmıştır.
- 16) “İstanbul Üniversitesi’nin Web sitesi bence yeterli.” önermesinin ise katılımcılar tarafından sıklıkla onaylanmayıp, reddedildiği gözlemlenmiştir. Web sitesi kimi öğrenciler için yeterli, kimileri içinse yetersizdir.
- 17) “Web sayfasının kullanımıyla ilgili bilgilendirici kısa videolar olsa izlerim.” önermesi ise katılımcıların çoğunluğu tarafından onaylanmış bir diğer önermedir.

3.2.4. Ölçek Geliştirme Çalışması

Çalışma kapsamında oluşturulan 17 soruluk likert tipteki bölümden tek başında sorulara göre daha işlevsel bir ölçme aracı olan ölçek geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu bölüme uygulanan açımlayıcı faktör analizi uygulaması ile ölçeğin altboyutları ve yapısal durumu gözlemlenmek istenmiştir. Açımlayıcı faktör analizinde ortaya çıkan altboyut yapısı doğrulayıcı faktör analizi uygulaması ile doğrulanmaya çalışılmıştır. Faktör analizi uygulamaları ile yapısal

geçerliliği ortaya konan ölçeğin güvenirlik analizleri yapılmış, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu kanıtlanmıştır.

3.2.4.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

Birbiri ile yakından ilişkili olan maddelerle birlikte ölçeğin alt boyutlarını oluşturan açımlayıcı faktör analizi; 17 soru ile oluşturulan web sitesi genel memnuniyet düzeyi ölçeğine uygulanan ilk açımlayıcı faktör analizi sonucu 7 faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. 7 faktörlü yapıda bazı faktörlerin 1'er madde içermesi dolayısıyla ölçek teorik olarak gözden geçirilmiş ve 2 faktöre zorlanarak tekrar açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. 2 faktöre zorlanarak uygulanan açımlayıcı faktör analizinde ise bir takım maddelerin toplandığı faktörlere teorik olarak uymadığı, bir takım maddelerin ise oldukça küçük faktör yüküne sahip olduğu gözlemlenmiştir. Söz konusu maddeler sırasıyla ölçek dışında bırakılarak açımlayıcı faktör analizi tekrarlanmıştır. Ölçek dışında bırakılan maddeler şu şekildedir:

- a) “Türkiye’ye gelmeden bu ülke ile ilgili araştırmamı internet üzerinden, bu ülke içerikleriyle ilgili web sayfalarından yaptım.(0,222)”,
- b) “İnterneti hem bilgi edinmek, araştırma yapmak, öğrenmek hem de sosyalleşmek için kullanıyorum.(0,216),
- c) “Üniversiteye gelmeden önce üniversitenin web sayfasında ulaştığım bilgiler yeterli oldu.(0,273)”
- d) Dersler, sınavlar vb. konularda sorun yaşadığımda ilk başvurduğum yer üniversitenin web sayfası.(0,375)”,
- e) “Üniversitenin web sayfasını aktif kullanıyorum.(0,344)”, Üniversitenin web sayfası içeriğinden memnunum.(0,374)”,
- f) “Üniversitenin web sayfasını kullanırken yabancı dil sorunu yaşadım.(0,355)”. Söz konusu maddeler ölçek dışında bırakıldıktan sonra yapılan son açımlayıcı faktör analizine (Bk. Tablo 8) test istatistikleri şeklinde ortaya konulmuştur.

Tabloda görüldüğü (Tablo 8) üzere anlamlılık değeri 0,000’dır ve bir faktör analiz süreci için yapılan örneklemin sayısının yeterliliğini gösteren KMO kürelilik (yığılma-birikme) ölçütü 0,8 den büyük olarak 0,831 olarak hesaplanmıştır. Bu değer

söz konusu soruların faktör analizi uygulamasına uygun olduğunu göstermektedir. 12 söz konusu maddeler ölçek dışında bırakıldıktan sonra yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucu oluşan faktör yapısı ile maddelere ait faktör yükleri tablo 6'daki gibidir.

Tabloda görüldüğü üzere anlamlılık değeri 0,000'dır ve KMO küresellik ölçütü 0,8 den büyük olarak 0,831 olarak hesaplanmıştır. Bu değer söz konusu soruların faktör analizi uygulamasına uygun olduğunu göstermektedir.13 söz konusu maddeler ölçek dışında bırakıldıktan sonra yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucu oluşan faktör yapısı ile maddelere ait faktör yükleri elde edilmiştir (Bk. Tablo 9).

Tablo 9'da görüleceği üzere ölçek 2 faktörlü bir yapıda ve tüm maddelerin faktör yükleri 0,4'ün üstündedir. Ölçeğe en fazla katkıyı sunan madde "İstanbul Üniversitesinin web sitesi bence yeterli." iken, ölçeğe en az katkıyı sunan madde "Web sayfalarının görselliği benim için önemlidir."dir. Ayrıca faktörlerin ölçekteki değişimleri açıklama yüzdesi ortaya konulmuştur (Bk. Tablo 10). Görüleceği üzere birinci faktör tek başına ölçekteki değişimlerin % 29,441'ini açıklayabilirken, ikinci faktör ölçekteki değişimlerin % 21,183'ünü açıklayabilmektedir. İki faktör birlikte ölçekteki değişimlerin % 50,624'ünü açıklayabilmektedir. % 50'inin üzerinde olan varyans açıklanma oranı ölçek çapı geçerliliği için olumlu bir göstergedir.

3.2.4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Bu kısımda açımlayıcı faktör analizi ile elde edilen 5'er maddeden oluşan iki faktörlü yapı ile yapısal eşitlik modellerinin bir türü olan doğrulayıcı faktör analizi uygulaması yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, açımlayıcı faktör analizinden elde edilen faktör yapılarını, kaynaklardan yararlanılarak belirlenen faktör yapılarını veya orijinal ölçeklerde önceden belirlenen faktör yapılarını denetlemek amacıyla yararlanılan bir irdeleme/ denetleme ve test yöntemidir.15 Açımlayıcı faktör analizi neticesine web sitesi genel memnuniyeti ölçeğinden elde edilen yapıya uygulanan doğrulayıcı faktör analizi uygulaması ortaya çıkarılmıştır (Bk. Şekil 2). Doğrulayıcı faktör analiz iki faktörlü 5'er maddeden oluşan ölçek yapısına uygun şekilde uygulanmıştır (Bk. Şekil 2).

Tablo incelendiğinde minimum farklılık/uyumsuzluk katsayısının serbestlik derecesine bölünmesi anlamına gelen CMIN / Df'nin 3'ün oldukça altında, χ^2 ile ölçeğin faktör yapısı arasındaki uyumun incelenmesi için kullanılan GFI (Goodness of Fit Index) ve diğer uyum indeksleri gibi faktör analizi modelinin uyumunu ölçen karşılaştırmalı uyum indeksi CFI'nın (Comparative Fit Index) 0,9 un üstünde ve yapısal fonskiyon benzerliğine dayalı bir uyum ölçütü olan RMSEA (the square root of the standardized residuals average) değerinin 0,08'in oldukça altında olduğu görülür. Bu değerler için doğrulayıcı faktör analizi uygulaması modelinin mükemmel uyuma sahip bir model olduğu söylenebilir (Bk. Tablo 11).

Doğrulayıcı faktör analizi uygulaması sonucunda elde edilen standardize tahmin değerleri, standart hataları, kritik değer ve anlamlılık değerleri bulunmuştur (Bk. Tablo 12). Bulunan değerlere göre maddelerin ölçek katkılarının 0,292 ile 0,618 arasında değiştiği gözlemlenir. Doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksleri göz önünde bulundurulduğunda ölçek maddelerinin ölçek katkılarından dolayı ölçek dışında bırakılması yoluna gidilmemesi tercih edilmiştir. Ölçeğin bu hali ile yapısal geçerlilik sağlayan bir ölçek olduğu söylenebilir.

3.2.4.3. Güvenilirlik Analizi

Yapısal geçerliliği sağlanmış ölçek yapısı ile ölçeğin güvenilirlik analizi sonucu elde edilen cronbach's alpha güvenilirlik katsayıları (Bk. Tablo 13) belirlenmiştir. Bu belirlemeler doğrultusunda alt boyut ve ölçek için hesaplanan cronbach's alpah güvenilirlik katsayılarının 0,5 ile 0,6 arasında değerler aldığı gözlemlenmiştir. Bu değerler için mükemmel veya çok iyi derecede olmamakla beraber, ölçek ve alt boyutların genel kabul gören düzeyde güvenilir oldukları söylenebilir.

Web sitesi memnuniyet ölçeği geliştirme aşamaları olan açımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizi birlikte değerlendirildiğinde, ölçeğin yapısal olarak geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu, bilimsel amaçlı ölçme işlevini yerine getirebileceği söylenebilir.

Ölçeğin geçerlilik sağlayan yapısı ile toplamsal ölçek ve altboyutlar olarak kullanılması bakımından güvenirlilik hususu konusunda da bir engel yoktur. Ölçeğin 3'lü likert tipi ve ölçülmek istenen kavramlara ters yönde etki etmesi gereken maddelerin olduğu göz önünde bulundurularak, ölçülmek istenen kavramlara pozitif etkisi söz konusu maddeler transform menüsü ile ters çevrilmiş, ölçülmek istenen kavrama negatif etkisi söz konusu maddeler ise 1=katılıyorum, 2=kararsızım, 3=katılmıyorum şeklinde bırakılmıştır. Bu sayede toplumsal ifadenin büyüklüğü söz konusu faktör ve ölçekteki memnuniyeti yansıtabilecektir.

3.2.5. Araştırma Soruları

Araştırmanın bu kısmında araştırma tasarımında cevaplanması istenen sorular istatistiksel teknikler ile irdelenip cevaplanmıştır. Araştırma sorularının birçoğu farklılık analizlerine dayanmaktadır. Farklılık analizleri için doğru test tekniğinin belirlenebilmesi amacıyla ölçek ve alt boyutların dağılım türleri bilinmelidir. Web sitesi memnuniyet ölçeği ve alt boyutlarına uygulanan normallik testi ile çarpıklık ve basıklık değerleri tespit edilmiştir (Bk. Tablo 14).

Ölçek ve alt boyutların normal dağılım testi anlamlılık değerleri incelendiğinde (Bk. Tablo 14), verilerin normal dağılmadığını varsayan sıfır hipotezleri reddedilemez. Bu ölçek ve alt boyutların % 95 güven düzeyinde normal dağılmadığı söylenebilir. Fakat sosyal bilimlerde ve davranış bilimlerine ait testlerde normal dağılım testleri ile normal dağılımın saptanması çok zordur. Araştırmacılar sosyal bilimlerde ve davranış bilimlerine ait veriler için normal dağılım testleri yerine çarpıklık ve basıklık değerlerinin incelenmesini önermektedir. Kimi araştırmacıya göre çarpıklık ve basıklık değerleri +1,5 ile -1,5 arasında olan sosyal bilimlerde ve davranış bilimleri verileri için normal dağılım varsayımının gerçekliğinin kabul edilmesi gerektiğini söylemektedir.

Web sitesi memnuniyet ölçeği ve alt boyutlarının çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde (Bk. Tablo 14) tamamının +1 ile -1 arasında olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda söz konusu ölçek ve alt boyutların normal dağılıma yakın dağıldığı ve parametrik test tekniklerinden faydalanılmasının yanlış olmayacağı söylenebilir.

Farklılık analizi ile cevaplanacak araştırma soruları için iki gruba sahip kontrol değişkenleri ile yapılacak sınamalarda bağımsız örneklem iki grup verinin ortalamaları arasında fark olup olmadığını inceleyen t testi, ikiden fazla gruba sahip kontrol değişkenleri ile yapılacak sınamalarda ise iki ya da daha fazla grubun arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını inceleyen anova testi uygulanmıştır. Anova testi sonucu anlamlı farklılık elde edilen sınamalarda farklılığın kaynağını tespit etmek için farklılık yaratan grupları belirleyen ve çoklu bir karşılaştırma testi olan Tukey's test istatistikleri incelenmiştir.

3.2.5.1. Araştırma Sorusu 1:

Yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi nedir?

Öğrencilerin tasarım kolaylıkları alt boyutu, kullanım avantajları alt boyutu ve web sitesinden genel memnuniyet konularında genel olarak olumlu yaklaşımı söz konusudur (Bk. Tablo 15). Daha açık bir ifade ile yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi oldukça yüksektir.

3.2.5.2. Araştırma Sorusu 2:

Kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?

Kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Bk. Tablo 16). Dolayısıyla kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından bir fark gözlemlenmemiştir.

3.2.5.3. Araştırma Sorusu 3:

Farklı yaş grubundaki yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?

Farklı yaş grubundaki yabancı uyruklu öğrenciler arasında tasarım avantajları ve genel memnuniyet görüşleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı söylenebilir (Bk. Tablo 16).

Aynı şekilde farklı yaş grupları arasında kullanım avantajları görüşleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir denilebilir. Ayrıca söz konusu farklılığın kaynağı olan grupların tespiti için yapılan tukey post hoc testi ikili karşılaştırmalı verilerine göre (Bk. Tablo 17), 17 ile 20 yaş arası yabancı uyruklu öğrenciler ile 20 ile 25 yaş arası ve 25 yaş ve üzeri yabancı uyruklu öğrenciler arasında web sitesi kullanım avantajları konusundaki görüşleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Ortalama farklar incelendiğinde 17 ile 20 yaş arası yabancı uyruklu öğrencilerin diğer iki yaş grubundaki yabancı uyruklu öğrencilerden daha düşük ortalama değere sahip olduğu görülür. Bu durumda 17 ile 20 yaş arası yabancı uyruklu öğrencilerin diğer yaş gurubundaki öğrencilere göre web sitesi kullanım avantajları konusundaki görüşleri daha olumsuzdur denilebilir (Bk. Tablo 17). Genç öğrenciler için İstanbul Üniversitesinin yabancı dilde hazırlanan web sitesinin memnun edici olmadığı gözlemlenmiştir.

3.2.5.4. Araştırma Sorusu 4:

Farklı uyruklardaki yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?

Farklı uyruklardaki yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven

düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir, denilebilir (Bk. Tablo 19).

3.2.5.5. Araştırma Sorusu 5:

Farklı anadile sahip yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?

Farklı anadile sahip yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir, denilebilir (Bk. Tablo 20).

3.2.5.6. Araştırma Sorusu 6:

Farklı sürelerde Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?

Farklı sürelerde Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmediği söylenebilir (Bk. Tablo 21).

3.2.5.7. Araştırma Sorusu 7:

Lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından fark var mıdır?

Farklı eğitim seviyelerinde eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenemediği söylenebilir (Bk. Tablo 21).

SONUÇ

Günümüzde en önemli iletişim aracı haline gelen internet, evrensel bilimsel bilginin ana kaynağı durumundaki üniversitelerin de en temel iletişim ve etkileşim araçlarından biri durumuna geldiği açıktır. Bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilerin beklentileri açısından üniversitelerin yabancı dilde hazırlanan web sayfalarının yeterliliği analiz edilmeye çalışılmış ve İstanbul Üniversitesi hazırlık okulunda öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Çalışmaya başlarken, İstanbul Üniversitesi'nin yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanan web sayfasının, hazırlık okulunda okuyan öğrencilerin beklentilerini istenilen düzeyde, yeteri kadar karşılamıyor mu sorusu sorulmuştur. Üniversitenin web sayfasıyla ilgili yapılan incelemede, yabancı dildeki web sayfa ve içeriğinin, yabancı uyruklu öğrencilerin beklentilerini istenilen düzeyde, yeteri kadar karşılamadığı anlaşılmıştır. Elde edilen bu netice ile hipotezin doğrulandığı görülmüştür.

Son verilere göre Türkiye'de 206 üniversitenin (Devlet ve Vakıf üniversiteleri) çok çeşitli tasarımlara ve zengin içeriğe sahip web sayfalarının bulunması, üniversitelerin bu sayfaların eğitim-öğretimindeki yeri ve önemini kavramış olduklarını göstermesi açısından önemlidir. Bu sayfalar sayesinde akademisyenlerin tanıtımından, kariyer olanaklarına, ders programlarından, not bildirimlerine, derslerde alınan notlara, kütüphane ve kitap kaynaklarından, yurt güzergâhlarına, şehrin tanıtımından özel ve önemli günlere hatta sergi, kutlama ve mezuniyet parti gün ve saatlerine kadar birçok bilgi ilgililere ulaştırılmaktadır. Bu iletişim doğal olarak Türkçe yapılmaktadır. Bu bağlamda üniversiteler universal bilginin ana kaynakları olduğu için diğer bütün yabancı ülkelerde olduğu gibi Türkiye'deki kamu ve vakıf üniversitelerinde, uyruk, anadil, yaş, cinsiyet vb farklılıkları olan ve bir zenginlik olarak görülebilecek yabancı uyruklu öğrenciler, eğitim-öğretim görmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin özellikle son yıllarda

okudukları üniversiteyle ilk irtibatları internet üzerinden, yani üniversitenin web sayfası üzerinden yürütmektedirler. Dolayısıyla üniversitelerin web sayfaları akademik birer iletişim ve etkileşim, hatta küresel bir anfi alanı haline gelmiş durumdadır. Çünkü yabancı uyruklu bir öğrenci, diğer bütün iletişim yolları dışında, kendi ülkesindeyken eğitim-öğretim alacağı Türkiye’deki herhangi bir üniversitenin öğretim kademesinden, öğrenci etkileşimine kadar birçok ayrıntıyı üniversitenin web sayfasından öğrenebilmektedir. Durum böyle olunca üniversitelerin web siteleri akademik bir vitrin niteliği kazanmıştır.

Ülkemizdeki hemen her üniversitenin başta İngilizce olmak üzere Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça, Yunanca, Bulgarca, Farsça, Azerice ve Baraille (Görme engelliler için) gibi dillerde web içerikleri internet üzerinde yer almaktadır. Tez çalışma kapsamında kamu ve vakıf bütün üniversitelerin web sayfası içeriklerinin, yabancı dil açısından yeterliliği araştırılmıştır. Araştırma sonucunda web sayfalarının Türkçe kadar zengin olmadığı kanaatine varılmıştır. Yabancı dildeki üniversite web sayfa içeriklerinin yeterliliği veya yetersizliğinin tam manasıyla tespiti ve analizi bir yana, birçok üniversitenin bu yöndeki web sayfalarında, örneğin İngilizce bir bilgi arama veya bulma imkânı yabancı uyruklu bir öğrenci için neredeyse imkânsız düzeydedir. Ayrıca, üniversitelerin yabancı dil web içeriklerinde genelde içerik ve görsel düzenlemelerin belirli takvim içerisinde tam manasıyla yapılmadığı da gözlenmiştir. Bu durum, Türkiye’deki üniversitelerde okuyan yabancı uyruklu öğrenciler için bazı önemli riskler içermektedir. Eğer üniversite web sayfası akademik bir vitrin olarak kabul edilirse, böyle bir olumsuzluktan doğabilecek önemli bir risk, üniversite ile yabancı uyruklu öğrenci arasında iletişim kopukluğu olabileceği ihtimalidir.

Araştırmadaki bilimsel veriler ışığında İstanbul Üniversitesi Hazırlık Okulunda öğrenim gören öğrenciler, interneti hem bilgi edinmek, araştırma yapmak, öğrenmek, hem de sosyalleşmenin aracı olarak görmektedirler. Öğrencilerin bir diğer genel eğilimi ise Türkiye’ye gelmeden önce Türkiye ile ilgili araştırmayı arkadaş çevresiyle birlikte, internet üzerinden yaptığı yönündedir. Halen devam ettikleri üniversite ile ilgili de internet üzerinden araştırma yaptıkları değerlendirilen

öğrencilerin İÜ web sayfasındaki bilgileri genelde yetersiz bulmaktadır. Bu yetersizliğin ana eksenini yabancı dil olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler üniversitenin web sayfasını aktif kullanmadıklarıyla ilişkin görüşleri bu bağlamda değerlendirilebilir. Her ne kadar üniversitenin web tasarımı ve içeriğini genel olarak beğenseler de ihtiyaçları olduğu dersler, sınavlar vb. konularda sorun yaşadıklarında üniversite web sayfasından beklentileri ve ihtiyaçları doğrultusunda faydalanamamaktadırlar. Araştırmaya katılan daha genç yabancı uyruklu öğrenciler için daha düşük düzeyde olan memnuniyet çerçevesinde, içerikte aktarılan bilgilerin yetersiz olduğu görüşleri ortaya çıkmıştır. Örneğin web sitesindeki İngilizce başlıklar altındaki bilgilerin yetersizliği yabancı uyruklu öğrenciler için en temel şikâyet kaynağından biridir. Öğrencilerin web sayfası üzerinden online sorun çözülmesine son derece sıcak baktıkları gözlemlenirken, üniversitenin web sitesinin üniversitenin prestiji olduğunu da onaylamışlardır. Yabancı uyruklu öğrenciler İstanbul Üniversitesinin kendilerine hitap eden bölümlerinin yenilenmesine açıktır ve buna ihtiyaç duymaktadırlar.

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi oldukça yüksektir. Öğrencilerin tasarım kolaylıkları, kullanım avantajları ve web sayfasından genel memnuniyet konularında genel olarak olumlu yaklaşmışlardır. Daha açık bir ifade ile yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi oldukça yüksektir.

İstanbul Üniversitesi web sayfası, kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler arasında genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından da incelenmiştir. Kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Dolayısıyla kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından bir fark gözlemlenmemiştir.

Katılımcıların yaş gruplarına göre de incelenen İstanbul Üniversitesi web sayfasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bu bağlamda farklı yaş grubundaki

yabancı uyruklu öğrenciler arasında tasarım avantajları ve genel memnuniyet görüşleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa sahip olmadığını söylemek mümkündür. Aynı şekilde, farklı yaş grupları arasında kullanım avantajları görüşleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Ayrıca söz konusu farklılığın kaynağı olan grupların tespiti için yapılan tukey post hoc testi ikili karşılaştırmalı verilerine göre 17 ile 20 yaş arası yabancı uyruklu öğrenciler ile 20 ile 25 yaş arası ve 25 yaş ve üzeri yabancı uyruklu öğrenciler arasında web sayfasının kullanım avantajları konusundaki görüşleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Ancak ortalama farklar incelendiğinde 17 ile 20 yaş arası yabancı uyruklu öğrencilerin diğer iki yaş grubundaki yabancı uyruklu öğrencilerden daha düşük ortalama değere sahip olduğu görülmüştür. Bu durumda 17 ile 20 yaş arası yabancı uyruklu öğrencilerin diğer yaş gurubundaki öğrencilere göre web sayfası kullanım avantajları konusundaki görüşlerinin daha olumsuz olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla araştırmaya katılan daha genç öğrenciler için İstanbul Üniversitesinin yabancı dilde hazırlanan web sayfasının memnun edici olmadığı söylenebilir.

Araştırmada, öğrencilerin uyruklarına göre değerlere de yer verilmiştir. Buna göre farklı uyruklardaki yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sayfasından genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri incelenmiştir. Ancak arasında İstanbul Üniversitesi web sayfasından genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir.

Üniversiteye farklı ülkelerden, farklı ana dilden öğrenciler devam ettiği için araştırmada bu veriler de ele alınmıştır. Farklı anadile sahip yabancı uyruklu öğrenciler arasında web sayfasında bu değer çerçevesinde genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri de incelenmiştir. Bu çerçevede farklı anadile sahip yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sayfasından genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir.

Farklı sürelerde Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından farklarda bu araştırmada yer verilmiştir. Farklı sürelerde Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir:

Araştırmada, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sayfasından genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri de değerlendirmeye alınmıştır. Bu değerler çerçevesinde farklı eğitim seviyelerinde eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler arasında İstanbul Üniversitesi web sitesinden genel memnuniyet düzeyi ve bileşenleri bakımından % 95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir.

İstanbul Üniversitesinin yabancı dildeki web sayfasını kullanan yabancı uyruklu öğrenciler, web sayfasının tasarımı dâhil, genelde memnun olsalar da, yüzde 71 oranında yabancı dil sorunuyla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Özellikle daha küçük yaşta öğrenciler için web sayfası memnuniyeti düşüktür. Her ne kadar üniversitenin yabancı dildeki web içerik bilgisi öğrencilerin sorunlarının çözümünde oldukça yardımcı olsa da web ana sayfasında yer alan başlıkların altındaki içerik bilgileri genellikle yetersiz ve taleplerini karşılayamaz niteliktedir. Ayrıca araştırmaya katılanlar, web sayfasından üniversite ile ilgili sorunlarında çevrimiçi (online) yardım alabilmeyi istemektedirler. Yine katılımcılar için üniversitenin-fakültenin web sayfası üzerinden arkadaşlarıyla anında haberleşebileceği kapalı bir sosyal ağ yazılımı geliştirilmesinin iyi olacağı görüşünde birleşmişlerdir. Aynı şekilde katılımcılar, üniversitenin web sayfasının kullanımıyla ilgili bilgilendirici kısa videolar için de olumlu görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilere göre İstanbul Üniversitesinin yabancı dildeki web sayfası, üniversitenin prestijini yansıtmaktadır. Hipotezin incelenen evrenin yarısından fazlası için geçerli olduğu ifade edilebilir.

Bu bağlamda akademik olarak tarihsel varlığıyla marka haline gelmiş İstanbul Üniversitesinin yayımladığı web sayfasının İngilizce içeriği ve görsellerinin daha da zenginleştirilmesine ihtiyaç olduğu gerçeği ortadadır. Üniversitenin İngilizce web içeriğinde özellikle son yıllarda oldukça yerinde önemli yenilenmeler yapılmış olmasına rağmen yeterli gözükmemektedir. Her ne kadar üniversitenin web sayfası üzerindeki yenileme çalışmalar zaman içinde devam etse de bu çalışmalar, sadece içerik zenginliğinin artırılması, anlaşılır bir yabancı dil kullanılması şeklinde değil, web sayfa görselliğiyle ilgilidir. Buradan temel amaç üniversitenin hazırlık okulunda, Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitenin web sayfasından, öğrendikleri Türkçe veya kendi dillerince daha fazla faydalanmalarını sağlamak, üniversite ile iletişimlerini geliştirmek olarak formüle edilmektedir. Niceliği ve niteliği artan bir web sayfası özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesine olan bağlılığını güçlendirecektir. Bu bağ aynı zamanda akademik bir bağ şeklinde de gelişme gösterebilir.

Ayrıca akademik faaliyetin bir parçası haline gelen İstanbul Üniversitesi web sayfasında yabancı öğrencilerin bilgi ve belge arama gereksinimlerinin tespitiyle birlikte, web sayfasındaki eksiklerin giderilmesi, bu yönde ortaya konulacak yeni stratejiler ve uygulamalar geliştirmek yaşamsal öneme sahiptir. Bilgi, bilindiği kadar sahiplenilir. İletişim ve etkileşimin az veya hiç olmadığı yerde karşılıklı paylaşım ve bu paylaşımdan doğacak sinerjinin ortaya çıkaracağı yeni bilimsel ilhamlar ve hedeflenecek ufuklar, büyük aksaklıklar yüzünden ertelenecek ya da rafa kaldırılacaktır.

Dolayısıyla İstanbul Üniversitesinin İngilizce olan web içeriğindeki her bilgi, öğrenciler akademik kariyerlerini bitirip dünyanın değişik ülkelerinde çalışmalarına devam edecekler için, en temel iletişim kaynağı niteliğinde olacaktır. Bu kaynağın en geniş çerçevede düşünülerek web sayfasından yabancı dilde en etkin biçimde yayın yapılması, 21. yüzyılın rekabetçi koşullarında İstanbul Üniversitesinin geleceğine sosyal olduğu kadar bilimsel anlamda da önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir. İstanbul Üniversitesinin tanınırlığının yanı sıra, evrensel bilime katkısını daha geniş katmanlarda temsili, ayrıca burada tahsilini tamamlayarak başka

ülkelere gitmiş olanların üniversiteyle irtibatını kesmeyecek olması, dolayısıyla sosyo- kültürel anlamda karşılıklı iletişimin devamı önemsenmelidir. Çünkü sosyal ve ekonomik alanda geleceği akademik bilimsel iletişim ve etkileşimin şekillendireceği düşünülürse, bunun yolu da sanal ortamlarda bilim yapılmaya başlanan internet üzerindeki üniversitelerin web sayfalarındaki içerik zenginliğinin karşılıklı ve sağlıklı paylaşımı belirleyeceği de bilimsellikten uzak değildir.

Sonuçta, bilginin küresel ölçekte yayılması, küresel dünyanın bilgiye dayalı güç sürecini başlatmıştır. Artık ülkeler arası üstünlük gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler açısından üstünlüğe yeni bir boyut kazandırmıştır. Yine yeni bir tarihi dönemeçte kimse ne zaman, ne olacağını kestiremezken, neden öyle olacağını anlamış gözükmemektedirler. Böylesi büyük bir değişimin en temel bileşenlerinin sistemli bir araştırma geliştirme çabası ve bilgi sektörünün gelişimi ise ortak kabuldür. Bu ortak kabulün ortaya çıkardığı dinamik ise kıyıcı rekabet içindeki bilgiye dayalı yeni rekabet alanıdır. Dolayısıyla bu alandaki hedef pazarda yer alan kişilerin bireysel özellikleri, sosyal ve ekonomik durumları, demografik özellikleri önem kazanmaktadır.

Yükseköğretim de bu değişim dönüşüm sürecinde ortaya çıkan bilgiye dayalı rekabet ortamında kendi yaşam alanını oluşturmaya çalışmaktadır. Bir yandan ülkelerin katma değerini yükseltmek, diğer yandan ARGE faaliyetleriyle yeni ihracat alanları açmak, ayrıca başta ekonomi olmak üzere, ülkeleri ayakta tutan bilgiye dayalı üretim gerçekleştirerek, hayatın canlılığı içinde muhafaza etmek için kendi öğrencileri kadar küresel cari pazardaki yabancı uyruklu öğrencilere de önem vermeye ve yatırım yapmaya başlamışlardır. Çünkü Türkiye'deki üniversiteler, yurtdışındaki birçok alandaki karar vericilerin listelerinde yer almak zorundadır. Bu yükseköğretimdeki rekabetin yeni bir boyutudur. Çünkü küresel eğitim pazarındaki öğrenciler artık internet ortamından birçok bilgiye ulaşmaktadırlar. Bu bilgiler arasında yabancı uyruklu öğrencilerin hangi ülkenin hangi şehrinde, hangi üniversitede okuyacağı, ya da akademik kariyer yapacağını da yüksek oranda içermektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin hangi ülkede, hangi şehirde, hangi üniversitede eğitim-öğretim göreceğine ilişkin araştırmalarında arkadaş çevresi, tavsiyeler, yönlendirmeler, internet ortamındaki paylaşımlarla daha da ağırlıklı olarak desteklenmektedir. Hatta internet ortamındaki sosyal formlar, sosyal medya vb. platformlardaki paylaşımlar, yabancı uyruklu öğrencilerin seçimlerinde önemli roller oynamaktadır. İnternet bir anlamda karar verici gençler için temel bir dayanak noktası haline gelmiştir.

Bu nedenle sadece ülke tanıtımının değil, yükseköğretimin gençlerdeki bu yeni karar alma süreçlerini, kendi faydasına kazandırabileceği niteliğe kavuşturulması gerekmektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler için sadece ülkenin değil, yükseköğretim ve dolayısıyla üniversitelerin, cazip hale getirilmeleri önem kazanmaktadır. Bu cazibenin internette görünür, en kısa zamanda ulaşılabilir, karar alıcıları etkileyici ve ikna edici olması kaçınılmazdır. Çünkü günümüzde artık ülkeler ve üniversiteler arasındaki eğitim-öğretim alanındaki rekabetin en önemli parçalarından birisi yabancı uyruklu öğrenci sayısının ve memnuniyetinin aynı oranda artmasıdır. Yabancı uyruklu öğrenciler için yükseköğretimdeki memnuniyeti artırmak ve bunu sürekli hale getirmek, potansiyeli yüksek yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'ye ve üniversitelere yönelmesine imkân verebilecektir.

Araştırma kapsamında Türkiye'ye gelen, İstanbul Üniversitesini seçen ve burada akademik kariyer yapan öğrencilerin genel yapısına bakıldığında birinci sırada Türkiye'nin daha çok sınır komşuları ve kan bağı bulunan ülkeler olduğu görülmüştür. Türk Cumhuriyetleri, Balkan Ülkeleri, Kafkaslar, Rusya, İran, Çin ve Avrupa'da yaşayan 3. Kuşak Türkler ön sıralardadır. Sonrasında Almanya, Fransa, İspanya gelmektedir. Bu bağlamda, yabancı uyruklu öğrencilerin İstanbul Üniversitesini seçmelerindeki en temel değerlendirmelerden ilki arkadaş çevresi, ikincisi internettir. Bu ikili birbirini olumlu test eder nitelikte, öğrencileri İstanbul Üniversitesinde bilim ve kariyer yapmaya yönlendirmektedir. Üniversite seçiminde en önemli ikinci etken olan üniversitenin yabancı dildeki web sayfasının daha kaliteli, anlaşılır, özellikle rehber niteliği ön planda olacak şekilde düzenlenmesi, hatta web sayfasının bir kampus ve anfi gibi kullanılması, bu açıdan önemlidir.

Böylece İstanbul Üniversitesine talebin artması mümkündür. Talep artışı bu Üniversitenin bilginin rekabetindeki gücünü artırıcı bir unsur olabilir. Bir anlamda web sitesine yapılacak küçük yatırımlarla bir yandan Üniversitenin dünya genelindeki Üniversitelerle yarışında ön sıralara geçmesine imkân sağlarken, ülkeye de katma değer kazandıracağı düşünülmektedir.

Bu tez çalışması sonucunda konuyla doğrudan ve dolaylı olarak yeni bir takım araştırmalar yapılabileceği görülmüştür. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

Bir internet bileşimi olan web sayfaları anaokulundan üniversiteye kadar her alanda kullanılması, eğitim-öğretimde bir paradigma değişikliğine neden olmuştur. Bu yeni durum, eğitim-öğretimde sadece bürokrasinin azaltılması ve zamanın verimli kullanılmasından öte anlamlar ifade etmektedir. Uzaktan eğitim anlayışı uluslararası alanda yeni bir boyuta evrilirken, üniversiteler web sayfaları sayesinde birer “küresel anfi”lere dönüşmektedir. Bu açıdan üniversite eğitim-öğretiminde web sayfalarının özellikle yabancı uyruklu öğrenciler için yeni işlevlerinin neler olabileceği incelenmelidir. Bununla birlikte, ülkelere ve üniversitelere önemli ekonomik güçler de sağlayan yabancı uyruklu öğrencilerin diğer sorunlarına çözüm arayışının yanında, üniversite web sayfalarının yeni bir anlayışla hazırlanmasına vesile olacak bir çalışmaya kaynaklık edebilir.

Türkiye’deki devlet ve vakıf 206 üniversitenin yabancı dildeki web sayfaları sorgulanmalıdır. Bu sorgulama neticesinde, ortaya çıkacak yabancı dilde yeni web anlayışlarını üretecek kişilerin söz konusu sistemi algılama düzeyi belirlenmiş olacak; böylelikle, üniversitelerin yabancı uyruklu öğrenciler için hazırladıkları web sayfaları merkezinde yapılması gerekenler ile yapılmaması gerekenler birbirinden ayrılmış olacak, dolayısıyla bu alanda daha sağlıklı bir denge mekanizması ortaya çıkacaktır.

Üniversitelerin yabancı uyruklu öğrenciler için hazırladıkları ve yayınladıkları web sayfalarını kimlerin tasarladığı, çevirileri kimin yaptığı, kimlerin yayına verdiği, içeriğinde nelerin olduğu veya nelerin olması ve nelerin olmaması

gerektiği tespit edilmelidir. Bununla birlikte yabancı uyruklu öğrenciler ile üniversitelerin bu öğrenciler için hazırlanan web sayfaları arasında sorunlu bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler için Türkiye’deki üniversitelerin web sayfalarının etkileri araştırılması gereken bir konudur. Bununla birlikte üniversitelerin yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanan yabancı dildeki web sayfalarının üniversite eğitime nasıl katkı yaptığı araştırılması gereken bir başka husustur.

Yabancı Uyruklu öğrenciler için üniversitelerce hazırlanan yabancı dildeki web sayfalarının hangi dillerde olup olmayacağı belirlenmelidir. Bu tespitin üniversitelerin yabancı dildeki web sayfalarındaki dağınıklığı ve içerik yoksunluğunu gidereceği ümit edilmektedir. Buna, bir standartlaşma veya tekdüzelikten çok, yabancı dilde hazırlanan üniversite web sayfalarının verimliliğinin artırılması, beklentinin karşılanması olarak bakılmalıdır. Bu bağlamda, disiplinler temelinde bir yaklaşımla hazırlanacak üniversitelerin yabancı dildeki web sayfalarının sağladıkları fayda incelenmelidir.

Türkiye’de yabancı uyruklu öğrencilerin hak ettiği ilgiyi görmediği düşünölmektedir. Bu konudaki yaklaşımları değiştirebilecek, karar mercilerini etkileyebilecek kurum ve kuruluşların başında devlet ve vakıf üniversiteleri gelmektedir. Bu alanda, üniversitelerin yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanan yabancı dildeki web sayfalarında gerçekleştirecekleri yeniliklerle oluşturulacak lobi faaliyetleri kapsamında, gelecekte eğitim-öğretimdeki web sayfalarıyla ortaya çıkan paradigma değişikliğine daha hangi pozitif katkıların sunulabileceği incelenmesi gereken bir konudur.

KAYNAKÇA

18740 Sayılı Kanun:	“Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Öğrencileri İlişkin Yönetmelik”, Ankara, Resmi Gazete Tarihi: 3.04.1985.
2547 Sayılı Kanun:	“Yükseköğretim Kanunu”, 4 Kasım 1981, (Çevrimiçi) http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf , 12 Ocak 2019.
26040 Sayılı Kanun:	“Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği”, 31 Aralık 2005, (Çevrimiçi) http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.9768&MevzuatIliski=0 , 18 Ocak 2019.
4299 Sayılı Yönetmelik	Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik, 27 Nisan 2004, (Çevrimiçi) http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20047189.pdf , 21 Ocak 2019.
4721 Sayılı Kanun	“Medeni Kanun”, 22 Kasım 2001, (Çevrimiçi), http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf , 18 Ocak 2019.
Akat, Asaf Savaş:	Bilgi Üniversitesi Rektörü, YÖK, Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu, Ankara, 29 Mart 1997.
Akbay, Günel:	Ankara Üniversitesi Rektörü, YÖK, Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu, Ankara, 29 Mart 1997.
Akdaş, Halil:	İÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, İÜ. web sayfasının yönetiminden sorumlu Yüksek Mühendis, röportaj, saat ve gün 20 Şubat 217, saat 15.00.
Akman, Gül Nur:	Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemleri, TC Afyon Kocatepe Üniversitesi Çay Meslek Yüksekokulu İşletme Yönetimi Programı Yönetim ve Organizasyon Bölümü Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi Afyonkarahisar, 2014, ss.10-11. (Çevrimiçi) http://content.lms.sabis.sakarya.edu.tr/Uploads/80469/44072/nicel-nitel.pdf , 12 Ocak 2018.

Aksoy, Ramazan:	İnternet Ortamında Pazarlama , Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006.
Allaberdiyev, Perman:	“Türkiye Cumhuriyetlerinden Türkiye’ye Yüksek Öğrenim Görmeye gelen Öğrencilerin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi”. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2007.
Altunışık, Remzi:	“Ahketlerde Veri Kalitesinin İyileştirilmesi İçin Öntest (Pilot Test) Yöntemleri” Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi , Haziran 2008, Sayı: 02, s.2.
Atalayer, Faruk:	Temel Sanat Öğeleri , Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1994.
Bakır, Sıddık:	“Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarının, Yazma Becerisi Öz Yeterliklerinin ve Türkçe Yazma Becerilerinin İncelenmesi”, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Antalya, 2015.
Baki, Adnan, Tamer Kutluca:	“Eğitim Fakültelerinin Web Sitelerinin İncelenmesi”, Anadolu Üniversitesi, e-dergi , Eskişehir, 2007, s.82-90.
Bal, Hüseyin:	Bilimsel Araştırma Yöntemleri-Nitel Araştırma Yöntemi, Nitel Yöntemin Özellikleri , İstanbul, Fakülte Kitapevi. 1. Baskı, 2013.
Balaban, Erkan:	Web Tasarım Kılavuzu , İstanbul, Pusula Yayıncılık, 2008.
Balay, R.:	“Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi , Ankara S:37, 2004, s: 61-82.
Başbakanlık Genelgesi:	2007/4 nolu genelge, Ankara 2007.
Bayram, Meral:	“Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Kalıp Sözler ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kalıp Sözleri Kullanma Düzeyleri”, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya, 2017.
Becer, Emre:	İletişim ve Grafik Tasarım , Ankara, Dost Kitabevi, 2002.

Boğaziçi Üniversitesi:	“Sayılarla BÜ 2016”, (Çevrimiçi) www.boun.edu.tr, 18 Kasım 2018.
Bozkurt, Veysel:	Küreselleşme: Kavram, Gelişim ve Yaklaşımlar, Küreselleşmenin İnsani Yüzü. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti., 2000.
Büyüköztürk, Şener:	“Anket Geliştirme”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi , C. 3, Sayı 2, 2005, s.133-151.
Carr, Nora:	“Spinnig Scholl onto th Web”, Techniques , V. 73, no 6 September, 1998, pp. 30-32.
Chip Kitap:	A’dan Z’ye Web Tasarımı, İstanbul, Chip Kitap, 2006.
Chisholm, Wendy, Gregg Vanderheiden, Ian Jacobs:	“Web Content Accessibility Guidelines 1.0.” W3C Technical Reports and Publications, Interactions , 8(4), 2001, 35-54.
Civelek, Mustafa Emre:	İnternet Çağı Dinamikleri , İstanbul, Beta Yayınları, 2009.
Çakmak, Veysel ve Selahattin Çavuş:	Dijital Kültür ve İletişim , Literatürk Academia, 2018
Çarkın, İrfan:	“Üniversitelerimizin Bilgiye Erişim Sorunları ile Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi”, Bilgi Dünyası , C. 1 Sayı 1, 2000, s. 26-41.
Çelik, İdris:	“Türkiye’de Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunları”, Yüksek Lisans Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
Çetin, Özdemir, Murat Çakıroğlu, Cüneyt Bayılmış ve Hüseyin Ekiz:	“Teknolojik Gelişme için Eğitimin Önemi ve İnternet Destekli Öğretimin Eğitimdeki Yeri”, The Turkish Online Journal of Educational Technology , C.3 Sayı:3, 2004, s. 1303-1325.
Dağlı, Abidin:	Küreselleşme Karşısında Türk Eğitim Sistemi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi , 9, 2007, s.1-19.

Ekinci, C. Ergin ve Berrin Burgaz:	“Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Bazı Akademik Hizmetlere İlişkin Beklenti ve Memnuniyet Düzeyleri”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , Sayı:33, 2007 s.120-134.
Erdoğan, İrfan:	Gelenekten Geleceğe Eğitim Bilimi, Kuram ve Uygulama , 2. Basım, İstanbul, 2016.
Erdoğan, İrfan:	Öğrenmenin Gücü , 1. Basım, İstanbul, 2008.
Erol, Murat:	“Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Epistemolojileri ile Öz Değerlendirme ve Öz Yeterlilik Algılarının İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2013.
Flieger, Heinz, Beate Sohl:	“Grunig & Hunt’a Göre Halkla İlişkiler Davranışının Dört Modeli”. Çev.: M. Saran. Düşünceler Dergisi . Yıl: 11. Sayı: 10, 1997, s. 103-107.
Furnham, Adrian, Naznin Alibhai:	“The Friendship Networks of Foreign Students: AREplication and Extension of the Functional Model”, International Journal of Psychology , Vol. 20, 1985, pp. 709-722.
Gelişken, Uğur:	10 Adımda Web Tasarımı , İstanbul, Kodlab, 2009.
Gözen, Ramazan:	Çoğulculuk, Küreselleşme ve 11 Eylül . İstanbul, Alfa Yayınevi, 2004.
Gündüzyeli, Bora:	“Küresel Eğitim Pazarlama Stratejileri ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Üniversite Seçim Faktörleri Üzerine Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.
Güngör, Pınar:	Üniversite Web Tasarımlarının İncelenmesi ve Örnek Bir Tasarım Geliştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 2014.
Gürkan, Osman:	Web Tasarım Kılavuzu , Ankara, Nirvana Yayınları, 2007.

Gürüz, Kemal:	Dünyada ve Türkiye’de Yükseköğretim Tarihçesi ve Bugünkü Sevk ve İdare Sistemleri , 1. Baskı, Ankara, Cem Web Ofset, 2003.
Güvenç, Bozkurt:	İnsan ve Kültür . İstanbul, Remzi Yayınevi, 1998.
Güzel, Abdurrahman:	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Rektörü, YÖK, Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu, Ankara, 29 Mart 1997.
Hasiloğlu, Selçuk Burak:	Elektronik Ticaret ve Stratejileri , İstanbul, Türkmen Kitapevi, 1999.
Horzum, Mehmet Barış, Kürşad Yılmaz:	“Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri ve Üniversite”, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , C.:6 Sayı:10, 103-121, 2005.
Huxur, Gulbahar, Earl Mansfield, Reginald Nnazor, Hans Schuetze, Megumi Segawa:	“Learning Needs and Adaptation Problems of Foreign Graduate Students.” Canadian Society for the Study of Higher Education (CSSHE) Professional File , Number 15, Fall 1996, pp.1-17.
International Telecommunications Union	Zirve Dokümanları, 2004, s. 1501-1502. (Çevrimiçi) http://www.bilgitoplumu.gov.tr/uluslararasi-calismalar/dunya-bilgi-toplumu-zirvesi/zirve-dokumanlari/ , 12 Ocak 2019.
Irgat, Eyüp, Gülsün Kurubacak:	Üniversite Web Sayfalarında Yer Alması Gereken Özellikler, VIII. Türkiye’de İnternet Konferansı 19-21 Aralık 2002, s.4-6.
İstanbul Üniveristesi:	(Çevrimiçi) www.istanbul.edu.tr , 16 Nisan 2019.
İstanbul Üniversitesi:	2017 yılı Ayrıntılı Faaliyet Raporu, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, www.istanbul.edu.tr adresinden alındığı tarih ve saat 21.40, 16.10.2017
Kamaruddin, Rohaidah, Nurul Ain Ahmad, Jaslinawati Mohd, Saad, Mastura, Kamaruddin, Zuraini Seruji:	“Attitudes As Extra Linguistic Factor In Learning Second Language Among Foreign Students In 5 Universities In Malaysia” International Journal of Asian Social Science , Vol. 8, No. 3, 2018, pp.116-123.

Karasar, Niyazi:	Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavram ve İlkeler. İstanbul, Nobel Akademik Yayıncılık, 2014.
Keskinkılıç, Fatma:	“Milli Eğitim Bakanlığı İnternete Erişim Projesi”, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi , C. 4, S. 48, 2002, s.27-39.
Keş, Yusuf:	Elektronik Yayıncılık ve Web Tasarım , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2009.
Kıroğlu, Kasım, Alper Kesten, Cevat Elma:	“Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları”, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , C. 6, Sayı 2, 2010, s.26-39.
Kısakürek, M.Ali:	İnternette Eğitim Siteleri. A-Z of Education Web Link , Ankara, Anı Yayıncılık, 2001.
Kotler, Philip:	A’dan Z’ye Pazarlama Pazarlamayla İlgilenen Bilmesi Gereken 80 Kavram , Çeviren: Aslı Kalem Bakkal, İstanbul, Mediacat Kitapları, 2005.
Krug, Steve:	Kullanışlı Web Siteleri Yaratma , Kitap Matbaacılık, İstanbul, 2007.
MEB:	(Çevrimiçi) www.meb.gov.tr , 17 Aralık 2018.
Napoli, Philip M.:	"Diversity as an emerging principle of Internet governance" (2008). Working Paper, The Donald McGannon Communication Research Center, 2008, s.X
Nayman, Şükrü Ufuk:	“Sosyal İçerikli Reklam Kampanyalarının Grafik Tasarım İlkeleri Bakımından Analizi ve Eğitsel Açından Değerlendirilmesi”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, 2008.
Odabaşı, Yavuz, Mine Oyman:	Pazarlama İletişimi Yönetimi , 3. Baskı. İstanbul: Mediacat Kitapları, 2003.
Onursoy, Sibel:	“Online Haber Yayıncılığında Görsel Tasarım Boyutu: Haber Sitesi Örnekleri Üzerine Bir Uygulama”, Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

Özgür, Çağatay, Ercan Kotan, Bülent Özükan, Mustafa Bilen, Nilgün Özükan ve Murat Öneş:	On Line Web Tasarım Grafik Yaratıcılık Özgün Sayfalar , İstanbul, Boyut Yayın Grubu, 2005.
Özoğlu, Murat, Bekir S. Gür ve İpek Coşkun:	Küresel Eğilimler Işığında Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler . Ankara: SETA Yayınları, 2012.
Özşahinoğlu, Can:	Çukurova Üniversitesi Rektörü. YÖK, Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu, Ankara, 29 Mart 1997.
Öztürk, Azim:	Küreselleşen Dünyada Yöneticilik , Adana, Nobel Kitapevi.
Peltekoğlu, Filiz Balta:	Halkla İlişkiler Nedir? , 3. Basım İstanbul, Beta Yayınları, 2002.
Perry, Alycia, David Wisnom:	Marka’nın DNA’sı-Eşsiz ve Dayanıklı Markalar Yaratmanın Kuralları , İstanbul, Mediacat Yayınları, 2003.
Pettersson, Rune:	Information Design an Introduction . Philadelphia, PA, USA: John Benjamins Publishing Company, 2002.
Robertson, Roland:	Küreselleşme, Toplum Kuramı ve Küresel Kültür . Çeviren Ü. Hüsrev Yolsal, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 1999.
Saglam, Süleyman:	Hacettepe Üniversitesi. YÖK, Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu, Ankara, 29 Mart 1997.
Sağlamer, Gülsün:	Boğaziçi Üni., Kurumsal Geri Bildirim Raporu. Aralık 2017 İstanbul, (Çevrimiçi) www.boun.edu.tr, 18 Kasım 2018.
Sayıştay Başkanlığı,	107 No’lu Rapor, 2006, s.X.
Sert, Mahmut:	Harran Üniversitesi Rektörü. YÖK, Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu, Ankara, 29 Mart 1997.

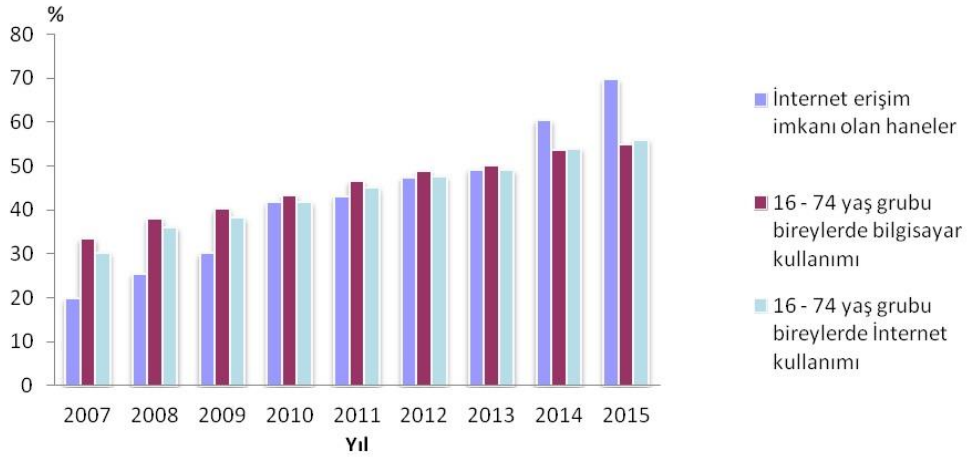
Sözen Metin, Uğur Tanyeli:	Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü , İstanbul, Remzi Kitapevi, 2001.
	İnternet ve Toplum , Ed. Ahmet Tarcan, Ankara, Anı Yayıncılık, 2005.
Tepecik, Adnan:	Grafik Sanatlar , 1. Basım. Ankara, Detay&Sistem Ofset, 2002.
Thorlacius, Lisbeth:	“A model of visual, aesthetic communication focusing on web sites”. Digital Creativity , Vol.13, Iss.2, 2002, pp.85-98.
Tuna, Muammer:	“İnternet ve Üniversiteler”, Bilişim Toplumuna Giderken: Psikoloji, Sosyoloji, ve Hukukta Etkileri Sempozyumu , Ankara, Türkiye Bilişim Derneği Yayınları, 2001.
Uçar, Tevfik Fikret:	Görsel İletişim ve Grafik Tasarım , İstanbul, İnkılâp Kitapevi, 2004.
Uçak, Nazan Özenç ve Tolga Çakmak:	“Web Sayfası Kullanılabilirliğinin Ölçülmesi: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Web Sayfası Örneği”. Türk Kütüphaneciliği , C.22 S.2, 2009, s.278-298.
ULAKBİM:	“Türkiye Üniversiteleri'nin Bilimsel Yayın Performansı: 2004-2014”, (Çevrimiçi) http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/hizmetlerimiz/turkiye-universitelerinin-bilimsel-yayin-performansi-2004-2014 , 19 Aralık 2018.
URAP:	“URAP Türkiye Özel Bölümü”, University Ranking by Academic Performance, (Çevrimiçi) http://tr.urapcenter.org/2018/index.php , 12 Ocak 2019.
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi:	“2017 yılı İdare Faaliyet Raporu”, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Van, Şubat 2018.
Yağcı, Esed, C. Ergin Ekinci, Berrin Burgaz, Hülya Kelecioğlu ve Tuncay Ergene:	Yurt dışına giden hacettepe üniversitesi erasmus öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , C.33, S.33, 2007, s.229-239.

Yılmaz, Seçil:	Web Sayfalarının Görsel Kullanılabilirliği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2006.
Yiğit, Yasemin, Soner Yıldırım ve Yaşar Özden:	“Web Tabanlı İnternet Öğreticisi: Bir durum çalışması”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , C.19 S.19, 2000, s.166-176.
Yiğitbaşı, Şehabettin:	Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörü, YÖK, Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu, Ankara, 29 Mart 1997.
Yozgat, Uğur:	Yönetim Bilisim Sistemleri , İstanbul, Beta Yayınları, 1998.
YÖK	(Çevrimiçi) www.yok.gov.tr , 17 Ocak 2019.
YÖK	“Türlerine göre mevcut üniversite sayısı”,(Çevrimiçi) www.istatistik.gov.tr , 7 Kasım 2018.
Yücel, Ercan:	Görsel Öğeler Açısından Web Siteleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

EKLER

EK 1: Grafikler

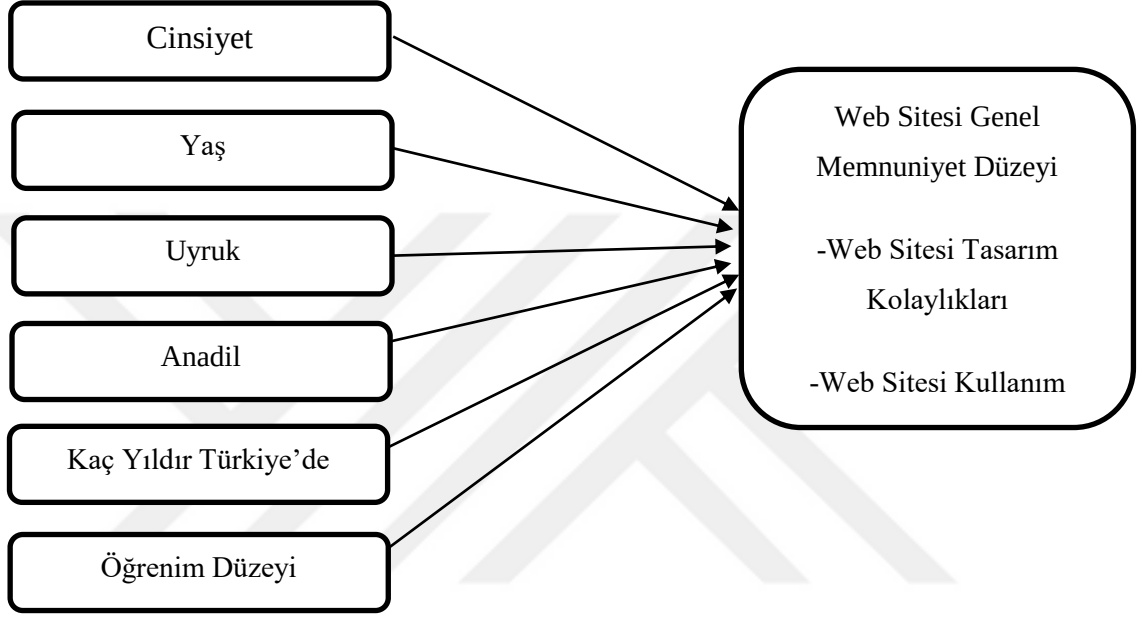
Grafik 1. Temel Göstergeler, 2007-2015, TÜİK Temel İstatistiksel Göstergeler

Kaynak : TÜİK Bülteni, yayın tarihi 18 Ağustos 2015, Saat 10.00

EK 2: Şekiller

Şekil 1. Araştırma Modeli

EK 3: Tablolar

Tablo 1. Üniversitelerin Web Sitelerinin Yabancı Dil Özellikleri

Not: Vakıf üniversiteleri gri olarak belirtilmiştir.

Kaynak. YÖK <http://yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz> , alındığı tarih ve saat: 30.11.2016, saat 10.00)

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Abant İzzet Baysal Üni. www.ibu.edu.tr	+											
Abdullah Gül Üni. www.agu.edu.tr	+											
Acıbadem Üni. www.acibadem.edu.tr	+											
Adana Bilim ve Teknoloji Üni. www.adanabtu.edu.tr	+											
Adıyaman Üni. www.adiyaman.edu.tr	+			+								
Adnan Menderes Üni. www.adu.edu.tr	+											
Afyon Kocatepe Üni. www.aku.edu.tr	+		+	+	+							
Ağrı İbrahim Çeçen Üni.	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.agri.edu.tr												
Ahi Evran Üni. www.ahievran.edu.tr	+											
Akdeniz Üni. www.akdeniz.edu.tr	+											
Aksaray Üni. www.aksaray.edu.tr	+											
Alanya Alaaddin Keykubat Üni. www.alanya.edu.tr	+											
Alanya Hamdullah Emin Paşa Üni. www.ahep.edu.tr	+											
Amasya Üni. www.amasya.edu.tr	+											
Anadolu Üni. www.anadolu.edu.tr	+											
Ankara Teknoloji Üni. (TOBB) www.etu.edu.tr	+											
Ankara Sosyal Bilimler Üni.	+											
Ankara Üni. www.ankara.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görmeye engel.	Kürtçe	Çince
Antalya Akev Üni.												
Ardahan Üni. www.ardahan.edu.tr	+			+	+							
Artvin Çoruh Üni. www.artvin.edu.tr	+											
Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksek Okulu www.adiguzel.edu.tr												
Atatürk Üni. www.atauni.edu.tr	+											
Atılım Üni. www.atilim.edu.tr	+											
Avrasya Üni. www.avrasya.edu.tr												
Avrupa Meslek Yüksek Okulu www.avrupa.edu.tr	+											
Bahçeşehir Üni. www.bahcesehir.edu.tr	+				+							
Balıkesir Üni. www.balikesir.edu.tr	+											
Bandırma Onyedli Eylül Üni.	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.bandirma.edu.tr												
Bartın Üni. www.bartın.edu.tr	+											
Başkent Üni. www.baskent.edu.tr	+											
Batman Üni. www.batman.edu.tr	+											
Bayburt Üni. www.bayburt.edu.tr	+											
Beykent Üni. www.beykent.edu.tr	+											
Beykoz Üni. www.beykoz.edu.tr	+											
Bezm-i Alem Vakıf Üni. www.bezmialem.edu.tr	+											
Bilecik Şeyh Edebali Üni. www.bilecik.edu.tr	+											
Biruni Üni. www.biruni.edu.tr	+											
Bitlis Eren Üni. www.beu.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Boğaziçi Üni. www.boun.edu.tr	+											
Yozgat Bozok Üni. www.bozok.edu.tr	+											
Bursa Teknik Üni. www.btu.edu.tr	+											
Bursa Orhangazi Üni. www.bou.edu.tr	+											
Bülent Ecevit Üni. www.beun.edu.tr	+											
Celâl Bayar Üni. www.cbu.edu.tr	+											
Cumhuriyet Üni. www.cumhuriyet.edu.tr	+											
Çağ Üni. www.cag.edu.tr	+											
Çanakkale 18 Mart Üni. www.comu.edu.tr	+											
Çankaya Üni. www.cankaya.edu.tr	+											
Çankırı Karatekin Üni.	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.karatekin.edu.tr												
Çukurova Üni. www.cu.edu.tr	+											
Dicle Üni. www.dicle.edu.tr	+											
Doğuş Üni. www.dogus.edu.tr	+											
Dokuz Eylül Üni. www.deu.edu.tr	+											
Dumlupınar Üni. www.dumlupinar.edu.tr	+											
Düzce Üni. www.duzce.edu.tr	+			+	+							
Ege Üni. www.ege.edu.tr	+											
Erciyes Üni. www.erciyes.edu.tr	+											
Erzincan Üni. www.erzincan.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Erzurum Teknik Üni. www.erasm.edu.tr	+											
Eskişehir Osmangazi Üni. www.ogu.edu.tr	+											
Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu www.faruksarac.edu.tr	+											
Fatih Sultan Mehmet Üni. www.fsm.edu.tr	+											
Fatih Üni. www.fatih.edu.tr	+											
Fırat Üni. www.firat.edu.tr	+											
Galatasaray Üni. www.gsu.edu.tr	+		+									
Gazi Üni. www.gazi.edu.tr	+											
Gaziantep Üni. www.gantep.edu.tr	+											
Gaziosmanpaşa Üni. www.gop.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Gebze Teknik Üni. www.gtu.edu.tr	+											
Gedik Üni. www.gedik.edu.tr	+											
Gediz Üni. www.gediz.edu.tr	+											
Giresun Üni. www.giresun.edu.tr	+											
Gümüşhane Üni. www.gumushane.edu.tr	+											
Hacettepe Üni. www.hacettepe.edu.tr	+											
Hakari Üni. www.hakkari.edu.tr	+											
Haliç Üni. www.halic.edu.tr	+											
Harran Üni. www.harran.edu.tr	+											
Hasan Kalyoncu Üni. www.hku.edu.tr	+			+	+							
Hitit Üni.	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.hitit.edu.tr												
İğdır Üni. www.igdir.edu.tr	+											
İşık Üni. www.isikun.edu.tr	+											
İbn Haldun Üni. www.ibnhaldun.edu.tr	+											
İnsan Doğramacı Bilkent Üni. www.bilkent.edu.tr	+											
İnönü Üni. www.inonu.edu.tr	+											
İpek Üni.	+											
İskenderun Teknik Üni. www.iste.edu.tr	+											
İstanbul Arel Üni. www.arel.edu.tr	+											
İstanbul Aydın Üni. www.aydin.edu.tr	+											
İstanbul Bilgi Üni. www.bilgi.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
İstanbul Bilim Üni. www.istanbulbilim.edu.tr	+											
İstanbul Esenyurt Üni. www.esenyurt.edu.tr	+											
İstanbul Gelişim Üni. www.gelisim.edu.tr	+											
İstanbul Kavram Meslek Yüksekokulu www.kavram.edu.tr	+											
İstanbul Kemerburgaz Üni. www.kemerburgaz.edu.tr	+											
İstanbul Kent Üni. www.kent.edu.tr	+											
İstanbul Kültür Üni. www.iku.edu.tr	+											
İstanbul Medeniyet Üni. www.medeniyet.edu.tr	+											
İstanbul Medipol. Üni. www.medipol.edu.tr	+											
İstanbul Rumeli Üni. www.rumeli.edu.tr												

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
İstanbul Sabahattin Zaim Üni. www.izu.edu.tr	+			+								
İstanbul Şehir Üni. www.sehir.edu.tr	+											
İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu www.sisli.edu.tr	+											
İstanbul Teknik Üni. www.itü.edu.tr	+											
İstanbul Ticaret Üni. www.ticaret.edu.tr	+											
İstanbul Üni. www.istanbul.edu.tr	+											
İstanbul 29 Mayıs Üni. www.29mayis.edu.tr	+			+	+							
İstinye Üni. www.istinye.edu.tr	+											
İzmir Bakırçay Üni.	+											
İzmir Demokrasi Üni. www.idu.edu.tr	+											
İzmir Ekonomi Üni.	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.ieu.edu.tr												
İzmir Katip Çelebi Üni. www.ikc.edu.tr	+											
İzmir Üni. www.izmir.edu.tr	+											
İzmir İleri Teknoloji Enstitüsü www.iyte.edu.tr	+											
Kadir Has Üni. www.khas.edu.tr	+											
Kafkas Üni. www.kafkas.edu.tr	+			+	+							
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni. www.ksu.edu.tr	+											
Kanuni Üni. www.kanuni.edu.tr												
Kapadokya Meslek Yüksek Okulu www.kadadokya.edu.tr	+											
Karabük Üni. www.karabuk.edu.tr	+											
Karadeniz Teknik Üni.	+			+	+							

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.ktu.edu.tr												
Karamanoğlu Mehmet Bey Üni. www.kmu.edu.tr										+		
Kastamonu Üni. www.kastamonu.edu.tr	+				+							
Kırıkkale Üni. www.kku.edu.tr	+											
Kırklareli Üni. www.klu.edu.tr	+											
Kilis 7 Aralık Üni. www.kilis.edu.tr	+											
Kocaeli Üni. www.kocaeli.edu.tr	+											
Koç Üni. www.ku.edu.tr	+											
Konya Gıda ve Tarım Üni. www.gidatarim.edu.tr	+											
KTO Karatay Üni. www.karatay.edu.tr												
Maltepe Üni. www.maltepe.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Mardin Artuklu Üni. www.artuklu.edu.tr	+			+							+	
Marmara Üni. www.marmara.edu.tr	+											
MEF.Üni. www.mef.edu.tr	+											
Mehmet Akif Ersoy Üni. www.mehmetakif.edu.tr	+											
Melikşah Üni. www.meliksah.edu.tr	+											
Mersin Üni. www.mersin.edu.tr	+											
Mevlana Üni.	+			+	+							
Milli Savunma Üni.	+											
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üni. www.msgsu.edu.tr												
Muğla Sıtkı Koçman Üni. www.mu.edu.tr	+											
Munzur Üni. www.tunceli.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Mustafa Kemal Üni. www.mku.edu.tr	+											
Murat Hüdavendigâr Üni.												
Muş Alparslan Üni. www.alparslan.edu.tr	+											
Namık Kemal Üni. www.nku.edu.tr	+											
Necmettin Erbakan Üni. www.konya.edu.tr	+											
Nevşehir Hacı Bektaş Üni. www.nevsehir.edu.tr	+											
Nişantası Üni. www.nisantasi.edu.tr	+											
Nuh Hacı Yazgan Üni. www.nny.edu.tr	+											
Okan Üni. www.okan.edu.tr	+			+	+							+
Ondokuz Mayıs Üni. www.omu.edu.tr	+											
Ordu Üni.	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Braille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.odu.edu.tr												
Ortadoğu Teknik Üni. www.metu.edu.tr	+											
Osmaniye Korkut Ata Üni. www.korkutada.edu.tr	+											
Ömer Halisdemir Üni. www.ohu.tr	+											
Özyeğin Üni. www.ozyegin.edu.tr	+											
Pamukkale Üni. www.pau.edu.tr	+											
Piri Reis Üni. www.pirireis.edu.tr	+											
Plato Meslek Yüksekokulu www.plato.edu.tr	+											
Recep Tayyip Erdoğan Üni. www.erdogan.edu.tr	+											
Sabancı Üni. www.sabanciuniv.edu.tr	+											
Sağlık Bilimleri Üni. www.sbu.edu.tr	+	+	+	+	+							

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Sakarya Üni. www.sakarya.edu.tr	+											
Sanko Üni. www.sanko.edu.tr	+											
Selçuk Üni. www.selcuk.edu.tr	+											
Siirt Üni. www.siirt.edu.tr	+											
Sinop Üni. www.sinop.edu.tr	+											
Süleyman Demirel Üni. www.sdu.edu.tr												
Süleyman Şah Üni. www.ssu.edu.tr	+											
Şırnak Üni. www.sirnak.edu.tr	+											
Şifa Üni.												
TED Üni. www.tedu.edu.tr	+											
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üni.	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
www.etu.edu.tr												
Toros Üni. www.toros.edu.tr	+											
Trakya Üni. www.trakya.edu.tr	+											
Türk Hava Kurumu Üni. www.thk.edu.tr	+											
Türk Alman Üni. www.tau.edu.tr	+	+										
Türkiye Uluslararası İslam Bilim ve Teknoloji Üni.												
Turgut Özal Üni. www.turgutozal.edu.tr	+											
Ufuk Üni. www.ufuk.edu.tr	+											
Uludağ Üni. www.uludag.edu.tr	+											
Uluslararası Antalya Üni. www.antalya.edu.tr	+											
Uşak Üni. www.usak.edu.tr	+											

Kurumlar	Yabancı Diller											
	İngilizce	Almanca	Fransızca	Arapça	Rusça	Yunanca	Bulgarca	Farsça	Azerice	Baraille Görme engel.	Kürtçe	Çince
Üsküdar Üni. www.uskudar.edu.tr	+											
Yalova Üni. www.yalova.edu.tr	+											
Yaşar Üni. www.yasar.edu.tr	+											
Yeditepe Üni. www.yeditepe.edu.tr	+											
Yeni Yüzyıl Üni. www.yeniyuzyil.edu.tr	+											
Yıldırım Beyazıt Üni. www.aybu.edu.tr	+											
Yıldız Teknik Üni. www.yildiz.edu.tr	+											
Yüksek İhtisas Üni. www.yuksekihtisasuniversitesi.edu.tr	+											
Yüzüncü Yıl Üni. www.yyu.edu.tr	+											
Zirve Üni. www.zirve.edu.tr												

*Ataşehir Adıgüzel MYO, Bursa Orhangazi  ni, Fatih  ni, Gediz  ni, İstanbul Kemerburgaz  ni, İzmir Katip  elebi  ni, İzmir  ni, Melikşah  ni, Mevlana  ni, Murat H davidigar  ni, Süleyman Şah  ni, Şifa  ni, Turgut  zal  ni, Uluslararası Antalya  ni ve Yeni Yüzyıl  niversiteleri olağanüstü hal kapsamında 667 sayılı KHK ile kapatılmıştır. Web siteleri güncel değildir.

Tablo 2. İstanbul Üniversitesi (İÜ) yabancı öğrenci tablosu

No	Ülke (Uyruk)	Kadın Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
1	Afganistan İslâm Cumhuriyeti	26	126	152
2	Almanya Federal Cumhuriyeti	123	67	190
3	Amerika Birleşik Devletleri	11	13	24
4	Angola Cumhuriyeti		1	1
5	Arjantin Cumhuriyeti		1	1
6	Arnavutluk Cumhuriyeti	26	23	49
7	Avustralya Cumhuriyeti	4	2	6
8	Avusturya Cumhuriyeti	8	7	15
9	Azerbaycan Cumhuriyeti	202	388	590
10	Bangladeş Halk Cumhuriyeti	5	22	27
11	Belarus Cumhuriyeti	2		2
12	Belçika Krallığı	13	12	25
13	Benin Cumhuriyeti		6	6
14	Bilinmeyen	5	8	13
15	Birleşik Arap Emirlikleri	1		1
16	Birleşik Meksika Devletleri	1	2	3
17	Bolivya Çokuluslu Devleti	1		1
18	Bosna Hersek	24	25	49
19	Brezilya Federatif Cumhuriyeti	3	1	4
20	Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı	6	8	14
21	Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti	8	12	20
22	Cibuti Cumhuriyeti	4	8	12

No	Ülke (Uyruk)	Kadın Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
23	Çad Cumhuriyeti	2	9	11
24	Çin Halk Cumhuriyeti	103	109	212
25	Danimarka Krallığı	3		3
26	Diğer	2	9	11
27	Dominik Cumhuriyeti		1	1
28	Endonezya Cumhuriyeti	12	36	48
29	Eritre Devleti	1		1
30	Ermenistan Cumhuriyeti	3	1	4
31	Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti	10	25	35
32	Fas Krallığı	8	7	15
33	Fildişi Sahili Cumhuriyeti		5	5
34	Filipinler Cumhuriyeti	4	3	7
35	Filistin Devleti	11	69	80
36	Finlandiya Cumhuriyeti	1		
37	Fransa Cumhuriyeti	30	24	54
38	Gabon Cumhuriyeti		1	1
39	Gambiya Cumhuriyeti	1	7	8
40	Gana Cumhuriyeti	1	12	13
41	Gine Cumhuriyeti	4	8	12
42	Gine-Bissau Cumhuriyeti		2	2
43	Güney Afrika Cumhuriyeti	1		1
44	Güney Sudan Cumhuriyeti		3	3
45	Gürcistan Cumhuriyeti	21	28	49
46	Haiti Cumhuriyeti	1	2	3

No	Ülke (Uyruk)	Kadın Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
47	Hırvatistan Cumhuriyeti	4	2	6
48	Hindistan Cumhuriyeti	1	4	5
49	Hollanda Krallığı	14	9	23
50	Irak Cumhuriyeti	19	49	68
51	İran İslâm Cumhuriyeti	115	160	275
52	İspanya Krallığı	3	4	7
53	İsrail Devleti	1	1	2
54	İsveç Krallığı	2	2	4
55	İsviçre Konfederasyonu	3	4	7
56	İtalya Cumhuriyeti	7	3	10
57	Japonya	3	1	4
58	Kamboçya Krallığı	1	1	2
59	Kamerun Cumhuriyeti	1	6	7
60	Kanada	1	1	2
61	Karadağ	11	9	20
62	Kazakistan Cumhuriyeti	87	56	143
63	Kenya Cumhuriyeti	4	16	20
64	Kırgız Cumhuriyeti	76	79	155
65	Kiribati Cumhuriyeti		1	1
66	Kolombiya Cumhuriyeti	3	5	8
67	Komorlar Birliği	3		3
68	Kongo Cumhuriyeti	5		5
69	Kongo Demokratik Cumhuriyeti	1		1
70	Kore Cumhuriyeti	29	20	49

No	Ülke (Uyruk)	Kadın Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
71	Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti		2	2
72	Kosova Cumhuriyeti	48	45	93
73	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	47	29	76
74	Libya Devleti	1	10	11
75	Litvanya Cumhuriyeti	2	1	3
76	Lübnan Cumhuriyeti	5	17	22
77	Macaristan	3	1	4
78	Madagaskar Cumhuriyeti	3	1	4
79	Makedonya Cumhuriyeti	32	37	69
80	Malavi Cumhuriyeti		3	3
81	Maldivler Cumhuriyeti	2	1	3
82	Malezya	11	5	15
83	Mali Cumhuriyeti	1	3	4
84	Mauritus Cumhuriyeti	1	1	2
85	Mısır Arap Cumhuriyeti	17	28	45
86	Moğolistan	56	62	118
87	Moldova Cumhuriyeti	49	24	73
88	Moritanya İslâm Cumhuriyeti	1	5	6
89	Mozambik	2	1	3
90	Myanmar Birliği Cumhuriyeti	2	5	7
91	Nijer Cumhuriyeti	1	6	7
92	Nijerya Federal Cumhuriyeti	2	5	7
93	Norveç Krallığı	1	2	3
94	Orta Afrika Cumhuriyeti	1	4	5

No	Ülke (Uyruk)	Kadın Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
95	Özbekistan Cumhuriyeti	33	30	63
96	Pakistan Cumhuriyeti	8	17	25
97	Papua Yeni Gine Bağımsız Devleti		1	1
98	Peru Cumhuriyeti	1	1	2
99	Polonya Cumhuriyeti	3	2	5
100	Romanya	13	14	27
101	Ruanda		3	3
102	Rusya Fed. Boşkortostan	2	1	3
103	Rusya Fed. Çecen Cumhuriyeti	5	13	18
104	Rusya Fed. Dağıstan Cumhuriyeti		2	2
105	Rusya Fed.Mordovya Cumhuriyeti	1		1
106	Rusya Fed. Tataristan Cumhuriyeti	3	2	5
107	Rusya Federasyonu	71	55	126
108	Senegal		7	7
109	Sırbistan Cumhuriyeti	38	44	82
110	Sierra Leone Cumhuriyeti	2		2
111	Singapur Cumhuriyeti	1		1
112	Slovak Cumhuriyeti	5		5
113	Slovenya	1		1
114	Somali Federal Cumhuriyeti	7	22	29
115	Sudan Cumhuriyeti	6	12	8
116	Suriye Arap Cumhuriyeti	213	480	693
117	Suudi Arabistan Krallığı	4	19	23

No	Ülke (Uyruk)	Kadın Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
118	Şili Cumhuriyeti	1		1
119	Tacikistan Cumhuriyeti	8	36	44
120	Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti	7	8	15
121	Tayland Krallığı	7	5	12
122	Tunus Cumhuriyeti	8	7	15
123	Türkmenistan	194	385	579
124	Uganda Cumhuriyeti	3	8	11
125	Ukrayna	39	30	69
126	Ürdün Haşimi Krallığı	15	39	54
127	Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti	1	1	2
128	Yemen	1	26	27
129	Yunanistan	111	100	211
130	Zaire	1		1
131	Zambiya Cumhuriyeti	4	2	6
132	Zimbabve Cumhuriyeti	1	3	4
				5445

Tablo 3. İÜ yabancı öğrenci tablosu

YÖK Yüksek Öğretim Bilgi sistemleri (25.1.2017 tarihinde YÖK'ten alınmıştır).

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	64	49,6%
	Erkek	65	50,4%
	Toplam	129	100,0%
Yaş Grubu	17 ile 20 Arası	53	41,4%
	20 ile 25 Yaş Arası	52	40,6%
	25 Yaş Ve Üzeri	23	18,0%
	Toplam	128	100,0%
Uyruk	Suriye	68	51,5%
	Türkmenistan	6	4,5%
	Çin	6	4,5%
	Diğer	52	39,4%
	Toplam	132	100,0%
Ana Dil	Arapça	85	63,9%
	Arnavutça	5	3,8%
	Türkçe	5	3,8%
	Uygurca	5	3,8%
	Diğer	33	24,8%
	Toplam	133	100,0%

Tablo 4. Demografik İstatistikler

			Frekans	
			(n)	Yüzde (%)
Kaç Yıldır Türkiye'de Yaşıyor	0 ile 1 Yıl Arası		32	23,7%
	1 ile 2 Yıl Arası		48	35,6%
	2 ile 3 Yıl Arası		43	31,9%
	3 Yıl Ve Üzeri		12	8,9%
	Toplam		135	100,0%
Öğrenim Gördüğü Derece	Lisans Derecesi		113	85,0%
	Yüksek Lisans Derecesi		15	11,3%
	Doktora Derecesi		5	3,8%
	Toplam		133	100,0%

Tablo 5. Öğrencilerin Öğrenim ve Türkiye’de Bulunma Süresi İstatistikleri

		Frekans	
		(n)	Yüzde (%)
Üniversitenin web sayfası şu yabancı dillerde de olmalı;	Almanca	7	5,3%
	Fransızca	11	8,3%
	Rusça	12	9,0%
	İspanyolca	2	1,5%
	Yunanca	0	0,0%
	Arapça	67	50,4%
	Diğer	34	25,6%
	Toplam	133	100,0%
İstanbul Üniversitesi’ni nereden duydunuz?	Elçilik	3	2,3%
	Ailem	11	8,5%
	Arkadaş Çevresi	48	36,9%
	İnternet	42	32,3%
	Kütüphane	0	0,0%
	Kendi Araştırmalarım	20	15,4%
	Diğer	6	4,6%
	Toplam	130	100,0%
Üniversitenin	web Sosyal Yaşam	64	51,2%

sayfasında, okul dışında	Güvenlik	16	12,8%
bulmak istediklerim	Ulaşım Ve Seyahat	17	13,6%
şunlardır	Barınma	5	4,0%
	Turizm	3	2,4%
	Yeme-İçme	2	1,6%
	Fiyatlar	6	4,8%
	Sağlık Hizmetleri	5	4,0%
	Yararlı Linkler	5	4,0%
	Diğer	2	1,6%
	Toplam	125	100,0%

Tablo 6. Üniversite ve Web Sitesi ile İlgili İstatistikler

Madde	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Ortalama	Std. Sapma
	N	%	n	%	n	%		
A1- İnterneti hem bilgi edinmek, araştırma yapmak, öğrenmek hem de sosyalleşmek için kullanıyorum.	120	91,6%	5	3,8%	6	4,6%	1,1298	,45399
A2- Türkiye'ye gelmeden bu ülke ile ilgili araştırmamı internet üzerinden, bu ülke içerikleriyle ilgili web sayfalarından yaptım.	62	48,8%	22	17,3%	43	33,9%	1,8504	,90043
A3-Üniversiteye gelmeden önce üniversitenin web sayfasında ulaştığım bilgiler yeterli oldu.	30	22,7%	30	22,7%	72	54,5%	2,3182	,82257
A4- Üniversitenin web sayfasını kullanırken yabancı dil sorunu yaşadım.	93	71,0%	11	8,4%	27	20,6%	1,4962	,81688
A5- Üniversitenin web sayfasını aktif kullanıyorum.	32	24,4%	32	24,4%	67	51,1%	2,2672	,83043
A6- Dersler, sınavlar vb. konularda sorun yaşadığımda ilk başvurduğum yer üniversitenin web sayfası.	34	26,8%	39	30,7%	54	42,5%	2,1575	,82062
A7- Üniversite'nin web sayfası içeriğinden memnunun.	59	45,4%	41	31,5%	30	23,1%	1,7769	,79986
A8- Web içerik bilgisi sorunlarımın çözümünde oldukça yardımcı oluyor.	43	33,6%	59	46,1%	26	20,3%	1,8672	,72493
A9- Web sitesinin ana sayfasındaki başlıkların altındaki bilgiler genellikle yetersiz.	55	42,6%	51	39,5%	23	17,8%	1,7519	,73984

A10- Web sitesinin genel tasarımı bence iyi.	86	64,7%	31	23,3%	16	12,0	1,4737	,70258
A11- Web sayfalarının görselliği benim için önemlidir.	91	72,2%	23	18,3%	12	9,5%	1,3730	,65402
A12- Web sitesinin ana sayfasında bulunan başlıkların altındaki İngilizce çeviriler yeterli değil. (arayüz çevirileri)	62	47,3%	45	34,4%	24	18,3	1,7099	,75944
A13- Web sitesinin üniversitenin prestijini yansıttığını düşünüyorum.	70	54,3%	44	34,1%	15	11,6	1,5736	,69344
A14- Üniversite ile ilgili sorunlarımda çevrimiçi (online) yardım alabilmeliyim.	80	61,5%	35	26,9%	15	11,5	1,5000	,69606
A15- Üniversitenin-fakültemin web sitesi üzerinde arkadaşlarımla anında haberleşebileceğim kapalı bir sosyal ağ bulunmalı.	61	46,6%	50	38,2%	20	15,3	1,6870	,72413
A16- İstanbul Üniversitesi'nin Web sitesi bence yeterli.	31	23,3%	54	40,6%	48	36,1	2,1278	,76290
A17- Web sayfasının kullanımıyla ilgili bilgilendirici kısa videolar olsa izlerim.	85	64,4%	33	25,0%	14	10,6	1,4621	,68132

Tablo 7. Üniversite Web Sitesi Memnuniyeti İle İlgili İstatistikler

<u>Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.</u>		,831
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	118,572
	df	45
	Sig.	,000

Tablo 8. KMO ve Bartlett's Test İstatistikleri

Faktör		Faktör Yüğü	
		1	2
Genel Tasarım	A15- Üniversitenin-fakültemin web sitesi üzerinde arkadaşlarımla anında haberleşebileceğim kapalı bir sosyal ağ bulunmalı.	,700	
	A17- Web sayfasının kullanımıyla ilgili bilgilendirici kısa videolar olsa izlerim.	,669	
	A13- Web sitesinin üniversitenin prestijini yansıttığını düşünüyorum.	,658	
	A10- Web sitesinin genel tasarımı bence iyi.	,533	
	A11- Web sayfalarının görselliğı benim için önemlidir.	,417	
Etkin Kullanım	A16- İstanbul Üniversitesi'nin Web sitesi bence yeterli.		,728
	A12- Web sitesinin ana sayfasında bulunan başlıkların altındaki İngilizce çeviriler yeterli değil. (arayüz çevirileri)		,612
	A8- Web içerik bilgisi sorunlarımın çözümünde oldukça yardımcı oluyor.		,610
	A9- Web sitesinin ana sayfasındaki başlıkların altındaki bilgiler genellikle yetersiz.		,603
	A14- Üniversite ile ilgili sorunlarımda çevrimiçi (online) yardım alabilmeliyim.		,474

Tablo 9. Açıklayıcı Faktör Analizi

Bileşen	Öz Değerler			Rotasyon Kare Toplam Yükleri		
	Toplam	% Varyans	Kümülatif %	Toplam	% Varyans	Kümülatif %
1	2,198	29,975	29,975	1,944	29,441	29,441
2	1,665	21,649	50,624	1,918	21,183	50,624

Tablo 10. Açılanan Varyans Oranları Analizi Modeli Uyum İndeksleri

Ölçek	<i>CMIN</i> □ <i>DF</i>	<i>GFI</i>	<i>CFI</i>	<i>RMSE</i>
<i>Web Sitesi</i>	1,167	0,949	0,941	0,035
<i>Memnuniyet Ölçeği</i>				

Tablo 11. Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli Uyum İndeksleri Tablo 8 Doğrulayıcı Faktör

Not: Bk. Tablo 8

Tablo 12. Doğrulayıcı Faktör Analizi Tahmin İstatistikleri

			Standartize β	S.H	K.D	P
A11	<---	Tasarım Kolaylıkları	,292			
A10	<---	Tasarım Kolaylıkları	,428	,723	2,280	,023
A13	<---	Tasarım Kolaylıkları	,454	,832	2,321	,020
A17	<---	Tasarım Kolaylıkları	,515	,846	2,393	,017
A15	<---	Tasarım Kolaylıkları	,618	1,110	2,444	,015
A14	<---	Kullanım Avantajları	,348			
A9	<---	Kullanım Avantajları	,582	,688	2,666	,008
A8	<---	Kullanım Avantajları	,403	,533	2,419	,016
A12	<---	Kullanım Avantajları	,463	,560	2,548	,011
A16	<---	Kullanım Avantajları	,453	,575	2,530	,011

Tablo 13. Güvenirlilik İstatistikleri

Ölçek, Altboyut	Madde Sayısı	Cronbach's Güvenirlilik Katsayısı	Alpha
Tasarım Avantajları	5	0,578	
Kullanım Avantajları	5	0,563	
Genel Memnuniyet	10	0,590	

Tablo 14. Normal Dağılım Testi

	Kolmogorow- Smirnov	Shapiro Wilk	Çarpıklık	Basıklık
Tasarım Kolaylıkları	0,000	0,000	-,790	-,221
Kullanım Avantajları	0,000	0,000	-,439	-,730
Genel Memnuniyet	0,000	0,000	-,508	,243

Tablo 15. Ölçek ve Altboyutların Betimsel İstatistikleri

	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma
Tasarım Kolaylıkları	2,00	3,00	2,7223	,27126
Kullanım Avantajları	2,00	3,00	2,6279	,29240
Genel Memnuniyet	2,00	3,00	2,6737	,21577

Tablo 16. Cinsiyet Değişkeni Bağımsız T-test İstatistikleri

Değişken	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	t	sig.
Tasarım Kolaylıkları	Kadın	57	2,7228	,26391	0,187	0,852
	Erkek	60	2,7133	,28372		
Kullanım Avantajları	Kadın	57	2,6491	,28606	1,041	0,300
	Erkek	61	2,5934	,29432		
Genel Memnuniyet	Kadın	51	2,6843	,20627	0,777	0,439
	Erkek	59	2,6525	,22000		

Tablo 17. Yaş Grupları Arası Anova Test İstatistikleri

Değişken	Yaş Grubu	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Tasarım Kolaylıkları	17 ile 20 Yaş Arası	50	2,7360	,23014	0,322	0,725
	20 ile 25 Yaş Arası	47	2,6979	,29451		
	25 Yaş Ve Üzeri	20	2,6900	,31439		
	Toplam	117	2,7128	,27087		
Kullanım Avantajları	17 ile 20 Yaş Arası	52	2,5115	,29483	7,721	0,001*
	20 ile 25 Yaş Arası	44	2,6909	,29080		
	25 Yaş Ve Üzeri	21	2,7524	,19905		
	Toplam	117	2,6222	,29452		
Genel Memnuniyet	17 ile 20 Yaş Arası	50	2,6240	,20159	1,816	0,168
	20 ile 25 Yaş Arası	41	2,6927	,23387		
	25 Yaş Ve Üzeri	19	2,7158	,19225		
	Toplam	110	2,6655	,21436		

* % 95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 18. Yaş Grupları Arası Tukey Test İstatistikleri

		Ortalama Fark		
(I) Yaş Grubu	(J) Yaş Grubu	(I-J)	Std. Hata	Sig.
17 ile 20 Arası	20 ile 25 Yaş Arası	-,17937	,05711	,006*
	25 Yaş Ve Üzeri	-,24084	,07209	,003*
20 ile 25 Yaş Arası	17 ile 20 Arası	,17937	,05711	,006*
	25 Yaş Ve Üzeri	-,06147	,07395	,684
25 Yaş Ve Üzeri	17 ile 20 Arası	,24084	,07209	,003*
	20 ile 25 Yaş Arası	,06147	,07395	,684

* % 95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 19. Uyruk Değişkeni Anova Test İstatistikleri

Değişken	Uyruk	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Tasarım Kolaylıkları	Suriye	59	2,7153	,28334	0,254	0,858
	Türkmenistan	6	2,6667	,20656		
	Çin	6	2,8000	,25298		
	Diğer	49	2,7224	,27024		
	Toplam	120	2,7200	,27119		
Kullanım Avantajları	Suriye	61	2,6689	,27540	0,969	0,410
	Türkmenistan	6	2,6333	,23381		
	Çin	6	2,5000	,30332		
	Diğer	48	2,5958	,31821		
	Toplam	121	2,6298	,29287		
Genel Memnuniyet	Suriye	54	2,6944	,22522	0,319	0,811
	Türkmenistan	6	2,6500	,17607		
	Çin	6	2,6500	,24290		
	Diğer	47	2,6553	,21245		
	Toplam	113	2,6735	,21672		

Tablo 20. Anadil Değişkeni Anova Test İstatistikleri

Değişken	Ana Dil	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Tasarım Kolaylıkları	Arapça	74	2,7243	,28803	0,462	0,763
	Arnavutça	5	2,8000	,20000		
	Türkçe	5	2,6000	,14142		
	Uygurca	5	2,8000	,28284		
	Diğer	32	2,7125	,25872		
	Toplam	121	2,7223	,27126		
Kullanım Avantajları	Arapça	77	2,6597	,29747	0,878	0,480
	Arnavutça	5	2,6400	,21909		
	Türkçe	5	2,6400	,26077		
	Uygurca	5	2,4800	,33466		
	Diğer	30	2,5667	,28808		
	Toplam	122	2,6279	,29240		
Genel Memnuniyet	Arapça	69	2,6913	,21811	0,454	0,690
	Arnavutça	5	2,7200	,19235		
	Türkçe	5	2,6200	,17889		
	Uygurca	5	2,6400	,27019		
	Diğer	30	2,6400	,21751		
	Toplam	114	2,6737	,21577		

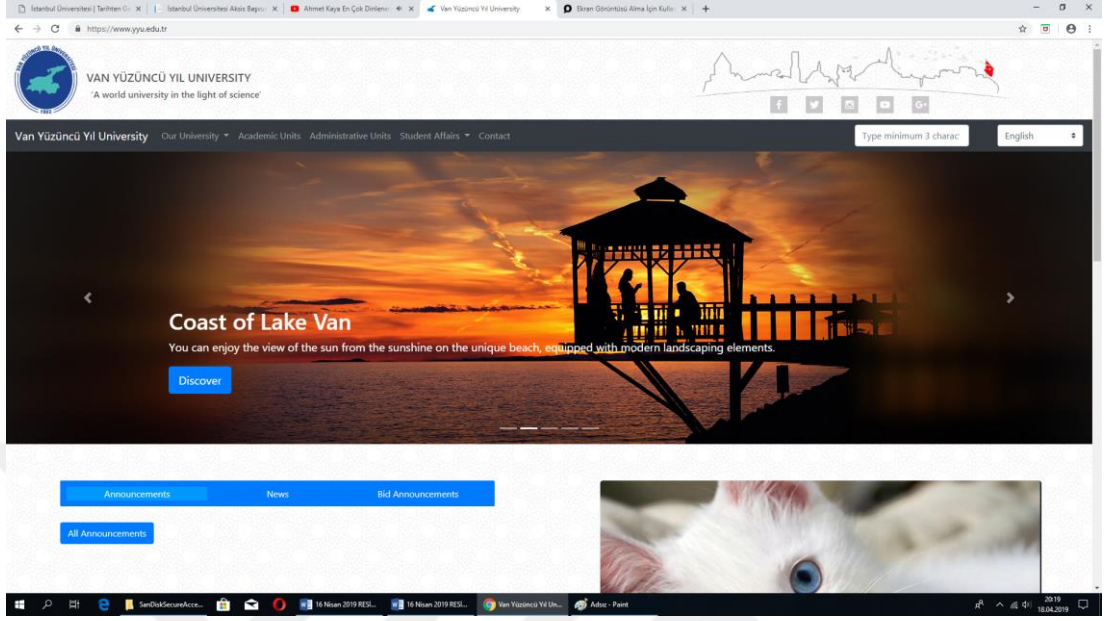
Tablo 21. Türkiye’de Yaşama Süresi Değişkeni Anova Test İstatistikleri

Değişken	Kaç Türkiye'de	Yıldır N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Tasarım Kolaylıkları	1 ile 2 Yıl Arası	38	2,7158	,26966	0,105	0,957
	2 ile 3 Yıl Arası	36	2,7167	,27620		
	3 Yıl Ve Üzeri	12	2,7333	,29949		
	0 ile 1 Yıl Arası	31	2,7484	,25803		
	Toplam	117	2,7265	,26858		
Kullanım Avantajları	1 ile 2 Yıl Arası	41	2,7024	,25738	1,73	0,165
	2 ile 3 Yıl Arası	35	2,5714	,34004		
	3 Yıl Ve Üzeri	12	2,5333	,26054		
	0 ile 1 Yıl Arası	30	2,6200	,29408		
	Toplam	118	2,6254	,29647		
Genel Memnuniyet	1 ile 2 Yıl Arası	35	2,7086	,20055	0,629	0,598
	2 ile 3 Yıl Arası	33	2,6455	,26231		
	3 Yıl Ve Üzeri	12	2,6333	,16143		
	0 ile 1 Yıl Arası	30	2,6833	,20858		
	Toplam	110	2,6745	,21860		

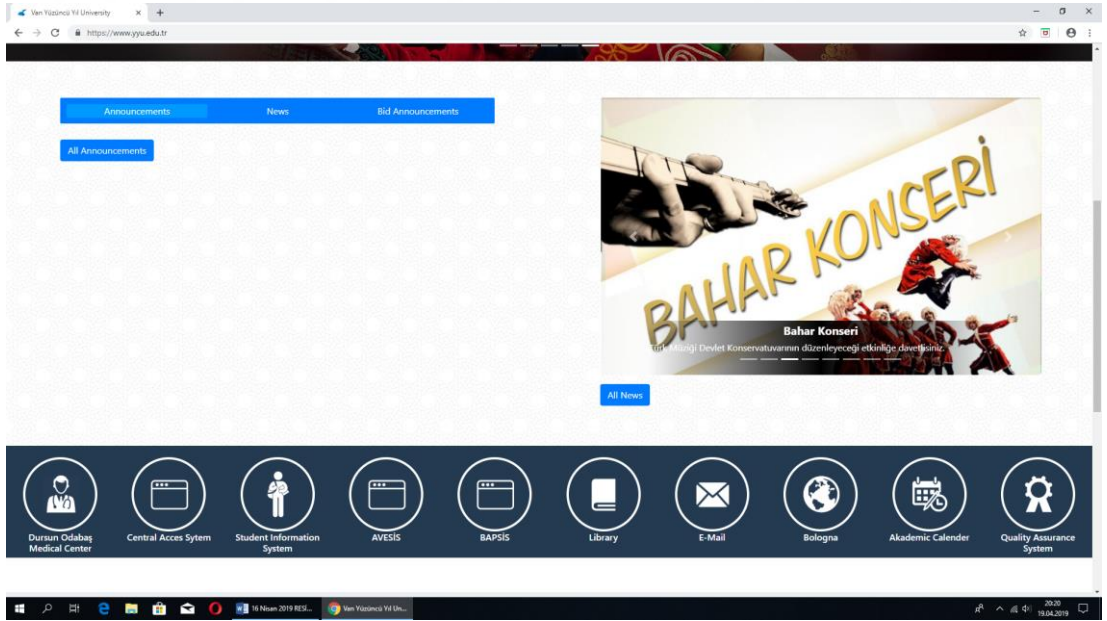
Tablo 22. Eğitim Düzeyi Değişkeni Anova Test İstatistikleri

Değişken	Eğitim Gördüğü Derece	N	Ortalama	Std. Sapma	f	sig.
Tasarım Kolaylıkları	Lisans Derecesi	103	2,7126	,27393	0,963	0,385
	Yüksek Lisans Derecesi	14	2,7429	,27656		
	Doktora Derecesi	4	2,9000	,11547		
	Toplam	121	2,7223	,27126		
Kullanım Avantajları	Lisans Derecesi	104	2,6038	,29492	2,471	0,089
	Yüksek Lisans Derecesi	14	2,7571	,25027		
	Doktora Derecesi	4	2,8000	,23094		
	Toplam	122	2,6279	,29240		
Genel Memnuniyet	Lisans Derecesi	98	2,6602	,21526	1,875	0,158
	Yüksek Lisans Derecesi	13	2,7308	,22130		
	Doktora Derecesi	3	2,8667	,05774		
	Toplam	114	2,6737	,21577		

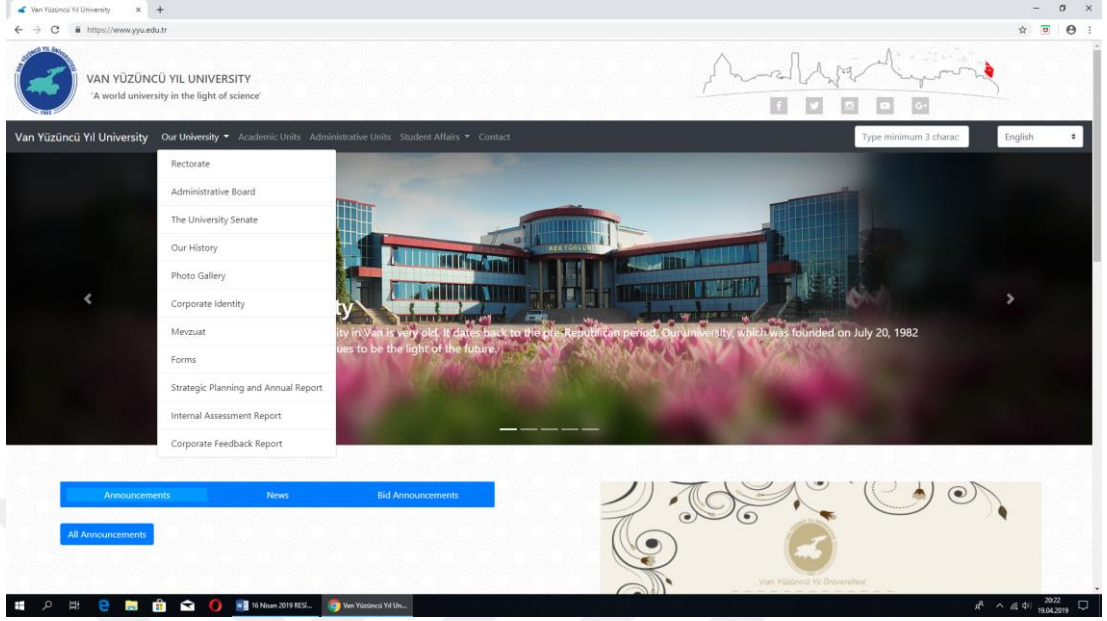
EK 2: Resimler

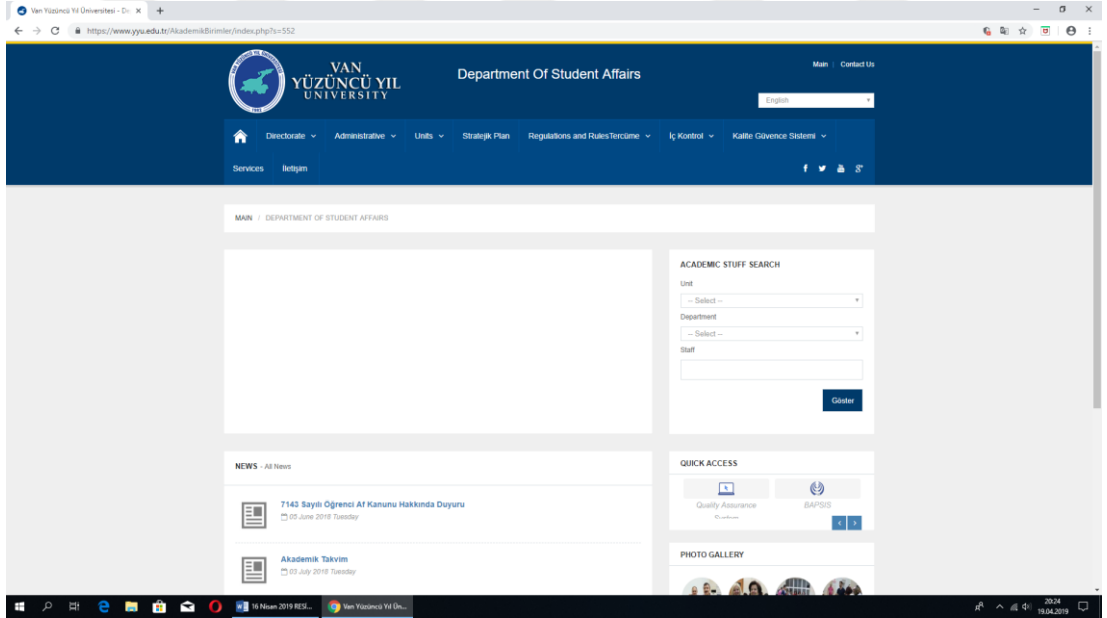
Resim 1. Tarih 16 04.2019, Saat 02.00

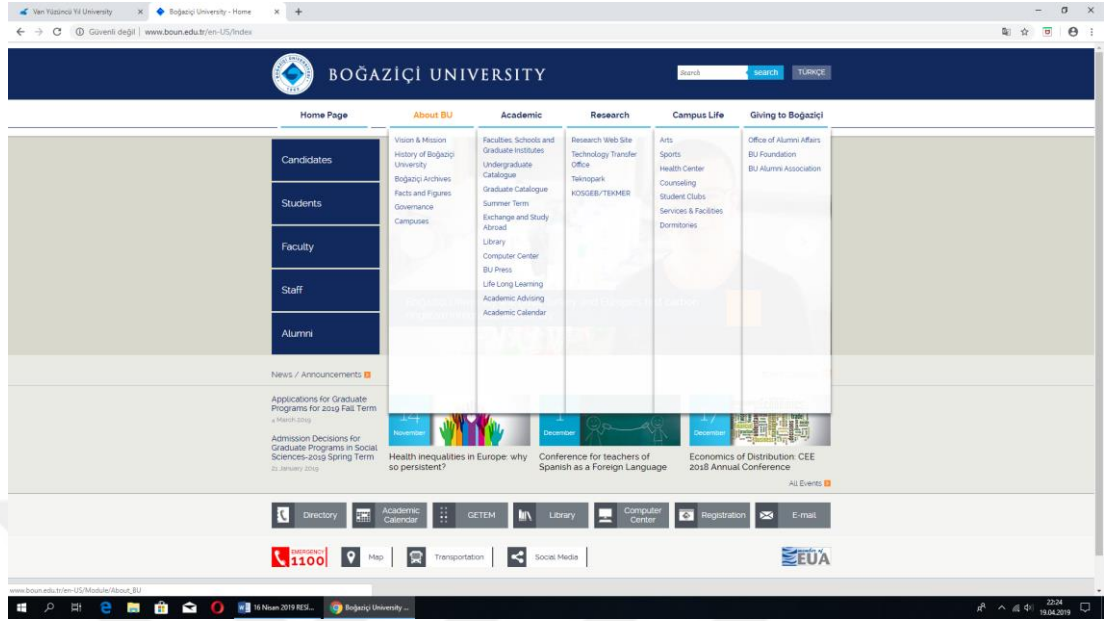
Resim 2. Tarih 16.04.2019, Saat 02.24

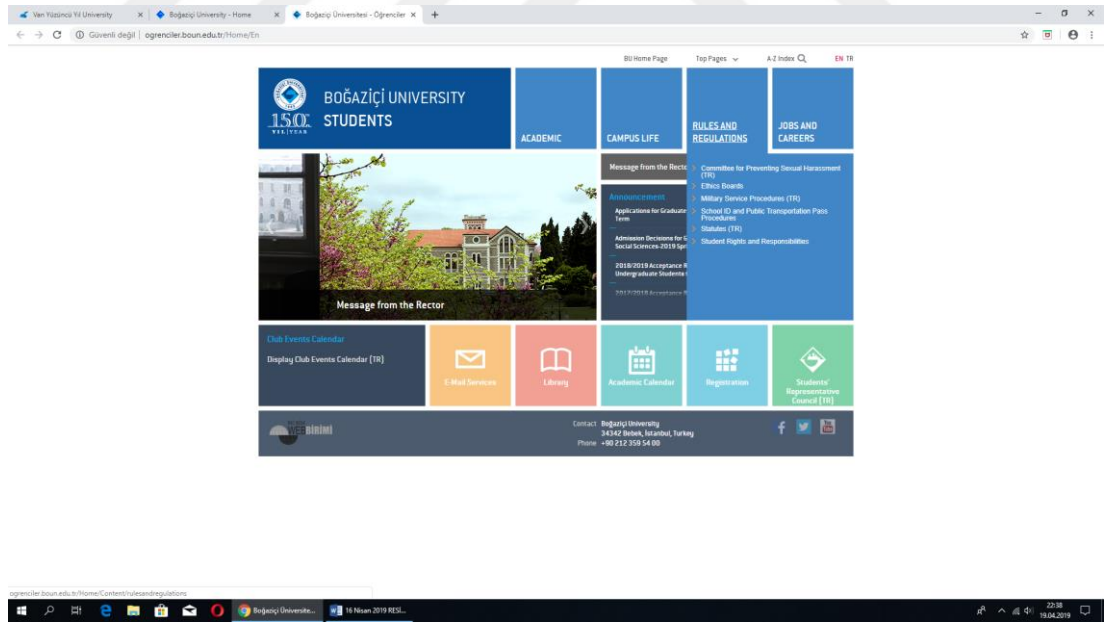
Resim 3, Tarih 16.04.2019, Saat 02.30

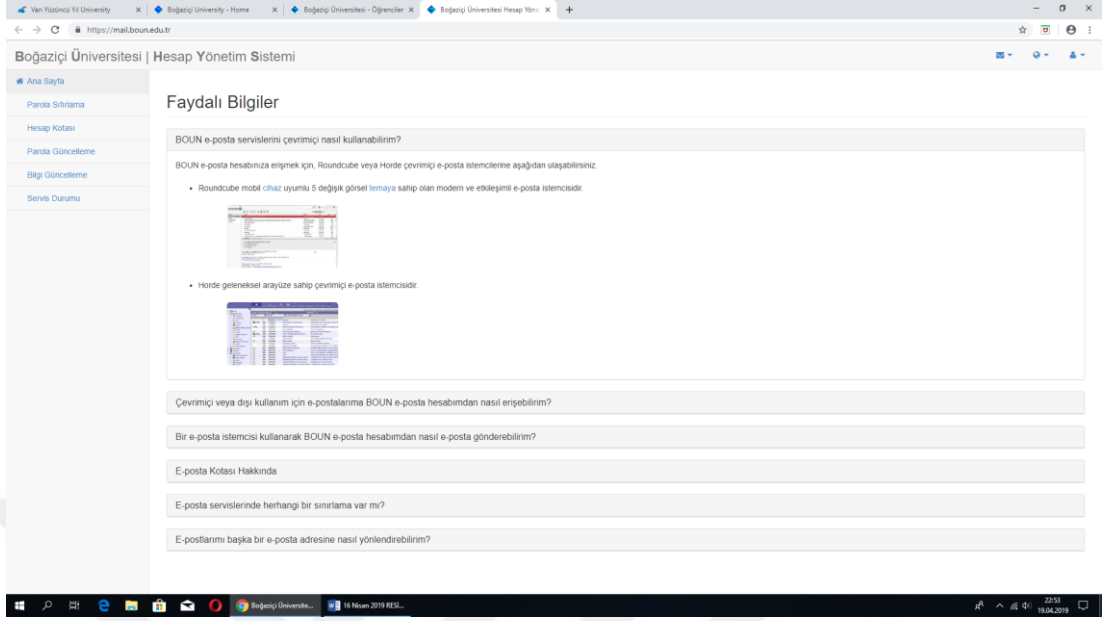
Resim 4, Tarih 16.04.2019, Saat 02.31

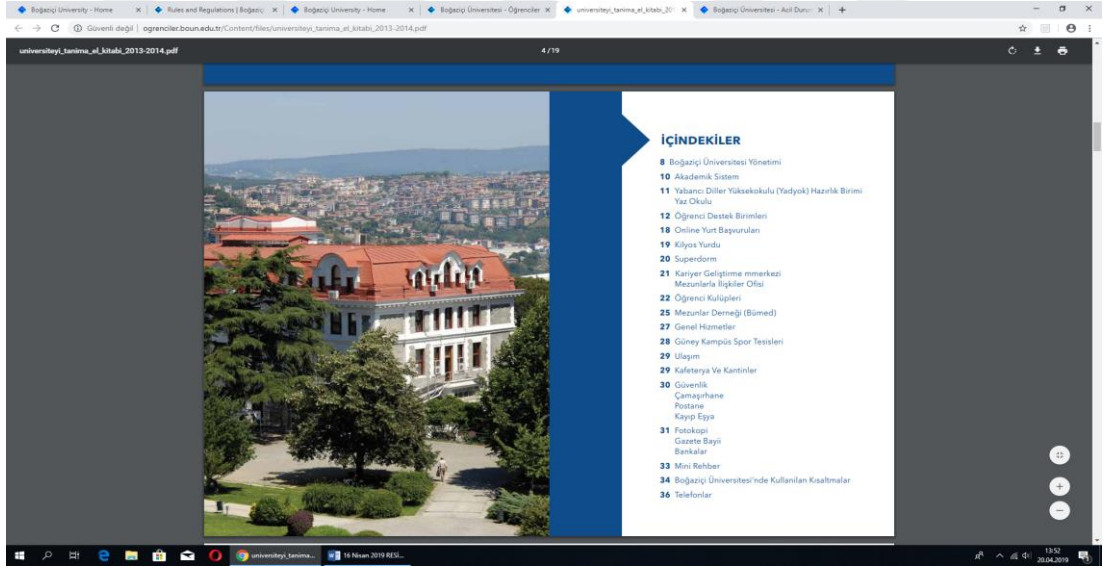
Resim 5, Tarih 16.04.2019, Saat 02.38

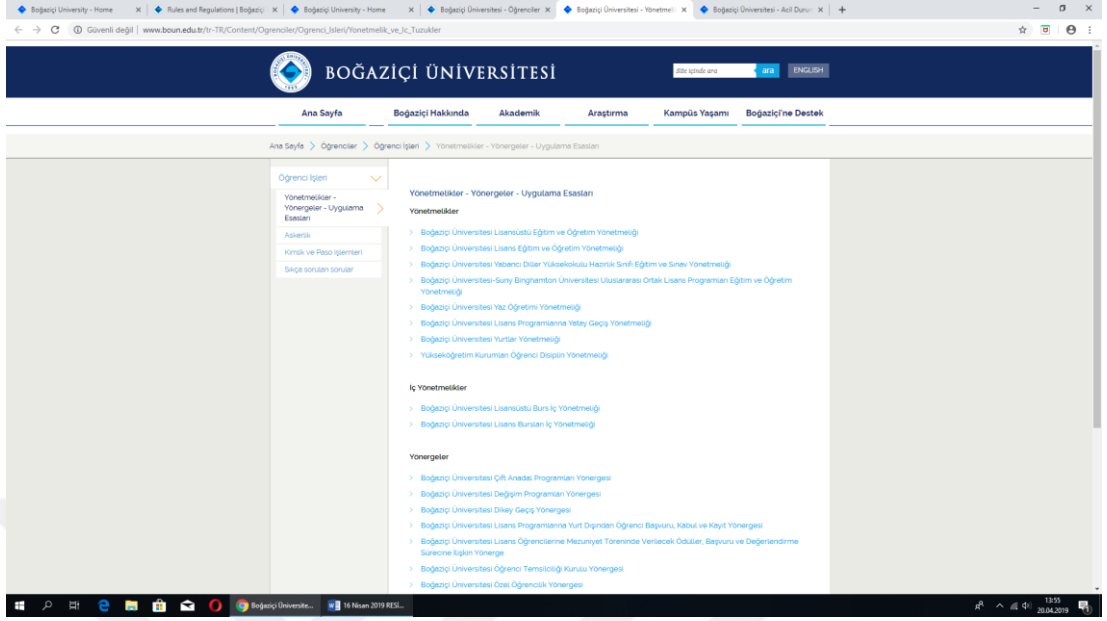
Resim 6, Tarih 16.04.2019, Saat 02.45

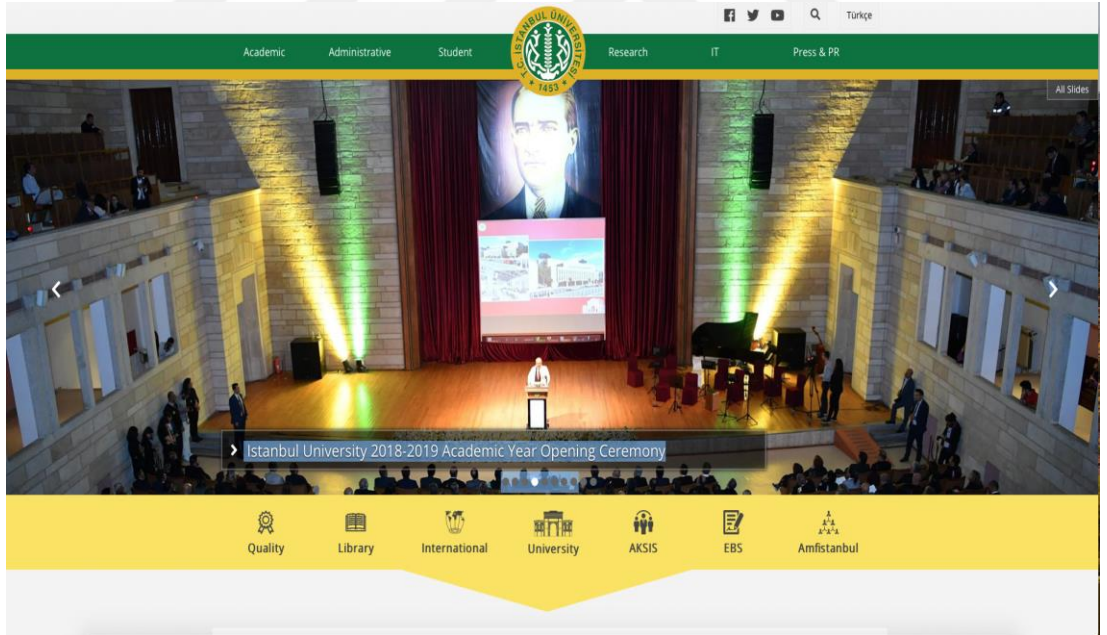
Resim 7, Tarih 16.04.2019, Saat 02.53

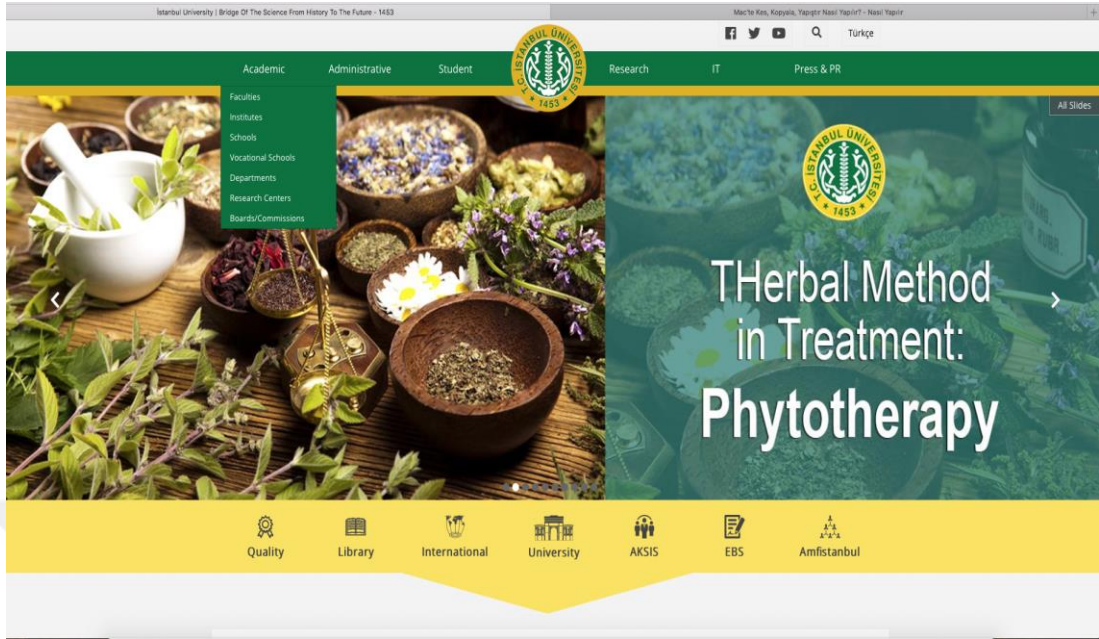
Resim 8, Tarih 16.11.2017, Saat 02.49

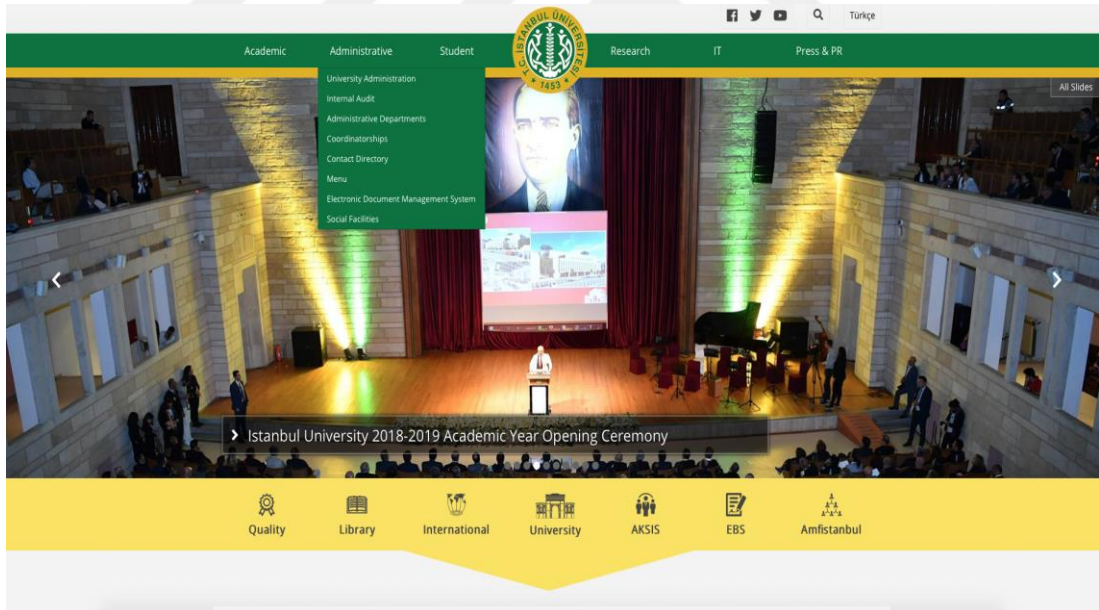
Resim 9, Tarih 16.04.2019, Saat 03.00

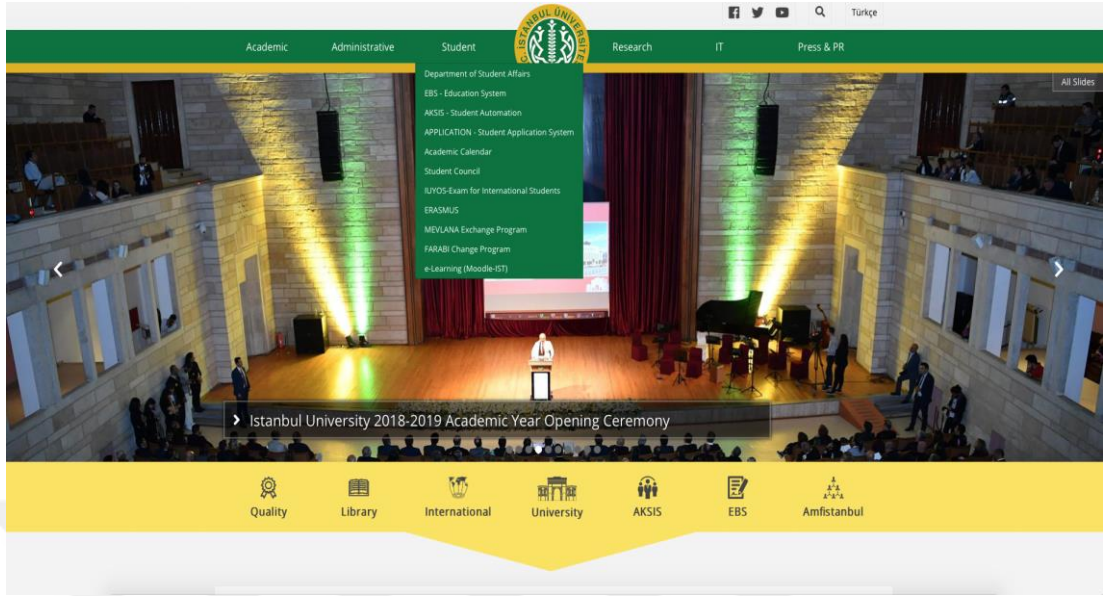
Resim 10, Tarih 16.04.2019, Saat 20.00

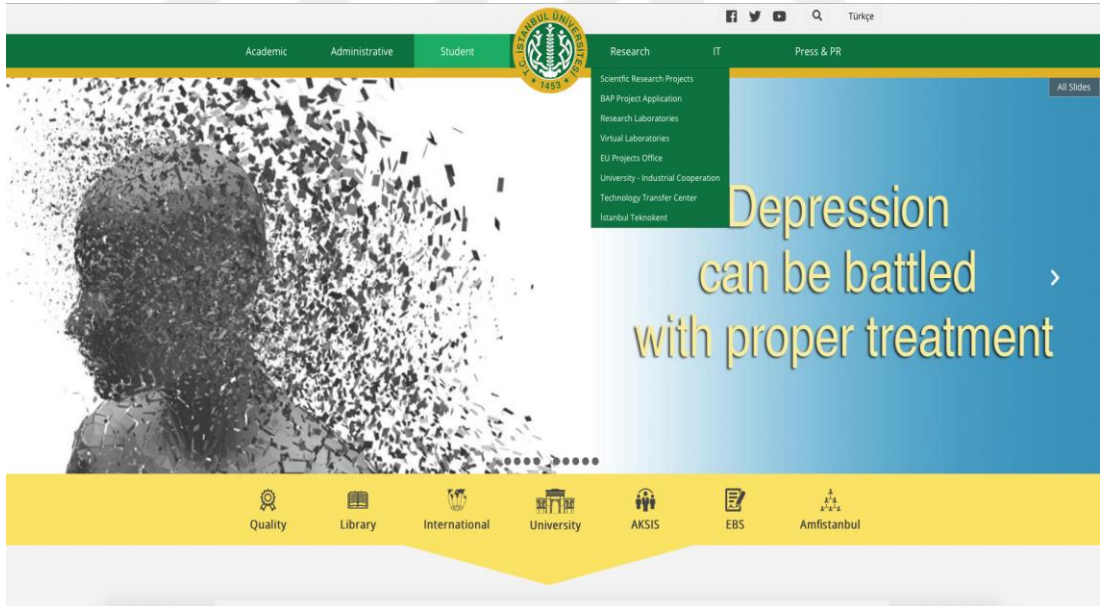
Resim 11, Tarih 16.04.2019, Saat 20.10

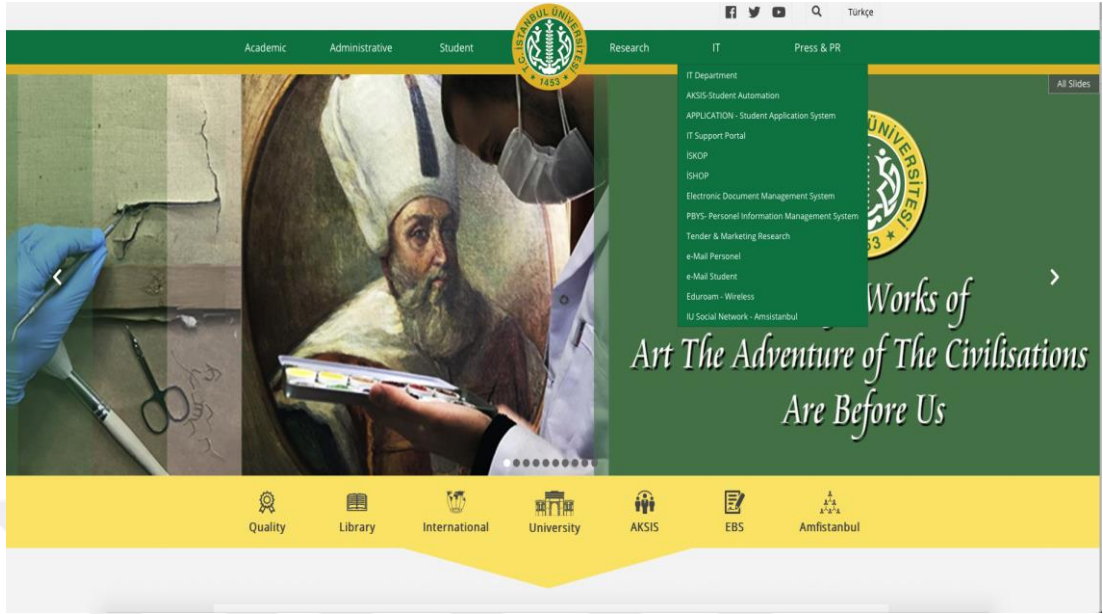
Resim 12, Tarih 16.04.2019, Saat 20.12

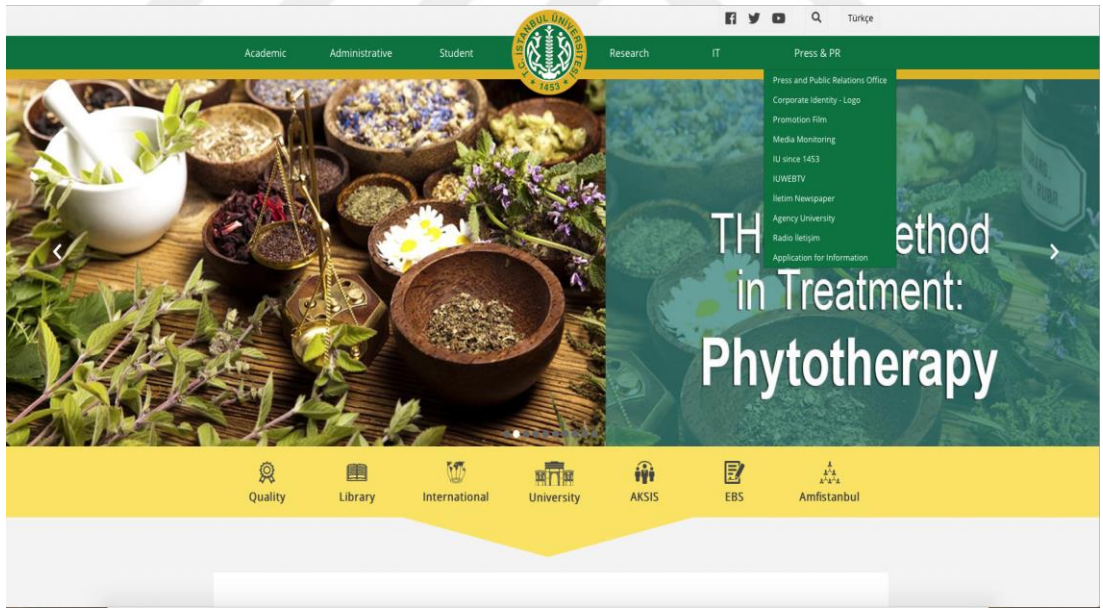
Resim 13, Tarih 16.04.2019, Saat 20.15

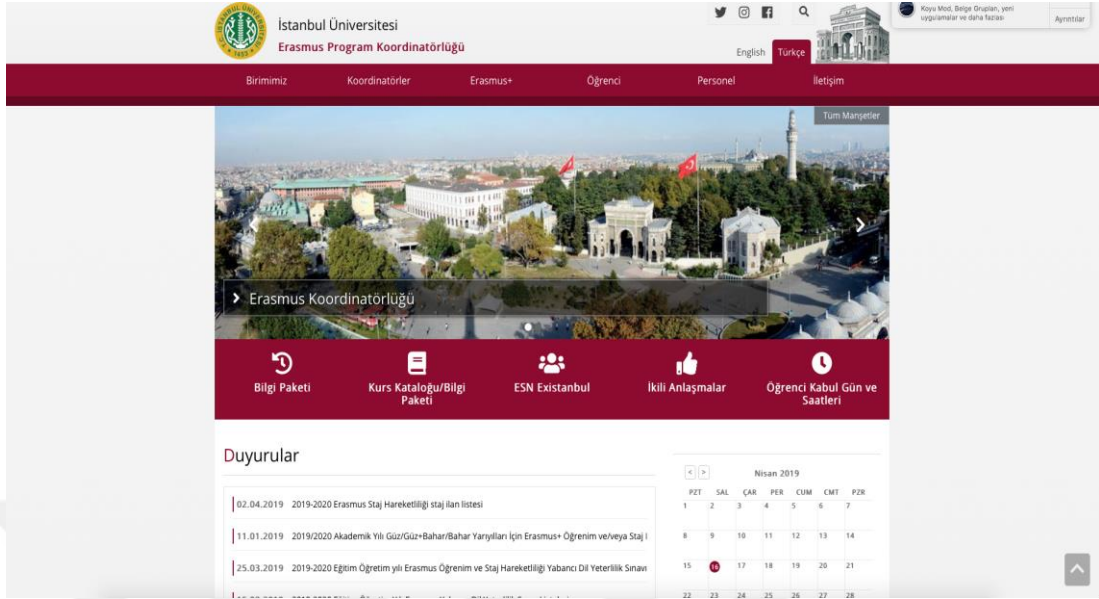
Resim 14, Tarih 16.04.2019, Saat 20.17

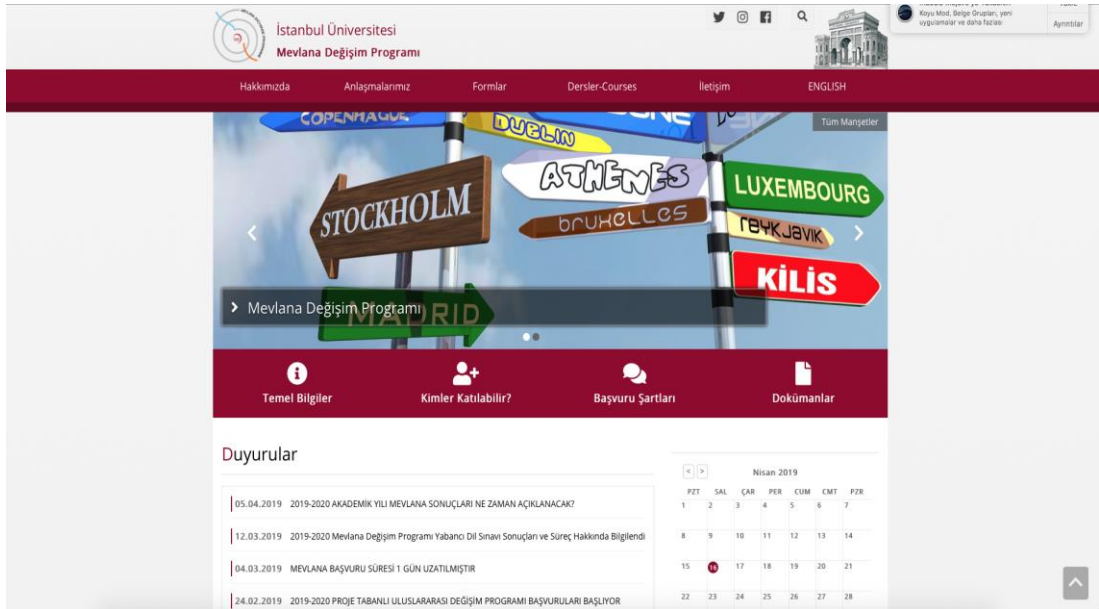
Resim 15, Tarih 16.04.2019, Saat 20.17

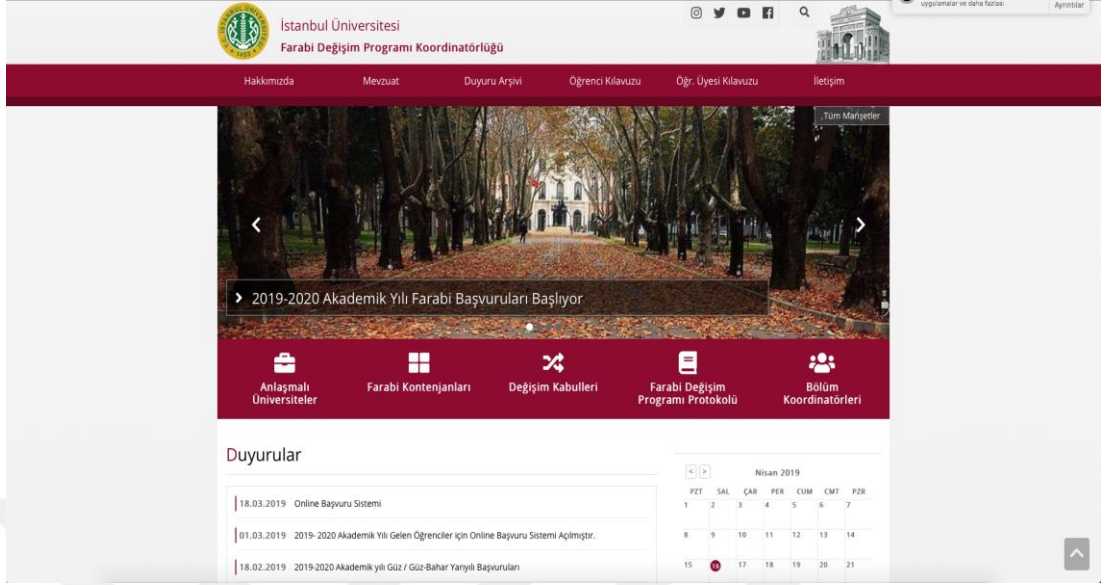
Resim 16, Tarih 16.04.2019, Saat 20.20

Resim 17, Tarih 16.04.2019, Saat 20.23

Resim 18, Tarih 16.04.2019, Saat 20.25

Resim 19, Tarih 16.04.2019, Saat 20.25

EK 5: Anket

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ Yükseköğretim Yönetimi Anabilim Dalı (Yüksek lisans Tezi)

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Beklentileri Açısından Üniversitelerin Yabancı Dilde Hazırlanan Web Sayfalarının Yeterliliğinin Analizi: İstanbul Üniversitesi Örneğinde Yabancı Dil Hazırlık Okulundaki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İstanbul Üniversitesi Web Sayfası İnceleme Anketi

Hazırlayan: **Aysun BÜYÜKYAZI**, Okul Numarası: 2501141187

İletişim: ayce76@gmail.com

Danışman: Prof. Dr. Niyazi ÇİÇEK
İSTANBUL, Haziran 2016

ANKET

Kadın (0) Erkek ()

Ben Güney Kore vatandaşıyım.

Anadilim Korecedir/dir.

Türkiye’de 2 yıldır bulunuyorum.

Yaş (26)

Lisans Öğrencisiyim..... Evet () Hayır () bilgi ve belge yönetimi bölümünde öğrenciyim.

Yüksek Lisans Öğrencisiyim..... Evet () Hayır ()
..... bölümünde öğrenciyim.

Doktora Öğrencisiyim Evet () Hayır ()
..... bölümünde öğrenciyim.

Diğer

Üniversitenin web sayfası şu yabancı dillerde de olmalı;

Almanca () Fransızca () Rusça () İspanyolca () Yunanca ()
Arapça () Diğer (0)

İstanbul Üniversitesi’ni nereden duydunuz;

Elçilik () Ailem () Arkadaş () İnternet () Kütüphane ()
Kendi merakım (0) Diğer ()

Üniversitenin web sayfasında, okul dışında bulmak istediklerim şunlardır;

Sosyal yaşam (0) Güvenlik () Ulaşım ve seyahat () Barınma ()

Turizm () Yeme-içme () Fiyatlar () Sağlık hizmetleri ()

Yararlı linkler () Diğer

	Katılıyorum (agree)	Karasızım (undecided)	Katılmıyorum (disagree)
A1- İnterneti hem bilgi edinmek, araştırma yapmak, öğrenmek hem de sosyalleşmek için kullanıyorum.			
A2- Türkiye'ye gelmeden bu ülke ile ilgili araştırmamı internet üzerinden, bu ülke içerikleriyle ilgili web sayfalarından yaptım.			
A3-Üniversiteye gelmeden önce üniversitenin web sayfasında ulaştığım bilgiler yeterli oldu.			
A4- Üniversitenin web sayfasını kullanırken yabancı dil sorunu yaşadım.			
A5- Üniversitenin web sayfasını aktif kullanıyorum.			
A6- Dersler, sınavlar vb. konularda sorun yaşadığımda ilk başvurduğum yer üniversitenin web sayfası.			
A7- Üniversite'nin web sayfası içeriğinden memnunum.			
A8- Web içerik bilgisi sorunlarımın çözümünde oldukça yardımcı oluyor.			
A9- Web sitesinin ana sayfasındaki başlıkların altındaki bilgiler genellikle yetersiz.			
A10- Web sitesinin genel tasarımı bence iyi.			
A11- Web sayfalarının görselliği benim için önemlidir.			
A12- Web sitesinin ana sayfasında bulunan başlıkların altındaki İngilizce çeviriler yeterli değil. (arayüz çevirileri)			
A13- Web sitesinin üniversitenin prestijini yansıttığını düşünüyorum.			
A14- Üniversite ile ilgili sorunlarımda çevrimiçi (online) yardım alabilmeliyim.			
A15- Üniversitenin-fakültemin web sitesi üzerinde arkadaşlarımla anında haberleşebileceğim kapalı bir sosyal ağ bulunmalı.			
A16- İstanbul Üniversitesi'nin Web sitesi bence yeterli.			
A17- Web sayfasının kullanımıyla ilgili bilgilendirici kısa videolar olsa izlerim.			

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.

EK 6: Yabancı Uyruklu Öğrenci Yönerge ve Yönetmelikler

TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN

YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN YÖNETMELİK

Bakanlar Kurulu Kararı : 15/4/1985-85/9380

Resmî Gazete : 30.4.1985/18740

Bu Yönetmelik, 27/8/2011 tarihli ve 2011/2162 sayılı B.K.K. ile yürürlüğe konulan, 27/08/2011 tarihli ve 28038 sayılı RG'de yayımlanan "Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik" in 1'inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, 2922 sayılı "Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun" un uygulanması, Değerlendirme Kurulunun toplanma, çalışma esas ve usulleri, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'ye gelişleri, öğretim kurumlarına kabulleri, ayrılışları, ilgili kurum ve kuruluşlar ve yabancı uyruklu öğrencilerin yükümlülükleri ile diğer hususları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, Türk Hükümetince çeşitli anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükümetler emrine verilen burslardan yararlanmak suretiyle veya kendi imkânlarıyla her derece ve dalda öğrenim yapmak üzere Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencileri ve ilgili kurum ve kuruluşları kapsar.

Türk Silâhlı Kuvvetlerine bağlı okullara kabul edilen yabancı öğrenciler bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

Tarifler

Madde 3- Bu Yönetmelikte geçen:

"Yabancı Uyruklu Öğrenci", her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan T.C. uyruğunda bulunmayan kişiyi,

"Vize", milletler arası seyahatlerde ülkelerin hudut kapılarından yabancıların giriş ve çıkışlarını sağlamak amacıyla yetkili makamlarca verilen ve pasaportlara kaydedilen müsaadeyi,

"Öğrenim Meşruhatlı Giriş Vizesi", öğrenim görmek üzere Türkiye'ye gelecek yabancı uyruklu öğrencilere öğrenim yapabilmelerini sağlamak üzere Dış Temsilciliklerimizce verilen giriş müsaadesini,

"Öğrenim Meşruhatlı Vize", Türkiye'de ikamet müsaadesine haiz yabancı uyruklu öğrencilere öğrenim yapabilmelerini sağlamak üzere İçişleri Bakanlığınca verilen müsaadeyi,

"İstizanlı Vize", vize itasına yetkili makamlarca merkezden talimat alınarak verilen vizeyi,

"İkamet Tezkeresi", yabancıların ülkemizde belirli süre ikametlerine izin verildiğini gösteren belgeyi,

"Türkçe Kursları", yabancı uyruklulara Türkçe öğretmek amacıyla yükseköğretim kurumlarında açılan kursları,

"Transfer", Türkiye dışındaki yükseköğretim kurumlarında öğrenime başlamış yabancı uyruklu öğrencilerin, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının ara sınıflarına naklen geçmesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Değerlendirme Kurulunun Toplanması ve Çalışması

Madde 4- Değerlendirme Kurulu her yıl Mart ve Eylül aylarının ilk yarısında, yılda iki defa olağan olarak toplanır. Kurul Başkanı veya Kurulda temsil edilen diğer kurum ve kuruluşların isteği ve Başkanın uygun görmesi halinde de olağanüstü toplanabilir.

Kurulun sekreteryâ hizmetleri Millî Eğitim Bakanlığınca yürütülür.

Kurulda görüşülecek konulara göre, gerektiğinde ilgili diğer bakanlık, kurum ve kuruluşların temsilcileri de toplantılara çağrılabilir. Bunların oy hakkı yoktur.

Görüşmeler tutanakla tespit edilir. Kararlar çoğunlukla alınır. Oyların eşit olması halinde Başkanın bulunduğu taraf üstün sayılır.

Değerlendirme Kurul Kararlarının Uygulanması

Madde 5- Millî Eğitim Bakanı tarafından onaylanan kararlar, bilgi ve gereği için ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilir ve ayrıca Başbakanlığa sunulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yükümlülükler

Kurum ve Kuruluşlar ile Yabancı Uyruklu ğrencilerin Yükümlülükleri

Madde 6- Değerlendirme Kurulunun tespit edeceği esaslar çerçevesinde kurum ve kuruluşların yükümlülükleri:

A) Millî Eğitim Bakanlığının yükümlülükleri;

(1) ğrenim yapmak için Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencileri ğretim kurumlarına yerleştirmek üzere gerekli tedbirleri almak ve ilk ve orta öğrenim ğrencilerinin rehberlik hizmetlerini yürütmek.

(2) ğrencilerin durumunu izlemek, haklarında bilgi toplamak, toplanan bilgileri değerlendirmek ve ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmektir.

B) İçişleri Bakanlığının yükümlülükleri;

(1) Geçerli pasaport ve giriş vizesi olarak Türkiye'ye yapılacak sınavlara katılmak üzere gelen yabancı uyruklu öğrencilerin pasaport ve giriş vizeleri ile ilgili işlemleri yürütmek.

(2) Yksekğrenimlerini yurt dışında tamamlayıp lisansüstü öğrenim görmek veya münhasıran Türkçe öğrenmek amacıyla yurdumuza gelmek isteyen yabancı uyruklu ahıların, dış temsilciliklerce istizanlı bulunan vize taleplerini sonuçlandırmak,

(3) Yüksek öğrenimlerini Türkiye'de tamamlayıp ara vermeden lisansüstü öğrenim yapmak isteyen yabancı uyruklularla, Türkiye'de bulunup uzun süreli ikamet tezkeresi hamili olan yabancıların çocuklarından ilk ve orta öğrenim görmek isteyenlerin ikametleriyle ilgili işlemleri yürütmek,

(4) Yüksek öğretim kurumlarına kaydı yapılan yabancı uyruklu öğrenciye "öğrenim için geçerli meşruhatlı ikamet tezkeresi" verilmesini sağlamak,

(5) İlk ve orta öğrenim için istizanlı vize talep edilenlere "öğrenim meşruhatlı" vize ve ikamet tezkeresi verilmesi ile ilgili işlemleri yürütmek,

(6) Türkiye'de uzun süreli ikamet izni bulunan yabancılardan Türkçe kurslarına devam etmek isteyenlere de valiliklerce "öğrenim meşruhatlı vize" verilmesini sağlamaktır.

C) Dışişleri Bakanlığının yükümlülükleri;

(1) Türkiye dışındaki merkezlerde sınava girip kazanan yabancı uyruklu öğrencilerle öğrenim görmek amacıyla Türkiye'ye gelecek yabancı uyruklu öğrencilere istizanlı olarak "öğrenim meşruhatlı giriş vizesi" verilmesini sağlamak,

(2) Yüksek Öğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin yurt dışında açtığı sınavları düzenlemektir.

D) Yüksek Öğretim Kurulunun yükümlülükleri;

(1) Yabancı uyruklu öğrencilere rehberlik hizmetlerini sağlamak üzere gerekli çalışmaları yürütmek,

(2) Yüksek öğretim kurumlarında Türkçe kursları açılmasını sağlamak ve gerekli çalışmaları yürütmek,

(3) Yüksek öğretim programları arasında transferlerle, lisansüstü öğrenim için Türkiye'ye gelecek yabancı uyruklu öğrencilerin kabul muamelelerini düzenlemek,

(4) Burs ve diğer imkânlardan yararlandırılacak yabancı uyruklu öğrencilerin yüksek öğretim kurumlarına yerleştirilmelerini sağlamak.

(5) Türkiye'ye ÖSYM'ce yapılan sınava müracaat eden öğrencilerin sınava girmelerini ve sınavların yapılmasını sağlamaktır,

E) Yüksek Öğretim Kurumlarının yükümlülükleri;

(1) Yabancı uyruklu öğrencilerin kabul ve kayıt muamelelerini yapmak, "Yabancı Öğrenciye Ait Bilgi-İşlem Formu" nu tanzim etmek,

(2) Bünyesinde Türkçe kursu açmak, Türkçe kursu dahil, yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili bilgileri toplamak, değerlendirmek, rehberlik hizmetlerini yürütmek, öğrencilerin durumlarında meydana gelecek değişiklikleri ilgili makamlara bildirmektir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yükümlülükleri

Madde 7- Yabancı Uyruklu Öğrenciler;

(1) Lisans seviyesinde öğrenim görmek üzere "Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS)" na girecek öğrenciler, kendi ülkelerinde Türk makamlarınca açılacak sınavlara katılmakla,

(2) Her seviyede öğrenim yapmak veya Türkçe öğrenmek maksadıyla Türkiye'ye gelen veya Türkiye'de bulunan yabancıların, Türk Kanunlarına göre gerekli işlemleri yapmak ve belgeleri almakla,

(3) Gerek lisans gerek lisansüstü öğrenim yapacak ve Türkçe kurslarına katılacak yabancı uyruklu öğrenciler, rehberlik hizmetleri veren birimlere başvurmakla,

(4) Yabancı uyruklu öğrenciler, öğrenim gördükleri kurumlarda rehberlik hizmetleri veren birimlere şahsî, medenî ve öğrenim durumlarıyla ilgili değişiklikleri 15 gün içinde bildirmekle,

(5) Öğrenimleri süresince ikametlerini uzatmak isteyen öğrencileri, ikamet tezkerelerini yenilemek için tezkerelerde yazılı müddetin sona ermesinden itibaren 15 gün içinde, öğrenimlerine devam ettiklerini belgelemek kaydıyla, mahallî emniyet makamlarından yenisini almakla,

(6) İkamet tezkerelerini veya pasaportlarını kaybeden yabancı uyruklu öğrencilerin ilgili makamlara derhal müracaat ederek 15 gün içinde yenisini almakla,

(7) Öğrenim kurumlarını veya ikamet adreslerini değiştiren yabancı uyruklu öğrenciler, bu değişiklikleri 48 saat içinde gerek ayrıldıkları ve gerekse naklettikleri yerlerin mahallî emniyet makamlarına bildirmekle, yükümlüdürler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yönetmelikte Düzenlenmeyen Hususlar

Madde 8- Yabancı uyruklu öğrenciler ve kurum ve kuruluşların yükümlülükleri ile ilgili olarak bu Yönetmelikle düzenlenmeyen hususlar, Değerlendirme Kurulu kararıyla düzenlenir.

Öğrenim Vizesi İstenmeyecek Haller

Madde 9- İlgili kuruluşların öğrenimlerine izin vermesi kaydıyla orta ve yüksek öğrenimini Türkiye'de tamamlayıp ara vermeden lisans ve lisansüstü öğrenim yapmak isteyen yabancı uyruklu öğrenciler ile Türkiye'de çalışma ve ikamet izni bulunan yabancıların çocuklarından ve lisans seviyesinde öğrenim görmek üzere yabancı uyruklu öğrenci sınavına girecek olanlardan ve 3 ayı geçmeyen yaz kurslarına katılanlardan öğrenim meşruhatlı vize aranmaz.

Çalışma Yasağı ve İstisnası⁽¹⁾

Madde 10- (Değişik : 6/1/1992 - 92/2594 B.K.K.)

Yabancı uyruklu öğrenciler, öğrenimleri süresince gelir getiren herhangi bir işte çalışamazlar. Ancak, lisansüstü öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler, araştırma yaptıkları yükseköğretim kurumlarında ücret karşılığı çalıştırılabilirler.

Dayanak

Madde 11- Bu Yönetmelik, 14/10/1983 tarihli ve 2922 sayılı Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanunun 7. maddesine istinaden hazırlanmıştır.

Yürürlük

Madde 12- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 13- Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

⁽¹⁾Bu madde başlığı 6/1/1992 tarih ve 92/2594 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren yönetmelik ile değiştirilmiş olup, metne işlenmiştir.

İstanbul Üniversitesi Yabancı Uyruklu Öğrenci Yönergesi:

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönergenin amacı, İstanbul Üniversitesi bünyesindeki birimlerin ön lisans ve lisans düzeyindeki diploma programlarına, yurtdışından veya yabancı uyruklu öğrenci kabulüne ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 19.06.2012 tarihli, 43 sayılı toplantısı Ek Karar–2)-(1) Bu Yönerge, yurtdışından veya yabancı uyruklu öğrenci kabulüne ilişkin sınav, kontenjan belirleme, başvuru koşulları, tercih işlemleri ile değerlendirme koşullarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Yönerge, Yükseköğretim Genel Kurulu’nun 21.01.2010 tarihli ve daha sonraki toplantılarında belirlenen Yurtdışından Öğrenci Kabulü Esaslarına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönergede geçen;

a) ADP: Avrupa Dil Port folyosunu,

b) Birim: İstanbul Üniversitesi bünyesindeki fakülte, yüksekokul, konservatuar ve meslek yüksekokullarını,

c) Birim Kurulu: İstanbul Üniversitesine bağlı fakültelerde fakülte kurulunu, yüksekokullarda yüksekokul kurulunu, konservatuarda konservatuar kurulunu, meslek yüksekokullarında meslek yüksekokulu kurulunu,

ç) Birim Yönetim Kurulu: İstanbul Üniversitesi bünyesindeki fakülte, yüksekokul, konservatuar ve meslek yüksekokulu yönetim kurulunu,

d) Dil Merkezi: İstanbul Üniversitesi Dil Merkezini,

e) İÜ: İstanbul Üniversitesi'ni,

f) İÜYÖS: İstanbul Üniversitesi Yurtdışından veya Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavını,

g) KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni,

ğ) ÖSYM: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezini,

h) Program: Ön lisans ve Lisans düzeyindeki diploma programını,

ı) Rektörlük: İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünü,

i) Senato: İstanbul Üniversitesi Senatosunu,

j) Üniversite: İstanbul Üniversitesini,

k) YÖK: Yükseköğretim Kurulunu,

l) Yönetim Kurulu: İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yurtdışından veya Yabancı Uyruklu Öğrenci Kabulüne İlişkin Esaslar Yurtdışından veya Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı

MADDE 5(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 19.06.2012 tarihli, 43 sayılı toplantısı Ek Karar–
2)

(1) İÜYÖS yılda bir kez yapılır. Sınava başvuru tarihleri, sınavın yapılış şekli, içeriği ve tarihi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen kılavuzda belirtilir.

(2) İÜYÖS, Rektör tarafından atanan Sınav Hazırlık ve Uygulama Komisyonu tarafından yürütülür.

(3) Sınavın koordinasyonu ve sonuçların ilanı komisyon kararları ve talimatları doğrultusunda gerçekleştirilir.

(4) İÜYÖS sonucu, sınav tarihini izleyen bir (1) eğitim ve öğretim yılı için geçerlidir.

(5) İÜYÖS sınav ücreti Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(6)(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 06.02.2014 tarihli, 10 sayılı toplantısı, Karar-4) Sınav sorularına itiraz süresi; sınav sorularının ilanından itibaren beş (5) iş günü içinde, sınav sonuçlarına itiraz süresi; sınav sonuçlarının ilanından itibaren beş (5) iş günü içinde yapılır. İtirazlar, ilgisine göre “Soru İtirazları Komisyonu” veya “Sınav Sonucuna İtiraz Komisyonu” tarafından karara bağlanır.

(7) (Ek fıkra, İ.Ü. Senatosu, 14.11.2013 tarihli, 8 sayılı toplantısı, Karar-6) Sınav sorularına ve sınav sonuçlarına itirazlar yazılı olarak veya yos@istanbul.edu.tr adresine e-posta yolu ile yapılır.

Kontenjanlar

MADDE 6(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 19.06.2012 tarihli, 43 sayılı toplantısı Ek Karar-2)

(1) Yurtdışından veya yabancı uyruklu öğrenci kabul edecek birimlerin ön lisans ve lisans düzeyindeki birinci öğretim, ikinci öğretim, uzaktan eğitim ve açık öğretim programlarına ayrılacak kontenjanlar ile varsa özel koşullar Senato kararıyla belirlenir.

(2) Senato kararı ile belirlenen kontenjan ve koşullar ÖSYM’ye bildirilir.

(3) Yurtdışından veya yabancı uyruklu öğrenci kabulü için bir programa ayrılan kontenjanı tercih eden olmaması veya kontenjanın dolmaması halinde, dolmayan ya da tercih edilmeyen kontenjanlar, Üniversitenin talebi halinde, YÖK onayı ile Üniversitenin diğer program kontenjanlarına eklenebilir.

Başvuru Koşulları

MADDE 7(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 07.03.2013 tarihli, 2 sayılı toplantısı/Karar-3)

(1) Yurtiçinden ve yurtdışından başvurular, İstanbul Üniversitesi resmi web sayfası üzerinden online olarak yapılacaktır. Başvuru süresi içinde yapılmayan başvurular kabul edilmeyecektir. (2) Başvuracak adayların: a) Lise son sınıfta olmaları ya da mezun durumda bulunmaları koşuluyla;

1) Yabancı uyruklu olanların,

2) Doğumla Türk vatandaşı olup da İçişleri Bakanlığı'ndan Türk vatandaşlığından çıkma izni alanlar ve bunların Türk vatandaşlığından çıkma belgesinde kayıtlı reşit olmayan çocuklarının Türk Vatandaşlığı Kanunu uyarınca aldığı Tanınan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge sahibi olduklarını belgeleyenlerin,

3) Yabancı uyruklu iken sonradan kazanılan vatandaşlık ile TC vatandaşlığına geçenlerin bu durumdaki çift uyrukluların,

4) TC uyruklu olup ortaöğretiminin tamamını KKTC hariç yabancı bir ülkede tamamlayanların (ortaöğretiminin tamamını KKTC dışında yabancı bir ülkedeki Türk okullarında tamamlayanlar dahil),

5) KKTC uyruklu olup, KKTC'de ikamet eden ve KKTC'de ortaöğrenimini tamamlayan GCE AL (The General Certificate of Education - Advanced Level) sınav sonuçlarına sahip olanlar ile 2005-2010 tarihleri arasında diğer ülkelerdeki kolej ve liselere kayıt yaptırıp eğitim alarak GCE AL sınav sonuçlarına sahip olan veya sahip olacakların, başvuruları kabul edilir. b) Adaylardan;

1) TC uyruklu olup ortaöğreniminin tamamını Türkiye'de ve KKTC'de tamamlayanların,

2) KKTC uyruklu olanların (ortaöğreniminin tamamını KKTC liselerinde bitirip GCE AL sonucuna sahip olanlar ile 2005-2010 tarihleri arasında diğer ülkelerdeki kolej ve liselere kayıt yaptırıp eğitim alarak GCE AL sınav sonuçlarına sahip olan veya sahip olacaklar hariç),

3) Bu maddenin 2'inci fıkrasının (a) bendinin 2 numaralı alt bendinde tanımlanan doğumla ilk uyruğu TC olan çift uyrukluların, (ortaöğretiminin tamamını KKTC dışında yabancı bir ülkede tamamlayanlar (ortaöğretiminin tamamını KKTC dışında yabancı bir ülkedeki Türk okullarında tamamlayanlar hariç),

4) Uyruğundan birisi KKTC olan çift uyrukluların (ortaöğreniminin tamamını KKTC liselerinde bitirip GCE AL sonucuna sahip olanlar ile 2005-2010 tarihleri arasında diğer ülkelerdeki kolej ve liselere kayıt yaptırıp eğitim alarak GCE AL sınav sonuçlarına sahip olan veya sahip olacaklar hariç),

5) Türkiye'deki büyükelçilikler bünyesinde bulunan okullar ile Türkiye'de bulunan yabancı liselerde öğrenimlerini gören TC uyruklu olan veya bu maddenin 2'inci fıkrasının (a) bendinin 2 numaralı alt bendinde tanımlanan doğumla ilk uyruğu TC olan çift uyrukluların, başvuruları kabul edilmez.

Program tercih koşulları

MADDE 8(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 19.06.2012 tarihli, 43 sayılı toplantısı Ek Karar-2)

(1) Yurtdışından veya yabancı uyruklu öğrenci kontenjanlarına İÜYÖS Temel Öğrenme Becerileri testinden en düşük 40 standart puan ve üzeri puan almış adaylar başvurabilir.

(2) Tercihler için gerekli bilgiler, varsa özel koşul ve açıklamalar Üniversitenin web sayfasında ilan edilir.

(3) Adaylar en fazla üç diploma programına başvurabilirler. Bu programlara başvurular Internet üzerinden Üniversitenin İÜYÖS ana sayfasından yapılır. Program tercih işlemleri MADDE 9 (Değişik, İ.Ü. Senatosu, 19.06.2012 tarihli, 43 sayılı toplantısı Ek Karar-2)

(1) Program tercih işlemleri adaylar tarafından İÜYÖS ana sayfasından online yapılır.

a) Aday sisteme aday numarası ve şifresi ile giriş yapar.

b) Tercih bölümünden istediği programı seçer.

c) Üç farklı program tercih eder.

d) Aday yaptığı üç tercihi görür ve onaylar.

Değerlendirme ve yerleştirme

MADDE 10(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 19.06.2012 tarihli, 43 sayılı toplantısı Ek Karar-2)

(1) Üniversitenin yurtdışından veya yabancı uyruklu adayların tercihlerini değerlendirme ve yerleştirme işlemleri Rektörlükçe yetkilendirilen komisyonlar tarafından yürütülür. Kontenjanlara yerleştirme; İÜYÖS puanı yüksekliği, tercih sırası ve bir programa kabul edilen aynı ülke uyruklu adayların sayısı esas alınarak belirlenir. Aynı ülkeden kayıt hakkı kazanan adayların sayısı ilgili programın kontenjan toplamının % 20 sini geçemez. Kontenjanın dolmaması halinde, bu şart aranmaksızın ülke sayısı ve ilgili diğer hususlar gözetilerek Üniversite tarafından işlem yapılabilir.

(2) İÜYÖS sınavında asgari puanı sağlayıp özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlara başvuran adayların, başvurularının değerlendirilmesi ve yerleştirme işlemleri; özel yetenek sınavı puanı, tercih sırası ve özel yetenekle öğrenci kabul eden bir programa kabul edilen aynı ülke uyruklu adayların sayısı esas alınarak belirlenir. Aynı ülkeden kayıt hakkı kazanan adayların sayısı ilgili programın kontenjan toplamının % 20 sini geçemez. Kontenjanın dolmaması halinde, bu şart aranmaksızın ülke sayısı ve ilgili diğer hususlar gözetilerek Üniversite tarafından işlem yapılabilir.

(3) Başvuru koşullarını sağlamış olmak, programa yerleştirilme hakkı kazandırmaz.

(4) Başvuru koşullarını taşımadığı tespit edilen adayların başvuruları değerlendirmeye alınmaz.

Sonuçların açıklanması ve kayıt

MADDE 11- (1) Başvuru değerlendirme ve programlara yerleştirme sonuçları Üniversitenin web sayfasında ilan edilir. Üniversiteye kayıt hakkı kazanan adaylara başvuru sırasında beyan ettikleri adreslere “Kabul Mektubu” gönderilir.

(2) Kayıtlar Üniversitenin web sayfasında ilan edilen tarihlerde, ilgili birimlerce yapılır. Süresi içinde kayıt yaptırmayanlar, hakkını kaybetmiş sayılır.

(3) Kayıt için gerekli belgeler sonuçlarla birlikte Üniversitenin web sayfasında yayınlanır.

(4) (Değişik fıkra, İ.Ü. Senatosu, 07.03.2013 tarihli, 2 sayılı toplantısı, Karar-3) Kayıt için gerekli belgeler şunlardır:

a) Lise diplomasının veya geçici mezuniyet belgesinin aslı ile noter ya da Türk Dış Temsilciliklerinden onaylı Türkçe tercümesi,

b) Lise diplomasının, TC Milli Eğitim Bakanlığı İl Milli Eğitim Müdürlükleri ya da Türk Dış Temsilciliklerinden alınmış Denklik Belgesinin aslı,

c) Adayın lisede aldığı dersleri, notlarını ve genel not ortalamasını gösterir, lise müdürlüğü tarafından onaylanmış resmi not belgesi (transkript) ile Türkçe tercümesinin noter ya da Türk Dış Temsilciliklerinden onaylı örneği,

ç) KKTC uyruklu olup, KKTC’de ikamet eden ve KKTC’de ortaöğrenimini tamamlayan GCE AL sınav sonuçlarına sahip olanlar ile 2005-2010 tarihleri arasında diğer ülkelerdeki kolej ve liselere kayıt yaptırıp eğitim alarak GCE AL sınav sonuçlarına sahip olan veya sahip olacaklardan, GCE AL sonucu belgesi ile Türkçe tercümesinin noter ya da Türk Dış Temsilciliklerinden onaylı örneği,

d) İÜYÖS sonuç belgesinin çıktısı,

e) Öğrenim Vizeli Pasaportun kimlik bilgilerini ve geçerlilik süresini gösteren sayfalarının ve Türkçe tercümesinin noter ya da Türk Dış Temsilciliklerinden onaylı örneği,

f) Varsa, uluslararası geçerliliği olan Yabancı Dil Belgesinin ve Türkçe Yeterlilik Belgesinin noter ya da Türk Dış Temsilciliklerinden onaylı örneği,

g) İkametgâh belgesi (Kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili birim öğrenci bürosuna teslim edilmesi şarttır),

ğ) Sekiz adet 4,5x6,0 cm ebadında fotoğraf (son altı ay içinde, ön cepheden, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş olmalıdır),

h) Öğrenim ücretinin ilgili bankaya yatırıldığını gösteren banka dekontu,

ı) İmzalı Geçim Güvencesi Beyanı.”

i) (Ek fıkra, İ.Ü. Senatosu, 14.11.2013 tarihli, 8 sayılı toplantısı, Karar-6) Doğumla yabancı uyruklu olup daha sonra TC vatandaşlığına geçen çift uyruklulardan Vukuatlı Nüfus Kayıt Örneği,

(5) (Değişik, İ.Ü. Senatosu, 14.11.2013 tarihli, 8 sayılı toplantısı, Karar-6) Üniversiteye kayıt yaptıran yabancı uyruklu öğrenciler, ilk kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde talepte bulunmaları halinde genel sağlık sigortası primi ödemek suretiyle genel sağlık sigortalısı olabilir.

(6) Başvuru, yerleştirme ve kayıt sürecinde tahrif edilmiş, sahte, eksik ve yanlış belge sunanların kesin kayıtları yapılmış olsa bile yapılan işlemleri iptal edilir.

Öğrenim ücreti ve geçim güvencesi miktarı

MADDE 12(Değişik, İ.Ü. Senatosu, 07.03.2013 tarihli, 2 sayılı toplantısı, Karar-3

(1) Kontenjanlar dahilinde kabul edilecek öğrencilerden Bakanlar Kurulu tarafından her yıl tespit edilen asgari ve azami sınırlar içinde kalmak kaydıyla Üniversite tarafından belirlenen ve Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen miktarda öğrenim ücreti alınır.

(2) Kontenjanlar dahilinde kabul edilecek öğrencilerin maddi imkânlarının Ülkemizde yükseköğretimlerini sürdürmeye imkân sağlamasını temin etmek amacıyla öğrencinin geçimini üstlenen kişinin, öğrencinin Üniversitemizdeki öğrenimi süresince giderlerini karşılayacak 10.000,00 µ (On Bin Türk Lirası) maddi yeterliliğe sahip olduğunu bir banka hesabı ile belgelemesi zorunludur.

Eğitim ve öğretim dili

MADDE 13- (1) Üniversitede eğitim ve öğretim dili Türkçedir. Zorunlu yabancı dil hazırlık sınıfı bulunan veya eğitiminde yabancı dil kullanılan programlara kayıt hakkı kazanmış öğrencilerin programın diline göre yabancı dil bilgilerinin seviyesi, yeterlilik ve düzey belirleme sınavıyla tespit edilir.

(2) Zorunlu yabancı dil yeterlilik ve düzey belirleme sınavı ve hazırlık sınıfı eğitimi “İstanbul Üniversitesi Yabancı Dil Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği” hükümlerine göre yapılır. Türkçe yeterlilik düzeyi

MADDE 14 (Değişik, İ.Ü. Senatosu, 14.11.2013 tarihli, 8 sayılı toplantısı Karar-6)

(1) Programlara yerleştirilenlerin Türkçe yeterlilikleri;

a) Yapılması halinde İÜYÖS’ten aldıkları Türkçe Testi düzeyine,

b) Eğitim ve öğretim yılı başında İÜ Yabancı Diller Bölümü tarafından yapılan Türkçe yeterlilik sınavındaki başarıya, c) Dil Merkezi Türkçe Yeterlilik Belgesine,

d) Üniversitelerin Türkçe Dil Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin Türkçe Dil Yeterlilik Belgesine,

e) Yunus Emre Enstitüsü tarafından verilen Türkçe Dil Yeterlilik Belgesine göre belirlenir.

(2) Türkçe yeterlilik düzeyi değerlendirilmesi:

a) (C1 ve C2) Düzeyi: Türkçe düzeyi yeterlidir. Kayıt hakkı kazandığı programa kaydı yapılır.

b) (B1 ve B2) Düzeyi: Türkçe düzeyi yeterli değil, ancak geliştirilebilir. Türkçe kursu almak şartıyla kayıt hakkı kazandığı programa kaydı yapılır. Öğrenci en geç üçüncü eğitim ve öğretim yılının başına kadar Türkçe düzeyini (C1-C2) düzeyine yükselttiğini belgelemelidir. Bu süre sonunda Türkçesi hala (B1-B2) düzeyinde olanlar dil düzeyini (C1-C2) seviyesine çıkarıncaya eğitim ve öğretimine devam edemezler.

c) (A1 ve A2) Düzeyi: Türkçe düzeyi yetersizdir. Türkçe kursu almalıdır. Bu durumda olanlar en geç üçüncü eğitim ve öğretim yılının başına kadar Türkçe düzeyini (C1-C2) düzeyine yükselttiğini belgelemelidir. Türkçe yeterlilik düzeyini, (C1-C2) düzeyine yükseltenlere bu fıkranın birinci bendi, (B1-B2) düzeyine yükseltenlere ikinci bendi hükmü uygulanır.

d) Bu şartlar; yurtdışındaki bir Türk lisesinden veya Türkiye'deki bir liseden mezun olan yurtdışından veya yabancı uyruklu öğrenciler için de geçerlidir.

(3) Avrupa Ortak Dil Kriterlerine göre İÜYÖS Türkçe Dil Yeterlilik Düzeyleri ve puan aralıkları aşağıda belirtilmiştir: İÜYÖS TÜRKÇE DİL YETERLİLİK DÜZEYLERİ
PUAN ARALIKLARI AÇIKLAMALAR C2 95-100 Türkçesi yeterli C1 85-94 B2 75-84 Türkçesi kısa zamanda B1 60-74 yeterli duruma gelebilir A2 30-59 Türkçesi yetersiz A1 0-29 Türkçesi hiç yok

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler Hüküm bulunmayan haller

MADDE 15- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, İstanbul Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, ilgili birimin Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, ilgili diğer mevzuat hükümleri ile Yükseköğretim Kurulu, Senato, ilgili birim yönetim kurulu ve ilgili birim kurulu kararları uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönerge

MADDE 16- (1) İstanbul Üniversitesi Senatonun 04.02.2010 tarihli 17 sayılı toplantısında kabul edilen “İstanbul Üniversitesi Yurtdışından veya Yabancı Uyruklu Öğrenci Kabulü Yönergesi” yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönerge, İstanbul Üniversitesi Senatosunca kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer. Yürütme MADDE 18 - (1) Bu Yönerge hükümlerini İstanbul Üniversitesi Rektörü yürütür.

EK 7: Pilot Anket Uygulamasında Katılımcılara Yöneltilen Sorular

Pilot anket uygulamasında katılımcılara yöneltilen sorular aşağıdaki gibidir:

Kadın () Erkek ()

İstanbul Üniversitesi Lisans öğrencisiyim evet () hayır ()

İstanbul üniversitesi yüksek lisans öğrencisiyim evet () hayır ()

İstanbul Üniversitesi doktora öğrencisiyim evet () hayır ()

Diğer

Ben vatandaşıyım.

Anadilim dır/dir.

Türkiye’de.....yıldır bulunuyorum.

Yaş (.....)

Kaç yıldır internet kullanıyorsunuz.....(.....)

1.Eğitim için Türkiye’yi tercih etmeden önce bir ön araştırma yaptınız mı, yaptıysanız bunun için hangi kanalları kullandınız ve hangi yükseköğretim kurumlarını incelediniz?

2.Yurt dışında eğitim için neden Türkiye’yi tercih ettiniz ve bu tercihinizde online edindiğiniz bilgilerin katkısı oldu mu?

3.Daha önce Türkiye’de eğitim görmüş arkadaşlarınız ya da tanıdıklarınız oldu mu? Olduysa onların bu konudaki referansları ne oldu?

4.Türkiye'ye gelmeden önce eğitiminiz boyunca kullanacağınız burs, kredi, barınma ya da ulaşım ile ilgili konuları araştırdınız mı, bu konuda hangi kaynaklardan bilgi edindiniz?

5.Online yararlandığınız kaynaklarda dil problemi yaşadınız mı, gerektiğinde size çeviri yapabilecek ya da kendi dilinizde yardımcı olabilecek iletişim kaynakları yeterli miydi?

6.Türkiye'ye geldiğinizde yaşadığınız en önemli sorun ne oldu?

7.Yaşadığınız sorunların çözümüyle ilgili öğrencisi olduğunuz üniversitenin herhangi bir katkısı oldu mu?

8.Türkiye'ye gelmeden önce dersleri anlayabilecek ve iletişim kurabilecek kadar Türkçe biliyor muydunuz?

9.Üniversitenin web sayfasından eğitim-öğretim akışını, not ve ders takibinizi yaparken dille ilgili herhangi bir sorun yaşadınız mı, İngilizce arayüzler sizce yeterli miydi?

10.Üniversitenin web sayfasında yabancı uyruklu öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurabileceği bir mesajlaşma veya bir forum olmasının faydalı olabileceğini düşünüyor musunuz?

11.İstanbul Üniversitesine yurt dışından eğitim amaçlı gelmek isteyen öğrenciler için, web sayfasında mutlaka olması gereken bilgiler ne olmalıdır?

12.İstanbul Üniversitesi web sayfası ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?